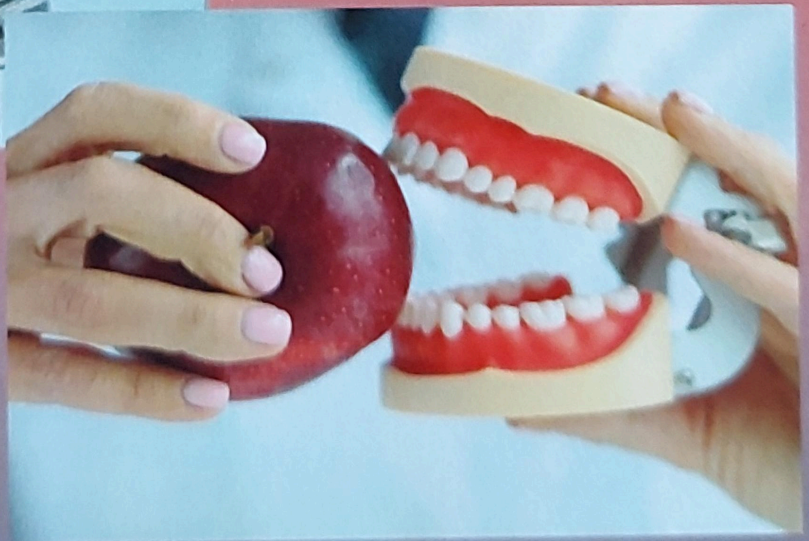
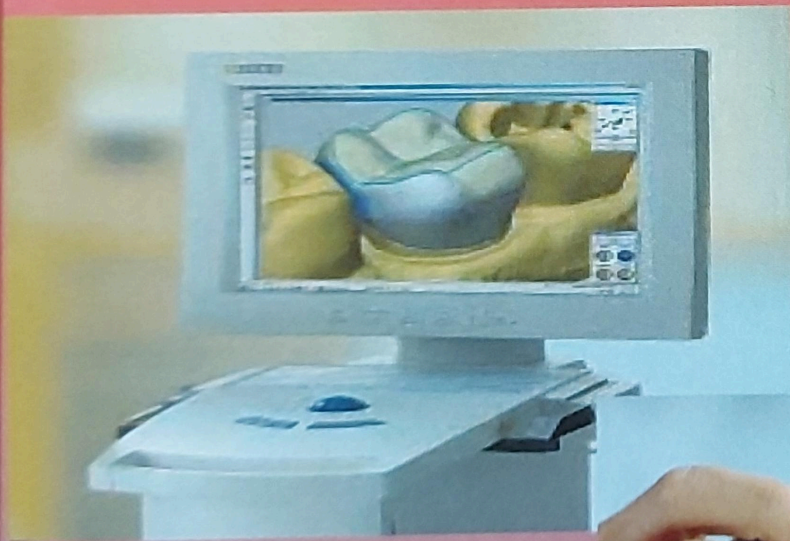

Заяць Т.І., Назар С.Л., Нечипор Н.О.,
Хміляр І.Р., Голод О.О.

**СЛОВНИК
МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ**
для зубних техніків

**GLOSSARY
of
MEDICAL TERMS**
for dental technicians

Видавництво ПП «Новий Світ-2000»

Заяць Т.І., Назар С.Л., Нечипор Н.О., Хміляр І.Р., Голод О.О.

**СЛОВНИК
МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ**

для зубних техніків

Львів – 2023
Видавництво ПП «Новий Світ – 2000»

УДК 616.314

Рекомендувати Вченою радою КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського» словник медичних термінів для зубних техніків до видання (Протокол №9 від 26.04.2023р.)

Рецензенти:

Щепанський Ф.Й. – кандидат медичних наук, завідувач кафедри ортопедичної стоматології ВПНЗ «Львівський медичний університет»;

Завгороднєв Ю.А. - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології (Львівський національний університет імені Івана Франка);

Чаторийська О. - викладач- методист вищої кваліфікаційної категорії (Медичний фаховий коледж ЛНМУ ім Данила Галицького).

Укладачі:

Заяць Т.І., Назар С.Л., Нечипор Н.О., Хміляр І.Р., Голод О.О.

Словник медичних термінів: для зубних техніків / Заяць Т.І., Назар С.Л., Нечипор Н.О., Хміляр І.Р., Голод О.О. – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2023. – 228 с.

ISBN 978 – 966 – 418 – 401 – 1

Словник укладено для студентів які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра «Стоматологія ортопедична» за спеціальністю 221 «Стоматологія». Словник включає основні англійські та українські терміни, поняття терміносистеми ортопедичної стоматології, їх значення та визначення, що стосуються анатомії та фізіології зубо-щелепного апарату, зуботехнічних матеріалів та інструментів, методик виготовлення знімних та незнімних зубних протезів. Мета словника - допомогти студентам оволодіти знаннями про сучасні аспекти, пов'язані зі стоматологічним матеріалознавством та підходами в конструюванні протезів.

ISBN 978 – 966 – 418 – 401 – 1

© Авторський колектив, 2023
© «Новий Світ – 2000»,
ФОП Піча С.В., 2023

Zayats T., Nazar S., Nechypor N., Khmilyar I., Holod O.

**GLOSSARY
of
MEDICAL TERMS**

for dental technicians

Lviv – 2023
Novyi Svit – 2000

UDC 616.314

*Recommended for publishing by the Academic Board of the Communal Institution of Higher Education “Andrei Krupynsky Lviv Medical Academy” the glossary of medical terms for dental technicians
(Minute No. 9, 26th April 2023)*

Reviewers:

Shchepanskyi F.Y. - Candidate of Medical Sciences, Head of the Department of Orthopaedic Dentistry, Lviv Medical University;

Zavgorodnev Ya.A. – Candidate of Sciences in Philology, Associate Professor of the Department of English Philology (Ivan Franko National University of Lviv);

Chatoryiska O. - lecturer-methodologist of the highest qualification category (Medical professional college of Danylo Halytsky Lviv National Medical University).

Compiled by:

Nazar S., Zayatz T. I., Nechypor N., Khmilyar I., Holod O.

Glossary of medical terms for dental technicians / Zayats T., Nazar S., Nechypor N., Khmilyar I., Holod O. – Lviv: «Novyi Svit –2000», 2023. – 228 c.

ISBN 978 – 966 – 418 – 401 – 1

The glossary has been compiled for Dentistry students (specialty – dental technicians) of medical colleges and Institutes of I-II levels of accreditation. It includes the main English and Ukrainian terms, notions of the term system of orthopedic dentistry, their meaning and definitions related to anatomy and physiology of the dento-facial apparatus, dental technology materials and tools, techniques for the manufacture of removable and non-removable dentures. The aim of the glossary is to help students acquire knowledge of modern aspects related to dental material science and approaches in prosthesis design.

ISBN 978 – 966 – 418 – 401 – 1

© The author's team, 2023

© «Novyi Svit – 2000»,

IE Picha S.V., 2023

Передмова

У словнику подані основні терміни відповідно до дисциплін фундаментального та фахового спрямування, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра «Стоматологія ортопедична» за спеціальністю 221 «Стоматологія», а саме: основні терміни з анатомії і фізіології зубощелепного апарату, зуботехнічного матеріалознавства та інструментарію, техніки виготовлення знімних і незнімних конструкцій зубних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів.

Терміни та пояснення укладені максимально стисло, доступно, з урахуванням нових досягнень ортопедичної стоматології. Значення кожного терміну розкривається за допомогою короткого стислого визначення поняття та його змісту. Вибір медичних термінів ґрунтується на їхньому практичному застосуванні студентами під час навчання та у повсякденному житті зубних техніків. Ці терміни є ключовими в процесі професійного розвитку, необхідними для ефективного спілкування з колегами та лікарями-стоматологами в стоматологічних клініках.

Терміни у словнику впорядковані в алфавітному порядку для зручності пошуку та навігації. Крім того, у словнику міститься перелік літературних джерел, що допомагає забезпечити надійні та підтвержені джерела інформації для користувачів. Це сприяє систематизації та надає додаткову вагу інформації, що представлена в словнику.

Особливо важливим є переклад матеріалу англійською мовою, оскільки це надасть можливість здобувачам спеціальності «Технік зубний» поповнити власний словниковий запас технічними стоматологічними термінами, опрацьовувати іноземні фахові матеріали, спілкуватися з англійськими колегами з інших країн, підвищити рівень власної культури, поглибити професійні знання, проходити стажування і підвищення кваліфікації за кордоном.

Матеріал, представлений у словнику, істотно полегшить самостійну роботу студентів поза аудиторією, оскільки сприятиме ефективнішому використанню часу та скороченню періоду пошуку пояснень до нових термінів. Зміст словника є актуальним і невід'ємною частиною освітнього процесу для студентів.

Preface

The glossary of medical terms for dental technicians is intended to assist educators in introducing, improving and strengthening students' knowledge in the sphere of dentistry. It is designed to facilitate dental technicians mastering terminology related to their future specialty and improve speaking skills for professional communication and English language competence, and to gain an insight into contemporary dental materials science. This glossary is valuable for use by educators for students of dentistry department of medical educational establishments of the Ist – IInd level of accreditation with basic knowledge of English according to secondary school programme, but is not familiar with medical terminology.

The glossary is aimed to provide comprehension of the terms, concepts and definitions on prosthetic dentistry educational discipline and concerns. It provides comprehension of the present day views on the medical information considering theoretical and practical value of classical techniques of the manufacture of removable and non-removable dentures. It is not a strict order of dental terms, but rather a word bank with pronunciation guides and definitions applied to practice areas.

The objectives of the glossary are to facilitate dental technicians mastering terminology related to their future specialty and improve speaking skills for professional communication and English language competence. The glossary includes medical terms, arranged in the alphabetical order with necessary definitions and explanations, a list of literature used in the process of this glossary development. It includes a very unique yet comprehensive list of the medical terms related to anatomy and physiology of the dentofacial apparatus, dental technology materials and tools, techniques for the manufacture of removable and non-removable dentures.

It was the first attempt to design such a glossary of medical terms for dental technicians.

А

Абатмент - сполучна ланка між зубним імплантом і протезною конструкцією. Фіксується на імпланті за допомогою гвинтового з'єднання або цементу. Типи абатментів: стандартні, прямі(з уступом і без), кутові або конічні, кулькові, стандартні, індивідуальні. Матеріали, з яких виготовляють абатменти: титанові сплави, діоксин цирконію, керамічні, пластмасові, комбіновані(діоксин цирконію і золотий сплав).

Abutment [ə'batmənt] – a supporting structure to sustain lateral or horizontal pressure, as the anchorage tooth for a fixed or removable partial denture. Types of abutments: standard, straight, angular or conical, ball, individual. Abutment materials: titanium, alloys, zirconium dioxide, ceramic, plastic, combined (zirconium dioxide and gold alloy).

Абдукція - відведення нижньої щелепи від середньої площини тіла(обличчя).

Abduction [æb'dʌkʃn] – the movement of the lower jaw away from the midline of the body (face).

Абразивні матеріали - дрібнозернисті порошкоподібні речовини високої твердості. Використовують для виготовлення абразивних інструментів, обробки різноманітних конструкцій зубних протезів.

Abrasives [ə'breɪsɪvs] –fine-grained powdered substances of great hardness. Used for the manufacture of abrasive tools, processing various designs of dentures.

Абразія - зіскоблювання, вискоблювання

Abrasion [ə'breɪzn] - the loss of tooth structure by mechanical forces from a foreign element.

Абсорбція - поглинання, всмоктування.

Absorption [æb'zɔ:psn] – (1) the process of an object absorbing (taking in) a substance. (2) the uptake of a substance into the tissues of the body. Absorption may occur through capillary action, such as when water is absorbed by a sponge, or through osmosis, as when oxygen is absorbed by the lungs.

Абстракція - виділення, відволікання - діагностичний термін за класифікацією аномалійних видів прикусу, який означає розташування зубного ряду або частини його нижче оклюзійної лінії.

Abstraction [æb'strækʃn]- malocclusion in which the occlusal plane is farther from the eye-ear plane, causing lengthening of the face.

Абсцес - наповнена гноем порожнина в тканинах тіла, що відокремлюється більш-менш розвиненою капсулою.

Abscess ['æbses] - a local accumulation of pus anywhere in the body.

Авітаміноз – захворювання, що розвивається внаслідок тривалої відсутності або нестачі в їжі вітамінів.

Avitaminosis [eɪ'vɪtəmi'nəʊsɪs] – a condition resulting from a deficiency of or lack of absorption or use of one or more dietary vitamins.

Автоінтоксикація – отруєння організму шкідливими речовинами, що утворилися при цьому - самоотруєння.

Autointoxication ['ɔ:təʊn'tɒksɪ'keɪʃ(ə)n] – poisoning due to the faulty absorption of the waste products of metabolism or the products of decomposition within the intestines.

Автоклав – герметичний апарат для проведення процесів при нагріванні під тиском.

Autoclave ['ɔ:təkleɪv] – a self-locking apparatus for the sterilization of materials by steam under pressure.

Автоліз – самоперетравлювання, розпад клітин і тканин організму під дією гідролітичних ферментів.

Autolysis [ɔ:'tɒlɪsɪs] – the disintegration of cells or tissues by endogenous enzymes.

Автомат – пристрій, що виконує певний процес без безпосередньої участі людини.

Automat ['ɔ:təmət] – a device which operates without manual participation.

Автоматичний мультивак – вакуумний прилад для замішування гіпсів, формувальних мас, альгінатних матеріалів. Може комплектуватись вібростоликом, колбами для замішування мас і матеріалами.

Automatic multivac ['ɔ:tə'mætɪk] - a vacuum device for mixing gypsum, forming masses, alginate materials. It can be equipped with a vibrating table, mass mixing flasks and materials.

Автоматичний принцип – процеси саморегуляції зубних рядів в онтогенезі.

Automatic principle ['ɔ:tə'mætɪk prɪnsɪpl] - processes of self-regulation of dentition (dental arcade) in ontogenesis.

Автопластика – пересадження хворому його власної тканини для відновлення форми та функції організму.

Autoplasty ['ɔ:tə'plæsti] - surgical repair or reconstruction of a body part using tissue taken from another part of the body.

Авторегуляція – циклічний процес автоматичного підтримування сталого стану організму.

Autoregulation ['ɔ:tə(u)(')regju'leɪʃ(ə)n] – (1) maintenance by an organ or tissue of constant blood flow despite changes in arterial pressure, and (2) adjustment of blood flow through an organ in accordance with its metabolic needs.

Автотрансплантація – пересадка тканин або органів на іншу частину тіла того ж самого організму.

Autotransplantation ['ɔ:tə(u)'trænsplɑ:n'teɪʃ(ə)n] – transplantation of tissues or organs from one part of the body to another in the same individual.

Агенезія – вроджена відсутність або недорозвиток органу, його частини, частини тіла. Наприклад, відсутність бічних зубів і третіх молярів.

Agensis [ə'dʒenəsis] - absence of or failed development of a body part.

Агнатія – вроджена відсутність верхньої або нижньої щелепи.

Agnathia [æɡ'nei.θiə] (hypognathous) - the congenital complete or partial absence of one or both jaws. When there is agnathia, instead of the inferior maxillary bone we find nothing but a kind of tubercle formed of skin, cellular tissue, fat, and some few muscular fibres.

Адамантобласти – клітини епітелію, які виробляють емаль у коронці зуба (амелобласти, ганобласти).

Adamantoblast (ameloblast) - one of the cells which produce the enamel of the teeth a cell that takes part in forming dental enamel. **Ameloblasts** are cells present only during tooth development that deposit tooth enamel, which is the hard outermost layer of the tooth forming the surface of the crown.

Адаптація – фізіологічний процес звикання пацієнта до протезу, пристосування протезу до тканин протезного поля. Реакція в поведінці організму.

Adaptation [ə'dæpʃ(ə)n] - prosthetic adaptation or adaptation to prosthesis - physiological process of patient's becoming accustomed to wearing a prosthesis, adjustment of the prosthesis to the tissues of the prosthetic area; the reaction in organism's behavior.

Адгезивні мостоподібні протези – виготовляють на основі скловолоконної стрічки. Для проміжної частини використовують пластмасовий зуб із стандартного гарнітуру, який через створений канал нанизують на стрічку і фіксують за допомогою композитного матеріалу на опорних зубах.

Adhesive bridge [əd'hi:siv brɪdʒ] (**resin-bond bridge (RBB), Maryland bridge**).

A resin-bonded bridge (RBB) is a form of fixed dental prosthesis that relies on resin composite to retain the appliance in situ.

Adhesive bridges make use of the strong bond that can be achieved by use of acid etching of tooth enamel followed by application of resin cements, and have the major advantage in that little or no tooth substance has to be sacrificed for such a bridge to be provided. This type of bridge is often referred to as a Maryland bridge after the university where it was developed. A bridge consists of an artificial tooth that replaces a missing natural one, and is held in place and supported by one or more nearby teeth. In a traditional bridge this is achieved by constructing full crowns to fit over the supporting teeth, but in a Maryland the support is derived from wings made of a precious metal alloy that are bonded to adjacent teeth surfaces by means of a resin bonding technique.

Maryland bridge is also known as a resin-bonded fixed partial denture. The Maryland bridge is a method used to replace a missing tooth, without having to prepare the neighboring teeth. A Maryland bridge consists of a metal framework with a porcelain tooth connected onto the front of the framework. The framework then ends up as a false tooth with one or two metal wings on the side.

Адгезивні системи - група стоматологічних матеріалів, які забезпечують мікромеханічну ретенцію пломбувального матеріалу з твердими тканинами зуба, в ортодонтії, мікропротезуванні.

Adhesive system [əd'hi:siv sist(ə)m] – a group of dental materials that provide micromechanical retention of the filling material with solid tooth tissues in orthodontics or micro-prosthetics. Micro-prosthetics is the restoration of teeth by inlays, onlays and veneers. Inlays, onlays and veneers are intended to restore part of or the entire surface of the teeth, and to protect the remaining weak structures from possible damage.

Адгезія (прилипання, злипання) – фізична сила взаємодії молекул (притягання) двох різнорідних тіл. Комплекс явищ, які здатні утворити зв'язки між матеріалами, що склеюються.

Adhesion [əd'hi:z(ə)n] (**cohesion** [kəu'hi:z(ə)n]) - Adhesion is the tendency of dissimilar particles or surfaces to cling to one another (cohesion refers to the tendency of similar or identical particles/surfaces to cling to one another).

Adhesion is any attraction process between dissimilar molecular species, which have been brought into direct contact such that the adhesive “clings” or binds to the applied surface or substrate.

Cohesion is an attraction process that occurs between similar molecules, primarily as the result of chemical bonds that have formed between the individual components of the adhesive or luting agent.

Аддукція – приведення, рух нижньої щелепи в напрямку до серединної площини тіла (обличчя).

Adduction [ə'dʌkʃ(ə)n] - movement of the lower jaw towards the median plane of the body (face).

Аденіт – запалення лімфовузлів.

Adenitis ['ædə'naitis] – (rare plural: adenitides) inflammation of a gland. It is used to refer to lymphadenitis which is the inflammation of a lymph node.

Аденція (грец. а – заперечення, відсутність; лат. dens - зуб) – відсутність всіх або частини зубів.

Edentulism (toothlessness jaw) [i:'dentjʊlɪzəm] – the condition of being toothless to at least some degree; in organisms (such as humans) that naturally have teeth (dentition), it is the result of tooth loss. Loss of some teeth is called partial edentulism, whereas loss of all teeth is called complete edentulism.

Аденція вторинна – часткова або повна відсутність молочних або постійних зубів, унаслідок їх втрати після хірургічних втручань.

Secondary edentulism ['sekənd(ə)rɪ i:'dentjʊlɪzəm] - partial or complete absence of milk or permanent teeth as a result of their loss after surgery.

Аденція первинна – часткова або повна відсутність зачатків молочних або постійних зубів.

Primary edentulism ['praɪm(ə)rɪ i:'dentjʊlɪzəm] - partial or complete absence of germs of milk or permanent teeth.

Адипінова кислота – органічна кислота, безбарвні кристали, напівпродукт, який використовується в виробництві нейлону.

Adipic acid ['ædɪpɪk 'æsɪd] - organic acid, colorless crystals, a byproduct used in nylon production.

Адреналін – гормон мозгової речовини наднирникових залоз.

Epinephrine (adrenalin) [ˌepɪˈnefrɪn] – a substance produced by the medulla inside of the adrenal gland.

Адсорбенти – речовини, які здатні до адсорбції, вбирання газів або рідин поверхневим шаром твердого тіла.

Adsorbent [əd'zɔːbənt] - porous solids which bind liquid or gaseous molecules to their surface.

Аерація – провітрювання, збагачення на повітря.

Aeration [(e(ə)'reɪʃ(ə)n] – state of containing air, or the process of filling with air.

«**Aerodentis**» - сучасний метод лікування патологій прикусу, альтернатива брекет-системам, запропонований ізраїльським доктором стоматології Орит Надав. Пацієнт вводить у ротову порожнину на певну ділянку зубів спеціально підібрану термопластичну форму, з'єднує її з переносною приліжковою консоллю і натискає на кнопку. Консоль має повітряний насос, датчик тиску і флеш-картку (SD) з програмою і режимом, індивідуально підібраними для пацієнта. Пульти управління налаштовує лікування, чинить пневматичний пульсуючий тиск на зуби, який за допомогою дрібних силіконових кульок імітує природний ритм організму. Завдяки збереженню програми на картці, стоматолог має змогу слідкувати за процесом лікування і коректувати його протягом кількох місяців. Пристрій працює від акумулятора і використовується лише в нічний час.

“**Aerodentis**” - a modern method of treating bite pathologies, an alternative to braces, suggested by Orit Nadav, an Israeli dentist. The patient inserts a specially selected thermoplastic form onto a specific oral area into the oral cavity, connects it to a portable bed console and presses a button. The console has an air pump, pressure sensor and flash card (SD) with program and mode individually tailored to the patient. The control panel adjusts the treatment, exerts a pneumatic pulsating pressure on the teeth, which with the help of small silicone balls imitates the natural rhythm of the body. By keeping the program on the card, the dentist can follow the treatment process and adjust it for several months. The device runs on battery power and is only used at night.

Аерозолі – системи з твердих чи рідких частин, завислі в газоподібному середовищі (напр. - повітрі).

Aerosols ['e(ə)rəʊsəls] – systems consisting of solid or liquid particles suspended in a gaseous medium.

Азбест – природний мінерал, який відноситься до групи магнезійних силікатів. Має високу вогнетривкість, погану електропровідність і кислотостійкість. В зубопротезній практиці використовують в ливарних кюветах (опоках).

Asbestos [æs'bestəs] – common name for any of a variety of silicate minerals within the amphibole and serpentine groups that are fibrous in structure and more or less resistant to acid and fire.

Азотна кислота – неорганічна кислота, рідина без кольору, добре змішується з водою. Сильний окислювач, розчиняє всі органічні речовини, крім золота і платини. Застосовується для приготування відбілу для нержавіючої сталі, а також розчинення золота в «царській водці».

Azotic acid (Acidum nitricum) – inorganic acid, a colorless liquid, mixed well with water. Strong oxidizer, dissolves all organic matter except gold and platinum. It is used for the preparation of stainless steel bleaching, as well as the dissolution of gold in “royal vodka”.

Аква – в складних словах відповідає поняттю «водний».

Aqua ['ækwə] – in complex words corresponds to the concept of “water”.

Акінезія – втрата здатності до довільних рухів, внаслідок паралічу, болю, при деяких психічних захворюваннях.

Akinesia ['æki'ni:siə] - absence or loss of the power of voluntary movement due to pain, some psychological diseases or paralysis.

Акрилові пластмаси – складні хімічні речовини, похідні акрилової і метакрилової кислот, їх складних ефірів та ін.

Acrylic resin [ə'krɪlɪk 'rezɪn] - a thermoplastic or thermosetting plastic substance derived from acrylic acid, methacrylic acid or other related compounds.

«**Акрилоксид**» - швидкоотвердіюча композитна пластмаса на основі акрилової пластмаси й епоксидної смоли. Випускається в комплекті, що складається з порошків трьох кольорів і рідини. Застосовується для пломбування зубів, реставрації пластмасових коронок, штифтових зубів, фасеток і жувальних поверхонь пластмасових зубів в знімних протезах.

Acroloxide - high-hardening composite plastic based on acrylic plastic and epoxy. Available in a set consisting of powders of three colors and liquid. It is used for dental fillings, restoration of plastic crowns, pin teeth, veneers and chewing surfaces of plastic teeth in removable dentures.

Акрилонітрил – органічна сполука, безбарвна рідина з характерним запахом, отруйна. Вихідна речовина для виробництва акрилових пластмас **Acrylonitrile** [ˌækriləʊˈnaɪtrɪl] – a colorless halogenated hydrocarbon used in the

making of plastics and as a pesticide; its vapors are irritant to the respiratory tract and eyes, may cause systemic poisoning, and are carcinogenic.

Акри-Фрі – еластичний матеріал (термопласт) на основі акрилових смол нового покоління, не має мономеру, хімічно стабільний гранулят, який розігрівається в спеціальному апараті, вводиться під тиском 7 атм. по ливникових каналах в кювету (метод інжекції). Виготовляють гнучкі протези при частковій і повній втраті зубів.

Acry – Free – an elastic material (thermoplastic) on the basis of acrylic resins of new generation, does not have a monomer, chemically stable granulate, which is heated in a special apparatus and taken into under the pressure of 7 atm. in the channels in the cuvette (injection method). Flexible dentures are made for people with partial or complete loss of teeth.

«**Акродент 02**» – термопластичний відбитковий матеріал, до складу якого входять: гірський віск, каніфоль, дибутилфталат, каолін, оксид цинку, етилцелюлоза, рицинова олія, стеарин і барвник. Застосовується для одержання анатомічних відбитків із беззубих щелеп, в ортодонтії і щелепно-лицевому протезуванні.

“**Acrodent 02**” - thermoplastic imprint material consisting of: mountain wax, rosin, dibutyl phthalate, kaolin, zinc oxide, ethylcellulose, castor oil, stearin and dye. It is used to obtain anatomical impressions from edentulous jaws, in orthodontics and maxillofacial prosthetics.

Акрокефалія, акроцефалія - аномалія форми черепа, при якій голова витягнута вгору, баштоподібна.

Acrocephalia [ˌækɹəʊˈsefəlɪə] - a deformity of the head in which the top is more or less pointed.

Акромегалія - захворювання, пов'язане з порушенням функції гіпофізу. Суроводжується надмірним ростом кінцівок, черепа, особливо лицевої частини.

Acromegaly [,ækrəʊ'megəli] - a chronic disease characterized by enlargement of the bones of the head, the soft parts of the feet and hands, and sometimes other structures, due to excessive secretion of growth hormone by the pituitary gland.

«**Акроніл**» - базисна пластмаса (співполімер), яку використовують для виготовлення щелепно-лицевих та ортодонтичних апаратів, шин, знімних конструкцій протезів.

Acranyl ['ækrəni] – basic plastic (copolymer) used for the manufacture of maxillofacial and orthodontic appliances, dental splints, removable denture structures.

Аксиограф - прилад для проведення аксіографії і запису аксіограм рухів нижньої щелепи позаротовим методом у трьох взаємно перпендикулярних площинах та одержання додаткової інформації про рухи суглобових голівок у цих площинах. Прилад застосовують для визначення шарнірної осі та одержання даних для настроювання артикулятора на індивідуальну функцію, для аналізу рухів нижньої щелепи і встановлення діагнозу у пацієнтів із симптомами м'язево-суглобової дисфункції.

Axiograph - a measuring device for recording all mandibular movements (translations and rotations) by the rotary method in three mutually perpendicular planes and obtaining additional information about the movements of the articular heads in these planes. The device is used to determine the hinge axis and to obtain data to adjust the articulator for individual function, to analyze movements of the lower jaw and to diagnose patients with symptoms of musculo-articular dysfunction.

Аксиографія - проводиться за допомогою *ультразвукового аксіографа AXIOQUICK Recorder* компанії SAM (Німеччина). Ця технологія є новим етапом розвитку ультразвукових систем запису рухів нижньої щелепи, які можуть використовуватися для отримання, зберігання та аналізу всіх функціональних 3D рухів нижньої щелепи. Крім того, є можливість отримати дані для налаштування багатьох типів артикуляторів, включаючи моделі, які повністю регулюються. Також доступна система EMG, яка використовується для аналізу м'язової активності під час будь-яких рухів нижньої щелепи.

Axiography - is performed using the *AXIOQUICK Recorder* ultrasonic axiograph of SAM company (Germany). This technology is a new step in the

development of ultrasonic recording system of mandibular movement that can be used to obtain, store and analyze all functional 3D mandibular movements. In addition, it is possible to get data to customize many types of articulators, including fully adjustable models. An EMG system is also available and can be used to analyze muscular activity during any movement of the lower jaw.

Активатор - речовина, що підсилює дію каталізаторів (ініціаторів), ферментів.

Activator ['æktɪveɪtə] – a substance that makes another substance active or reactive, induces a chemical reaction, or combines with an enzyme to increase its activity.

Активація апарату - приведення апарату до такого стану, коли він починає активно діяти на положення зубів в заданому напрямку.

Activation of a device - bringing the device to a state when it begins to actively act on the position of the teeth in a given direction.

Активні апарати - сила дії закладена в самій їх конструкції (здійснюється лігатурою, гумовою тягою, пружиною, гвинтом).

Active devices (units) - the force of action is embedded in their very design (carried by ligature, rubber rod, spring, screw).

Акумуляція - нагромадження, збирання.

Accumulation [ə'kju:mju'leɪʃ(ə)n] – a build-up, assembly; the process of acculating, collecting together.

Алерген – чужорідна речовина, яка спричиняє алергію.

Allergen ['ælədʒən] – an antigen that induces an allergic or hypersensitive response.

Алергія – незвична реакція організму людини на постійну або повторну дію чужорідних речовин.

Allergy ['ælədʒɪ] (**hypersensitivity**) - a condition of abnormal sensitivity in certain individuals caused by exposure to a particular antigen (allergen) resulting in a marked increase in reactivity to that antigen on subsequent exposure, sometimes resulting in harmful immunologic consequences. This contact may result in exaggerated physiologic responses such as hay fever, asthma, and in rather severe cases anaphylactic shock can occur.

Алергологічна проба - тест на виявлення (визначення) речовини, що викликає у людини хворобливий стан (хворобливу реакцію організму, алергію).

Allergy testing (allergy test) ['ælɔdʒɪk testɪŋ] - also known as skin, prick or blood testing, is a method for determining to what substances a person is allergic.

Алмаз – мінерал класу самородних неметалів, чистий кристалічний вуглець, прозорий, переважно безбарвний. Має найбільшу твердість серед мінералів. Виготовляють з нього абразивні та різальні інструменти.

Diamond ['daɪəmənd] - native crystalline carbon that is the hardest known mineral, that is usually nearly colorless, that when transparent and free from flaws is highly valued as a precious stone, and that is used industrially especially as an abrasive.

Алогнатія – аномалійний прикус.

Alognathia - malocclusion, pathological occlusion.

Алопластика – заміщення дефекту тканин та органів різними штучними матеріалами, які не впливають на навколишні тканини.

Alloplasty [ə'ləplɑstɪ] - implantation of a synthetic material to replace a diseased or damaged body tissue or organ; the repair of defects by allotransplantation. A surgical operation in which a synthetic material, such as stainless steel, replaces a body part or tissue.

Алотропія – здатність металів у твердому стані мати різну кристалічну будову, а відповідно і властивості, за різних температур.

Allotropy [ə'lətrəpi] - the existence of a substance and especially an element in two or more different forms (as of crystals) usually in the same phase.

Аломеризм – здатність хімічних елементів утворювати у вільному стані кілька простих речовин, різних за будовою і властивостями.

Allomerism [ə'ləmerɪzəm] - variation in chemical composition without change in crystalline form allomeric.

Альвеола (лунка зуба, зубна комірка) – заглиблення в альвеолярних відростках кісток верхньої або нижньої щелеп, де розташовуються корені зубів.

Alveole ['ælvɪəʊl] (tooth socket) - the bony socket for the root of a tooth.

Альвеоліт - запалення лунки зуба після його видалення.

Alveolitis ['ælvɪəlaɪtɪs] - inflammation of the tooth socket after tooth extraction.

Альвеолярна дуга – лінія, проведена по середині альвеолярного відростка беззубої щелепи.

Alveolar arch ['ælvɪələ ɑ:tʃ] - the arch of the upper or lower jaw formed by the alveolar processes.

Альвеолярна піорея (пародонтит) - захворювання, що перебігає з ураженням тканин, які оточують корінь зуба з виділенням гнійного ексудату.

Alveolar pyorrhoea ['ælvɪələ ˌpaɪə'riə] (**periodontitis**) - a serious gum infection that damages the soft tissue and destroys the bone that supports your teeth. It can cause teeth to loosen or lead to tooth loss, is common but largely preventable and it is usually the result of poor oral hygiene.

Альгінатні відбиткові маси – еластичні маси на основі натрієвої солі альгінатної кислоти. Сировиною служать морські водорості (альгіл).

Alginate imprinting masses - elastic masses based on the sodium salt of alginic acid. Raw materials are seaweed (algae).

Альма-матер – місце, де хтось виховується, набуває професійних навичок, (мати-годувальниця).

Alma Mater – a place where someone is trained, educated and gains professional skills.

Амальгама – продукт з'єднання металу з ртуттю. Частіше використовують срібну і мідну амальгами для відливання комбінованих моделей при виготовленні вкладок, півкоронки, штифтових зубів, раніше використовували як пломбувальний матеріал.

Amalgam [ə'mælgəm] - an alloy of mercury with another metal, especially one used for dental fillings. More often silver and copper amalgam is used for casting of the combined models while manufacturing inlays, portion crowns, pin teeth.

Амбулаторія – невеликий лікувально-профілактичний заклад, який надає хворим медичну допомогу.

Outpatient department - part of a hospital designed for the treatment of outpatients, people with health problems who visit the hospital for diagnosis or treatment, but do not at this time require a bed or to be admitted for overnight care.

Аморфний – безформний, той що не має кристалічної будови.

Formless ['fɔ:mlɪs] – without either form or cristalic structure.

Ампула – скляна посудина з вузькою шийкою, яку запаюють після заповнення її ліками, розширена частина трубкаподібних органів.

Ampule [æm'p(j)u:l] - a hermetically sealed small bulbous glass vessel that is used to hold a solution for especially hypodermic injection.

Ампутація – хірургічна операція, що полягає у відтинанні периферичної частини тіла, органу. Метод лікування запаленої пульпи або підготовки зуба до покриття штучними коронками.

Amputation ['æmpju'teɪʃ(ə)n] – cutting off a peripheral part of the body or organ. A method of treating inflamed pulp or preparing the tooth to cover with artificial crowns.

Амфотерність – здатність сполук виявляти кислотні та основні властивості.

Amphotericity ['æmfətərisɪtɪ] - the ability of the compounds to detect acidic and basic properties.

Анаболізм – сукупність хімічних процесів в організмі, цикл обміну речовин.

Anabolism [ə'næbəlɪz(ə)m] – a set of chemical processes in the body, the cycle of metabolism.

Анаероби – організми, що здатні жити без вільного кисню.

Anaerobic organisms ['ænə'rəubɪk 'ɔ:gənɪz(ə)m] (**anaerobes**) – organisms that do not require oxygen for growth.

Аналіз – метод дослідження, що полягає в мисленному чи практичному розчленуванні цілого на складові частини.

Analysis [ə'nælısɪs] - a detailed examination of anything complex in order to understand its nature or to determine its essential features : a thorough study.

Аналог – речовина або засіб подібні до іншого.

Analogue ['ænəlɒg] - something that is similar or comparable to something else either in general or in some specific detail.

Анальгія – відсутність чутливості до болю.

Analgia (analgesia) ['æn(ə)'dʒi:ziə] – painlessness.

Анастомоз – з'єднання між волокнистими утворами (нервами, м'язами, кровоносними та лімфатичними судинами).

Anastomosis [ə'næstə'məusɪs] - a surgical connection between two structures. It usually means a connection that is created between tubular structures, such as blood vessels or loops of intestine.

Анатомічна ретенція – анатомічні особливості будови щелеп, які мають значення для утримання часткових і повних знімних протезів.

Anatomical retention ['ænə'tɒmɪk(ə)l rɪ'tenʃ(ə)n] - anatomical features of the structure of the jaws, which are important for the retention of partial and complete removable dentures.

Анатомічна шийка – ділянка переходу коронки зуба в корінь.

Neck of tooth (cervix dentis ['sɜ:vɪks dentɪs]) – the narrowed part of a tooth between the crown and the root.

Анатомічний відбиток - негативне відображення тканин протезного поля у стані відносного фізіологічного спокою жувальних м'язів і рухомої слизової оболонки.

Anatomical impression ['ænə'tɒmɪk(ə)l ɪm'preʃ(ə)n]- negative reflection of the prosthetic field tissues in a state of relative physiological rest of the chewing muscles and movable mucous membrane.

Анатомічні орієнтири для конструювання зубних рядів у протезах для беззубих щелеп - середня лінія обличчя, лінія ікол, лінія усмішки, ступінь атрофії альвеолярного відростка, контакт різців, різцевий сосочок, ознаки (ефекти) Рейтера, симетрія обличчя, щічний коридор (лінія тіні).

Anatomical landmarks for constructing dentition (dental arch) in prostheses for edentulous jaws - face midline, canine line, smile line, degree of atrophy of alveolar process, contact of incisors, incisor papilla, Reiter signs (effects), facial symmetry, buccal corridor (shadow line)

Анатомія – наука про форму і будову організму людини і його складових – органів та систем.

Anatomy [ə'nætəmi] - the branch of science concerned with the bodily structure of humans, animals, and other living organisms, especially as revealed by dissection and the separation of parts.

Анатомія вікова - вивчає вікові особливості анатомічної будови людини. Розвиток людини до народження розглядає ембріологія (від грецьк. embryo – зародок), людей похилого віку – геронтологія (від грецьк. geron – старий).

Developmental anatomy [dɪ'veləp'mentl ə'nætəmi] - studies age-specific features of human anatomical structure. Embryology (Greek “embryon” - embryo) studies the prenatal development of gametes (sex cells), fertilization, and development of embryos and fetuses, and gerontology (Greek. “geron” - old) studies the elderly.

Анатомія патологічна (від грецьк. pathos – хвороба, страждання) - вивчає будову організму, зміненого під впливом різних захворювань та ушкоджень.

Pathological anatomy ['pæθə'lɒdʒɪk(ə)l ə'nætəmi] (Greek “pathos” – disease, suffering) – a branch of anatomy concerned with structural changes accompanying disease.

Анатомія пластична - досліджує статику і динаміку зовнішніх форм тіла (її викладають майбутнім скульпторам та художникам). Використовується також в щелепно-лицевій хірургії.

Plastic anatomy ['plæstɪk ə'nætəmi] - the construction or study of models in layers that can be removed one after the other to show the structure of the organism and/or organ. Used in maxilla-facial surgery.

Анатомія порівняльна - вивчає подібності та відмінності будови органів тварин та людини.

Comparative anatomy [kəm'pærətɪv ə'nætəmi] - the study of similarities and differences in the anatomy of different species. It is closely related to evolutionary biology and phylogeny (the evolution of species).

Анатомія системна - розглядає форму і будову органів, об'єднаних у системи. До неї відносять вчення про кістки (остеологію), з'єднання кісток (артрологію), м'язи (міологію), нутрощі (спланхнологію), серцево-судинну систему (ангіологію), нервову систему (неврологію), залози внутрішньої секреції (ендокринологію), органи чуття (естезіологію).

Systemic anatomy ['sɪstəmɪk ə'nætəmi] - anatomy of the systems of the body; an approach to anatomic study organized by organ systems, the cardiovascular system, emphasizing an overview of the system throughout the body. Human body parts are categorized into different systems. For example, the skin and its appendages belong to the integumentary system, all structures involved in digestion to the digestive system, and all bones of the body to the skeletal system. In systemic anatomy, the systems are studied one by one.

Анатомо-фізіологічний метод визначення центрального співвідношення беззубих щелеп – полягає у визначенні положення нижньої щелепи у стані відносного фізіологічного спокою, а також те, що оклюзійна висота нижнього відділу обличчя є меншою за висоту відносного спокою на 2-3 мм. за умови правильної форми лиця, вільного змикання губ, без напруження, злегка поглиблених носо-губної і підборідкової складок, дещо опущених кутів рота (лицеві ознаки Гізі).

Anatomical and physiological method for determining the central ratio of the edentulous jaws - is to determine the position of the lower jaw in a state of relative physiological rest, and the fact that the occlusal height of the lower part of the face is less than the height of the relative rest by 2-3 mm. if the correct face shape, the free closure of the lips, without tension, slightly deepened nasolabial and chin folds, slightly lowered corners of the mouth (facial features by Gizi).

Анафілаксія – підвищена чутливість організму до повторного введення чужорідних речовин (прояв алергії).

Anaphylaxis ['ænəfi'læksɪs] - a serious allergic response that often involves swelling, hives, lowered blood pressure and in severe cases, shock.

Ангуляція – мезіо - дистальний нахил зуба.

Angulation ['æŋgju'leɪʃ(ə)n] - an angular position, formation or shape especially : an abnormal bend or curve in an organ.

Анестезія - місцеве знечуження при хірургічних втручаннях, лікуванні зубів або ясен.

Anaesthesia ['ænis'thi:sis] - the absence of physical sensation.

Анетія - відсутність вушної раковини.

Anotia ['ænəʊti] – the complete absence of the pinna, the outer projected portion of the ear.

Анкілоз – нерухомість суглоба.

Ankylosis ['æŋkɪ'ləʊsɪs] –stiffening and immobility of a joint as the result of disease, trauma, surgery, or abnormal bone fusion.

Анод – позитивний полюс джерела електричного струму або електропристрою, що з'єднаний з негативним полюсом.

Anode ['ænəʊd] - positively charged electrode by which the electrons leave an electrical device.

Аномалії – порушення або відхилення від норми, що виникають процесі формування і розвитку зубощелепної системи.

Anomaly [ə'nɒməli] - craniofacial abnormalities of form, function, or position of the teeth, bones, and tissues of the jaw and mouth.

Аномалії прикусу - відхилення від певного співвідношення зубних рядів у трьох взаємно перпендикулярних напрямках – сагітальному, вертикальному і трансверзальному.

Anomaly of occlusion (malocclusion, anomaly of bite, abnormal bite, abnormal occlusion) - a misalignment or incorrect relation between the teeth

of the two dental arches when they approach each other as the jaws close in three mutually perpendicular directions - sagittal, vertical and transversal.

Аномальний – той, що не відповідає нормі.

Anomalous [ə'nɒmələs] (**abnormal**) - deviating from what is standard, normal, or expected.

Анти- - в складних словах протидія, протилежність.

Anti- (pref.) – in compound words means “opposite”.

Антибіотики – речовини, що пригнічують ріст мікроорганізмів, вірусів, клітин.

Antibiotic ['æntɪbaɪ'ɒtɪk] - a medicine (such as penicillin or its derivatives) that inhibits the growth of or destroys microorganisms.

Антидоти – протиотрути, препарати для лікування отруень.

Toxicide ['tɒksɪsaɪd] - destructive to toxin; a chemical antidote for poisons.

Антикоагулянт – речовина, що перешкоджає зсіданню крові.

Anticoagulant ['æntɪkəu'ægjʊlənt] - having the effect of retarding or inhibiting the coagulation of the blood.

Антикорозійний – стійкий до хімічної та електрохімічної дії зовнішнього середовища.

Anticorrosive ['æntɪkə'rɔʊsɪv] - something that prevents or counteracts corrosion, stable to chemical and electrochemical influence of the environment.

Антимікробні агенти – добавки, які перешкоджають розмноженню мікроорганізмів у полімерних матеріалах. Повинні бути ефективними в малих концентраціях (частки відсотка).

Antimicrobial agent ['æntɪmaɪ'krəʊbiəl 'eɪdʒ(ə)nt] - a general term for drugs, chemicals, or other substances that either kill or slow the growth of microbes.

Антропо- – в складних словах відповідає поняттю «людина».

Anthropo- - in compound words means “a man”.

Апарат Айнсворта - ортодонтичний апарат механічної дії для розширення окремих ділянок зубного ряду без застосування лігатур. Апарат складається з двох опорних кілець, які кріпляться на молярах і премолярах з припаяними до них з вестибулярної сторони вертикальними трубками, а з оральної - дротяними дотиковими балками, які прилягають до зубів, що підлягають переміщенню. Апарат приводиться в дію пружною дугою, що вводиться в трубки під певною напругою. Дуга намагається випрямитись і тим самим змістити всі зуби.

Ainsworth apparatus (device, appliance) - orthodontic appliance of mechanical action for expansion of separate sections of dentition without application of ligatures. The apparatus consists of two support rings that are attached to the molars and premolars with the vertical tubes soldered to them from the vestibular side and the oral contact beams adjacent to the teeth, which are adjacent to the teeth to be moved. The appliance is actuated by an elastic arc, which is introduced into the tubes under a certain voltage. The arc tries to straighten and thereby move all the teeth in correct position.

Апарат зубощелепний - частина щелепно-лицевої ділянки черепа. Утворений анатомічно взаємопов'язаними органами, що забезпечують первинну механічну та хімічну обробку їжі, беруть участь у функціях ковтання, дихання і мовлення. В своєму складі має верхньо- і нижньо щелепні кістки, піднебінну кістку, зуби, м'які та жувальні м'язи, щоки, язик, тверде і м'яке піднебіння, слинні залози, скронево-нижньощелепні суглоби.

Dentofacial apparatus [dentə'feɪʃ(ə)l 'æpə'reɪtəs] - part of the maxillofacial region of the skull. Formed anatomically by interrelated organs that provide primary mechanical and chemical processing of food, and are involved in the functions of swallowing, breathing and speech. It has upper and lower jaw bones, palatine bone, teeth, facial and masticatory muscles, cheeks, tongue, hard and soft palate, salivary glands, temporomandibular joints.

Апарат органів – група органів, які мають різну будову і походження, не завжди пов'язані анатомічно, але їх об'єднує загальна функція (наприклад, опорно-руховий, ендокринний, щелепно-лицевий апарати).

Organs apparatus ['ɔ:gəns 'æpə'reɪtəs] - the organs that perform joint function but have different origins (musculoskeletal system, endocrine system); a group of organs of different structure and origin and are not always anatomically linked, but are united by a common function (eg, musculoskeleton, endocrine, dentofacial apparatus).

Апарат Френкеля – функціональний регулятор, складна знімна ортодонтична конструкція, сприяє нормалізації функції і правильному формуванню зубних рядів і прикусу у дітей.

Fraenkel apparatus - a functional regulator, a complex removable orthodontic design, helps to normalize the function and correct formation of dental arches and occlusion in children.

Апарати для ортодонтичного лікування - апарати, які використовують для лікування різних видів аномалій розвитку, а також деформацій зубощелепної системи.

Appliances for orthodontic treatment – appliances used to treat various types of developmental abnormalities as well as deformities of the dentofacial system.

Апарати зубощелепні - використовують для лікування травматичних переломів щелеп, усунення дефектів щелеп, після операцій з видалення частини зуба або щелепи, при пораненнях.

Dentofacial appliances - used for the treatment of traumatic jaw fractures, removing jaw defects, after surgery on removing parts of the tooth or jaw, in the case of injuries.

Апекслокатор - електронний прилад для визначення довжини кореневого каналу за зміною опору електричному струму. Показує довжину каналу в міліметрах, точку апекса.

Apex locator ['eɪpeks læu'keɪtə] - an electronic device used in endodontics determines the position of the apical constriction and thus determine the length of the root canal space.

Аплазія – природний недорозвиток органів.

Aplasia [eɪ'pleɪzə] - incomplete or faulty development of an organ or part.

Апноє – тимчасова затримка дихання, зумовлена гальмуванням дихальних рухів.

Апнеа ['æpniə] - transient cessation of respiration whether normal (as in hibernating animals) or abnormal (as that caused by certain drugs).

Апоневроз – сухожилок широких м'язів.

Aponeuroses ['æpənju'rəʊsɪs] - a sheet like tendinous expansion, mainly serving to connect a muscle with the parts it moves.

Апроксимальні поверхні зуба - поверхні, що контактують із сусідніми зубами свого ряду.

Approximal tooth surfaces [ə'prɒksɪm(ə)l / tu:θ/ 'sɜ:fɪs] - surfaces which form points of contact between adjacent teeth.

Арамідна нитка - синтетичне волокно, стійке до температурних і хімічних чинників, сумісне з емаллю зуба, не стирається, не набухає в ротовій порожнині, не змінюється в кольорі, дуже міцне (міцніше за рояльну сталь у вісім разів). Застосовується для шинування при пародонтозі, виготовлення вантових мостоподібних протезів.

Aramid thread [ə' ræmɪd θred] - synthetic fiber, resistant to temperature and chemical factors, compatible with tooth enamel, does not erode, does not swell in the oral cavity, does not change in color, very strong (stronger than piano steel eight times). It is used for splinting in periodontal disease, the manufacture of bridge prosthetics.

Аркус Дігма (KaVo Dental, Німеччина) - електронна система для реєстрації рухів нижньої щелепи. За допомогою спеціальних датчиків система зчитує дані про рухи нижньої щелепи, далі розраховує показники, які необхідні для індивідуального виготовлення ортопедичної конструкції з врахуванням усіх анатомічних особливостей скронево-нижньощелепного суглобу пацієнта.

Arcus Digma (KaVo Dental, Germany) - electronic system for registration of movements of the lower jaw. With the help of special sensors, the system reads the data about the movements of the lower jaw, then calculates the indices that are required for the individual manufacture of orthopedic structures, taking into account all the anatomical features of the temporomandibular joint of the patient.

Армування – зміцнення базису пластинкового протезу за рахунок введення в нього вуглецевих або полімерних волокон або металевої сітки.

Reinforcing [ˌriːn'fɔːsɪŋ] - strengthening the basis of the plate prosthesis by introducing carbon or polymer fibers or metal mesh into it.

«**Artglass**» (фірма «Heraeus Kulzer», Німеччина) – композиційний матеріал світлової полімеризації з мікросклонаповнювачем. Має властивості, наближені до кераміки.

“**Artglass**” (firm «Heraeus Kulzer», Germany) - light polymerization composite material with microfiller. Has properties similar to ceramics.

Артерії – кровоносні судини, що переносять кров від серця до органів.

Artery ['ɑːtəri] - a vessel that carries blood high in oxygen content away from the heart to the farthest reaches of the body. Since blood in arteries is usually full of oxygen, the hemoglobin in the red blood cells is oxygenated.

Артикулятори - апарати, які «відтворюють» рухи нижньої щелепи відносно верхньої у трьох взаємно перпендикулярних площинах: вертикальній, сагітальній і трансверзальній. Поділяються на середньо-анатомічні (нерегульовані), напіврегульовані, універсальні (повністю регульовані).

Articulator [ɑ:'tɪkjʊlɪtə] - is a mechanical hinged device used in dentistry to which plaster casts of the maxillary (upper) and mandibular (lower) jaw are fixed, reproducing some or all the movements of the mandible in relation to the maxilla in three mutually perpendicular planes: vertical, sagittal and transversal. They are divided into medium-anatomical (non-adjustable), semi-adjustable, universal (fully- adjustable).

Артикулятори середньо- анатомічні - триточковий артикулятор Гізі «Симплекс II» відноситься до артикуляторів із середньою установкою нахилу суглобових шляхів і різцевого ковзання, не відтворює фізіологічного відкривання рота, що не має для протезування істотного значення. Артикулятор Гізі цінний правильною передачею бічних рухів. Нижня гіпсова модель в такому артикуляторі при деякому сковзанню вперед може дати бічний зсув Бенетта. Суглобове ложе широке і знаходиться позаду суглобової осі. Ця особливість артикулятора «Симплекс II» дозволяє малорухомій суглобовій голівці при бічних рухах зміщуватися в колі конструктивного центру та робити незначні розмахи в сторони.

Medium-anatomical (non-adjustable) articulator - the three-point Gyzi Simplex II articulator refers to articulators with medium-sized articulation of the joint paths and incisors, does not reproduce the physiological opening of the mouth, which is not essential for prosthetics. The Gyzi articulator is valuable for the correct transmission of lateral movements. The lower gypsum model in such an articulator, with some sliding forward, can give a lateral displacement of Benetta. The joint bed is wide and is located behind the articular axis. This feature of the Simplex II articulator allows the motionless articulated head to be displaced in the circumference of the design center in lateral motions and make minor swings to the sides.

Артикулятори універсальні - характеризуються установкою індивідуальних суглобових шляхів, мають дві рами — верхню і нижню (основа). Верхня рама має три точки опори: дві в суглобах і одну — на різцевій площадці. Суглоби артикулятора побудовані за типом скронево-нижньощелепного. З'єднуючи верхню і нижню рами артикулятора, вони розраховані на відтворення різних індивідуальних рухів нижньої щелепи. Відстань між суглобами артикулятора і показником середньої лінії дорівнює 10 см, тобто використовується принцип рівностороннього трикутника Бонвіля. Універсальний суглобовий артикулятор побудований

так, що дозволяє визначити будь-який кут суглобового і різцевого шляху. Але для цього необхідно отримати вихідні дані, а саме величину кута сагітального та бічного суглобових шляхів і сагітального та бічного різцевих шляхів методом спеціальних внутрішньоротових та поза-ротових записів.

Universal (fully- adjustable) articulator - a fully-adjustable articulator reproduces the movement of the temporomandibular joints in all possible dimensions and functional movements. They are necessary for large or complex restorative cases where a correct occlusion is being substantively restored. The relationship between the temporomandibular joints and the maxilla and the functional relationship of the jaws are transferred to the articulator by means of a separate facebow. Individual patient's casts may be mounted and dismounted from a single articulator using a variety of disposable baseplates, either mechanical or magnetic.

The articulator joints are constructed by the temporomandibular type. By connecting the upper and lower frames of the articulator, they are designed to reproduce the various individual movements of the lower jaw. The distance between the articulator joints and the midline is equal to 10 cm, i.e. the principle of Bonvil triangle is used. The universal articulator articulator is built in such a way that it is possible to determine any angle of the articulated and cutting path. But for this purpose it is necessary to obtain the initial data, namely the magnitude of the angle of the sagittal and lateral joint paths and the sagittal and lateral incisors by the method of special intraoral and extra-oral recordings.

Артикуляція - усі положення і переміщення нижньої щелепи відносно верхньої, що здійснюються завдяки дії жувальних м'язів.

Articulation [ɑ:'tɪkjʊ'leɪʃ(ə)n] - the contact of the occlusal surfaces of the teeth.

Асиметрія – відсутність симетрії.

Asymmetry [eɪ'sɪmɪtri] – absence of symmetry.

Асистент – помічник.

Assistant [ə'sɪst(ə)nt] - a helper

Асклепій - у давньогрецькій міфології - бог лікування.

Asclepius - god of medicine in ancient Greek religion and mythology.

Аспірація (exsufflation) - потрапляння у дихальні шляхи чужорідних тіл.

Aspiration ['æspi'reɪʃ(ə)n] (**exsufflation**) - the accidental sucking in of food particles or fluids into the lungs.

Асфіксія – патологічний процес з гострим перебігом, що виникає у зв'язку з недостатністю кисню в крові і тканинах з наступним накопиченням в організмі вуглекислого газу.

Asphyxia [æs'fiksɪə] - a condition of deficient supply of oxygen to the body that arises from abnormal breathing.

Атачмени (фр. «attachement» - прив'язаність) – механічні замкові фіксатори часткових знімних і бюгельних протезів.

Attachment [ə'tætʃmənt] - mechanical locking clips of partial removable and clasp prosthesis (bugel denture).

Атрофія (гр. atrophia – «в'янення») - зменшення розмірів органів або тканин внаслідок порушення їх живлення при тривалій бездіяльності.

Atrophy ['ætrəfi] - (of body tissue or an organ) waste away, especially as a result of the degeneration of cells, or become vestigial during evolution.

«Ауробласт», «Ауробласт С» (нім.) – абразивні матеріали, які застосовуються в піскоструминних апаратах для обробки протезів (ущільнення поверхні), видалення оксидної плівки.

“Auroblast” “Auroblast C” - abrasive materials used in sandblasting apparatus for denture treatment (surface sealing), removal of oxide film.

Афагія – неможливість ковтання.

Aphagia [ə'feɪdʒə] - the inability or refusal to swallow.

Ацетали, ацеталіки – поліоксиметиленові термопласти, не містять вільного мономера. Виготовляють гнучкі часткові знімні протези, зокрема бюгельні, мають стабільну фіксацію, не гігроскопічні, міцні, легкі, не викликають алергічних реакцій.

Acetal [acet'al] - polyoxymethylene thermoplastics containing no free monomer. Make flexible partial removable dentures, in particular bugel prostheses, have a stable fixation, are not hygroscopic, durable, lightweight, do not cause allergic reactions.

Б

Базаліома – епітеліальна пухлина шкіри людини.

Basalioma - a skin cancer derived from and preserving the form of the basal cells of the skin.

Базальна дуга (апикальний базис) - крива, яка проходить в проекції верхівок коренів зубів на зовнішню поверхню верхньої або нижньої щелепи.

Basal bar ['beis(ə)l ba:] - a curve that extends in the projection of the tips of the roots of upper or lower jaw.

Базис – пластинка з пластмаси або металу, в якій утримуються фіксуючі елементи і штучні зуби знімного пластинкового протезу.

Basis ['beisis] - plastic or metal plate, which holds the fixing elements and artificial teeth of the removable laminar denture.

Базис бюгельного протезу – елемент знімного протезу, який містить штучні зуби та відгалуження від металевих деталей. Це пластинка сідлоподібної форми, яка охоплює беззубі альвеолярні відростки і слугує для утримання штучних зубів, відновлення форми та розмірів беззубих ділянок щелеп.

Basis of a removable partial denture (RPD) (bugel prosthesis) - a removable prosthetic element that contains artificial teeth and branches from metal parts. It is a saddle-shaped plate that covers the toothless alveolar processes and serves to retain artificial teeth, restore the shape and size of edentulous jaws.

Базисні матеріали – матеріали, що використовуються для виготовлення базисів протезів.

Basic material ['beisik [mə'ti(ə)riəl] – materials used for manufacture of basis of prostheses.

«**Бакрил**» - базисна акрилова пластмаса гарячої полімеризації. Порошок – поліметиметакрилат, модифікований низькомолекулярними співполімерами бутилакрилатного каучуку (зшивагент), етилметакрилату, метилметакрилату. Рідина - монометилакрилат, інгібований дифенілпропанолом.

“**Bacryl**” - basic acrylic plastic of hot polymerization. Powder is polymethmethacrylate modified with low molecular weight copolymers of butyl acrylate rubber (crosslinker), ethyl methacrylate, methyl methacrylate. The liquid is monomethyl acrylate inhibited by diphenylpropanol.

Бактерициди - речовини, здатні вбивати бактерії та інші мікроорганізми.

Bactericide [bæk'ti(ə)rɪsaɪd] - substances that kill bacteria and other microorganisms.

Бактерицидні цементи - фосфатні цементи, порошок яких містить бактерицидні речовини (сполуки міді або срібла).

Bactericidal cements [bæk'ti(ə)rɪ'saɪdɪ sɪ'ment] - phosphate cements, the powder of which contains bactericidal substances (copper or silver compounds).

Балкова система фіксації бюгельних протезів за Румпелем-Дольдером – наявність на опорних зубах штамповано-паяних або суцільнолитих металевих коронок, облицьованих пластмасою або фарфором, розташованої між ними відлитої балки прямокутної, овальної або ромбоподібної форми. Відповідно в базисі формують, такої ж самої конфігурації, ложе під балку.

Rumpel-Dolder's bar retaining system of partial removable clasp prostheses - the presence of stamped-soldered or solid metal crowns on the supporting teeth, lined with plastic or porcelain, between them there is a rectangular, oval or diamond-shaped cast beam. Accordingly, in the basis the same configuration of a bed is formed for the bar.

Бандаж - еластична пов'язка для підтримання певного органу.

Bandage ['bændɪdʒ] - a strip of woven material used to bind up a wound or to protect an injured part of the body.

Барвники - органічні та неорганічні речовини, пігменти, які використовують для забарвлення полімерних матеріалів, восків, фарфорових мас.

Colourant ['klɔərənt] - organic and inorganic substances, pigments used for coloring polymeric materials, waxes, porcelain masses.

Баро - в складних словах означає «тиск».

Baro- in compound words means “pressure”

Батрокефалія, батрокефалія – аномальна форма черепа, коли потилиця випинається уступом.

Bathrocephaly – a developmental anomaly marked by a step-like posterior projection of the skull, caused by excessive growth of the lambdoid suture.

Bathrocephaly is a posterior cranial deformity associated with failure of fusion of the mendosal suture.

Безколірна базисна пластмаса – базисна акрилова пластмаса

гарячої полімеризації, використовується для виготовлення базисів протезів, коли у пацієнта є алергія на барвник.

Colorless base plastic - hot-polymer base acrylic plastic, used to make denture bases when a patient is allergic to a dye.

Безметалева кераміка - незнімний протез на основі оксиду цирконію. Відповідає всім найвищим вимогам, що висуваються до якості і терміну служби зубного протезу: ідентичність до природних зубів, стійкість і зручність в експлуатації. Виготовляється на спеціальному обладнанні за допомогою комп'ютерного моделювання.

Metal-free ceramics [sɪ'ræmɪks] - fixed prosthesis based on zirconium oxide; meets all the highest requirements for denture quality and service life: identity to natural teeth, durability and ease of use; manufactured on special equipment using computer simulation.

Безперервний багатоланковий кламер - має вигляд з'єднаних між собою пліч кількох кламерів, утворюючи замкнену систему. Розташовують його на оральній або вестибулярній поверхні нижніх фронтальних зубів. Безперервні кламери мають ширину майже 3 мм, товщину 1 мм. Форма їх напівовальна. За ступенем охоплення зубів багатоланкові кламери можуть мати вигляд вузької (багатоланковий кламер Кеннеді) чи широкої смужки (шинувальна смужка) або з амбразурними кігтками (кламер Кросе-Кредера). Можуть служити для зв'язку між складовими частинами протезу і стабілізації, а також виконувати обидві функції. Кламери охоплюють від 2 до 8 зубів чи половину зубного ряду з метою стабілізації протеза у разі потреби відновити бічні й кінцеві дефекти і для іммобілізації зубів за наявності захворювань тканин пародонту.

Continuous bar connector - has the appearance of interconnecting several clammers, forming a closed system. It is located on the oral or vestibular surface of the lower front teeth. The continuous clammers have a width of almost 3 mm and a thickness of 1 mm. Their form is half-hearted. In terms of the extent of tooth coverage, multilayer clammers may look narrow (Kennedy bar) or broad stripe (splinting stripe) or with ambraceous claws (Crosse-Credera clammer). They can serve as a link between prosthesis components and stabilization, and perform both functions. The clammers cover from 2 to 8 teeth or half of the dentition in order to stabilize the prosthesis if necessary to repair lateral and end defects and to immobilize the teeth in the presence of

periodontal tissue diseases.

Бензин - суміш вуглеводнів різної будови, безбарвна рідина зі специфічним запахом.

Petrol ['petrəl] – a mixture of hydrocarbons of different structure, a colorless liquid with a specific odor.

Биніна капа – пластмасова капа функціональної дії на весь нижній зубний ряд з нахиленою площиною у фронтальній ділянці. Застосовують при несправжній прогенії, а також для усунення піднебінного нахилу верхніх передніх зубів.

Wynin occlusal splint [ə'klu:s əl splint]) - plastic occlusal splint of functional action on the entire lower dentition with an inclined plane in the frontal area. Applied in case of false progeny, as well as to eliminate the palatine inclination of the upper front teeth.

Бік нижньої щелепи балансуючий – бік, на якому відбувається скорочення латерального крилоподібного м'яза. Нижня щелепа рухається в протилежний бік, щічні горбики зубів нижньої щелепи розташовуються навпроти піднебінних горбиків зубів верхньої щелепи.

Balancing side of mandibular bone (lower jaw) - the side on which the lateral pterygoid muscle is contracted. The lower jaw moves in the opposite direction, the buccal humps of the teeth of the lower jaw are located opposite the palatal tubercles of the teeth of the upper jaw.

Бік нижньої щелепи робочий – розташований навпроти балансуєчого боку. Зуби верхньої і нижньої щелеп розташовуються один проти одного однойменними горбиками. На робочому боці здійснюється функція жування.

Working side of mandibular bone (lower jaw) - located opposite the balancing side. The teeth of the upper and lower jaws are arranged against each other by the same tubers. The chewing function is performed on the working side.

Білатеральність – симетрія в організмі. Тіло, яке можна поділити на дві рівні частини.

Bilateralism [ˌbaɪˈlætərəlɪzəm] - symmetry in the body. A body that can be divided into two equal parts.

Бінокулярні лупи – застосовуються в зубопротезній практиці для збільшення гостроти зору і зменшення зорового напруження.

Забезпечують точний вибір робочої віддалі і правильного кута огляду для комфортності праці, усунення напруги м'язів спини і шиї.

Vinocular loupe [bi' nɔkjələ lu:p] - used in denture practice to increase visual acuity and reduce visual tension. They provide accurate choice of working distance and correct viewing angle for comfort of work, elimination of tension of muscles of back and neck.

Біо- - у складних словах означає «життя», «життєві процеси», «біологічний».

Bio – in compound words means “life”, “living process”, “biological”.

Біомеханіка нижньої щелепи – вивчає закони її рухів. Під час функції нижня щелепа здійснює рухи у трьох взаємно перпендикулярних площинах: вертикальній, сагітальній і трансверзальній (горизонтальній) площинах.

Biomechanics of the lower jaw [baɪəʊmɪ'kæniks] - studies the laws of its movements. During the function, the lower jaw performs movements in three mutually perpendicular planes: vertical, sagittal and transversal (horizontal) planes.

Біомеханічні методи фіксації повних знімних протезів на беззубі щелепи - ясенні кламери, використання під'язикового простору (під'язикові валики по краю протеза і заглиблення у базисі з боку язика).

Biomechanical methods of fixation of complete removable prostheses on edentulous jaws – gums clammers, use of the sublingual space (sublingual rollers on the edge of the prosthesis, and the depression in the basis from the side of the tongue).

Біомеханічні основи шинування зубних рядів – цілеспрямований розподіл жувального тиску, нормалізація його напрямку, зменшення функціонального навантаження на патологічно змінений пародонт.

Biomechanical basics of splinting of dental arches - purposeful distribution of chewing pressure, normalization of its direction, reduction of functional load on pathologically changed periodontium

«Bio-Pack» – єдиний у світі комп'ютерний комплекс діагностики біофункціонального стану зубощелепної системи, що має 8 програм. Дослідження та аналіз стану нижньощелепного суглобу, м'язів, рухів нижньої щелепи, оклюзії та ін.

“Bio-Pack”- the only computer-based complex for the diagnosis of the biofunctional status of the dental maxillofacial system, which has 8 programs.

Research and analysis of the condition of the mandibular joint, muscles, movements of the mandible, occlusion, etc.

Біопсія - прижиттєве вирізання шматочків тканини для лабораторного дослідження.

Biopsy ['baɪəpsi] - a medical test commonly performed by a surgeon, interventional radiologist, or an interventional cardiologist involving extraction of sample cells or tissues for examination to determine the presence or extent of a disease.

Біофізичний метод утримання повного знімного протезу (А.Канторовіч) – поєднує в собі фізичні закони та анатомічні особливості меж протезного ложа. Полягає у принципі створення від'ємного тиску під усією поверхнею базису з утворенням краєвого замкнутого клапану. Рухома слизова оболонка, яка контактує із краєм протезу перешкоджає проникненню під базис нових порцій повітря.

Biophysical method of complete denture retaintion (A.Kantorovich) - combines the physical laws and anatomical features of prosthetic bed boundaries. The principle is to create a negative pressure under the entire surface of the base with the formation of a closed end valve. The movable mucous membrane which contacts the edge of the prosthesis prevents the penetration of new portions of air under the base.

Біпрогнатія - фізіологічний вид прикусу. Альвеолярні відростки і фронтальні зуби нахилені вперед відносно тіла верхньої і нижньої щелеп. Біпрогнатія є етнічною особливістю прикусу.

Biognathia - physiological type of occlusion. The alveolar processes and the front teeth are leaned forward relatively the maxillary and mandibular body. Biognathia is an ethnic feature of the occlusion.

Біфуркація - поділ органу на два відгалуження. Розгалуження коренів молярів і премолярів.

Bifurcation ['baɪfə'keɪʃ(ə)n] - the division of something into two branches or parts; branching of roots of molars and premolars.

Блека класифікація порожнин – складена з врахуванням найбільш типічної локалізації карієсу на коронці зуба. Блек виділив п'ять класів каріозних порожнин.

Black's classification of cavities - classification based on the tooth type and the cavity location or tooth surfaces involved. Black identified five classes of caries.

«Боксил-екстра» - сіліконова композиція холодної полімеризації, складається з двох паст, при замішуванні яких утворюється еластичний вулканіза́т. Застосовується для виготовлення захисних боксерських шин та назубних індивідуальних кап.

“Boxil-Extra” - silicone composition of cold polymerization, consisting of two pastes, under mixing of which elastic vulcanizate is formed. It is used for the manufacture of protective boxing mouthpiece and individual mouth guard.

Бондингові системи – адгезивні матеріали для з’єднання композитних матеріалів з металевими конструкціями зубних протезів.

Bonding system ['bɒndɪŋ 'sɪstɪm] - adhesive materials for bonding composite materials to metal structures of prostheses.

Бор - свердло, що застосовується для видалення пломби або очищення порожнини зуба від некротизованого дентину, інших стоматологічних процедур.

Dental drill ['dentl drɪl] - a small, high-speed drill used during dental procedures, usually to remove decay and shape tooth structure prior to the insertion of a filling or crown.

Брекет - ортодонтичний елемент брекет-системи, що приклеюється до вестибулярної поверхні зуба для утримання дуги. Може бути металевим, пластиковим, керамічним, сапфіровим, позолоченим чи флюоресцентним.

Dental bracket ['dentl 'brækɪt] - an orthodontic small metal attachment soldered or welded to an orthodontic band or cemented directly to the teeth, serving to fasten the arch wire to the band or tooth.

Брекет-система - незнімний ортодонтичний апарат, який складається з опорної частини - кілець, брекети́в, що фіксуються на зубах і активної частини - дуги, за допомогою якої відбувається переміщення зубів у трьох площинах.

Dental bracket system – a fixed orthodontic appliance, which consists of a support part - rings, braces, fixed on the teeth and the active part - an arch, by which the movement of the teeth in three planes is done.

«Брекристал» - термопластичний базисний матеріал німецької фірми «Бредент», застосовується для виготовлення часткових і повних знімних протезів.

“Brecrystal” - thermoplastic base material of the German firm "Bredent", is used for the manufacture of partial and complete removable prostheses.

Бруксизм - мимовільне, неконтрольоване свідомістю, скорочення (спазм) жувальних м'язів, яке супроводжується скреготом зубів в нічний час (іноді вдень). Найчастіше супроводжується підвищеною стертістю зубів, гіперестезією, виникненням клиновидних дефектів і поступовою втратою емалі жувальної поверхні зубів, захворюваннями пародонту, нижньощелепного суглобу, головним болем. Лікування бруксизму - психотерапія, масаж, застосування індивідуальних або стандартних біопластикових кап на поверхні зубів для попередження стирання емалі та зниження її чутливості.

Bruxism [bru:rksizm] - grinding and gnashing of the teeth. Bruxism is due to clenching of the teeth other than in chewing and is associated with forceful lateral or protrusive jaw movements. This results in the grinding or rubbing together of the teeth. Treatment of bruxism can include psychotherapy, massage, application of individual or standard bioplastic caps on the surface of the teeth to prevent abrasion of the enamel and reduce its sensitivity.

Бура - натрієва сіль тетраборної кислоти, безбарвні кристали. Застосовують під час зварювання і паяння металів.

Borax ['bɔ:ræks] - sodium salt of tetraboric acid, colorless crystals. Used during welding and soldering of metals.

Бюгель – у перекладі з німецької означає «дуга», яка зв'язує окремі частини бюгельного протезу.

Bugel – from German means “arch”, which combines individual parts of clasp (bugel) dental prosthesis.

Бюгельний протез з атачменами - кріпиться за допомогою спеціальних замків (атачменів) до металокерамічних або металопластмасових коронок, які фіксуються на опорних зубах. Завдяки такому способу кріплення досягається надійна фіксація протеза і хороший косметичний результат.

Attachment-stabilized clasp (bugel) dental prosthesis – is stabilized by means of special locks (attachments) to metal-ceramic or metal-plastic crowns, which are fixed on the abutment teeth. Thanks to this method a reliable fixation of the prosthesis and good cosmetic result are obtained.

Бюгельний протез з кламерами - кріпиться до опорних зубів за допомогою певної системи кламерів.

Clameer-stabilized clasp (bugel) dental prosthesis – is fixed on the abutment teeth with the help of a certain system of clammers.

В

Вакуум - простір, в якому немає повністю речовини і являє собою фізичне поле у незбудженому стані.

Vacuum ['vækju(ə)m] - a space entirely devoid of matter.

Вакуумні змішувачі – апарати для змішування гіпсів і формувальних сумішей.

Vacuum mixer ['vækju(ə)m 'mɪks.ə] – device for mixing gypsum and forming compositions.

Валик оклюзійний (прикусний) – виготовляється з базисного воску, фіксується на восковому базисі, призначений для визначення висоти прикусу і центральної оклюзії в клініці при протезуванні беззубих щелеп і щелеп з частковими дефектами зубних рядів.

Occlusal rim - [ə'klu:s əl rɪm] - an artificial dental structure with occluding surfaces attached to temporary or permanent denture bases, used for recording the relation of the maxilla to the mandible and for positioning the teeth.

Вантове шинування - об'єднання рухомих зубів при захворюваннях пародонту в єдине ціле за допомогою арамідної нитки. На верхній щелепі нитка кріпиться у створенній борозенці до вестибулярної поверхні зубів, на нижній - оральної, на бічних зубах на жувальній поверхні. Нитку фіксують за допомогою композитного матеріалу. Зуби не депульпуються, закриваються міжзубні проміжки. Шинування природне, естетичне і фізіологічне.

Cable splinting ['keɪb(ə)l 'splɪntɪŋ] – combination of moving teeth in periodontal disease with a single aramid thread. On the upper jaw the thread is attached in the created groove to the vestibular surface of the teeth, on the lower - oral, on the lateral teeth on the chewing surface. The thread is fixed with a composite material. Teeth are not depulped, gaps are closed. Splinting is natural, aesthetic and physiological.

Вантовий мостоподібний протез - конструкція незнімного протезу з використанням арамідної нитки, яка фіксується на опорних зубах за допомогою композиту і “протягується” крізь штучні зуби проміжної частини. Вантовий - названий за аналогією з вантово будівельними конструкціями- підвісними мостами.

Cable dental bridge ['keɪb(ə)l/ 'dentl/ brɪdʒ] - a fixed denture with using an aramid thread, which is fixed on the abutment teeth with the help of a composite and “stretched” through the prosthetic pontic. Its name originates

from the analogy to the cable-stayed building constructions – cable suspension bridges.

Вени - судини кровоносної системи, по яких кров надходить від органів до серця. Мають клапани на внутрішній стінці, які дозволяють крові рухатися в одному напрямку.

Vein [veɪn] - a thin-walled blood vessel containing blood at low pressure which is being returned to the heart from tissues that have been perfused by arteries; have valves on the inner wall, which allow the blood to move in one direction.

“Vertex Thermo Sens” - сучасна ультра міцна напівжорстка поліамідна базисна пластмаса, яку випускає голландська фірма Vertex для виготовлення, ремонту і перебазування часткових і повних знімних протезів. Завдяки жорсткості протези адекватно розподіляють жувальне навантаження, зберігають стабільність форми, не міняють кольору, є можливість полірування до дзеркального блиску. Пластмаса не містить мономеру, не викликає алергічних реакцій у пацієнта, має велику гаму кольорів, напівпрозора.

“Vertex Thermo Sens” - a modern ultra-strong semi-rigid polyamide basis plastics produced by the Dutch company Vertex for the manufacture, repair and relining of partial and complete removable dentures. Thanks to rigidity dentures adequately distribute mastication load, keep the form stable, do not change the color. It is possible to polish to a full gloss. The plastic is monomer free, does not cause any allergic reactions, has a wide range of colors, translucent.

Верхньощелепна (гайморова) пазуха – повітроносна комірочка тіла верхньої щелепи, вистелена слизовою оболонкою. Відкривається в носову порожнину в ділянці середнього носового ходу. Слугує для очищення, зігрівання, зволоження вдихуваного повітря, бере участь в модуляції голосу.

Maxillary sinus [mæk'sɪləri 'saɪnəs] (antrum of Highmore) – a facial region that is one of a pair of usually symmetrical, hollow cavities located in the maxillary body. It is pyramidal, with the base projecting medially on the nasal cavity and laterally to the apex of the zygoma. Serves for cleaning, warming up, moistening of inhaled air, participating in voice modulation.

Вестибулярні пластинки - складаються з оральної і вестибулярної пластинок, з'єднаних між собою відрізками дроту (апарат Крауса) або пластмасою (пропульсор Мюлемана).

Vestibular plate [vɛ'stɪbjʊlə pleɪt] - consists of two parts: vestibular and oral. Both parts are connected by metal wire located between the incisors, the canines, the first temporary molars, or wrap around the distal surface of last molars in retromolar region.

Вестибулярний апарат - орган чуття, що сприймає зміни положення голови й тулуба, напрям руху тіла. Призначений для координації рухів та збереження рівноваги тіла.

Vestibular apparatus [vɛ'stɪbjʊlə ˌæpə'reɪtəs] - a receptor organ of vestibular portion of eighth cranial nerve consisting of three semicircular canals and the otolith, located within petrous portion of temporal bone of cranium. It is for coordination of movements and preservation of a balance of the body.

Висота відносного фізіологічного спокою – звичне, несвідоме положення нижньої щелепи, коли суглобові голівки перебувають у нейтральній і невимушеній позиції у суглобових ямках, м'язи у розслабленому стані і віддаль між зубними рядами в середньому складає 2-4 мм (може змінюватись в межах 1-6 мм).

Demention of relative physiologic rest position – usual, unconscious position of the lower jaw when condyles are in a neutral and rest position in the glenoid fossa, the muscles at rest and distance between dental arcades averages 2-4 mm (can vary within 1-6 mm).

Висота міжальвеолярна (висота прикусу) – вертикальна віддаль між вершинами альвеолярних гребенів верхньої та нижньої щелепи. Висота утримується зубами-антагоністами (фіксована міжальвеолярна висота).

Occlusal vertical dimension [ə'kluːsl /'vɜːtɪkl /dɪ'menʃn] - is a term used in dentistry to indicate the superior-inferior relationship of the maxilla and the mandible when the teeth are occluded in maximum intercuspation. The dimension is supported by antagonists (fixed occlusal vertical dimension).

Висота оклюзійна – вертикальний розмір нижньої третини обличчя у стані центральної оклюзії.

Dimension of occlusion [dɪ'menʃn ə'kluːzn] - vertical dimension of the lower third of the face in the state of central occlusion.

Виставлення штучних зубів на приточці – припасування штучних зубів безпосередньо до ясен (в лабораторії до гіпсу), що створює імітацію природних зубів.

Short-bite teeth setting up– false teeth set-up directly to the gums (or to gypsum in the laboratory), which creates imitation of natural teeth.

Вібростолік – вібраційний прилад, застосовується для ущільнення формувальних сумішей, видалення з них вологи і повітряних включень з метою забезпечення повноцінного заповнення ними форм, а також відливання моделей щелеп різного призначення.

Vibratory table ['vɪbrət(ə)ri 'teɪbl] - vibrating device used to seal molds, remove moisture and air in order to fill completely their forms, as well as jaw models casting.

Відбиткові ложки - пристосування, яке призначене для одержання відбитків щелеп. Розрізняють відбиткові ложки для верхньої і нижньої щелеп, за методом виготовлення — стандартні та індивідуальні. Стандартні ложки виготовляють заводським шляхом з металу або пластмаси, для беззубих щелеп і щелеп з частковими найбільш типовими дефектами зубних рядів. Залежно від розмірів і форми щелеп (від менших до більших) виділяють, відповідно, такі типи:

- для зняття відбитків з верхньої щелепи: В-1, В-2, В-3, В-4, В-5, В-6, В-7, В-8, В-9, В-10;
- для зняття відбитків з нижньої щелепи: Н-1, Н-2, Н-3, Н-4, Н-5, Н-6, Н-7, Н-8, Н-9.

За наявністю пунктів ретенції, що необхідно для фіксації низки відбиткових мас на ложці, розрізняють перфоровані та неперфоровані.

Індивідуальні відбиткові ложки з пластмаси виготовляють клініко-лабораторним шляхом і призначаються для одержання функціональних відбитків з беззубих щелеп.

Impression tray [ɪm'preʃn/ treɪ]– used to carry, confine and control impression material within the mouth while making an impression. There are for upper tray to make impression of upper arch and lower tray to make impression of lower; an impression tray can be stock or custom according to the method of fabrication. Stock tray is made from metal or plastic, for edentulous patients or with partial most common defects in dental arch. Depending on the size and shape of the jaws (from smaller to larger), the following types of stock trays are distinguished, respectively:

- for impression of the upper jaw: U-1, U-2, U-3, U-4, U-5, U-6, U-7, U-8, U-9, U-10;
- for impression of the lower jaw: L-1, L-2, L-3, L-4, L-5, L-6, L-7, L-8, L-9.

Also impression trays can be perforated and nonperforated due to the presence of retention features which are necessary to fix a series of reflective masses on a tray.

Custom trays made from plastic are manufactured clinically and laboratoryly and intended to receive functional impressions of edentulous patients.

Відбиткові матеріали – матеріали, які призначені для одержання анатомічних і функціональних відбитків щелеп.

Impression materials [ɪm'preʃn mə'tiəriəl] - materials used for anatomical and functional jaw impressions.

Відбиток - негативне відображення тканин протезного поля.

Impression [ɪm'preʃn] - is a negative imprint of hard (teeth) and soft tissues in the mouth from which a positive reproduction (cast or model) can be formed. It is made by placing an appropriate material in a stock or custom dental impression tray which is designed to roughly fit over the dental arches.

Відбіл - хімічна речовина, яка використовується для відбілювання металевих коронок.

Whitening agent ['waɪtɪŋ] - a chemical used for bleaching metal crowns.

Відбілювання – зняття оксидної плівки і залишків флюсів на виробках після паяння та відпалювання за допомогою різних хімічних речовин (водяні розчини сірчаної, азотної кислот чи їх суміші).

Whitening ['waɪtɪŋ] - removal of oxide film and flux residues on products after soldering and annealing with various chemicals (aqueous solutions of sulfuric, nitric acids or mixtures thereof).

Відкладення зубні – своєрідні м'які (зубний наліт, зубна бляшка) і тверді (зубний камінь) утворення на поверхнях коронок зубів, пришийкових ділянках і коренях, які складаються з органічних і неорганічних речовин.

Dental deposit ['dentl dɪ'pɒzɪt] - soft (dental plaque) and solid (tooth-stone) formation on the surfaces of crowns of the teeth, gingival margin and roots, which consist of organic and inorganic substances.

Відкритий прикус – патологічний прикус, що характеризується відсутністю змикання між верхніми і нижніми зубами у фронтальній ділянці.

Open bite ['əʊpən baɪt] (**malocclusion**) - misalignment or incorrect relation between the teeth of the two dental arches when they approach each other as the jaws close.

Відпал (випал) – процес нагрівання металу до температури, при якому відбуваються структурні зміни в сплаві, витримка при цій температурі і наступне повільне охолодження.

Annealed [ə'ni:ld] – a process of heating the metal to a temperature at which structural changes in the alloy occur, shuttering at this temperature and subsequent slow cooling.

Відпуск – нагрівання загартованої сталі до мінімальної температури, нижчої від критичної точки.

Release [rɪ'li:z] - heating the tempered steel to a minimum temperature below the critical point.

Відросток альвеолярний (комірковий) – частина верхньощелепної та нижньощелепної кісток, розділена кістковими пластинками (міжзубними або міжальвеолярними перегородками) на окремі комірки (альвеоли), які слугують вмістилищем для коренів зубів. У немовлят відсутній, формується одночасно з ростом зубів, атрофується після видалення зубів.

Alveolar process [al'viələ 'prəuses] – a ridge that forms the borders of the upper and lower jaws and contains the sockets of the teeth. It is absent in infants, formed simultaneously with the growth of the teeth, and atrophied after tooth extraction.

Відросток кламера – елемент кламера, який призначений для фіксації його в базисі протезу.

Appendage clammer [ə'pendɪdʒ klamə] - a clammer element that is designed for its fixation in the prosthetic basis.

Відросток суглобовий – відросток гілки нижньої щелепи, закінчується вгорі голівкою, яка донизу продовжується у шийку. На передній поверхні відростка розташована крилоподібна ямка, що слугує місцем прикріплення бічного (латерального, зовнішнього) крилоподібного м'яза.

Articular process [ɑ:'tɪkjʊlə 'prəuses]- a projection of the ramus of the mandible, ends at the top of the head, which extends downward to the neck. On the anterior surface of the projection there is a pterygoid fossa, which serves as a place for attachment of the lateral (lateral, external) pterygoid muscle.

Вініри – мікропротези, які забезпечують естетичне відновлення форми і кольору коронок передніх зубів. Розрізняють керамічні, цирконієві, склокерамічні або композитні вініри, які є альтернативою

протезуванню, відбілюванню та іншим методам реставрації коронкової частини передніх зубів.

Veneer [vi'niə] - a layer of tooth-colored material, usually porcelain or acrylic, attached to the surface of a crown or artificial tooth by direct fusion; a porcelain prosthesis used to change the shape, size, and colour of a tooth or teeth. They can be ceramic, zirconium, glass-ceramic or composite veneers, being an alternative to prosthetics, whitening and other methods of restoration of the crown of the anterior teeth. A composite veneer may be directly placed (built-up in the mouth), or indirectly fabricated by a dental technician in a dental lab, and later bonded to the tooth, typically using a resin cement. Usually used for treatment of adolescent patients who will require a more permanent design once they are fully grown.

Віск – складний ефір вищих жирних кислот з одновалентним вищим спиртом. Розрізняють воски тваринні, рослинні, мінеральні і синтетичні.

Wax [wæks] - an ester of higher fatty acids with monovalent higher alcohol. They can be animal waxes, vegetable, mineral and synthetic.

Віск базисний – воскова суміш, застосовується для моделювання базисів знімних протезів, виготовлення індивідуальних відбиткових ложок, базисів з оклюзійними валиками, проведення допоміжних робіт при виставленні штучних зубів в протезах.

Dental wax ['dentl wæks] – a mixture of two or more waxes with other additives, used in dentistry for modeling of removable dentures bases, production of custom trays, bases with occlusal rims, carrying out of auxiliary works while setting up false teeth in dentures.

Віск липкий – воскова суміш, яка застосовується для склеювання деталей металевих протезів перед спаюванням, гіпсових відбитків, приклеювання еластичних відбиткових матеріалів до металевих ложок, склеювання фрагментів пластмасових протезів перед їх лагодженням. Температура плавлення – 65–70° С. Каніфоль, яка входить в склад липкого воску надає йому склеюючих властивостей.

Dental adhesive wax ['dentl /əd'hi:siv/ wæks] - a mixture of waxes used to adhere pieces of metal prostheses before bonding gypsum impressions, gluing elastic impression materials to metal trays, gluing pieces of plastic prostheses before their repair. The melting point is 65-70 ° C. The rosin, being a compound of this wax, gives it the adhesive properties.

Віск моделювальний для вкладок – застосовується для моделювання вкладок, штифтів, півкоронки та інших видів моделювання в порожнині рота.

Shape wax for inlays ['ɪnleɪ]- used to shape inlays, pins, portion crowns and other types of modeling in the oral cavity.

Віск моделювальний для мостоподібних робіт – застосовується для моделювання проміжної частини мостоподібних протезів, створення анатомічної форми зубів при виготовленні металевих коронок.

Shape wax for bridges [brɪdʒ]- used for modeling prosthetic pontic, creating anatomical form of teeth in the manufacture of metal crowns.

Вітаміни - біологічно-активні органічні сполуки, життєво необхідні для організму людини.

Vitamins ['vɪtəˌmɪn]- biologically active organic compounds vitally necessary for the human body.

Вкладка – мікропротез, який застосовують для відновлення зруйнованих патологічним процесом коронок зубів і як складову (опорну) частину мостоподібних протезів.

Inlay['ɪnleɪ]- a microprosthetic, which is used to restore pathologically damaged crowns and as a component (supporting) part of dental bridgeworks; a restoration which has been constructed out of the mouth from gold, porcelain or other metal and then cemented into the prepared cavity of the tooth.

Власне ротова порожнина – частина ротової порожнини, ззовні обмежена альвеолярними відростками і зубами, зверху – піднебінням, знизу – діафрагмою порожнини рота і язиком.

Oral cavity proper ['ɔːrəl 'kævəti] - a part of the oral cavity, bounded at the sides and in front by the alveolar process (containing the teeth) and at the back by the isthmus of the fauces. Its roof is formed by hard palate at the front, and a soft palate at the back. The uvula projects downwards from the middle of the soft palate at its back. The floor is formed by the mylohyoid muscles and is occupied mainly by the tongue. A mucous membrane – the oral mucosa, lines the sides and under surface of the tongue to the gums, lining the inner aspect of the jaw (mandible). It receives the secretions from the submandibular and sublingual salivary glands.

Внутрішні напруги в пластмасі – виникають внаслідок значного сідання матеріалу, нерівномірної товщини базису, наявності в протезах кламерів, дуг, армувальних сіток, швидкого охолодження кювети після полімеризації.

Internal stress in plastic - arise as a result of significant material immersion, bastard base thickness, presence of clamers, arches, reinforcing nets in dentures, rapid cooling of the cuvette after polymerization.

Внутрішньокореневий фіксатор - штифт, який вводитьься в кореневий канал для фіксації пломби або штучної коронки зуба.

Dental root post ['dentl ru:t pəʊst] - a pin inserted into the root canal to fix a filling or an artificial crown of the tooth.

Внутрішньо-позаротові методи реєстрації рухів нижньої щелепи - комп'ютеризовані пристрої для визначення індивідуальних кутових параметрів налаштування артикуляторів: аксіографи та пантографи (електронно-механічний метод реєстрації), Condilocomp (оптоелектронний метод), Arcus-Digma (на основі реєстрації ультразвукових коливань).

Inner extraoral methods of registration of mandibular movements - computerized devices for determining the individual angular parameters of articulator setup: axiographs and pantographs (electron-mechanical registration method), Condilocomp (optoelectronic method), Arcus -Digma (based on the registration of ultrasonic oscillations).

«Вовча паща» – незрощення твердого піднебіння (піднебінних відростків верхньої щелепи, горизонтальних пластинок піднебінної кістки) та слизової оболонки, що його покриває.

Cleft palate [kleft 'pælət] – failure of union of these embryonic clefts; depending on the site, this causes such developmental defects as cleft cheek, cleft mandible or cleft lip. Called also **prosoposchisis**.

Воскові суміші – суміші природних, рослинних, мінеральних і синтетичних восків, які застосовують для моделювання різноманітних конструкцій протезів і щелепно-лицевих апаратів.

Mixture of waxes - mixtures of natural, vegetable, mineral and synthetic waxes, which are used for simulation of various designs of prosthetics and mandibulofacial devices.

Восколіт 03 – профільний віск, різні за формою в поперечному перерізі палички воску, в склад яких входять: парафін, церезин, воски тваринного походження. Застосовується для моделювання каркасів бюгельних протезів.

Voscolite 03 - profile wax, different in shape in the cross section and includes: paraffin, ceresin, animal waxes. It is used to create the gating system in manufacturing of metal elements of dental prosthesis by casting. Due to the

elasticity (flexibility) it is easy connected with wax models, providing the strong fixation and without entering into reaction with the coupling and refractory masses, burn without residue. The pins are connected with the wax models by slightly heated spatula, melting the wax on the pin. To create the metal depot (so-called “muff”) the wax is applied on sprues, gradually layering (by drops) in the molten condition on the spatula. The wax is melted out from the mold in the muffle furnace, gradually raising the temperature from 60 to 200°C for 1 hour.

Воскотопка - прилад для розігрівання воску.

Wax melter [wæks 'meltə] - a device for warming wax.

Втома матеріалів – властивість матеріалу руйнуватися під дією багаторазових навантажень.

Material fatigue [fə 'ti:g] - a phenomenon where structures fail when subjected to a cyclic load.

Вуглецеві штифти - виготовляють із композитних матеріалів на основі смол та вуглецевих волокон. Мають високу міцність та еластичність. Використовують для реставрації коронок зубів.

Carbon pin ['kɑ:bən pɪn]- made of composite materials based on resins and carbon fibers. They have high strength and elasticity. Used for restoration of tooth crowns.

Вузечка верхньої губи - щільний тяж слизової оболонки, що тягнеться по серединній лінії від внутрішньої поверхні верхньої губи до альвеолярного відростка верхньощелепної кістки.

Frenulum of upper lip ['fri:njʊləm 'ʌpə lɪp] - either of the two folds of mucous membrane extending from the gums to the middle line of the upper lip.

Вузечка нижньої губи – щільний тяж слизової оболонки, що тягнеться по серединній лінії від внутрішньої поверхні нижньої губи до альвеолярного відростка нижньощелепної кістки.

Frenulum of lower lip ['fri:njʊləm 'ləʊə lɪp] - either of the two folds of mucous membrane extending from the gums to the middle line of the lower lip.

Вузечка язика – щільний тяж слизової оболонки, що тягнеться по серединній лінії від нижньої поверхні язика до дна ротової порожнини.

Frenulum of tongue ['fri:njʊləm/ tʌŋ] – frenulum of tongue or tongue web (also lingual frenulum) is a small fold of mucous membrane extending from the floor of the mouth to the midline of the underside of the tongue.

Г

Газова пористість – один із найбільших недоліків пластмаси і виявляється у глибині матеріалу, внаслідок швидкого підвищення температури у водяній бані, значної товщини базису, недостатнього покриття гіпсової прес-форми ізоляційним матеріалом, неправильного співвідношення рідини і порошку.

Gas porosity [gas pɔ:'rɒsəti] - one of the major disadvantages of plastics and occurs in the depth of the material as a result of the rapid rise in the temperature of the water bath, thick thickness of basis, inadequate coverage of a gypsum mold by a cavity liner, an incorrect ratio of liquid and powder.

Гайморит - один із видів синуситу, запалення слизової оболонки верхньощелепної (гайморової) пазухи.

Maxillary sinusitis [mak'siləri saɪnə'saɪtɪs] – inflammation of one or more of the paranasal sinuses, often occurs during during an upperrespiratory tract infection when infection in the nose spreads to the sinuses.

Галітоз - неприємний запах з рота, який виникає внаслідок недотримання гігієни ротової порожнини, при шкідливих звичках, захворюваннях ЛОР-органів, кишківника та ін..

Halitosis ['hæli'təʊsɪs] (**bas smell** [blas smel] (**fetor oris**) - refers to an unpleasant odor emanating from an individual, most commonly caused by poor oral hygiene, diseases of ENT organs, intestines, etc.

Гальванічне покриття металами пластмасових базисів – покриття базисів в електролітичній ванні переважно золотими сплавами товщиною 10-15 мкн., нержавіючою сталлю – 20 мкн. (прилад Goldfinger Pro).

Galvanic coating of plastic base with metals - covering base in an electrolytic bath mainly with gold alloys in the thickness of 10-15 microns, stainless steel - 20 microns. (Goldfinger Pro device).

Гангрена - змертвіння певного органа або обмеженої ділянки тканин.

Gangrene ['gæŋgrɪ:n]- a type of tissue death caused by a lack of blood supply.

Гартування металу - нагрів сплаву до визначеної температури з наступним швидким його охолодженням.

Metal warping ['metl wɔ:pɪŋ] - heat the alloy to a certain temperature, followed by rapid cooling.

«Гелін – дублювальна маса» - колоїдна система, яка складається з агару, етиленгліколю і води. Застосовується для відливання негативних форм (відбитків) при одноетапному виготовленні цільнолитих бюгельних протезів з кобальто-хромового сплаву на вогнетривких моделях.

“Helin” as a duplicate mass - a colloidal system consisting of agar, ethylene glycol and water, used for casting negative shapes (impressions) with one-stage manufacturing of single-piece clasp prosthesis with cobalt-chrome alloy on refractory models.

Герметичний - непроникний, щільно закритий, той, що не пропускає газу й рідини.

Hermetic [hз:'metik] - impermeable, tightly closed, gas and liquid impermeable.

Гетеродонтія – різна форма зубів в зубному ряді.

Heterodontia – a different form of teeth in the tooth row.

Гідрокрил - еластична акрилова пластмаса гарячої полімеризації. Форми випуску: порошок – рідина; еластичні пластини безбарвні або рожевого кольору.

Hydrokryl [hл'drøkril] - elastic acrylic plastics of hot polymerization. Product forms: powder, liquid; elastic plates are colorless or pink.

Гідрофільність - здатність деяких речовин змочуватися водою.

Hydrophilicity [hлdrə(υ) filik] – an ability of some substances to become moist with water.

Гілка нижньої щелепи – тонка чотирикутна кісткова пластинка, спрямована догори, закінчується вінцевим і суглобовим відростками.

Mandibular ramus [mæn'dɪbjələ 'reɪməs] – a broad quadrilateral part of the mandible projecting upward and ends with coronary and articular processes.

Гільзи для зубних коронок – стандартні заготовки для виготовлення штампованих металевих штучних коронок.

Shells for dental crowns - standard dental blanks for manufacturing stamped metal artificial crowns.

Гінгівіт - запалення слизової оболонки ясен, спричинене карієсом зубів, довгими краями штучних коронок, нераціональним застосуванням засобів індивідуальної гігієни порожнини рота, деякими гострими інфекційними хворобами, авітамінозами, отруєнням солями важких металів, тощо. Характеризується кровоточивістю, болючістю і набряком ясен.

Gingivitis [dʒɪndʒɪ'vaɪtɪs] - a common and mild form of gum disease (periodontal disease) that causes irritation, redness and swelling (inflammation) of the gingiva, the part of the gum around the base of the teeth. The most common cause of gingivitis is poor oral hygiene, some acute infectious diseases, avitaminosis, poisoning with salts of heavy metals, and the like.

Гінгівіт протетичний – хронічний травматичний запальний процес внаслідок тиску знімного протезу і травмування слизової ясен незнімними протезами.

Prosthetic gingivitis [prɒs'tetɪk dʒɪndʒɪ'vaɪtɪs] - a chronic traumatic inflammatory process due to the pressure of a partial denture and traumatizing gingival mucosa by non-removable prosthesis.

Гіпердонтія – понадкомплектні зуби.

Hyperdontia ['hɪpədɒntɪə] - the condition of having supernumerary teeth, or teeth that appear in addition to the regular number of teeth.

Гіперемія - розширення судин та приплив крові до будь-якої частини тіла чи органа.

Hyperemia [hɪpər'i:mjə] - increase of blood flow to different tissues in the body.

Гіперестезія зубів - підвищена больова чутливість твердих тканин зуба.

Dental hyperesthesia ['dentl ,hɪpəres'θi:ziə] - a condition that involves an abnormal increase in sensitivity to stimuli of the sense.

Гіпертрофія - збільшення об'єму органа тіла або його частини, зумовлене збільшенням об'єму клітин чи тканин або їх кількості.

Hypertrophy [hɪ'pə:trəfi] - the increase in the volume of an organ or tissue due to the enlargement of its component cells.

Гіперфункція - посилення діяльності якого-небудь органа, тканини, системи.

Hyperfunction [hɪ'pə:fʌŋkʃən]- strengthening of the activity of any organ, tissue, system.

Гіподинамія - зниження м'язевої діяльності людини.

Hypodynamia - decrease in strength and power.

Гіпоксія - зниження вмісту кисню в тканинах.

Hypoxia[hɪ'pɒksɪə] - a deficiency of oxygen reaching the tissues of the body.

Гіпоплазія емалі - порушення нормального розвитку і дозрівання емалі в процесі формування зуба, спровоковане інфекційними та іншими захворюваннями матері в періоді вагітності або захворюваннями дитини, що виявляється у вигляді матових плям або нерівностей.

Enamel hypoplasia [ɪ'næml hɪ'pɒplasiə] - a defect of the teeth in which the enamel is deficient in amount, caused by defective enamel matrix formation, caused by infectious and other diseases of a mother during the period of pregnancy or diseases of a child, manifested as dead spots or irregularities.

Гіпс - двоводний сульфат кальцію ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$), мінерал класу сульфатів, містить домішки, які надають йому різного забарвлення: білого, сірого, жовтуватого. В ортопедичній стоматології застосовується гіпс, який пройшов спеціальну термічну обробку, в ході якої він з двоводного перетворюється у напівводний. Використовують для виготовлення моделей, як допоміжний матеріал при виготовленні різноманітних конструкцій протезів.

Gypsum ['dʒɪpsəm] - a soft sulfate mineral composed of calcium sulfate dihydrate, with the chemical formula $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, contains impurities that give it a different color: white, gray, yellow. In orthopedic dentistry gypsum is used, which has undergone a special thermal treatment, during which it transforms from dihydrate into semihydrate. Used for the production of typodonts as auxiliary material for the manufacture of various prostheses.

Гіпси супертверді (3, 4, 5 класи) – для термічної обробки використовують насичену (водяну) пару низького тиску, отримуючи а-модифікацію напівгідрату гіпсу. Випускаються в герметичній упаковці.

Superhard gypsum (3, 4, 5 classes) - for heat treatment a saturated (water) steam of low pressure is used, a-modification of gypsum semi-hydrate is got. Produced in a sealed package.

Гіпсувальна кімната – кімната, в якій проводять відливання моделей, гіпсування в кювету, оклюдатори, артикулятори, звільняють готові пластмасові протези від гіпсу після полімеризації, гіпсують металеві деталі для спаювання. В кімнаті встановлюють піндекс-систему, тример, вакуумні змішувачі для супергіпсів, дозатори гіпсу та ін.

Gypsum room ['dʒɪpsəm ru:m] - room in which the casting of models, gypsum plastering, oscillators, articulators, remove finished plaster dentures from gypsum after polymerization, gypsum metal parts for welding together. In

this room there are the pinpoint system, trimmer, vacuum mixers for die stone, gypsum dosage unit and others .

Глибоке перекриття зубів – варіант ортогнатичного прикусу, при якому верхні передні зуби перекривають нижні на велику глибину (більш ніж на 1/3 висоти коронок), не торкаючись слизової ясен в ділянці нижніх передніх зубів.

Deep overlap of teeth [di:p əʊvələp] - particular type of malocclusion in which upper teeth overlap lower teeth so far not touching gums in the area of front lower teeth.

Глибокий прикус – патологічний вид прикусу, що характеризується значним перекриттям нижніх фронтальних зубів (більше ніж на половину висоти коронки) верхніми. Нижні різці втрачають опору, проскакують повз піднебінні горбики верхніх, досягають шийок зубів, травмуючи слизову оболонку.

Deep bite [di:p baɪt] – (deep overbite) one of the most common malocclusion in which the mandibular incisor crowns are excessively overlapped vertically by the maxillary incisors when the teeth are in centric occlusion. Lower incisors lose resistance, slip past the palatine tubers of the upper, reach teeth necks, traumatizing mucous membrane.

Глосальгія – захворювання язика, яке супроводжується неврологічними симптомами: печія, порушення чутливості. Спостерігається при зниженій оклюзійній висоті.

Glossalgia [ˈglɒsəldʒiə] - neuralgic pain in the tongue, which is accompanied by neurological symptoms: burning, sensory impairment. Observed in the case of lower occlusion height.

Глосит - гостре або хронічне запалення слизової оболонки язика.

Glossitis [glɒ'saɪtɪs]- also called **Hunter's glossitis** - soreness of the tongue, or more usually inflammation with depapillation of the dorsal surface of the tongue (loss of the lingual papillae), leaving a smooth and erythematous (reddened) surface.

«GLUMA Comfort Bond («Kuzer») - фотополімерний однокомпонентний адгезив, спиртовий розчин смол. Застосовується для фіксації протезів із композитів, склоіномерів і компомерів (вкладок, накладок, вінірів і коронок).

«GLUMA Comfort Bond (« Kuzer ») - a photopolymeric one-component adhesive, an alcoholic solution of resins. It is used to fix the denture made form composites, glassimeters and compomers (inlays, onlays, veneers and crowns).

Гнатодинамомет – апарат для вимірювання жувального тиску і витривалості пародонта щодо нього.

Gnatodinamometer - a device for measuring the masticating pressure and periodontal endurance for it.

Горб верхньої щелепи – підвищення на дистальній поверхні тіла верхньощелепної кістки, пронизане численними отворами, через які проходять нерви і судини до жувальних зубів. Ця ділянка застосовується для проведення провідникової анестезії, є орієнтиром для дистальної межі та виставлення жувальних зубів у знімному протезі.

Maxillary tuberosity [mæk'sɪləri 'tju:bə'rɒsɪtɪ] – the most hind-most (distal) aspect of the upper jaw (maxilla), housing the sockets of the upper wisdom teeth, with its back (posterior) border curving upward and distally. The upper wisdom tooth lies just in front and within the maxillary tuberosity.

Гранульома - обмежена ділянка запаленої тканини біля верхівки кореня зуба, є хронічним вогнищем інфекції.

Granuloma [ˌgrænju'ləʊmə] – one usually surrounded by a fibrous sac continuous with the periodontal ligament and attached to the root apex of a tooth.

Гранулярна пористість – дефекти у пластмасовому базисі, внаслідок недостатньої кількості мономеру, звітрювання мономеру під час пакування пластмаси в кювету, контрольного пресування, з посудини, в якій готується пластмасове тісто, недостатнє покриття гіпсової прес-форми ізоляційним матеріалом.

Granular porosity ['grænjələ pɔ:'rɒsɪtɪ] - a defect in the plastic base due to insufficient monomer content, monomer vaporization during plastic packaging in a cuvette, control pressing from a vessel in which a plastic dough is prepared, insufficient covering of gypsum mold with an insulator material.

Грат - надлишки пластмаси, які з'являються між бортами кювети під час пресування пластмаси. Основний недолік компресійного пресування базисних пластмас, що призводить до підвищення висоти прикусу.

Burr [bɜ:(r)] – protruding plastic that appears between the sides of the cuvette during the plastic pressing. It is the main disadvantage of compressive pressing of base plastics, which leads to rising of occlusal vertical dimension.

Губа «заяча» – незрощення верхньої губи (колового м'яза рота).

Cleft lip [kleft lip] - is when the roof of the mouth contains an opening into the nose.

Губний бампер - ортодонтичний апарат, що складається з кілець, що фіксується на нижніх бічних зубах і знімної дуги, яка розташовується між губами і поверхнею зубів на нижній щелепі. Використовується з метою створення місця для нижніх зубів.

Lip bumper [lip 'bʌmpə] - an appliance used in Dentistry, especially Orthodontics, for various purposes to correct a dentition by preventing the pressure from the soft tissue. Lip bumper is usually used in an orthodontic treatment where one has a crowded maxillary or mandibular teeth in an arch

Густина – відношення маси тіла до його об'єму, тобто кількість речовини в одиниці об'єму.

Density ['densiti] - degree of compactness of a substance.

Гутаперча – висохлий молочний сік тропічних дерев, каучукоподібна смола. Буває холодної конденсації у вигляді штифтів або гарячої, коли вводиться в канал кореня зуба у розігрітому стані.

Guta-percha- a hard tough thermoplastic substance which is the coagulated latex of certain Malaysian trees. It consists chiefly of a hydrocarbon isomeric with rubber and is now used chiefly in dentistry and for electrical insulation.

Д

«Дентакол» - дублювальний гідроколоїдний відбитковий матеріал на основі агар-агару багаторазового використання. Агар-агар добувають з морських водоростей. Використовується для дублювання вогнетривких моделей.

Dentakol - a duplicate hydrocolloidal repellent on the basis of reusable agar agar. Agar-agar is extracted from seaweed. Used to duplicate refractory models.

Дентаклін – засіб для дезінфекції відбитків і протезів .

Dentaclean ['dentəkli:n] - a means for disinfection of impressions and dentures.

Дентальний - зубний.

Dental ['dentl] - relating to the teeth.

Дентин - основна тверда частина зуба. В коронковій частині дентин вкритий емаллю, в кореневій - цементом. За своїм складом і міцністю наближається до кісткової тканини. Містить 72% неорганічних і 28% органічних речовин і води.

Dentin ['denti:n] – one of the four major components of the tooth, hard, calcareous tissue, similar to but denser than bone, that forms the major portion of a tooth, surrounds the pulp cavity, and is situated beneath the enamel and cementum. Contains 72% inorganic and 28% organic substances and water. Dentine consists of microscopic channels, called dentinal tubules, which radiate outward through the dentine from the pulp to the exterior cementum or enamel border.

Денто-альвеолярні кламери Кемені – ретенційні кламери, які запропонував угорський стоматолог Шандор Кемені у разі високих і паралельних між собою коронок опорних зубів. Складаються із двох частин: альвеолярної і дентальної. Дентальну частину виготовляють з безколірної пластмаси.

Kemeny's dentoalveolar clasps ['dent(ə)æl'vi:ələ(r)]- retentional clammers suggested by Hungarian dentist Shandor Kemeny in case of high and parallel crowns of abutments. They consist of two parts: alveolar and dental. The dental part is made of colorless plastics.

«Дентол», «Дентол М», «Дентол С» - евгенолоксицинкові відбиткові маси, використовують для одержання високоточних функціональних відбитків беззубих щелеп.

Dentol, Dentol M, Dentol C - zinc oxide eugenol imprinting masses are used to obtain high-precision functional imprints of edentulous jaws.

Депігментація - втрата шкірою нормального забарвлення, пов'язана із зникненням пігменту.

Depigmentation[di:piɡmən'teɪʃn] - lightening of the skin, or loss of pigment.

Депофорез - метод введення в ділянку верхівки кореня зуба іонів міді, що володіють протизапальною дією.

Depotophoresis - method of injection of copper ions into tooth root apex, and it has anti-inflammatory action.

Деструкція – порушення, руйнування нормальної структури.

Destruction [di'strʌkʃ(ə)n] - violation, destruction of the normal structure.

Дефект зубного ряду – відсутність у ньому від 1 до 13 зубів. Розрізняють дефекти включені і кінцеві, великі і малі.

Denture defect ['dentʃə di'fekt] – missing of 1 to 13 teeth in dental arch. Defects can be bounded edentulous space and finite, large and small.

Дефекти включені – обмежені зубами з медіальної і дистальної сторін.

Bounded edentulous space [baʊndɪd i'dentjʊləs speɪs]- limited by teeth from mesial and distal sides.

Дефекти кінцеві – обмежені зубами лише з медіальної сторони.

Finite defect ['fɪnɪt di'fekt] - limited by teeth only from the mesial side.

Дефекти пластмасового базису - недоліки пластмаси, які виникають внаслідок порушення формування і недотримання режиму полімеризації базисної пластмаси, а саме: сідання, газова пористість, гранулярна пористість, пористість від стискання, внутрішні напруги в пластмасі.

Defects of plastic basis - defects of plastics that arise as a result of violation of the formation and noncompliance of the polymerization regime of basic plastics, namely: seating, gas porosity, granular porosity, compression porosity, internal pressure in plastic.

Деформація (від. лат. deformatio – «зміна форми») – порушення форми та розмірів тіла, наприклад, деформація зубних дуг і щелеп внаслідок ротового дихання, втрати частини зубів, рахіту, ін.

Deformaty ['di:fɔ:'mɪtɪ] - any changes in the shape or size of an object, for example, deformation of the dental arches and jaws as a result of oral respiration, loss of teeth, rickets, etc.

Дилатометр – апарат, який вимірює лінійну усадку металів.

Dilatometer - device for measuring linear shrinkage of metals.

Дисбактеріоз - якісна зміна бактеріальної мікрофлори організму, головним чином, кишківника.

Dysbacteriosis [dis'bak'ti(ə)rɪ'əʊsɪs] – (also called **dysbiosis**) - a microbial imbalance or maladaptation on or inside the body; most commonly reported as a condition in the gastrointestinal tract, particularly during small intestinal bacterial or fungal overgrowth.

Диспансеризація - метод медичного обслуговування населення, який передбачає раннє виявлення захворювання, систематичний медичний нагляд за станом здоров'я певних груп здорових людей та багатьох категорій хворих, впровадження оздоровчих заходів, тощо.

Preventive medical examination - a method of medical care of the population, which provides early detection of a disease, systematic medical control of the health of certain groups of healthy people and many categories of patients, holding recreational activities, etc.

Дистальний прикус (прогнатія) – патологічний прикус, що характеризується зсувом нижнього зубного ряду назад, внаслідок чого виникає проміжок у горизонтальній площині між передніми зубами верхньої і нижньої щелеп; мезіальні горбики першого верхнього моляра потрапляють на мезіальні горбики першого нижнього моляра.

Distal occlusion ['distl ə'klu:ʒn] (prognathia) – a condition of being prognathic; abnormal forward projection of one or both jaws beyond the established normal relationship with the cranial base; the mandibular condyles are in their normal relationship to the temporomandibular joints.

Дистопований зуб - зуб, який займає неправильне положення в зубному ряді (нахил, поза зубним рядом).

Displaced tooth [dis'pleɪst tu:θ] - a displacement of the tooth in the dental arch (inclination, out of arch).

Дисфагія - розлад акту ковтання в людини.

Dysphagia [dis'feɪdʒɪə] - a disorder in the act of swallowing.

Дисфункція - порушення, розлад функцій органа або організму.

Dysfunction [dis'fʌŋkʃn] - disturbance, disorder of the functions of the organ or the body.

Діагноз – короткий лікарський висновок, визначення захворювання на основі скарг пацієнта, даних огляду лікаря і необхідних обстежень.

Diagnosis [ˌdaɪəɡˈnəʊsɪs] – the process of determining by examination the nature and circumstances of a diseased condition.

Діагностика - процес розпізнавання хвороби.

Diagnostics [ˌdaɪəɡˈnɒstɪk] - discipline or practice of diagnosis, the identification of the nature and cause of a certain phenomenon.

Діагностичні моделі- гіпсові моделі щелеп, відлиті за індивідуальним відбитком, необхідні для уточнення діагнозу, вибору конструкції протезу, ортодонтичного апарату.

Diagnostic cast [ˌdaɪəɡˈnɒstɪk kɑːst] - gypsum models of the jaws, casted on an individual impression, necessary to clarify the diagnosis, choice of prosthetic design, orthodontic apparatus.

Діастема – проміжок між центральними різцями.

Diastema [ˌdaɪəˈstiːmə] - the gap between the central incisors.

Діаторичні зуби– штучні фарфорові зуби, премоляри і моляри, які мають отвори для механічного з'єднання з базисною пластмасою.

Artificial porcelain teeth - artificial porcelain teeth are mechanically retained. The posterior teeth are retained by acrylic-resin in their diatoric holes. The anterior porcelain teeth are retained by acrylic-resin surrounding their lingually placed retention pins.

Діафрагма рота (дно ротової порожнини) – нижня частина власне ротової порожнини, знаходиться в під'язиковій ділянці, утворена парними щелепно-під'язиковими, підборідно-під'язиковими м'язами, передніми черевцями двочеревцевих м'язів.

Diaphragm of mouth [ˈdaɪəfræm] - one of two flat triangular muscles which run from the mandible to the hyoid bone and form the floor of the oral cavity.

Дозатор - пристрій для вимірювання певної кількості рідких, а також сипучих речовин (гіпсу, пластмаси).

Dosing device [ˌdɔʊsɪŋ dɪˈvaɪs] - a device for measuring a certain amount of liquid as well as bulk substances (gypsum, plastics).

Допоміжні воски – воски, які застосовують для склеювання частин протезу перед паянням, для ізоляції моделей перед дублюванням, під час моделювання каркасів бюгельних протезів.

Auxiliary wax [ɔ:g'zɪləri wæks] - used to adhere parts of the prosthetic before soldering, to isolate the models before duplication, during the modeling of removable partial dentures.

Допоміжні інструменти – використовуються на різних етапах виготовлення зубних протезів і сприяють якісному їх виконанню. До них відносять: лобзики, ножі для гіпсу, пензлики, мікрометри, набори інструментів для роботи з воском, затискачі для кераміки, екстрактори, зуботехнічні фрези, щітки полірувальні, електрошпателі та ін.

Auxiliary tools [ɔ:g'zɪləri tu:l] - used at different stages of dentures manufacturing and contribute to their high quality performance. These include: jigsaws, gypsum knives, brushes, micrometers, sets of tools for waxing, clamps for ceramics, extractors, dental cutters, polishing brushes, electrospunches, and others.

Дублювальна маса - гелінова (однокомпонентна), силіконова (двокомпонентна), застосовуються для копіювання робочих моделей при виготовленні бюгельних протезів.

Duplicating mass ['dju:plɪkətɪŋ mæs] - helium (one component), silicone (two-component), used for copying working models in the manufacture of removable partial dentures.

Дуга - активна частина ортодонтичного апарату, за допомогою якої відбувається переміщення зубів.

Arch [ɑ:tʃ] - an active part of the orthodontic apparatus, through which the movement of teeth is done.

Дуга бюгельного протеза – це металева пластинка певної форми і розміру. Її застосовують як на нижній так і на верхній щелепах.

Arch of a removable partial denture - a metal plate of a certain shape and size. It is used on both the lower and upper jaws.

Дуга зубна – уявна крива, проведена по ріжучому краю передніх зубів та середині жувальної поверхні бічних зубів.

Dental arch ['dentl ɑ:tʃ] - an imaginary curve on the cutting edge of the anterior teeth and in the middle of the chewing surface of the lateral teeth.

Дуга щелепна – уявна крива, проведена по краю тіла верхньощелепної або нижньощелепної беззубої кістки.

Jugal arch ['dʒu:g(ə)l ɑ:tʃ] – an imaginary curve drawn along the edge of the body of the maxillary or mandibular toothless bone.

Inferior dental arch [ɪn'fɪəriə 'dentl ɑ:tʃ] – teeth that are supported by the alveolar part of the mandible; mandibular dentition.

Superior dental arch [su:'pɪəriə 'dentl ɑ:tʃ] – teeth that supported by the alveolar process of the maxillae; maxillary dentition.

Дужка піднебінно-глоткова (задня) – частина м'якого піднебіння у вигляді складки, що тягнеться від піднебінного язичка до бічної стінки глотки. Утворена піднебінно-глотковим м'язом.

Palatopharyngeal arch [pə'leɪtə(ʊ)fə'rɪn(d)ʒiəl ɑ:tʃ] - the more posterior of the two ridges of soft tissue at the back of the mouth on each side that curves downward from the uvula to the side of the pharynx.

Дужка піднебінно-язикова (передня) – частина м'якого піднебіння у вигляді складки, що тягнеться від піднебінного язичка до бічного краю кореня язика. Утворена піднебінно-язиковим м'язом.

Palatoglossal arch [pə'leɪtəʊ'glɒsl ɑ:tʃ] - the more anterior of the two ridges of soft tissue at the back of the mouth on each side that curves downward from the uvula to the side of the base of the tongue.

Е

Евгенол – органічна запашна речовина, складова частина гвоздикової олії, а також інших ефірних олій. Застосовують у зуболікарській практиці як знеболювальний і легкий антисептичний засіб, є в складі евгенолоксинкових відбиткових мас.

Caryophyllic acid - an organic fragrant substance, a part of clove oil, as well as other essential oils. Used in dental practice as a pain reliever and an easy antiseptic agent, can be a part of the eugenoloxsinkovyh imprinting masses.

Екватор зуба анатомічний – найбільший периметр коронки зуба відносно його вертикальної осі.

Equatorial line of tooth (contour height ['kɒntʊə haɪt]) - crest curvature is the anatomical point on tooth crown where a parallel line drawn toward the middle-root axis line touches the greatest convexity (protuberance). Contact areas between two teeth are known as proximal contour heights.

Екзема - запальне захворювання шкіри, що виникає переважно як алергічна реакція у відповідь на діяння різних зовнішніх та внутрішніх факторів. Можлива реакція організму на залишковий мономер, барвник в пластмасовому базисі знімного протезу.

Dermatitis ['dɜ:mə'taɪtɪs] (eczema ['eksɪmə]) - an inflammatory condition of the skin characterized by redness, itching, and oozing vesicular lesions which become scaly, crusted, or hardened. Possible reaction of the organism to the residual monomer, dye in the plastic base of the removable prosthesis.

Ексудат - скупчення тканинної рідини (серозний), може містити продукти мікробів (гнійний), або кров (геморагічний).

Exudate ['egzjʊdeɪt] - a mass of cells and fluid that has seeped out of blood vessels or an organ, especially in inflammation.

Елайнери - прозорі стоматологічні капи, виготовлені з біопластику, які охоплюють весь зубний ряд і, непомітно для пацієнта, переміщують зуби в правильне положення. Застосовуються для виправлення прикусу без брекетів. Останній елайнер в наборі використовують для попередження рецидиву.

Aligner [ə'laɪnə] - orthodontic device that is a transparent, plastic form of dental braces used to adjust teeth. Used to correct bite without braces. The last elliner in the set is used to prevent recidive.

Еластичні ланцюжки - еластичний елемент брекет-системи, який скорочуючись, зближує по дузі брекети, а отже і зуби. Ланцюжок

поєднує в собі дві важливі якості - міцність і точність. Впливає на зуб постійною силою і довго не втрачає свого кольору, має тонкий профіль. Велика щільність та ідеальні проміжки між ланками дають можливість збільшити тривалість дії, скоротити кількість відвідувань ортодонта. Випускаються без проміжків, з короткими (3мм), середніми (3.6мм) і широкими проміжками (4мм) для забезпечення необхідної сили і залежно від відстані між брекетами. Ланцюжки випускаються прозорі (майже невидимі на зубах) і у 39- колірних варіантах. Кольоровий ланцюжок поставляється в бобінах довжиною 4,57 метра. Підлягають періодичній заміні.

Elastic chain [ɪ'læstɪk tʃeɪn] - an elastic element of the bracelet system, which shrinks, bridges closer to the arch, and therefore teeth. The chain combines two important qualities - strength and precision. Affects the tooth with constant power and for a long time does not lose its color, has a thin profile. The high density and ideal spacing between the links give you the opportunity to increase the duration of the operation, reduce the number of visits to the orthodontist. Manufactured without spaces, short (3mm), average (3.6mm) and wide spaces (4mm) to provide the required power and depending on the distance between the braces. The chains are made transparent (almost invisible on the teeth) and in 39 color variants. The color chain is delivered in bobbins of 4.57 meters in length. They can be replaced from time to time.

Еластичні пластмаси – застосовують для виготовлення знімних пластинкових протезів з еластичною підкладкою при кісткових виступах, значній атрофії альвеолярного відростка в ділянці протезного ложа, obturatorів, щелепно-лицевих протезів, еластичних пелотів, для створення нової форми старого базису чи в разі поганого прилягання нового.

Elastic plastics [ɪ'læstɪk 'plæstɪk s] - soft denture lining [sɒft 'dentʃə 'laɪnɪŋ] used to make removable plate prosthesis with an elastic lining for bony prominences, a significant atrophy of the alveolar ridge in the impression area, obturators, maxillofacial prosthesis, elastic pelottes; to create a new form of the old basis or in the case of bad adhesion of a new one.

«Еластопласт» - пластмаса для боксерських, профілактичних шин, складається із співполімерного порошку і рідини - пластифікатора. Вироби з неї мають високу еластичність і міцність. Крім того, застосування еластопласту спрощує технологію виготовлення боксерських

шин (вулканізація здійснюється на водяній бані без застосування вулканізатора).

“Elastoplast” - plastic for boxing, prophylactic splint, consists of copolymer powder and fluid. The products produced from it have high elasticity and durability. In addition, the use of elastoplasts simplifies the technology of manufacturing boxing tires (vulcanization is carried out in a water bath without use of a vulcanizer).

Електрокоагуляція - припікання тканини електричним струмом з метою знищення патологічного утворення.

Electrocoagulation [ɪˌlektərəʊkəʊˌɑːɡjʊˈleɪʃn] – burning of tissue with electric current in order to destroy paraplasm.

Електрокорунд – кристалічний окис алюмінію, який одержують штучним шляхом з глинозему. Застосовується для шліфування твердосплавних металевих та інших виробів.

Electrocorundum [ɪˌlektərəʊkəˈrʌndəm] - crystalline form of aluminium oxide (Al_2O_3) typically containing traces of iron, titanium, vanadium and chromium. Got from alumina and used for grinding hard metal and other products.

Електроліз - розклад речовин постійним електричним струмом.

Electrolysis [ɪˌlekˈtrɒlɪsɪs] - a decomposition of substances with a constant electric current.

Електропровідність – властивість матеріалу проводити електричний струм.

Conductivity [kɒndʌkˈtɪvɪti] - the property of the material to conduct an electric current.

Електрохімічне полірування – метод згладження поверхні металевого каркасу шляхом рівномірного стоншення металу, використовуючи ортофосфорну і сірчану кислоту, які під дією постійного струму збільшують свою активність.

Electrochemical polishing [ɪˌlektərə(ʊ)ˈkemɪk(ə)l ˈpɒlɪʃɪŋ] – an electrochemical process that removes material from a metallic workpiece, reducing the surface roughness by levelling micro-peaks and valleys, improving the surface finish. Orthophosphoric and sulfuric acid are used here, which under the action of direct current, increase their activity.

Елементи бюгельного (дугового) протезу – дуга, опорні пристосування (кламери, замкові фіксатори, телескопічні коронки, балкові або рейкові системи, тощо), сідлоподібна частина зі штучними зубами.

Elements of partial removable (arch) prosthesis ['pɑːʃ rɪ'mu:vəbl prɒs'θiːsɪs] - an arc, supporting devices (clammer, locks, telescopic crowns, bar retaining systems, etc.), a saddle with artificial teeth. The basic structural elements of arch prosthesis are: 1. supporting elements; 2. connecting (fixing) elements; 3. leveling elements; 4. elements preventing displacement; 5. elements preventing spontaneous expulsion.

Електрофорез - рух частинок в електричному полі. Застосовується в медицині для розділення білкових тіл (плазма крові), білка на альбуміни і глобуліни та їх фракції - а-, в-, у-глобуліни. Базується на різній швидкості руху цих частинок в електричному полі. У стоматології - метод лікування інфікованих каналів зубів, запальних процесів зубощелепної ділянки.

Electrophoresis [ɪˌlektɹə(ʊ)fə'riːsɪs] - the motion of dispersed particles relative to a fluid under the influence of a spatially uniform electric field. It is used in medicine for the separation of albuminous bodies (blood plasma), protein into albumins and globulins and their fractions - a-, b-, γ-globulins. It is based on the different moving speed of these particles in an electric field. In dentistry it is used as a method of treatment of infected canals of teeth, inflammatory processes of the dentoalveolar part.

Електрошпатель - прилад для моделювання коронок, фасеток, каркасів та інших репродукцій протезів з воску.

Smoother ['smuːðə] - a device for modeling crowns, facets, frames and other reproductions of wax prosthesis.

«Ельбор» - синтетичний абразивний матеріал, кубічний нітрид бору, за твердістю подібний до алмазу, але відрізняється більшою теплостійкістю.

“Elbor” - a synthetic abrasive material, cubic boron nitride, with hardness similar to diamond but differs more heat resistance.

Емаль – тверда тканина зуба, що покриває його коронку; містить 96-97% неорганічних сполук і 3-4% органічних речовин. При пошкодженні емалі є ризик виникнення карієсу.

Tooth enamel [ɪ'næml] – hard tissue of a tooth and makes up the normally visible part of the tooth, covering the crown, contains 96-97% of inorganic

compounds and 3-4% of organic substances. The high mineral content of enamel, which makes this tissue the hardest in the human body, also makes it susceptible to a demineralization process that often occurs as dental caries, otherwise known as cavities.

Емаль - тонкий шар склоподібної речовини на поверхні керамічних або металевих виробів.

Enamel [ɪ'næml] - a glass-like substance which can be put onto ceramic or metal products.

Ембріогенез - період індивідуального розвитку організму людини.

Embryogenesis [ˌembriə(ʊ)'dʒenɪsɪs] - the period of individual development of the human body.

Ембріон - зародок людини.

Embryo ['embriəʊ] - a vertebrate at any stage of development prior to birth.

Ендодонтичний набір - призначений для комплексного лікування зубів, очищення, розширення та пломбування корневих каналів.

Endodontic set [ˌendəʊ'dɒntɪk set] - designated for complex dental treatment, cleaning, expansion and root canal filling.

Ендодонтія - лікування каналів зубів.

Endodontics [ˌendəʊ'dɒntɪks] - treatment of root canal of the tooth.

Епілепсія - хронічна психічна хвороба людини, характеризується приступами розладів свідомості, що найчастіше супроводжується загальними корчами.

Epilepsy ['epilepsi] - a central nervous system (neurological) disorder in which brain activity becomes abnormal, causing seizures or periods of unusual behavior, sensations, and sometimes loss of awareness.

Епітетика – розділ стоматології, який займається протезуванням частин обличчя.

Epithetics ['epɪθetɪks] – a branch of dentistry, which deals with prosthetics of parts of the face.

Епуліс– розростання ясен в ділянці ясенних сосочків і навколо шийки зуба.

Epulis [epju:lɪs] - gingival accretion in the area of the gingival papillae and around the neck of the tooth.

Ергономіка (грец. «ergon»-робота + «nomos»-закон)– наука, що вивчає функціональні можливості людини в трудових процесах з метою

створення для неї оптимальних умов праці, збереження сили, здоров'я і працездатності.

Ergonomics [ˌɜːɡəˈnɒmɪks] (from greek «ergon»-work + «nomos»-law) - a science that studies the functional capabilities of a person in work processes in order to create optimal working conditions for a person, saving strength, health, and work capacity.

Ерозія емалі коронки зуба - захворювання, при якому локально розчиняється емаль.

Enamel erosion of tooth crown [ɪˈnæml ɪˈrəʊzn]- a disease in which enamel is locally dissolved.

Естетика протезування - * дослідження типів лица, форми, розмірів та кольору зубів, зубних рядів та їх взаємовідношення з навколишніми тканинами, що забезпечує естетичний оптимум (естетика обличчя); *вивчення типових індивідуальних змін, що виникають з віком у разі аномалій, руйнування зубних рядів та іншої патології; *розробка методів усунення порушень естетичних норм лица; * використання сучасних матеріалів та технологій виготовлення.

Aesthetic prosthetics [iːsˈθetɪk prɒsˈθetɪks] - *study of types of face, shape, size and color of teeth, dental arcade and their relationship with the surrounding tissues, that provides an aesthetic optimum (face aesthetics); *research of typical individual changes that occur with age in the case of anomalies, the destruction of dental arcades and other pathologies; *development of methods of elimination of violations of the aesthetic norms of the the face; * use of modern materials and manufacturing techniques.

Естетичні критерії вибору штучних зубів - вибір штучних зубів для конструювання зубних рядів в повних знімних протезах згідно таких даних: форми обличчя за Вільямсом, триада Нельсона, форма і величина голови, профіль обличчя, стать і вік людини, колір зубів.

Aesthetic criteria for choosing artificial teeth - the choice of artificial teeth for the dental curve construction in complete dentures according to the following data: forms of the facial shape with Williams, the Nelson triad, shape and size of the head, facial profile, sex and age of a person, color of the teeth.

«Етакрил», «АКР-15» - синтетична базисна пластмаса гарячої полімеризації, співполімер трьох складних ефірів: метилметакрилату, етилакрилату і метилакрилату. Застосовується для виготовлення базисів

часткових і повних знімних протезів, в ортодонтії, щелепно-лицевому протезуванні.

“Etakril”, “AKR-15” - synthetic base plastic of hot polymerization, copolymer of three esters: methyl methacrylate, ethyl acrylate and methyl acrylate. It is used for the manufacture of bases for partial and full prosthesis in orthodontics, dentofacial prosthetics.

Етіологія- причини виникнення захворювань.

Etiology [,i:ti'plədʒi] - causes of the disease.

Ж

Жолобок верхньогубний – розташовується по серединній лінії шкіри верхньої губи, закінчується горбиком.

Philtrum ['fɪltrəm] - the midline groove in the upper lip that runs from the top of the lip to the nose.

Жорсткість матеріалів – здатність елементів конструкції чинити опір дії зовнішніх сил.

Hardness of materials ['hɑ:dnəs] - the ability of structural elements to resist the effects of external forces.

Жувальна гумка - популярний засіб для гігієни порожнини рота і освіження дихання.

Chewing gum[tʃu:ɪŋ ɡʌm] - the popular means for oral hygiene and breath freshening.

Жувальна ефективність – результат роботи жувального апарату за одиницю часу, який вимірюється у відсотках від ефективності інтактного зубощелепного апарату, що приймається за 100%.

Masticatory efficiency [ˌmæs'tɪkeɪtəri ɪ'fɪʃənsi] (**chewing efficiency**) - is defined as the number of strokes needed to achieve a certain particle size reduction.

Жувальна сила абсолютна – сила, яку можуть розвинути жувальні м'язи за умови максимального їх скорочення.

Absolute masticatory force ['absəlu:t ˌmæs'tɪkeɪtəri fɔ:s] (**force of mastication**)- the force that is created by the dynamic action of the masticatory muscles during the act of chewing.

Жувальний період – тривалість діяльності зубощелепної системи від моменту прийому одного шматка їжі до моменту ковтання.

Chewing cycle [tʃu:ɪŋ 'saɪkl]- a rhythmic process that involves both opening and closing movements of the jaw in the sagittal plane as well as lateral movements. During the chewing cycle the lower jaw first falls away from centric occlusion towards the working side.

Жувальний тиск – частина жувальної сили, яка може бути реалізована в будь-якій ділянці зубощелепного апарату.

Masticating pressure [ˌmæs'tɪkeɪt ɪŋ 'preʃə]- part of the masticatory force, done in any area of the dentoalveolar apparatus.

Жувальні поверхні зубів (оклюзійні) – поверхні жувальних зубів премолярів і молярів. Анатомія зубів має значення для моделювання їх

форми в незнімних протезах, вибору штучних зубів під час їх виставлення у знімних.

Masticatory surface (occlusal) [ˌmæs'tɪkətəri 'sɜːfɪs] of teeth - surfaces of premolaris and molaris. Anatomy of teeth is important for modeling their shape in fixed prosthesis, choice of artificial teeth while setting them in removable prosthesis.

Жування (лат. masticatio) (Masticatio)n – фізіологічний процес обробки їжі в ротовій порожнині, початкова фаза процесу травлення, під час якого відбувається подрібнення, розтирання їжі і формування харчової грудки.

Chewing or mastication [mæsti'keɪʃn] - the process by which food is crushed and ground by teeth. It is the first step of digestion, and it increases the surface area of foods to allow a more efficient break down by enzymes. During the mastication process, the food is positioned by the cheek and tongue between the teeth for grinding. The muscles of mastication move the jaws to bring the teeth into intermittent contact, repeatedly occluding and opening. As chewing continues, the food is made softer and warmer, and the enzymes in saliva begin to break down carbohydrates in the food.

3

З'єднання кламера з протезом – спосіб передачі жувального тиску кламером на опорні зуби задля рівномірного розподілу його між ними і слизовою оболонкою, яка вкриває кістку. Способи з'єднання: нерухоме (стабільне, жорстке), напіврухоме (напівлабільне, пружне), рухоме (лабільне, суглобове, шарнірне).

Connection of dental clasp with prosthesis - a method of transferring masticating pressure by a clammer to the abutment teeth for equal distribution between them and the mucous membrane that covers the bone. Methods of connection: immovable (stable, rigid), semi movable (semilabile, elastic), movable (labile, articular, articulate).

З'єднання облицювальних матеріалів з металевим каркасом – методи: *механічні (намистинки, мікрокульки, гачки, отвори, зачепи, перфорації у каркасі; *фізико-хімічні (створення визначеного безпосереднього хімічного зв'язку металу каркаса і компонентів облицювального матеріалу; *комбіновані (поєднання механічного і хімічного способів).

Connection of facing materials with metal frame - methods: * mechanical (beads, microglasses, hooks, holes, hinges, perforations in the frame; * physico-chemical (creation of a certain direct chemical bond of the metal frame and components of the facing material;* combined (combination of mechanical and chemical methods).

Забій- загальне ураження організму внаслідок різкого механічного впливу (повітряної, водяної чи звукової хвилі, удару об землю чи воду, тощо), що не обов'язково супроводжується механічними ушкодженнями органів і тканин.

Bruising ['bru:ziŋ] - general injury of the body due to a sharp mechanical impact (air, water or sound waves, hitting the ground or water, etc.), which is unnecessarily accompanied by mechanical damage of organs and tissues.

Заготівельна (основна) зуботехнічна лабораторія – призначена для виконання основних процесів з виготовлення зубних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів.

Preparatory (main) dental technical laboratory - designed to perform basic processes for the manufacture of dental prostheses, orthodontic and dentofacial apparatus.

Закони Ганау - концепцію збалансованої оклюзії запропонував Гізі у 1914 році, а пізніше, в 1926 році, американський інженер Р. Ганау визначив дев'ять факторів, які зумовлюють артикуляцію штучних зубів для створення повноцінної збалансованої оклюзії. В майбутньому всі ці фактори лягли в основу законів артикуляційної теорії Гізі-Ганау. Однак, найбільш знаковими є лише п'ять, які одержали в літературі назву – *артикуляційна п'ятірка Ганау*. До них відносяться: нахил суглобових голівок, ступінь вираження сагітальних оклюзій-них кривих, оклюзійна (протетична) площина, кут нахилу різців, висота горбиків жувальних зубів.

Hanau's laws of articulation [lɔːz ɑːˌtɪkjʊˈleɪʃn] - the concept of balanced occlusion was proposed by Gysi in 1914, and later, in 1926, American engineer R. Hanau identified nine factors that determine the articulation of artificial teeth to create a full balanced occlusion. He believed articulation of artificial teeth was related to nine factors: (1) horizontal condyle inclination, (2) compensating curve, (3) protrusive incisal guidance, (4) plane of orientation, (5) buccolingual inclination of tooth axes, (6) sagittal condylar pathway, (7) sagittal incisal guidance, (8) tooth alignment, and (9) relative cusp height. He mathematically charted the nine factors and listed the laws of balanced articulation. Hanau wisely combined the original nine factors and reduced them to five: (1) condylar guidance, (2) compensating curve, (3) relative cusp height, (4) incisal guidance, and (5) plane of orientation. In the future, all these factors formed the basis of the laws of Gysi-Hanau articulation theory. However, the most significant are only five, which are commonly known as *Hanau's Quint*. These include: *condylar guidance, incisal guidance, compensating curves, relative cusp height, plane of orientation of occlusal plane*. The Hanau Quint shows the condylar and incisal factors in a way that implies that they may be increased or decreased at will.

Залізо – хімічний елемент, метал сріблястого кольору з синюватим відтінком. Входить в склад нержавіючої сталі і хромокобальтових сплавів. З окису заліза виготовляють полірувальні пасти.

Iron ['aɪən] - chemical element, metal of silver color with a bluish tint. Included in stainless steel and chrome-cobalt alloys. Polishing pastes are produced from iron oxide.

Замісні щелепнолицеві апарати – використовуються для заміщення дефектів та відновлення їх форми і функції. Поділяються на

зубокоміркові, щелепні, протези лиця, комбіновані. Під час операцій на верхній щелепі вони є засобом від'єднання носової порожнини від ротової.

Replacing dentofacial appliances [rɪ'pleɪsɪŋ 'dent(ə)'feɪʃl ə'plaiəns]- used to replace defects and restore their shape and function; can be mandibular, dental, facial and combined prostheses. During the operation on maxillary bone they are a means of disconnection of nasal cavity from oral cavity.

Запалення – складна захисна реакція організму, комплекс тканинно-судинних змін. Це один із процесів, що лежить в основі багатьох захворювань різних за своєю природою. Біологічне значення запалення полягає у перешкоджанні розповсюдженню в організмі хвороботворних агентів, сприяє їхньому знищенню.

Inflammation [ɪnflə'meɪʃn] - part of the complex biological response of body tissues to harmful stimuli, such as pathogens, damaged cells, or irritants, and is a protective response involving immune cells, blood vessels, and molecular mediators. This is one of the processes that causes many diseases of different nature. Biological meaning of inflammation is to prevent spreading of agents of disease, promote their killing.

Захисні окуляри – застосовують для додаткового захисту очей при виконанні будь-якого етапу виготовлення зубних протезів (в ливарній лабораторії, під час шліфування та полірування протезів, роботи з кислотами та ін.).

Protective glasses [prə'tektɪv 'glɑ:sɪz] - used for additional protection of the eyes while performing any stage of the manufacturing dentures (in the foundry laboratory, during grinding and polishing dentures, working with acids, etc.).

Збалансована оклюзія («зрівноважений прикус») – рівномірний контакт бічних зубів на робочій і балансуєчій сторонах під час різних артикуляційних рухах нижньої щелепи.

Balanced occlusion ['balənst ə'klu:ʒn] – the bilateral, simultaneous, anterior, and posterior occlusal contact of teeth in centric and eccentric positions. Balanced occlusion in complete dentures is unique, as it does not occur with natural teeth.

Зварювання – технологічний процес з'єднання металевих деталей в одне ціле за високої температури. На відміну від паяння, зварювальні шви володіють хімічною однорідністю, оскільки для з'єднання використовують той самий сплав, із якого виготовлені деталі, що

з'єднуються. У зубопротезній практиці використовують плазмове і лазерне мікрозварювання.

Welding [weldɪŋ] - technological process of joining together metal parts by heating. Unlike soldering, welding sutures have chemical homogeneity, since the same alloy of which the parts are made is used for their joining. In dentoprosthetic practice plasma and laser microjoining are used.

Зворотній (обернений) спосіб гіпсування – гіпсування моделі з восковим базисом у верхній частині кювети (контр-кюветі). Після виплавлення воску зуби і кламери переходять в основу кювети, а модель залишається в її основі.

Reverse plastering [rɪ'vɜ:s 'plɑ:stərɪŋ] - plastering of a model with wax basis in the upper part of the cuvette. After the wax being melted, teeth and clammers become the basis of the cuvette, and the model remains at its baseline.

Зів – отвір, що сполучає власне ротову порожнину з ротовою частиною глотки. Обмежений коренем язика та заднім краєм м'якого піднебіння.

Pharynx ['færɪŋks] - the muscular tubular passage of the vertebrate digestive and respiratory tracts extending from the back of the nasal cavity and mouth to the esophagus.

Знімний апарат з додатковими активними елементами - ортодонтична знімна конструкція, яка складається з: пластмасової основи, прилеглої до слизової оболонки порожнини рота і зубів, гвинтів, пружини, дротяних деталей, які здійснюють переміщення зубів.

Removable appliance with active elements - orthodontic removable structure, which consists of: plastic base adjacent to the mucous membrane of the oral cavity and teeth screws, springs, wire details that carry out movement of teeth.

Знімний протез для дітей - знімна ортодонтична конструкція для заміщення молочних або постійних зубів, видалених раніше терміну.

Removable prosthesis for kids [rɪ'mu:vəbl prɒs'ti:sis] - removable orthodontic construction for replacing milk or permanent teeth extracted prematurely.

Зона жирова (третя зона за Лундом) – ділянка поперечних складок твердого піднебіння, має середній ступінь податливості слизової оболонки.

Fat zone [fæt zəʊn] (third zone according to Lund) - the area of the transverse folds of the hard palate has an average degree of mucosa compressibility.

Зона залозиста (четверта зона за Люндом) – ділянка дистальної третини твердого піднебіння, має найбільшу податливість.

Glandular zone ['glændjələ(r) zəʊn] (fourth zone according to Lund) – the area of a distal third of the hard palate, has the greatest compressibility.

Зона клапанна - ділянки слизової оболонки, які беруть участь у створенні крайового замикаючого клапана. Поняття не анатомічне, а функціональне - лише при наявності в ротовій порожнині повного знімного пластинкового протезу і тільки під час жувальної функції. На верхній беззубій щелепі з вестибулярного боку відповідає межах пасивно-рухомої слизової оболонки, перехідній складці. З орального боку клапанна зона проходить вздовж лінії «А». На нижній щелепі з вестибулярного боку клапанна зона також проходить по перехідній складці в межах пасивно-рухомої слизової оболонки, оральна частина - розташовується в зоні переходу слизової альвеолярного відростка у тканини дна ротової порожнини.

Valve zone [vælv zəʊn] – areas of the mucous membrane involved in the creation of the marginal closing valve. This notion is re not anatomical, but functional - only in the presence of a complete removable laminar denture in the oral cavity and only during the masticatory function. On the upper edentulous jaw on the vestibular side, it corresponds to the boundaries of the passively movable mucous membrane or named transitory fold. On the oral side, the valve zone passes along line “A”. In the mandibular from the buccal side, the valve area also passes through the transitory fold within the passively moveable mucous membrane, the oral part is located in the place of transition of the mucosa of the dental arch into the tissue of the oral cavity.

Зона медіанна фіброзна (перша зона за Люндом) – ділянка піднебінного сагітального шва, зона мінімальної податливості слизової оболонки.

Median fibrous zone ['mi:diən 'fɪbrəs zəʊn] (first zone according to Lund) – the area of palatal sagittal suture, where compressibility of mucosa membrane is minimal.

Зона нейтральна – ділянки пасивно-рухомої слизової оболонки, місце переходу нерухомої слизової оболонки в рухому, розташовується в

межах перехідної складки. В нейтральній зоні визначають границі знімних протезів.

Neutral zone ['nju:trəl zəʊn] – the area of the passively moveable mucous membrane, the place of transition of the fixed mucous membrane into moveable one, located within the transitory fold. In the neutral zone borders of removable dentures are determined.

Зона периферійна фіброзна – зона альвеолярного відростка чи його частини і прилеглих до нього ділянок, має найменшу податливість слизової оболонки.

Peripheral fibrous zone [pə'rifərəl 'fɪbrəs zəʊn] - the area of the dental arch or its part and the adjacent areas, has the least mucosa compressibility.

Зонд - інструмент у вигляді прямого або вигнутого тонкого металевого стержня з ручкою. Застосовується для обстеження зубів і зондування входу в канал зуба.

Probe [prəʊb] - an instrument in dentistry commonly used in the dental armamentarium. It is usually long, thin, and blunted at the end. Used to measure pocket depths around a tooth in order to establish the state of health of the periodontium.

Зони Люнда – характеристика ступенів податливості слизової оболонки ротової порожнини; налічує чотири зони.

Based on the varying degrees of mucosa compressibility (ductility of the mucous membrane), Lund identifies four zones in the hard palate:

1. the area of the sagittal suture,
2. alveolar process,
3. area of transverse folds,
4. back third

Зуби – органи, що є складовою частиною зубощелепного апарату, розташовуються в лунках альвеолярних відростків щелеп. Типи – молочні, постійні, види – різці, ікла, премоляри, моляри.

Teeth [ti:θ] (**dentes**) - the hard bony structures set in sockets on the jaws of most vertebrates and used especially to chew and bite. They can be milk or permanent. Tooth types are: incisors, canines, premolars, molars.

Зуби молочні (тимчасові) – перша генерація зубів, що виростають у дитини від 6 місяців після народження до 3-3,5 років. Налічують 20 зубів.

Deciduous teeth [dɪ'sɪdʒuəs ti:θ] – commonly known as **baby teeth**, **milk teeth**, **temporary teeth** and **primary teeth** – are the first set of teeth in the growth development of humans and other diphyodont mammals. They develop during the embryonic stage of development and erupt (that is, they become visible in the mouth) during infancy. They are usually lost and replaced by permanent teeth, but in the absence of permanent replacements, they can remain functional for many years.

Зуби мудрості - останні треті моляри, що прорізаються в термін від 18 до 30 років. В деяких випадках можуть не прорізатись, внаслідок ретенції або відсутності в щелепних кістках.

Wisdom teeth ['wɪzdəm ti:θ] - the third and final set of molars that most people get in their late teens or early twenties. Sometimes these teeth can be a valuable asset to the mouth when healthy and properly aligned, but more often, they are misaligned and require removal. In some cases, they may not cut through because of retention or absence in the jaw bones.

Зуби постійні – друга генерація зубів, що виростають у дитини від 6 до 18 років, налічують 32 зуби.

Permanent teeth ['pɜ:mənənt ti:θ] (**adult teeth**) - the second set of teeth formed in diphyodont mammals. In humans there are thirty-two permanent teeth, consisting of six maxillary and six mandibular molars, four maxillary and four mandibular premolars, two maxillary and two mandibular canines, four maxillary and four mandibular incisors. There are 32 permanent teeth in an adult.

Зуби-антагоністи – зуби верхньої та нижньої щелеп, які контактують між собою при змиканні зубних рядів.

Tooth antagonist [tu:θ æn'tæɡə'nɪst] - the tooth in the opposite arch against which a tooth occludes. Antagonistic teeth are teeth of the upper and lower jaws, which are in contact with each other at occlusion.

Зубна формула - спеціальна графічна схема, в якій фіксується порядок розташування окремих зубів або їх груп за допомогою цифр, букв або букв із цифрами. Основою будь-якої формули є поділ зубної системи на чотири квадранти (правий і лівий, верхній і нижній) вертикальною та горизонтальною лініями.

Dental formula ['dentl 'fɔ:mjələ] - an abridged expression for the number and kind of teeth in which the kind of teeth are represented letters (*i*(incisor), *c* (canine), *pm* (premolar) or *b* (bicuspid), and *m*(molar)) and the

number in each jaw is written with the figures above the horizontal line showing the number in the upper jaw and those below the number in the lower jaw and with a dash separating the figures representing the teeth on each side of the jaw.

Зубна формула Зігмонді-Палмера (квадратно-цифрова, клінічна, кутова) - ґрунтується на квадратно-цифровій теорії Зігмонді-Палмера, яка була затверджена у 1876 році. Зуби постійні позначаються арабськими цифрами, а молочні - римськими.

Zsigmondi-Palmer square-digital theory (tooth notation system [nəʊ'teɪfn 'sɪstəm] (square digital, clinical, angular) - was approved in 1876. Its peculiarity is that all the teeth of adults are marked with Arabic numbers from 1 to 8. In children, they are numbered with Roman numbers from I to V.

Зубна формула двоцифрова (теорія Віола) - схвалена Міжнародною федерацією стоматологів FDI у 1971 році. Нижня і верхня щелепи діляться на 4 квадранти по 8 зубів. Доросла людина має квадранти 1,2,3,4, а діти - 5,6,7,8. Номер квадранта позначається першою цифрою, а другою йде номер зуба від 1 до 8. Найбільш поширена зубна формула, якою користуються більшість країн світу (ВООЗ)

Viola's two-digit theory (dental formula [tu: 'dɪdʒɪt 'dentl 'fɔ:mjələ]) - approved by the International Dental Federation in 1971. According to this method, the lower and upper jaws are divided into 4 quadrants of 8 teeth. An adult has quadrants - 1, 2, 3, 4, and children - 5, 6, 7, 8. In this case, the quadrant number is indicated by the first digit. And the second digit is the number of the tooth (from 1 to 8). This is a person's dental formula, the scheme of which helps to navigate the structure of the jaw. This dental formula is widely used by most countries of the world (WHO).

Зубна формула американська - постійні зуби нумерують почергово за ходом годинникової стрілки, починаючи з правого верхнього зуба мудрості - це зуб 1 і закінчується нижнім правим зубом мудрості - 32. Молочні зуби позначаються латинськими буквами від А до Т. Дана зубна формула відіграє важливу роль в докладному вивченні послідовності зубів верхньої і нижньої щелеп.

American dental formula ['dentl 'fɔ:mjələ] - permanent teeth are numbered in a clockwise order, starting with the right upper wisdom tooth - this is the tooth #1, and ending with a right lower wisdom tooth - 32. Milk teeth are

notated by Latin letters from A to T. This dental formula plays an important role in detailed study of the sequence of teeth of the upper and lower jaws.

Зубна формула універсальна (буквено-цифрова система) - формула запроваджена американською асоціацією стоматологів (ADA), в якій зуби позначаються латинськими буквами, постійні - великими, молочні - маленькими. Буквою I позначаються різці (d. incisivi), C (d. canini) - ікла, P (d. premolares) - премоляри, M (d. molares) - моляри. Наприклад: P2 – другий премоляр постійний, m₁ – перший моляр молочний.

Universal dental formula ['dentl 'fə:mjələ] (**alphanumeric system**) [ˌalfənju:'merɪk 'sɪstəm] - the formula was introduced by the American Association of Dentists (ADA), in which the teeth are notated by Latin letters, permanent teeth – by capital letters, milk teeth- by small letters. The incisors (d. Incisivi) is notated by letter I, canine – by C (d. canini), premolars – by P (d. premolares), molars – by M (d. molares). *For example: P2 means second premolar permanent, m1 means first molar milk.*

Зубна формула Хадерупа - для означення верхньої щелепи використовується знак «+», для нижньої - знак «-». Визначення зубів проводиться за допомогою поєднання арабських чисел з вище вказаними знаками. Перед порядковим номером молочного зуба ставиться 0.

Haderup system (dental formula ['dentl 'fə:mjələ] - in this theory, Arabic numerals are used to determine the location of teeth . The top line goes with the “+” symbol, and the bottom line with the “-” sign. Milk teeth are shown in the form of numbers from 1 to 5 with the addition of zero, as well as the symbols "+" and "-" in comparison with molars.

Зубні формули групові - відображають число зубів в кожній групі відповідної половини щелепи. Такий поділ використовується в анатомічних дослідженнях, зокрема порівняльній анатомії, тому така зубна формула називається анатомічною. В кожній половині верхньої і нижньої щелепи є два різці, одне ікло, два премоляри і три моляри. Групову формулу можна записати з використанням початкових букв латинського алфавіту (I - різці, C – ікла, P – премоляри, M – моляри. Молочні зуби позначаються маленькими буквами. Окремі зуби і групи зубів позначають із знаком кута з порядковим номером. Наприклад: I₂ C P₂ M₃ (молочні – i₂ c m₂) або 2 1 2 3 (молочні - 2 1 0 2).

Group dental formulas [gru:p 'dentl 'fɔ:mjələ] - reflect the number of teeth in each group of the corresponding half of the jaw. This division is used in anatomical studies, in particular comparative anatomy, so this dental formula is called anatomical. In each half of the upper and lower jaw there are two incisors, one canine, two premolars and three molars. The group formula can be written using the initial letters of the Latin alphabet (I - incisors, C - canine, P - premolars, M - molars). Deciduous teeth are marked by small letters. Separate teeth and teeth groups are notated by an angle sign with a serial number. For example: I₂ C P₂ M₃ (deciduous tooth - i₂ c m₂) or 2 1 2 3 (deciduous tooth - 2 1 0 2).

Зубна щітка – предмет індивідуальної гігієни порожнини рота для щоденного чищення зубів.

Toothbrush ['tu:θbrʌʃ] – a thing of individual oral hygiene for daily teeth cleaning.

Зубний ряд – зубний орган, об'єднаний в єдине ціле. Складається з окремих елементів – зубів, різних за формою і функціями. Розрізняють верхній і нижній зубні ряди: верхній має форму напівеліпса, нижній – параболи.

Dental arch [(row of teeth [rəʊ ɒv ti:θ])- the curve of the row of teeth in each jaw. Consists of separate elements - teeth, different in shape and function. There are upper and lower dental arches: maxillary arch has the semi-ellipsoid shape, mandibul arch has the parabola shape. The superior (maxillary or upper) dental arch is slightly larger than the inferior (mandibular or lower) arch, so that in the normal condition the teeth in the maxilla (upper jaw) slightly overlap those of the mandible (lower jaw) both in front and at the sides.

Зубні поверхні – розрізняють п'ять поверхонь: *вестибулярну, звернену у присінок ротової порожнини, *оральну – звернену в бік власне ротової порожнини, *апроксимальні, бічні - контактують із сусідніми зубами, *оклюзійні – поверхні змикання зубів (жувальні, ріжучі краї фронтальних зубів).

Tooth surfaces ['sɜ:fi:s] - each tooth has five surfaces on it: *occlusal / incisal surface* – the biting surface; 2) *mesial surface* – surface towards the midline of the mouth; 3) *distal surface* – surface away from the midline of the mouth; 4) *buccal / vestibular / facial surface* – surface facing the outside (cheek) of the mouth; 5) *lingual / palatal surface* – surface facing the inside (tongue / palate) of the mouth.

Зубопротезна техніка – наука про методи конструювання зубних протезів та способи їх виготовлення.

Prosthetic technique [ˌprɒsθəˈdɒntɪk tekˈniːk] - the science about methods of constructing dentures and methods for their manufacture.

Зуботехнічні преси – пристрої для формування пластмасового тіста в базисній кюветі під тиском. Преси бувають звичайні механічні, з манометром, прес-кювети.

Dental technique press [ˈdentl tekˈniːk pres] – a device for the formation of plastic mass in the flask under pressure. Presses are ordinary mechanical, with a pressure air gauge, press cuvettes.

Зубочистка - пластикова або дерев'яна паличка для очищення міжзубних проміжків.

Toothpick [ˈtuːθpɪk] - plastic or wooden stick for cleaning inter-dental space .

Зубо-ясенна кишеня - щілина між емаллю і вільним краєм ясен, глибина якої біля 0,85 мм. Якщо глибина кишені не перевищує 2 мм, то її вважають фізіологічною. Патологічна кишеня (глибина більше за 2 мм) виникає при різних захворюваннях тканин пародонту.

Periodontal pocket [ˌperiəˈdɒntl ˈpɒkɪt] - the presence of an abnormal depth of the gingival sulcus near the point at which the gingival tissue contacts the tooth. The depth is 0.85 mm. If the depth of the periodontal pocket does not exceed 2 mm, then it is considered physiological. The pathological periodontal pocket (depth more than 2 mm) occurs in various periodontal disease

Зшивальні агенти– вводять у полімери з метою утворення на певній стадії переробки поперечних зв'язків між макромолекулами. Утворення поперечних зв'язків (зшивання) зумовлює підвищення фізико-механічних властивостей пластмас.

Suturing agent [ˈsuːtʃɪŋ ˈeɪdʒənt] - injected into polymers in order to create cross-links between macromolecules at a certain stage of processing. Creation of cross linkings (suturing) performs strengthening of physicommechanical properties of plastic.

I

Ідіосинкразія - патологічна реакція, що виникає в окремих людей на подразники, які в більшості інших не викликають подібних явищ (харчова, на лікарські препарати, хімічна та ін.). В ортопедичній стоматології таким подразником може бути один із складників пластмас.

Idiosyncrasy [ˌɪdiəˈsɪŋkrəsi] – a peculiarity of the physical or mental constitution, especially susceptibility towards drugs, food, , chemical, etc. In dental orthopedics such a stimulant can be one of the components of plastics.

«Ізокол» - розділювальний матеріал, колоїдний розчин альгінату натрію у оді. Застосовується для покриття гіпсової прес-форми перед формуванням базисної пластмаси.

“Izocol” - separator, colloidal solution of sodium alginate in water. It is used to cover a gypsum mold before forming the base resin.

Ізоляційні (роздільні) матеріали – застосовують для покриття гіпсових моделей перед формуванням пластмаси з метою попередження прилипання гіпсу до пластмаси і проникнення водяної пари у протез.

Insulating (separating) materials [ˈɪnsjuleɪtɪŋ məˈtɪəriəl]- used to cover cast model before the formation of plastic to prevent sticking of gypsum to plastic and penetration of water vapor into the denture.

Ізоляція кісткових виступів, екзостозів, торусу – створення в протезі заглиблень, які відповідають кістковим утворенням. Під час функції жування протез чинить нерівномірний тиск на підлеглі тканини, внаслідок чого порушується його стійкість, травмується слизова оболонка. Існують клінічні і лабораторні методи ізоляції.

Isolation of bone prominences, exostoses, torus - creating pits in the prosthesis that correspond to the bone formations. During mastication a denture exerts uneven pressure on the underlying tissues, as a result of which its stability is disturbed, and the mucous membrane is injured. There are clinical and laboratory methods of isolation.

Ізомери - хімічні сполуки, однакові за складом і молекулярною масою, але різні за будовою, фізичними та хімічними властивостями.

Isomer [ˈaɪsəmə] - chemical compounds of the same composition and molecular weight, but different in structure, physical and chemical properties.

Імедіат-протез– безпосередній протез, виготовлений до операції і введений в ротову порожнину не пізніше за 24 год. після неї.

Immediate prosthesis [ɪ'mi:diət 'prɒsθɪsɪs] – a prosthesis manufactured before the operation and inserted into the oral cavity no later than 24 hours after it.

Імобілізація – створення нерухомості ушкодженої частини тіла, заспокоює біль та є протишоковим засобом, особливо при переломах кісток та суглобів, попереджує зміщення країв рани та слугує захисним засобом від проникнення інфекції.

Immobilization [ɪ,məʊbəlaɪ'zeɪʃn] - creating immobility of the damaged part of the body, relieve pain and is an anti-shock agent, especially for fractures of bones and joints, prevents the displacement of wound edges and serves as a protective means against infection.

Імплантат - штучний корінь зуба, найчастіше виготовлений з титану. Встановлюється в кісткову тканину і повністю імітує собою втрачений корінь зуба.

Implant [ɪm'plɑ:nt] – a surgical fixture that is placed into the jawbone and allowed to fuse with the bone over the span of a few months, more often made of titanium. It acts as a replacement for the root of a missing tooth. In turn, this “artificial tooth root” serves to hold a replacement tooth or bridge.

Імплантація- заміщення натурального зуба штучним без залучення сусідніх зубів (на відміну від бюгельного або мостоподібного протезів).

Implantation [ɪmplɑ:n'teɪʃn] – replacement of the natural tooth with an artificial one without involvement of adjacent teeth (unlike clasp dental prosthesis or dental bridgeworks).

Імплантація емалі - відновлення великих ушкоджених ділянок емалі зуба за допомогою спеціального матеріалу, близького за своїм складом до природної емалі, який з'єднується з нею на молекулярному рівні. Після висихання виконує функції емалі.

Implantation of enamel [ɪmplɑ:n'teɪʃn ɪ'næml] - restoration of large affected areas of dental enamel with the help of a special material that is similar to natural enamel, which combines with it at the molecular level. After drying it functions as enamel.

Імунітет - стійкість організмів до збудників інфекційних хвороб та впливу деяких отрут. Зумовлений сукупністю спадкових і набутих реакцій, які перешкоджають проникненню в організм і розмноженню в ньому мікроорганізмів.

Immunity [ɪ'mju:nɪti] - the ability of an organism to resist a particular infection or toxin by the action of specific antibodies or sensitized white blood cells. Due to the combination of heredity and adaptive immune response that prevent penetration microorganisms into the body and their growth.

Індивідуальні відбиткові ложки– виготовляють за формою і розмірами тієї щелепи, з якої потрібно отримати відбиток у конкретного пацієнта. Способи виготовлення індивідуальних ложок – клінічні і лабораторні.

Custom impression tray ['kʌstəm ɪm'preʃn treɪ]- is made according to the shape and size of the jaw, which has to be contoured in a patient. Custom impression trays are used to overcome the inaccuracies associated with primary impressions. They are custom-made to fit the denture-bearing area on the primary model. Their design and accurate fit allows for better control of impression materials that are fluid and must be guided into place., they are used to support and transport the impression material to the mouth and once set, to the laboratory. The design of the tray will depend on the amount of undercut present and the type of impression material being used.

Індивідуальний запис рухів нижньої щелепи - індивідуальне визначення нахилу суглобового та різцевого шляхів за допомогою внутрішньоротового або позаротового методів.

Individual record of movements of the mandible ['mændɪbl]- individual determination of the inclination of the articular and incisal tract using intraoral or extraoral methods.

Інжекторно-ливарне пресування – введення рідкої композиції базисної пластмаси в нерозбірну гіпсову прес-форму із подальшою полімеризацією під тиском, «Паладжет», «Івокап».

Injector-foundry pressing - the injection of a liquid composition of base resin in a non-separable plaster mold, followed by polymerization under pressure, “Pladzhed”, “Evokap”.

Ініціатори (каталізатори)- використовують для прискорення реакції полімеризації пластмаси в стоматологічних полімерних матеріалах.

Initiators [ɪ'nɪʃiətəz] (catalysts) - used to accelerate the polymerization reaction of plastics in dental polymeric materials.

Інтактний зубний ряд (лат. - недоторканий) - на щелепі присутні всі зуби, які здорові і мають повноцінну функцію.

Intact (healthy) dental arch [ɪn'tækt dentl ɑ:tʃ] - the jaw contains all the teeth that are healthy and totally functional.

Історія хвороби – обов'язковий офіційний лікарський документ, у який заносять дані обстеження, діагноз, план ортопедичного лікування і його виконання.

Case history [keɪs 'hɪstri]- an obligatory official medical document, where data of examination, diagnosis, prosthodontic treatment and its implementation are written down.

К

«CAD/CAM система» - виготовлення високоточних ортопедичних конструкцій за комп'ютерною 3Д-технологією в одно відвідування пацієнта/ На основі даних сканування порожнини рота моделюють майбутній зуб і передають на фрезерний верстат, на якому виточують, протягом 10-20хв., готовий виріб з високоміцної кераміки.

CAD / CAM system (*computer-aided design and computer-aided manufacturing system*) - manufacturing of high-precision dental prostheses using computer 3D technology during one visit of a patient. On the basis of the oral cavity scan data, the future tooth is modeled and transmitted to the milling machine, on which it is grinded out for 10–20 minutes. The final product is made from high endurance porcelain.

Кальцій- макроелемент, необхідний для росту і міцності кісткової тканини, в тому числі і зубів. Найбільше кальцію міститься в молочних продуктах (особливо в сирі).

Calcium ['kælsjəm] - macronutrient necessary for the growth and strength of bone tissue, including teeth. Most calcium is found in dairy products (especially cheese).

Канал кореня – частина порожнини зуба, що розташована всередині кореня, відкривається отвором на його верхівці.

Root canal [ru:t kə'næɪl] - the part of the pulp cavity lying in the root of a tooth with aperture at its apex.

Канал нижньощелепний – проходить усередині кістки нижньої щелепи, відкривається на внутрішній поверхні гілки нижньощелепним отвором, прикритим кістковим язичком, на зовнішній поверхні тіла – підборідним отвором. Нижньощелепний та підборідний отвори застосовуються для проведення провідникових мандибулярної та ментальної анестезій. У каналі розташовуються однойменні судини і нерви, які постачають кров'ю та іннервують зуби нижньої щелепи.

Mandibular canal [mæn'dɪbjʊlə kə'næɪl] - a canal within the mandible that contains the inferior alveolar nerve, inferior alveolar artery, and inferior alveolar vein. It runs obliquely downward and forward in the ramus, and then horizontally forward in the body, where it is placed under the alveoli and communicates with them by small openings. On arriving at the incisor teeth, it turns back to communicate with the mental foramen, giving off a small canal

known as the mandibular incisive canal, which run to the cavities containing the incisor teeth. It carries branches of the inferior alveolar nerve and artery.

Каолін - мінерал класу силікатів, біла глина, основу якої складає каолініт – алюмосилікат. При спіканні каоліну утворюються кристали муліту, які надають фарфору міцності та термостійкості, але знижують його прозорість.

Kaoline - a mineral of a class of silicates, white clay, which is based on kaolinite — aluminosilicate. When sintering kaolin, mullite crystals are formed, which provide porcelain strength and heat resistance, but reduce its transparency.

Карбопласт - акрилова пластмаса холодної полімеризації. Матеріал має високі технологічні властивості. Застосовують для виготовлення індивідуальних ложок.

Carbon-filled plastic ['kɑ:b(ə)n fild 'plæstɪk] - acrylic resin of cold polymerization. The material has high technological properties. Used for the manufacture of custom trays.

Карборунд – штучний абразивний матеріал, карбід силіцію, кристалічна тверда речовина. Застосовують у вигляді порошку для виготовлення стоматологічних інструментів - каменів, дисків, голівок, кругів та ін.

Silicone carbide ['sɪlkəʊn 'kɑ:bɪd] - artificial abrasive, silicone carbide, crystalline solid. Used in the form of powder for the manufacture of dental instruments - stones, disks, heads, circles, etc.

Карієс - руйнування твердих тканин зуба (емалі та дентину) бактеріальною інфекцією з утворенням дефекту у вигляді порожнини.

Dental caries ['dentl 'keəri:z] (**tooth decay** [tu:θ dɪ'keɪ]) - the destruction of the outer surface (enamel) of a tooth results from the action of bacteria and forms a cavity-like defect.

Каркас бюгельного протезу – металева основа , яка складається з дуг, системи кламерів з оклюзійними накладками, сідлоподібної частини у вигляді решітки. Каркас повинен відповідати протезному ложу, складатись з мінімально тонких деталей, зберігаючи при цьому міцність і жорсткість

Framework of partial removable (clasp) prosthesis ['freɪmwɜ:k /klɑ:sp 'prɒsθɪsɪs] - a metal base consisting of arcs, a system of clasps with occlusal onlays, the saddle in the form of a lattice. The framework should correspond to

the prosthetic bed, consist of minimally thin parts maintaining strength and rigidity.

Квадрохелікс - незнімний ортодонтичний апарат для повільного розширення верхньої щелепи. Виготовляють заводським шляхом і в зуботехнічній лабораторії. Апарат заводського виготовлення виконаний з нержавіючого сталевого дроту діаметром 1 мм, який фіксують на зубах за допомогою ортодонтичних кілець, цементованих на молярах кожної сторони.

Quadra Helix - a fixed orthodontic appliance used to expand the upper arch and provide adequate space for later straighten teeth. The appliance is cemented to the molar and it has four active springs that widen the arch. Manufactured both in the factory and dental technical laboratory. The factory-made appliance is made of stainless steel wire with a diameter of 1 mm, which is fixed on the teeth with the help of orthodontic band, cemented to the molars of each side.

Кварц – один із основних компонентів фарфору, зумовлює високу твердість та інертність матеріалу.

Quartz [kwɔ:ts] - one of the main components of porcelain, causes high hardness and inertness of the material.

Кватротті зубні протези – знімні протези, які виготовляють за технологією італійської компанії QuattroTi на основі еластичного матеріалу, основою якого є нейлон. Протези міцні, не гігроскопічні, дуже легкі, мають точне прилягання до тканин протезного ложа і стабільну фіксацію, не травмують слизову ясен, не викликають алергічних реакцій.

QuattroTi dental prosthesis ['dentl 'prɒsθɪ,sɪs] – a removable prosthesis, manufactured according to the technology of the Italian company QuattroTi on the basis of an elastic material, which is based on nylon. Such prosthesis is durable, non-hygroscopic, very light, has precision fit to the tissues of the prosthetic bed and stable fixation, does not traumatize the gingival mucosa, does not cause allergic reactions.

Керомери(компомери) – полімери, оптимізовані керамікою. Наповнювач представлений субмікроскопічними керамічними частинками. Використовуються для облицювання протезів, виготовлення вкладок.

Compoмер [kəm'pəʊmə(r)] - polymers optimized by ceramics. The filler is represented by submicroscopic ceramic particles. Used for veneer prostheses, and manufacturing dental inlays.

Кільце - опорна частина ортодонтичного апарату зі спеціальним замком, який фіксує внутрішньоротові і лицьові дуги, бампери.

Anchorage ['æŋkəɪdʒ] - supporting part of the orthodontic appliance with a special lock, which fixes intraoral and facial arches, bumpers.

Кіпмайдери – непрямі фіксатори, конструктивні елементи, які стабілізують бюгельний протез на щелепі, запобігаючи його перекиданню при недостатній механічній або анатомічній ретенції.

Dental dowels ['dentl 'daʊəl]- indirect clamps, structural elements that stabilize the clasp prosthesis on the jaw, preventing it from tipping over when there is insufficient mechanical or anatomical retention.

Кістка піднебінна – парна кістка лицевого черепа. Складається з горизонтальної та вертикальної пластинок. Бере участь в утворенні стінок очної ямки, носової і ротової порожнин, крило-піднебінної ямки.

Palatal bones ['pælətl bæʊn] - two irregular bones of the facial skeleton. Each palatine bone consists of horizontal and vertical plates. Participates in the formation of the orbital wall, the nasal cavity and oral cavities, pterygomaxillary fossa.

Кламер(нім., гачок) – конструктивна частина знімного протезу, яка охоплює природний зуб на 2/3 об'єму коронки і таким чином утримує протез на щелепі.

Denture clasp ['dentʃə klɑ:sp] (**clammer** [klæmə]) – a constructive part of the removable prosthesis, which covers the natural tooth for 2/3 of the dental crown volume and thus holds the prosthesis in the jaw.

Кламер Джексона – перекидний опорно-утримуючий кламер з подвоєним плечем.

Jackson's clasp [klɑ:sp] (**full clasp**) - mesiodistal clasp with a double arm.

Кламер Нея другого типу (Роуча) – складається з оклюзійної накладки, орального і вестибулярного Т-подібних пліч, які дугою з'єднані з тілом кламера і прикріплені до сідла з боку язикової і піднебінної дуг. Еластичні плечі забезпечують фіксацію протеза при добре вираженому екваторі опорних зубів. Використовується при включених і кінцевих дефектах зубних рядів.

II clasp type by Ney ['klɑ:sp] – (Roach clasp) consists of 3 main elements: occlusal rest and two “T-shape” retentive arms with good elastic properties. Two separate arms are located opposite each other on the tooth; bar arms arise from the framework or from a connector and may traverse the soft tissue; one

arm, the retentive arm, usually terminates in the infrabulge area (gingival convergence) area of the tooth; the other, the reciprocal arm, usually terminates on the suprabulge (occlusal convergence) area. Used when bounded edentulous space and free-end edentulous space are present.

Кламер Нея п'ятого типу – кільцевий одноплечий кламер, який складається з довгого плеча, що охоплює майже всю поверхню зуба і двох оклюзійних накладок у медіальній і дистальній фісурах. Використовується на одиночних молярах при їх нахилі в оральну сторону на нижній щелепі і вестибулярну - на верхній.

V clasp type by Ney ['kla:sp] (circumferential clasp) - usually used on single molars. The clasp originates on mesial (or distal) surface with occlusal rest then transfers in double bracing arm on oral (or vestibular) surface after that it continues with occlusal rest on distal (or mesial) surface and ends with retentive arm on buccal (or oral) surface. Used in case of tilted molars when they are inclined to the oral side in the mandible and buccally - in the maxillar.

Кламер Нея першого типу (Аккера) – двоплечий кламер з оклюзійною накладкою. Тіло жорстко з'єднане з плечами, розташоване на апроксимальній поверхні опорного зуба, відросток - на альвеолярному паростку. Використовується при включених дефектах зубних рядів і добре вираженому екваторі з вестибулярної та оральної сторін.

I clasp type by Ney ['kla:sp] (Aker's clasp) - a classical clasp. It has occlusal rest and two retentive arms (vestibular and oral). The arms' length depends on tooth and height of contour sizes. The body is rigidly connected to the arms, located on the approximal surface of the abutment tooth. It is used when bounded edentulous space and well-defined equator from the buccally and oral sides are present.

Кламер Нея третього типу – комбінований кламер. Оклюзійна накладка через тіло на одній поверхні зуба з'єднується з плечем кламера №1, а на протилежній – розташовується плече кламера №2. Таке поєднання створює добру фіксацію, забезпечує одностороннє усунення бічних зсувів протезу, попереджуючи його занурення в слизову оболонку.

I clasp type by Ney ['kla:sp]– a combination of I and II clasps types. The occlusal onlay through the body on one surface of the tooth is connected to the arm of I clasp type, and on the opposite side the arm of II clasp type is located. This combination creates a good fixation, provides unilateral

elimination of lateral offset of the dentures, preventing its immersion in the mucous membrane.

Кламер Нея четвертого типу – одноплечий кламер зворотної дії з однією накладкою. Застосовується на фронтальних зубах і премолярах, коли відновлюються кінцеві дефекти з короткою або конічною формою коронки опорного зуба.

IV clasp type by Ney (back action clasp) - semi – ring clasp that originates with retentive arm in on the oral (vestibular) surface, transfers to mesial located occlusal rest and continues with retentive arm on vestibular (oral) surface. This clasp has good retention and bracing.

Кламер Райхельмана – кламер з оклюзійною накладкою у вигляді поперечної перегородки, яка проходить через жувальну поверхню у присінково- ротовому напрямку і з'єднує два плеча - присінкове і ротове.

Reichelmann's denture clasp ['dentʃə kla:sp] – a clasp with the occlusal onlay in the form of a transverse septum, which passes through the masticatory surface and connects two arms - vestibular and oral.

Кламер задньої дії, оральний – використовують переважно при коротких коронках, на пре молярах, нахилених вестибулярно, які обмежують дефект зубного ряду без дистальної опори (I, II. клас за Кеннеді). Може бути з дистальною або з медіальною накладкою.

Reverse back-action clasp [rɪ'vɜ:z bæk'ækʃn kla:sp] - mainly used for short dental crowns on premolars inclined buccally, limiting the edentulous teeth without distal support (I, II. Kennedy class). Can be with a distal or medial onlay.

Кламерна система утримання знімних протезів – механічні способи утримання часткових знімних протезів за допомогою різноманітних конструкцій кламерів. Полягає у вивченні клінічних особливостей часткової втрати зубів, функціональних особливостей тканин та органів порожнини рота, а також механічних властивостей кламерів і способу їх взаємодії.

Denture clasp holding system ['dentʃə kla:sp 'hɒldɪŋ 'sɪstəm] - mechanical methods of holding of removable partial denture with the help of different structures of clasps. It consists in studying the clinical features of partial loss of teeth, functional features of tissues and organs of the oral cavity, as well as the mechanical properties of dental clasps and the way of interaction.

Кламерні лінії – умовно проведені лінії, які проходять через опорні зуби, на яких розташовуються кламери. Кламерні лінії за Вільдом: діагональна, сагітальна, горизонтальна.

Clasp line ['klɑːsp lɪn] – a segment of imaginary line passing through the projections of vestibular retaining encls of clasp shoulders on supporting teeth. Lines are: diagonal, sagital, horizontal.

Кламерні площини - площини, які утворюються умовними лініями, що з'єднують опорні зуби у вигляді замкнутих геометричних фігур (трикутник, трапеція, неправильний чотирикутник).

Denture clasp planes ['dentʃə klɑːsp pleɪn] - planes which are formed by imaginary lines connecting abutment teeth in the form of closed geometric figures (triangle, trapezoid, irregular quadrilateral).

Класи гіпсу - *м'який для отримання відбитків, *звичайний, медичний для накладання гіпсових пов'язок в загальній хірургії, * твердий, а- напівгідрат сульфату кальцію, пакувальний гіпс для одержання робочих і діагностичних моделей при виготовленні пластмасових протезів у прес-формі, має високу точність і міцність на стискання, *надтвердий супергіпс, використовується для виготовлення розбірних моделей, *особливо твердий супергіпс із домішками синтетичних компонентів, для замішування потрібна висока точність співвідношення порошку і рідини, використовується для виготовлення розбірних і комбінованих моделей.

Classes of gypsum [klɑːs ɒv 'dʒɪpsəm] - *soft for impressions, * ordinary, medical for cast application in general surgery, *solid, a-hemihydrate calcium sulphate, wrapping gypsum for working and diagnostic models in the manufacturing of plastic prosthesis in the mold, has high accuracy and compressive strength, *super hard supergypsum, used to make split casts, *especially hard supergypsum mixed with synthetic components, high accuracy of the ratio of powder and liquid is required for mixing; it is used for the manufacturing split casts and cogeneration models.

Клиновидні дефекти – дефекти емалі і дентину у вигляді клину, які розташовуються у пришийковій ділянці на вестибулярній поверхні коронки переважно передніх зубів. Частіше зустрічається у людей похилого віку, причину виникнення досі не виявлено.

Wedge-shaped defect [wedʒ- ʃeɪpt dɪ'fekt] - flaws in the hard dental material at the border between the dental enamel and the root cement. in the enamel-cement border area, the geometry of the enamel structure dissolves, creating

weak spots exactly the point where the dental enamel transitions into the root cement. It is more common in the elderly, the cause has not yet been found.

Клітина – елементарна біологічна одиниця, яка має здатність до самостійного існування, самопідтримки, виконання основних біологічних функцій, властивих всім клітинам, а також специфічних, характерних для спеціалізованих клітин кожного органа.

Cell [sel] - the basic structural, functional, and biological unit of all known living organisms with self-existence, self-maintenance, fulfilling basic biological functions typical for all cells, as well as specific ones for specialized cells of every organ.

Ключ оклюзії – співвідношення жувальних горбиків молярів верхньої та нижньої щелеп, аналогічне ортогнатичному прикусу.

Key of occlusion [ə'klu:ʒn] - the ratio of the dental cusps molars in the upper and lower jaws; similar to the orthognathic occlusion.

Кнопки ортодонтичні - елемент ортодонтичного апарату, який фіксується композитним матеріалом до поверхні коронки зуба подібно до брекету. Використовують у тих випадках, коли для виправлення зубного ряду необхідне певне зусилля з обох сторін зуба, а також для витягання зубів, які не прорізались (хірургічним шляхом відкривається коронка зуба і до неї фіксується кнопка).

Orthodontic button [ˌɔ:θə'dɒntɪk 'bʌtn] - an element of an orthodontic appliance, which is fixed with a composite material to the surface of a tooth crown like a bracket. It is used in cases when a certain effort is needed on both sides of the tooth for correction of dental arcade and teeth eruption (a dental crown is surgically opened and a button is fixed to it).

Коагуляція- висічення живих тканин нагрітим інструментом.

Coagulation [kəʊɑgju'leɪʃn] - excision of living tissue with heated tool.

Кобальт – метал сріблясто-білого кольору з рожевим відтінком, має високі антикорозійні та фізико-механічні властивості, малу усадку, достатньо пластичний. У зубопротезній техніці застосовують сплави кобальту і хрому, магнітні сплави для фіксації знімних протезів, виготовлення литих металокерамічних, металоситалових, металопластмасових, суцільнолитих коронок і мостоподібних протезів.

Cobalt ['kəʊbɔ:lt] - metal of silver-white color with a pink tinge, has high anti-corrosion and physico-mechanical properties, low shrinkage, quite plastic. Cobalt and chromium alloys, magnetic alloys are used for fixing removal

denture, manufacturing cast metal-ceramic, metal-plastic, whole piece dental crowns and dental bridgework in the dentoprosthetic technique.

Кобальто-хромо-нікелеві сплави – сплави з вмістом кобальту, хрому, нікелю, молібдену, марганцю. Температура плавлення - 1468⁰. Незначна усадка, високі механічні властивості. Використовують для лиття каркасів суцільнолитих мостоподібних протезів, бюгельних протезів, литих базисів для знімних протезів.

Cobalt-chrome-nickel alloy ['kəʊbɔ:lt-krəʊm-'ni:kl ə'leɪ] - alloy containing cobalt, chromium, nickel, molybdenum, manganese. Melting point is 14680. Slight shrinkage, high mechanical properties. Used for casting frameworks of whole piece dental bridgework, clasp dental prosthesis, cast bases for removable denture.

Ковкість – властивість матеріалу піддаватися обробці тиском, приймати нову форму і розміри під дією навантаження без порушення його структури.

Pliability [ˌplɪə'bɪlɪti] - property of the material to undergo pressure treatment, take a new shape and size under the action of the load without disrupting its structure.

Коефіцієнт усадки – зменшення маси тіла при охолодженні на 1⁰ С.

Shrinkage ratio ['ʃrɪŋkɪdʒ 'reɪʃɪʊ] – decrease of body weight at cooling at 1⁰ С.

Колба – еластична гумова або силіконова посудина для замішування гіпсу, супергіпсу, відбиткових матеріалів, різного кольору і величини.

Boiling flask ['bɔɪlɪŋ flɑ:sk] - elastic rubber or silicone vessel for mixing gypsum, super-gypsum, impression materials of different colors and sizes.

Комбінована коронка за А.П.Бородюком – особливості: наявність штампованого металевого ковпачка (створення в клініці за допомогою щипців А.П.Бородюка отвору в пришийковій ділянці з вестибулярної сторони для фіксації пластмаси), литої піднебінної захисної пластинки з ретенційним шунтом для фіксації пластмаси та пластмасового облицювання.

Combined crown by A.P. Borodyuk ['kɒmbaɪnd kraʊn] - a crown consists of swaged cap which covers abutment of tooth, cast occlusal part, which is soldered to the swaged component and plastic veneering fixed to metal parts. The preparation for Borodyuk crown something differs from classic technique. Dentist should remove more tissues on masticatory and occlusal surface. After

is prepared swaged cap, which is fixed in oral cavity. After dentist takes impression and transfers this cap into new working model. The next step is a modeling of wax reproduction of occlusal surface and the following casting. After the swaged cap and cast occlusal surface are fixed together by soldering. This construction is tried again in oral cavity and after transferred again to the laboratory for plastic veneering fabrication.

Комбінована коронка за Я.І. Белкіним – конструкція, яка поєднує в собі штамповану коронку та облицювання (пластмаса, фарфор).

Combined crown by Ya.I. Belkin ['kɒmbaɪnd kraʊn] - a swaged metallic crown with cutted vestibular surface which is replaced by plastic veneering. There are the following stages of fabrication of Byelkin crown: 1. Preparation of tooth for swaged crown; 2. Taking impression; 3. Obtaining models; 4. Fabrication of swaged crown by external or combined method; 5. Making perforation at the center of vestibular surface of the swaged crown; 6. Additional preparation of the tooth in the clinic; 7. Taking individual impression of the tooth by swaged crown with hot wax; 8. Taking alginate impression from the tooth with fixed swaged crown by wax; 9. Obtaining new model and removing of crown; 10. Cutting vestibular part of the crown with creation of retention points; 11. Modeling veneering, which replaces external part of the crown; 12. Changing wax for a plastic; 13. Reprocessing of the crown.

Комбінований спосіб гіпсування – поєднання прямого і зворотнього (оберненого) способів гіпсування в кюветі. Застосовується при виготовленні протезів із виставленими штучними зубами на приточці до природних ясен.

Combined method of gypsuming - combination of direct and reverse ways of gypsuming in the denture flask. It is used in the manufacture of prostheses with artificial teeth on the inlet to natural gingiva .

Комбіновані апарати – ортодонтичні апарати з використанням елементів активної і пасивної дії.

Combined appliances ['kɒmbaɪnd ə'plaiəns] - orthodontic appliances with using active and passive action elements.

Комбіновані моделі– виготовляють, поєднуючи різні матеріали: звичайний гіпс і супергіпс, звичайний гіпс і метал чи цемент. Можливе покриття поверхні моделі тонким шаром металу методом гальванопластики.

Combined orthodontic model ['kɒmbaɪnd ˌɔːθə'dɒntɪk 'mɒdl] - made by combining various materials: ordinary gypsum and supergypsum, ordinary gypsum and metal or cement. It is possible to cover the surface of the model with thin layer of metal using the method of electroforming.

Комбіновані щелепнолицеві апарати – апарати, одна частина яких кріпиться у ротовій порожнині, а друга - поза нею. Фіксують і формують м'які тканини, репонують з наступною фіксацією уламків.

Combined dentofacial appliances ['kɒmbaɪnd 'dentə'feɪʃl ə'plɪəns] – appliances, one part of which is fixed in the oral cavity, and the second one is fixed outside it. Soft tissues are fixed and formed; reduce with subsequent fixation of fragments.

Компенсаційний лак– лак для суцільнолитих мостоподібних протезів, застосовують для часткової компенсації усадки металу під час лиття зубних протезів. Композиція має в своєму складі низькомолекулярний силіконовий каучук і рідини –каталізатори.

Compensation varnish[kɒmpen'seɪʃn 'vɑːnɪʃ] - varnish for whole piece dental bridgework, used to partial compensation of metal shrinkage while casting dentures. The composition is composed of low molecular weight silicone rubber and liquid catalysts.

Композитні матеріали - композиція двох фаз: органічного матрикса (акрилової основи) та неорганічного наповнювача (частки барієвого скла, кварцу, фарфорової муки та ін.). Композитні матеріали поділяються на матеріали хімічного тверднення та полімеризації за допомогою ультрафіолетового випромінювання, їх відрізняють висока міцність та добрі естетичні властивості. На сьогодні композиційні матеріали світлової полімеризації займають провідне місце серед постійних пломбувальних матеріалів, їх застосовують для облицювання незнімних конструкцій протезів.

Dental composite ['dentl 'kɒmpəzɪt] - composition of two phases: organic matrix (acrylic base) and inorganic filler (barium glass fraction, quartz, porcelain flour, etc.). Composite resins are divided into materials of chemical curing and polymerization using ultraviolet radiation, they are distinguished by high strength and good aesthetic properties. Today, light polymerization composite resins occupy a leading place among the permanent filling materials, they are used for veneer of the denture permanent structure .

Компресаційна полімеризація – метод виготовлення знімних пластинкових протезів з рідких пластмас холодної полімеризації.

Compressive polymerization [kəm'presiv ,pɒlɪmərəl'zeɪʃn] – method of manufacture of removable laminar denture from liquid plastics of cold polymerization.

Компресійне пресування – технологічний процес одержання знімних пластинкових протезів шляхом ущільнення пластмаси(безпосереднього тиску) між частинами пресформи (у базисній кюветі).

Compressive pressing [kəm'presiv 'presɪŋ] - technological process of obtaining of removable laminar denture by compacting plastics between parts of the mold.

Компресійний відбиток – відбиток з беззубої щелепи, який одержують під значним тиском. Забезпечує стиснення буферних зон і враховує ступінь податливості слизової оболонки.

Positive pressure impression ['pɒzɪtɪv 'preʃə ɪm'preʃn] – impression of the edentulous jaw, which is produced under large pressure. Provides compression of buffer zones and takes into account the degree of mucosa compressibility.

Комп'ютерні технології в стоматології - висока точність, продуктивність та універсальність вирішення стоматологічних проблем на всіх етапах ортопедичного лікування: автоматизована робота з документами з можливістю розпізнавання голосу лікаря, моделювання на екрані конкретної клінічної ситуації і попереднього плану лікування, застосування внутрішньоротових цифрових фото- і відеокамер, програм і пристроїв, які аналізують кольорові показники тканин зубів, вивчення артикуляційних рухів (віртуальні 3D артикулятори), автоматизоване планування, моделювання та виготовлення конструкцій зубних протезів із застосуванням 3D технологій.

Computer technologies in dentistry - high accuracy, productivity and versatility of solving dental problems at all stages of orthopedic treatment: automated work with documents with the ability to recognize doctor's voice, modeling a specific clinical situation and a preliminary treatment plan on the screen, applying intraoral digital photo and video cameras, programs and devices which analyze the color indicators of dental tissues, study of articulation movements (virtual 3D articulators), automated planning, modeling and manufacturing of dental prosthesis using 3D technologies.

Консольний протез – конструкція незмінного протезу, який заміщує дефект зубного ряду при односторонньому кінцевому дефекті.

Cantilever bridge ['kæntili:və brɪdʒ] – unremovable dental bridge that is designed when abutment teeth are prepared on only one side of the missing toothless gap. In such cases, the pontic is located outside the abutment teeth; a design of a permanent prosthesis which replaces the denture defect with a unilateral final defect.

Конструктивний прикус – співвідношення щелеп, яке прагнуть отримати внаслідок лікування патологічного прикусу.

Constructive bite [kən'strʌktɪv baɪt] - jaw relation as the final result of treatment of pathological bite.

Конструкційні елементи опорно-утримуючого кламера – оклюзійна накладка, плечі, відросток.

Structural elements of supportive-retaining clasp - occlusal onlay, arms, process.

Контрактура - обмеження рухливості суглобу, внаслідок болючих змін в м'яких тканинах, які оточують його, що призводить до вимушеного положення суглобу.

Contracture [kən'traktʃə] - restriction of joint mobility due to painful changes in the soft tissues surrounding it, that leads to the forced position of the joint.

Контрфорс носо-лобовий – розташований в ділянці ікла, відповідає бічній стінці носової порожнини і, продовжуючись догори, переходить у лобовий відросток верхньої щелепи. Протидіє жувальному тиску, що сприймається іклом.

Counterforce nasofrontal ['kaʊntəfɔ:s ,neɪzə 'frʌntl] - located in the canine area, corresponds to the lateral side of the nasal cavity and, continuing upward, passes into the frontal process of the maxilla. Counteracts to masticating pressure taken by canine.

Контрфорс піднебінний – утворений піднебінними відростками верхньої щелепи, підкріплений лемішем і медіальними стінками гайморових пазух. Урівноважує сили, що виникають під час жування у поперечному напрямку.

Counterforce palatal ['kaʊntəfɔ:s 'pælətl] - formed by palatine process of maxilla, reinforced by the lemish and the medial walls of the maxillary sinuses. Balances the forces that occur during mastication in the transverse direction.

Контрфорс щелепний – розміщений у ділянці першого моляра, спирається на тіло верхньощелепної кістки і підкріплюється щелепною дугою. Протидіє жувальному тиску, що сприймається першим моляром.

Counterforce mandibulary ['kaʊntəfɔ:s mən'dɪbjʊləri] - placed in the area of the first molar, rests on the body of the maxillary bone and is reinforced by the maxillary arch. Counteracts masticating pressure taken by the first molar.

Контрфорси – підвалини (потовщення) кістки верхньої щелепи, що розташовуються в напрямку дії жувального тиску.

Counterforce ['kaʊntəfɔ:s] - maxilla bone condensation located in the direction of the mastication pressure.

Корінь зуба - частина зуба, розташована в лунці альвеолярного відростка щелепи.

Tooth root [tu:θ ru:t] – the part of a tooth below the neck of the tooth, covered by cementum rather than enamel and attached by the periodontal ligament to the alveolar bone.

Корозія – руйнування металів (їх сплавів) під впливом навколишнього середовища (хімічної чи електрохімічної взаємодії).

Corrosion [kə'rəʊzn] - the gradual destruction of materials (usually metals) by chemical and/or electrochemical reaction with their environment.

Корозія міжкристалічна – руйнування металу по межах кристалів в глибині металу. Призводить до різкого зменшення міцності металу, його механічних властивостей.

Intercrystalline corrosion [ɪn'tə'krɪstlaɪn kə'rəʊzn] - a form of corrosion where the boundaries of crystallites of the material are more susceptible to corrosion than their insides.

Корозія місцева – руйнування окремих ділянок металу і виявляється у вигляді окремих точок, плям. Впливає на механічні властивості металів.

Local corrosion ['ləʊkəl kə'rəʊzn] – deterioration of separate sections of the metal and manifests itself in the form of individual dots, spots. Affects the mechanical properties of metals.

Корозія рівномірна – руйнування лише поверхні металу, найменш небезпечна.

Uniform corrosion ['ju:nɪfɔ:m kə'rəʊzn] - a type of corrosion attack deterioration that is more or less uniformly distributed over the entire exposed surface of a metal.

Коронка зуба анатомічна – частина зуба, що вкрита емаллю.

Anatomical crown [ænə'tɒmɪkl kraʊn] – the upper, enamel-covered part of a tooth.

Коронка зуба клінічна – частина зуба, що виступає над ясенним краєм, включає анатомічну коронку, анатомічну шийку і ту частину кореня, що оголилася в результаті атрофії альвеолярного відростка (його частини) та ясен.

Clinical crown ['klɪnɪkl kraʊn] – a portion of a tooth visible above the gingiva, including the anatomical crown, the anatomical cervix and the part of the root exposed as a result of atrophy of the alveolar portion (part of it) and gums.

Коронка штучна – незнімний протез, виготовлений з металу, порцеляни або пластмаси. Застосовується для відновлення форми зуба, фіксації інших протезів або ортодонтичних апаратів.

Prosthetic crown [prɒs'thetɪk kraʊn] – fixed denture made of metal, porcelain or plastic, used to restore a shape of the tooth, fixation of other prostheses or orthodontic appliances.

Корунд – природний абразивний мінерал, кристали якого містять 20% оксиду алюмінію. З подрібненого порошкоподібного корунду виготовляють шліфувальні інструменти: голівки, камені та ін.

Corundum [kə'raʊndəm] – natural abrasive mineral whose crystals contain 20% alumina. Grinding tools: heads, stones, etc., are made from crushed powdered corundum.

Коффердам – спеціальна латексна пластина для ізоляції зуба від решти ротової порожнини і слини.

Dental dam ['dentl dæm] – a special latex plate for isolation of the tooth from the rest of the oral cavity and salivary.

Крампонні зуби – штучні передні фарфорові зуби, які мають спеціальні пристрої – крампони, зафіксовані в товщі зуба і виступають на його піднебінній поверхні у вигляді двох штифтів (виступів). Зуби з гудзикоподібними крампонами застосовуються у знімних протезах, циліндричні – в незнімному протезуванні.

Pivot teeth ['pɪvət ti:θ] – artificial anterior porcelain teeth that have special devices – pins, fixed in the tooth thickness and emerge in the palatal surface in the form of two pins (projection). Teeth with button-like pins are used in dentures, cylindrical pins are used in fixed denture.

Крампонні щипці – інструмент, який використовується в зубопротезній практиці для вигинання кламерів, металевих деталей ортодонтичних та щелепнолицевих апаратів.

Nippers ['nɪpəz] - a tool used in dental prosthetics for bending clasps, metal parts of orthodontic and maxillofacial apparatus.

Кристалізація металів – перехід металу з рідкого стану в твердий, що супроводжується утворенням кристалічної решітки, тобто утворенням кристалів.

Crystallization of metals [ˌkrɪstələɪˈzeɪʃn 'metl]- the solid-liquid separation and purification technique in which mass transfer occurs from the liquid solution to a pure solid crystalline phase.

Кров – різновид сполучної тканини, складається з формених елементів (еритроцитів, лейкоцитів, тромбоцитів – 49 %) і рідкої речовини – плазми (51 %). Виконує трофічну, транспортну, захисну функції, забезпечує гомеостаз (збереження постійного складу і властивостей внутрішнього середовища організму).

Blood [blʌd] - a type of connective tissue, consists of formed elements (erythrocytes, leukocytes, platelets - 49%) and a liquid substance - plasma (51%). Performs trophic, transport, protective functions, provides homeostasis (maintaining a constant composition and properties of the internal environment of the body).

Кровотеча— витікання крові із кровоносних судин при порушенні їхньої цілісності.

Bleeding ['bli:dɪŋ] - blood escaping from the circulatory system from damaged blood vessels.

Куксова вкладка - суцільнолиті вкладки, які виготовляють для відновлення коронкової частини зуба і складається із внутрішньокореневої частини і власне кукси зруйнованого зуба.

Stump inlay [stʌmp 'ɪnleɪ] – whole piece inlay, which is made to restore the coronal part of the tooth and consists of the root part and the actual tooth stump of the destroyed tooth.

Кут нижньої щелепи- розташований в ділянці переходу тіла кістки у гілку. Має вікові відмінності: у немовляти його величина дорівнює 140°, у молочному прикусі – 133,4°, у постійному ортогнатичному прикусі – 117,1 - 119,8±5°, у людей похилого віку з частковою або повною втратою зубів – збільшується до 124,6°.

Angle of mandible ['æŋg 'mændɪbl] – the angle formed by the lower margin of the body and the posterior margin of the ramus of the mandible. It has age differences: in an infant, its size is 140 °, in the milk bite - 133.4 °, in the permanent orthognathic bite - 117.1 - 119.8 5 °, in the elderly with partially or completely absent dentition - increases to 124 , 6 °.

Кут рота– місце переходу верхньої губи в нижню. Кути рота розташовані по боках ротової щілини.

Angle of mouth ['æŋgl maʊθ] (**the corner of the mouth**) - the upper and lower lips meet at the corners (angles) of the mouth, which are called the oral commissures.

Кут сагітального різцевого шляху – утворюється при перетині лінії сагітального різцевого шляху з протетичною площиною. Його величина дорівнює 40-50°, при опістогнатичному прикусі він наближається до 90°, при біпрогнатичному прикусі – до 0°, при прямому прикусі – відсутній.

Sagittal incisal path angle - the pathway of mandibular incisors during the protrusion is called sagittal incisal path. When the sagittal incisal path line crosses the occlusal surface, the angle between them makes 40° - 50° (by Gysi), at opistognathic bite it reaches 90°, at biprognathic bit - to 0°, at direct bite it is absent. It depends on the character of incisal overlap and inclination of palatal surface of maxillar incisors.

Кут сагітального суглобового шляху (Гізі) – утворюється при перетині продовженої лінії сагітального суглобового шляху з протетичною площиною. Його показник дорівнює 33°.

Angle of sagittal condylar inclination - the pathway of the condyle during the mandible movement down and forward – is called sagittal condyle inclination. The angle between occlusal surface and the continuing line of sagittal condyle inclination is called the angle of sagittal condyle inclination (fig. 1) and makes 33° (by Gysi). The angle depends on the inclination and size of articular tubercle.

Кут трансверзального різцевого шляху (готичний кут) – утворюється перетином кривих, які описують нижні центральні різці внаслідок жувальних рухів. Його величина дорівнює 110°.

Angle of transversal incisor way (gothic angle) – the imaginary angle formed by moving of central incisors; distance undertaken by the lower incisors, slipping on the cutting edges of the upper incisors during lateral displacement

of the mandible. If one depicts graphically the curved moves of teeth at moving of the lower jaw to the right and to the left, then they intersect at an angle. It averages 100 degrees.

Кут трансверзального суглобового шляху (кут Беннета) – утворюється перетином шляху суглобової голівки всередину з напрямком сагітального шляху. Його величина дорівнює 15-17°.

Angle of transversal condular path (Bennett angle) - distance undertaken by articular head on the balancing side: together with disc it glides over the surface of the articular tubercle down and forward and inward, forming an angle with the original direction of the sagittal articular path. This angle was first described by Bennett and called angle of transversal articular path or the angle of lateral displacement and is, on average, 15-17 degrees.

Кутикула – у людини шар покривної тканини епітелію, що вкриває поверхню клітин. Виконує здебільшого захисну функцію.

Cuticle ['kju:tɪkl] (**pellicle** ['pelɪkl]) - the layer of epithelial tissue that covers surface of cells. Performs mostly protective function.

Кювета (фр. - мала ванна)– металеве пристосування, в якому гіпсують воскові конструкції протезів для полімеризації пластмаси. Промисловість випускає кювети з латуні, дюралюмінію великих і малих розмірів.

Cuvette [kju:'vet] (French: **cuvette** = “little vesse”) - a small metal tube-like container for gypsuming of wax denture for plastic polymerization. The industry produces cuvettes of brass, duralumin of large and small sizes.

Л

Лабільність – нестійкість.

Lability [lə'bilɪti] – instability.

Лабораторія для виготовлення металокерамічних протезів – приміщення, де знаходяться робочі столи, на яких розташовуються бормашини з високою швидкістю обертання, печі для спікання металокераміки, спеціальний інструментарій. Основною вимогою до цих кімнат є добре природне освітлення, відсутність пилу, ідеальна чистота.

Laboratory for manufacturing of metal-fused porcelain prostheses – a premises where there are work desks with dental drills with a high speed of rotation, stoves for sintering metal ceramics, special toolkit. The main requirement for this premises is good natural light, no dust, scrupulous neatness.

Лабораторні методи виготовлення індивідуальної ложки – із швидкотверднучої пластмаси, пластифікованих пластинок «АКР-П», фотополімерної пластинки, штампування листового поліметилметакрилату (пневмоформування).

Laboratory methods of custom tray fabrication - from fast-hardening plastics, plasticized plates, photopolymer plate, stamping sheet poly methyl methacrylate (blow molding).

Лазеротерапія - терапевтичний вплив випромінювання лазера з метою створення оптимальних умов у живих тканинах для їх відновлення до нормального стану.

Laser therapy [ˈleɪzə ˈθerəpi] - a therapeutic effect of the laser radiation with a view to creating optimal conditions in living tissues for their recovery to normal state.

Лак – розчин нелетких плівкоутворювачів в летких розчинниках.

Varnish [ˈvɑːnɪʃ] - the solution of non-volatile film formers in volatile solvents.

Лак покривний – густа біла рідина з жовтуватим відтінком. Застосовують як ґрунт для покриття металевих частин в мостоподібних протезах з метою усунення просвічування металу через пластмасу.

Finishing varnish [ˈfɪnɪʃɪŋ ˈvɑːnɪʃ]- a thick white liquid with a yellowish tinge. Used as a base for varnishing metal parts in dental bridgeworks in order to eliminate transillumination of the metal through plastic.

Лак ретенційний – розчин каніфолі в спиртоацетонової суміші розчинників, безбарвний або жовтуватого відтінку. Ретенційний бісер – зерна іонообмінної смоли різних марок, діаметр яких складає 1 -1,5 мм, який застосовують для створення ретенційних пунктів на литих елементах незнімного протезу, облицьованого пластмасою. Ретенційний лак використовують для приклеювання бісеру до воскової моделі зуба або полімерного ковпачка.

Retentional varnish [rɪ'tenʃənl 'vɑ:nɪʃ] - a solution of rosin in an alcohol-acetone mixture of solvents, colorless or of yellowish tinge. Retentional beads are grains of ion-exchange resins of various grades, the diameter of which is 1-1.5 mm, used to create retentional points on the casting elements of a non-removable denture, faced with plastics. The retentional varnish is used to bond beads to the wax model of the tooth or polymer cap.

Лак сепараційний – розчин ацетилцелюлози в ацетоні темно-синього кольору. Застосовують при виготовленні металокерамічних протезів для утворення міжзубної сепарації під час роботи з фарфоровою масою.

Separative varnish ['sep(ə)rətɪv 'vɑ:nɪʃ] - the acetylcellulose solution in dark blue acetone . Used in the manufacture of metal-fused porcelain prostheses for the formation of inter-proximal separation when working with porcelain mass.

Легкоплавкі сплави – допоміжні матеріали, сплави, температура сплавлення яких нижча від точки плавлення олова (232⁰).

Fusible alloys ['fju:zɪbl 'æləɪ]- auxiliary materials, alloys which alloyage point is below the melting point of stanum (232⁰).

Легування металів – надання особливих властивостей шляхом додавання інших металів.

Alloying of metals [ə'ləɪŋ metl]- providing special properties by adding other metals.

Ливарна лабораторія – призначена для виробництва зуботехнічного лиття, облицьовання і формування воскових репродукцій в опоки для відливання. У кімнаті встановлені спеціальні плавильні й ливарні апарати, муфельні печі, компресор, шліф-двигун, зуботехнічні столи і столи для виконання формувальних робіт, електровібростолики, діелектричний килимок. Підлоги вкриті метлахською плиткою, вентиляція загальна і місцева, освітлення природне і штучне, наявний комплект протипожежних засобів.

Casting laboratory ['kɑ:stɪŋ lə'bɒrətɪ]- designed for manufacturing dental castings, facing and formation of wax reproductions in flaks for casting. In the room there are special melting and casting machines, muffle furnaces, a compressor, a grinding-motor, dental tables and tables for molding, electric vibrating tables, and a dielectric mat. Floors are covered with metal tiles, ventilation is common and local, natural and artificial lighting, and a complete set of fire-fighting means.

Ливарні воски– воскові суміші, які використовують для моделювання воскових каркасів суцільнолитих бюгельних і незнімних конструкцій протезів.

Casting wax ['kɑ:stɪŋ wæks] - wax mixtures, used for modeling wax frameworks of solid whole piece bugel and permanent structures of prostheses.

Ливникова система – канали, по яких пластмаса проходить під впливом тиску в закриту прес-форму.

Gating system ['geɪtɪŋ 'sɪstəm] - channels through which the plastics passes under the influence of pressure into a press mold.

Ливниково-живильна система – канали, по яких рідкий метал підводиться до відливка.

Gating and feeding system ['geɪtɪŋ 'fi:diŋ 'sɪstəm] – channels through which the liquid metal is supplied to the casting.

Литтєве пресування – технологічний процес одержання зуботехнічних виробів, в основі якого лежить ущільнення пластмаси, яка вводиться у закриту прес-форму через ливниковий канал. Для формування пластмаси у закриту кювету через ливниковий канал західні фірми пропонують різноманітні конструкції апаратів для литтєвого (інжекційного) пресування стоматологічних пластмас.

Injecting moulding [ɪn'dʒektɪŋ 'məʊldɪŋ] – the technological process of shaping dental products by injecting heated material into a mould through a sprue channel. For shaping plastics in a closed cuvette through the sprue channel foreign firms offer a variety of designs for injecting moulding of dental plastics.

Литво – процес виробництва фасонних виливок шляхом заповнення рідким металом попередньо підготовлених форм, у яких твердне метал.

Casting ['kɑ:stɪŋ] – the process of manufacturing mold castings by filling with liquid metal of previously prepared molds in which the metal hardens.

Лицева дуга – зовнішньоротовий прилад, який фіксує правильне співвідношення верхньої і нижньої щелеп в клініці з подальшим відтворенням жувальних рухів в артикуляторі під час конструювання зубних рядів в лабораторії.

Face-bow [feɪs baʊ] - a device used in dentistry to determine the positional relationships of the maxillae to the temporomandibular joints of a patient especially for the purpose of properly positioning dental casts on an articulator.

Лицева маска – гіпсова монолітна або розбірна маска, що застосовується для визначення результатів ортодонтичного лікування або для виготовлення лицевих протезів.

Facial mask [ˈfeɪʃl mɑːsk] – a plaster monolithic or collapsible mask used to determine the results of orthodontic treatment or for the manufacturing facial dentures.

Лицевий протез (ектопротез) – імітація носа, губ, щік, вуха та ін.

External prosthesis [ɪkˈstɜːnl prɒsˈθiːsɪs] (**Facial denture [ˈfeɪʃl ˈdentʃə]**) - the imitation of the nose, lips, cheeks, ears, etc.

Лігатура – тонкий дріт із сталі, срібла, бронзоалюмінію, яким можна зв’язувати, підв’язувати, натягати різні частини ортопедичного апарату.

Ligature [ˈlɪgətʃə] - the thin wire made of steel, silver, aluminum bronze, used for tying or binding and stretching various parts of the orthopedic apparatus.

Лігатурне зв’язування зубів – метод фіксації уламків щелеп.

Ligature teeth binding - the method of fixing of fragments of jaws.

Ліквация – явище неоднорідності структури сплаву відлитих деталей.

Liquation [laɪˈkweɪʃ(ə)n] - the phenomenon of heterogeneity of the structure of the alloy of moldings.

Лімфаденіт - запалення лімфатичних вузлів, яке викликається стафілококами, стрептококами, що розповсюджуються лімфатичними шляхами з розташованих поблизу вогнищ запалення.

Lymphadenitis [lɪmfadɪˈnɪtɪs] - inflammation of the lymph nodes caused by Staphylococcus, Streptococci, which spread by lymphatics from nearby inflammation sites.

Лінза – прозоре оптичне скло, обмежене здебільшого сферичними поверхнями.

Lens [lenz] - a piece of transparent substance, usually glass, having two opposite surfaces either both curved or one curved and one plane.

Лінія «А» - ділянка переходу слизової оболонки твердого піднебіння у м'яке.

A-Line [lɪn] - the section of the transition of the mucous membrane from the hard palate into the soft palate.

Лінія ікол – лінія, яка проходить по середині вестибулярної поверхні ікол на верхній щелепі (від ікла до ікла), означає ширину фронтальної групи зубів і є орієнтиром для вибору штучних зубів в знімних протезах.

Canine line ['keɪnɪn lɪn]- the line that runs in the middle of the vestibular surface of canines on maxilla (from one canine to another), it means the width of the frontal teeth and is helpful in selection of artificial teeth in removable prosthesis.

Лінія середня або естетичний центр – умовна лінія, яка проходить через середину обличчя і, в майбутньому, між центральними різцями штучного зубного ряду в знімних протезах.

Midline or aesthetic center [mɪdɪlɪn i:s'θetɪk 'sentə(r)] - conditional line passing through the middle of the face and in the future between the central incisors of an artificial dental arch in removable prosthesis.

Лінія усмішки – орієнтир для визначення висоти центральних різців верхньої щелепи при виборі штучних зубів в знімних протезах.

Smile line [smaɪl lɪn] - an imaginary line along the incisal edges of the maxillary anterior teeth which should mimic the curvature of the superior border of the lower lip while smiling.

Логопедія – наука, що вивчає недоліки вимови, а також розробляє методи і вправи для їх запобігання та лікування.

Logopedia - a science that studies the defective pronunciation and also develops methods and exercises for their prevention and treatment.

Люмініри (голівудські вініри) – ультратонкі керамічні пластинки (0,2мм), які покривають вестибулярні поверхні зубів без їх препарування. Виготовляють з метою корекції форми і кольору коронки зуба, захищають від впливу барвників, мають високу міцність.

Lumineers (Hollywood veneers) – made of a thin and natural-looking material, these tiny, porcelain shells are bonded to the top of the teeth to provide a more attractive appearance, protect from the effects of dyes, have high strength.

Люксація – вивих, зміщення в суглобі при надмірному відкриванні рота або внаслідок інших причин.

Luxation [lʌk'seɪʃn] - displacement of a tooth in a direction other than axially. The tooth may be displaced in a labial, lingual, or lateral direction. Damage to the periodontal ligament and contusion or fracture of the supporting alveolar bone may accompany this injury.

М

Магнітні фіксатори знімних протезів – фіксатори знімних протезів з внутрішньокореневими штифтовими вкладками, які виготовляють з антикорозійного намагніченого сплаву: кобальт-самарієвого, залізо-неодимборного.

Magnet locks for removable prostheses – pins of removable dentures with intraradicular pin tabs, which are made from anticorrosive magnetized alloy: cobalt-samaric, iron-neodymium boron.

Макрогенія - надмірний розвиток нижньої щелепи, зумовлене порушенням функцій залоз внутрішньої секреції (наприклад, при акромегалії)

Macrogenia ['makrɔɡi:niə] - excessive development of the lower jaw due to dysfunction of the endocrine glands (for example, in the case of acromegaly)

Макроглосія- збільшений язик при лімфо- або гемангіомі, гіпертрофії м'язів язика, мікседемі, акромегалії, хворобі Реклінгаузена і т.д. Ознаки: язик надмірно великий і не поміщається в порожнині рота.

Macroglossia ['makrɔɡlɔsiə] - pathological and commonly congenital enlargement of the tongue in the case of lympho- or hemangioma, myorachynsis of tongue, myxedema, acromegaly, Recklinghausen disease, etc. Symptome: an unusually large tongue and does not fit in the oral cavity. Severe enlargement of the tongue can cause cosmetic and functional difficulties in speaking, eating, swallowing and sleeping. Macroglossia is uncommon, and usually occurs in children. There are many causes. Treatment depends upon the exact cause.

Макрохейліт- збільшення розмірів губ.

Macrocheilia (macrolabia) [ˌmakrə(ɒ)'kɪliə] – abnormal enlargement or thickening of one or both lips.

Масаж – активний метод фізичної дії на органи і тканини порожнини рота, який здійснюється пальцями рук або апаратами.

Massage ['mæsa:ʒ] – an active method of physical action on organs and tissues of the oral cavity, carried out by fingers or devices.

Мастикаціографія – графічний метод реєстрації рефлексорних рухів нижньої щелепи.

Masticography [ˌmasti'kɒɡrəfi] – a graphic method for recording reflex movements of the lower jaw.

Матриця - спеціальна стрічка, частіше з целулоїду або металу, що охоплює зуб і допомагає формувати пломбу правильної форми.

Matrix ['meɪtrɪks] – a special tape, often made of celluloid or metal, which covers the tooth and helps to form a filling of the correct shape.

Матриця для воскових заготовок – еластична пластинка із заглибленнями, які відповідають формі деталей каркасу бюгельного протезу. На матрицю наносять розплавлений моделювальний віск і таким чином одержують стандартні воскові заготовки деталей каркасу.

Matrix for wax blanks – an elastic plate with pitting that correspond to the shape of the parts of the framework of bugel denture. Molten modeling wax is applied to the matrix and in this way standard wax blanks of framework parts are obtained.

Мацерація твердих тканин зуба під штучною коронкою - розм'якшення, що відбувається при розсмоктування цементу під штучною коронкою. Ознаки: поява кровоточивості ясен і запаху з рота, що посилюється при висмоктуванні рідини з-під штучної коронки.

Maceration of solid tissues under an artificial crown - softening that occurs when cement is resorbed under denture crown. Symptoms: appearance of bleeding of the gums and smell from the mouth, that increases by sucking liquid from under the artificial crown.

Медицина – система наукової і практичної діяльності, спрямована на зміцнення та охорону здоров'я людини, продовження її життя, запобігання хворобам та лікування хворих.

Medicine ['medsn] - the system of scientific and practical activities aimed at strengthening and protecting human health, prolonging life, preventing diseases and treating patients.

Медіальний – серединний.

Medial ['mi:diəl] - situated in the middle, especially of the body.

Межова лінія – лінія, яка поділяє поверхню зуба на опорну та утримуючу, не може бути екватором, не співпадає з ним і змінює своє положення відносно нахилу зуба, визначається в паралелометрі за допомогою графітного стержня, слугує орієнтиром для вибору конструкції кламера та розташування кламерних пліч на опорних зубах.

Clasp guideline [klu:sp 'gaidlaim] - the line that separates the tooth surface on the supporting and holding, can not be an equator, does not coincide with it and changes its position relative to the inclination of the tooth, is determined in the parallelometer using a graphite bar, serves as a guideline for the selection of the design of the clasp and the location of the clasp side on the abutment teeth.

Мезіальний прикус (прогнатія нижня, прогенія) – патологічний прикус, який характеризується зсувом нижньої щелепи допереду відносно верхньої, внаслідок чого виникає проміжок у горизонтальній площині між передніми зубами верхньої і нижньої щелеп; при цьому горбики верхнього першого моляра розташовуються проти горбиків другого нижнього моляра.

Mesial occlusion ['mesiəl /ə'klu:ʒn] – a pathological occlusion where lower front teeth are in edge-to-edge contact, or, in front of the upper front teeth. This may result in a large lower jaw, a small upper jaw, or both.

Меланома – злоякісна пухлина шкіри, яка розвивається з клітин, що виробляють пігмент - меланін.

Melanoma [melə'nəʊmə] - a malignant tumor of the skin that develops from the cells that produce the pigment melanin.

Мелот-метал - легкоплавкий сплав, запропонований Меллотом, складається з бісмуту, олова, свинцю. Температура плавлення – 63° С.

Melot Metal - the fusible alloy proposed by Mellot and consists of bismuth, stannic, and plumb. Melting point is 63 ° C.

Мембрана – система спеціальних оболонок або листів, які відокремлюють клітину від зовнішнього середовища і поділяють її на окремі відсіки або камери.

Membrane ['membreɪn] - a thin sheet of tissue or layer of cells acting as a boundary, lining, or partition in an organism.

Менделізм – учення про закономірності спадковості, яке поклало початок генетиці.

Mendelism ['mendəlɪzəm] - the study of the laws of heredity, which initiated genetics.

Меріленд-протез - мостоподібний протез, конструкція якого була запропонована в університеті штату Меріленд (США). Основою протезу є металевий каркас, а тіло (штучний зуб) кріпиться до металевих пластинок (захоплень), що фіксуються на оральній поверхні сусідніх зубів. Опорні зуби не препаруються.

Maryland Prosthesis ['mɛ:ri,land 'prɒsθɪ,sɪs] - a dental prosthetic replacing a missing tooth by a bridging piece which is glued to the backs of the adjacent teeth (as opposed to an ordinary dental bridge, which is attached by grinding down the adjacent teeth and covering them). It was proposed at the University of Maryland (USA).

Металеві сплави – макроскопічно однорідні системи, які складаються із двох чи більше металів із характерними властивостями металів.

Metal alloy ['metl 'æləɪ] - macroscopically homogeneous systems consisting of two or more metals with characteristic properties of metals.

Металокераміка - вид зубного протезу, виготовленого з металу, на зовнішній поверхні якого шляхом спікання міцно утримується шар порцеляни. Протез може мати вигляд одиночної штучної коронки або мостоподібного протезу. Металокерамічні протези поєднують в собі переваги високої точності суцільнолитих металокерамічних конструкцій з високим естетичним ефектом керамічного покриття за рахунок можливості абсолютної індивідуалізації у створенні форми і кольору відновлюваних зубів.

Metal-ceramics ['metl sə'ræmɪks]- a kind of denture made of metal, on the outer surface of which a layer of porcelain is firmly held by dental ceramics. The denture may be in the form of a single denture crown or dental bridgework. Metal-ceramic prostheses combine the advantages of high precision solid metal-ceramic structures with a high aesthetic effect of the ceramic coating due to the possibility of absolute individualization in creating the shape and color of renewable teeth.

Металокерамічні конструкції протезів – незнімні протези, що мають вигляд одиночної штучної коронки або мостоподібного протезу.

Metal-ceramic prostheses - fixed prostheses in the form of a single dental crown or dental bridgework. Their construction consist of a layer of a certain metal and a layer of ceramic mass deposited on it.

Метод – спосіб пізнання дійсності та її відтворення в мисленні.
Method ['meθəd] - a way of cognition and its reproduction in thinking.

Механічні методи фіксації повних знімних протезів - золоті пружини Фошара, збільшення ваги протезу для нижньої щелепи, введення підокісних і кісткових імплантатів.

Mechanical methods of fixing complete removable prostheses – Foshar's gold springs, weight increases of the prosthesis for the mandible, sub-periosteal and bone implants insertion.

Мигдалик піднебінний – парний вторинний лімфоїдний орган, який розташований в ямці між піднебінно-язиковою та піднебінно-глотковою дужками.

Palatine tonsils ['pælətain 'tɒnsl] - commonly called the tonsils and occasionally called the faucial tonsils; paired secondary lymphoid organ, which is located in the fossa between the palatine uvula and pharyngopalatine arch; which can often be seen as flesh-colored, pinkish lumps.

Мигдалик язиковий – скупчення лімфоїдних вузликів в ділянці кореня язика.

Lingual tonsils ['liŋwəl 'tɒnsl] – a collection of lymphatic tissue located in the lamina propria of the root of the tongue.

Міальгія – біль у м'язах внаслідок тривалого охолодження, порушення обміну речовин, інфекційних хвороб.

Myalgia [mɪ'aldʒə] – (known as muscle pain or muscle ache); muscle pain due to prolonged cooling, metabolic disorders, infectious diseases.

Міжальвеолярні лінії (інтраальвеолярні) – лінії, які з'єднують верхівки альвеолярних відростків верхньої і нижньої щелеп.

Interalveolar lines [ˌɪntəæl'vi:ələ(r) laɪnz] - lines which connect the apexes of the alveolar processes of the maxilla and mandible.

Міжзубний – розташований між зубами.

Interdental [ˌɪntə'dentl] – located between teeth.

Міжзубні контакти – чинник, що забезпечує стійкість зубних рядів. Можуть бути точковими та у вигляді площадок. Жувальний тиск по міжзубних контактах передається на сусідні зуби.

Interdental contact [ˌɪntə'dentl 'kɒntækt] – area of a tooth contacts, usually mesially or distally, an adjacent tooth in the same arch. Masticating pressure through interdental contacts is transmitted to adjacent teeth.

Міжжюльїйна висота - відстань між жувальними поверхнями шостих зубів верхньої і нижньої щелепи в стані відносного фізіологічного спокою жувальних м'язів.

Interocclusive hight [,ıntə' ə'klu:sv]- the distance between the masticating surfaces of sixth molars of maxilla and mandibula in the state of relative physiological rest of the masticatory muscles.

Міжщелепний – розташований між щелепами.

Inter-maxillary [,ıntə-mæk'sıləri] – lying between jaws.

Мікрогенія – недорозвиток нижньої щелепи.

Microgenia [mıkrəʊ'dzi:nıə] – unusually small or deformed chin.

Мікродонтія - зменшені в розмірах зуби.

Microdentia ['maıkrə'dentıə] - abnormal tooth size, a condition in which one or more teeth appear smaller than normal.

Мікроотія - малі розміри вушної раковини.

Microtia ['maıkrə'tıə] - a congenital deformity where the external ear is underdeveloped.

Мікропротези - поняття, що узагальнює і включає всі пломби і конструкції протезів, які застосовують для відновлення втраченої частини коронки зуба. Групу мікропротезів складають різні види вкладок, вкладки на штифтах і всі види напівкоронки. Термін введений Д. Н. Цитриним.

Micro-prostheses ['maıkrə-prɒs'θesıs] - a concept that generalizes and includes all fillings and dentures that are used to restore the lost part of the tooth crown. The group of micro-prostheses consists of various types of inlays, pinlays and all types of portion crown. The term is introduced by D.N. Tsytryn.

Мікростомія - звуження ротової порожнини.

Microstomia ['maıkrə'stəumıə] - a congenital or acquired reduction in the size of the oral aperture.

Мікстура - рідка лікарська форма для внутрішнього вживання.

Mistura -liquid medicine for internal use.

Міміка - рух м'язів обличчя людини відповідно до її почуттів чи настрою.

Facial gesture ['feıfl 'dʒestʃə] - movement of the facial muscles in accordance with human feelings or moods.

Мінеральні воски – природні елементи, утворення яких у надрах землі пов'язане з біологічними процесами, що призвело до виникнення кам'яного вугілля, нафти, земляного воску.

Mineral wax ['mɪnərəl wæks] - natural elements, the formation of which is connected with biological processes in the subsoil of the ground, which leads to building-up coal, oil, and earth wax.

Міологія - розділ анатомії, який вивчає скелетні м'язи.

Myology [mɪ'ɒlədʒi] - the study of the muscular system, including the study of the structure, function and diseases of muscle.

Міопатія - захворювання, яке характеризується первинною прогресуючою дистрофією скелетних м'язів.

Myopathy [mɪ'ɒpəθi] - a disease of the muscle in which the muscle fibers do not function properly. This results in muscular weakness.

Місцева анестезія - знеболювання одного або декількох зубів шляхом введення в м'які тканини знеболюючої лікарської речовини.

Local anaesthesia ['ləʊkl ænəs'θi:ziə] – pain relief of one or more teeth by injection of anesthetic medicinal substance into soft tissues.

Міцність – властивість матеріалу чинити опір і бути стійким до дії механічних сил, які здатні спричинювати його деформацію чи руйнування. **Durability** [dʒə:rə'bilɪti] - property of material to resist and be resistant to mechanical forces that can cause its deformation or destruction.

Модель допоміжна – служить для орієнтації під час гіпсування в оклюдаторі, виставлення штучних зубів у правильних оклюзійних співвідношеннях.

Submodel [ˌsʌb'mɒdl] (**auxiliary model**) - serves for orientation during gypsuming in the occluder, teeth set-up in the correct occlusal ratios.

Модель робоча – на такій моделі виготовляють протез.

Working cast ['wə:kɪŋ kɑ:st] – used for manufacture of the prosthesis.

Модель щелеп (фр.- взірєць, відтворення предмету, рельєфу) – копія або позитивне відображення твердих і м'яких тканин протезного поля, тобто їх копія, виконана в гіпсі.

Jaw model (jaw denture frame ['dentʃə freɪm]) (fr. - sample, reproduction of subject, relief) - copy or positive reflection of hard and soft tissues of the denture field, namely their copy, made in gypsum.

Моделювання воскової конструкції знімного пластинкового протезу – поділяється на попереднє, перед клінічним етапом перевірки

воскової конструкції протезу та остаточне, завершальне після перевірки воскового протезу в клініці. Остаточне моделювання – *звичайне, *художнє (гравірування пришийкових ділянок, фізіологічне моделювання базису), *об'ємне (переважно при виготовленні протезів на щелепи без зубів).

Wax modeling of removable laminar prosthesis - divided into the previous one, before the clinical stage of testing the wax construction of the prosthesis and the final one after checking the wax prosthesis in the clinic. The final modeling is * conventional, *artistic (engraving of the cervical areas, physiological modeling of the basis), * volumetric (mainly in the manufacture of dentures in the jaw without teeth).

«Модуль» (стоматологічна установка) - комплекс механізмів і апаратів в кабінеті лікаря-стоматолога (крісло, бормашина, меблі, лікувально-діагностичний інструмент).

“**Module**” (dental treatment unit) – a complex of mechanisms and devices in the dentist’s office (chair, dental drill, furniture, diagnostic and treatment tool)

«Молдин» - суміш білої глини і гліцерину, гігроскопічна, пластична маса. Застосовується для заповнення циліндра в апараті для зовнішнього штампування коронок і при виготовленні литих коронок.

“**Molding**” - a mixture of white clay and glycerin, hygroscopic, plastic mass. It is used to fill the cylinder in the apparatus for external stamping of dental crowns and in the manufacture of cast crowns.

«Моллопласт-В» - еластична силіконова пластмаса, не містить пластифікаторів, зберігає еластичність в процесі експлуатації. Застосовується для виготовлення боксерських шин, кап для лікування бруксизму, ізоляції гострих кісткових виступів, при грушоподібній формі альвеолярного відростка. Випускають у ємності з тістоподібною масою, готовою до використання.

“**Molloplast-B**” –single component silicone plastic without plasticizers, stays soft permanently. Used for obturators, mouth guards, treatment of bruxism, isolation of sharp bony prominences, in the case of pear-shaped alveolar process. Produced in a dough ready to use.

«Молосил» - еластична силіконова пластмаса для виготовлення двошарових базисів.

“**Mollosil**” - elastic silicone plastic for the manufacture of double layer bases.

Моляри (лат. - жорна) – жувальні зуби, форма коронки – кубоподібна, функція – розтирання, розмелювання їжі.

Molar ['məʊlə] (Latin molāris meaning grinding) - a tooth with a rounded or flattened surface adapted for grinding food.

Мономер - низькомолекулярна хімічна сполука, яка є первісним матеріалом для синтезу полімерів.

Monomer - low molecular chemical compound which is the initial material for the synthesis of polymers.

Мостоподібний протез – незнімна конструкція протезу, яка має дві або більше точки опори на зубах, розташованих по обидві сторони дефекту. Опораючись на природні зуби, мостоподібні протези передають жувальний тиск на пародонт опорних зубів. Мостоподібні протези також можуть фіксуватись на внутрішньокісткових імплантатах.

Dental bridgework ['dentl 'brɪdʒwɜ:k] (**fixed dental prosthesis; dental bridge; bridge prosthesis**) - fixed prosthetic devices, commonly used to replace one or more missing teeth. They span the space where the teeth are missing. Bridges are cemented to the natural teeth or implants surrounding the empty space. These teeth, called abutments, serve as anchors for the bridge. Bridgeworks provide masticating pressure on the parodontium of abutments, can also be fixed on endosteal implants.

Мостоподібні протези знімні – фіксуються на опорних зубах за допомогою опорно-утримуючих кламерів або замкових фіксаторів (розбірні мостоподібні протези).

Removable dental bridge [rɪ'mu:vəbl'dentl 'brɪdʒ] - fixed on abutments with retainer clasps or fixing clamps (split dental bridgework).

«Мукопрен Софт» – полівінілсилоксановий матеріал для виготовлення еластичних підкладок клінічного і лабораторного використання.

“Mucopren soft” - polyvinyl siloxane material for the manufacture of elastic substrates of clinical and laboratory use.

Мускулатура - сукупність м'язів людини.

Musculature [ˌmʌskjʊ'leɪʃn] - the muscular system of an individual person.

Мутація - раптова спадкова зміна організму, окремих його частин, ознак, властивостей.

Mutation [mju:'teɪʃn] - sudden hereditary change of an organism, its separate parts, signs, properties.

М'яз власне жувальний – жувальний м'яз, що розташований у привушній ділянці, прикриває зовні гілку нижньої щелепи. Починається

від виличної кістки і виличної дуги, прикріплюється до жувальної горбистості нижньої щелепи.

Masseter muscle ['æ'sɪtəri 'mʌsl] - the most powerful muscle of mastication. It is quadrangular in shape, and can be split into two parts; deep and superficial. The entirety of the muscle lies superficially to the pterygoids and temporalis, covering them. The superficial part originates from maxillary process of the zygomatic bone. The deep part originates from the zygomatic arch of the temporal bone. Both parts attach to the ramus of the mandible. It elevates the mandible, closing the mouth. Its innervation is mandibular nerve.

М'яз крилоподібний бічний (латеральний, зовнішній) – жувальний м'яз, що розташовується у підскроневій і крилоподібній ямках. Починається від клиноподібної кістки, прикріплюється до суглобового відростка нижньої щелепи.

Lateral (external) pterygoid muscle – one of muscles of mastication, has a triangular shape, with two heads; superior and inferior. It has horizontally orientated muscle fibres, and thus is the major protractor of the mandible. Its action is acting bilaterally, the lateral pterygoids protract the mandible, pushing the jaw forwards.

М'яз крилоподібний присередній (медіальний, внутрішній) – жувальний м'яз, що розташований у підскроневій і крилоподібній ямках, прилягає до внутрішньої поверхні гілки нижньої щелепи. Починається від клиноподібної кістки, прикріплюється до крилоподібної горбистості нижньої щелепи.

Medial (internal) pterygoid muscle - one of muscles of mastication, has a quadrangular shape, with two heads; deep and superficial. It is located inferiorly to the lateral pterygoid. Its action is to elevate the mandible, closing the mouth.

М'яз скроневий – жувальний м'яз, який займає всю скроневу ямку, а знизу переходить у вузький потужний сухожилок. Починається широким віялом від лобової, тім'яної, скроневої і клиноподібної кісток, прикріплюється до вінцевого відростка нижньої щелепи.

Temporal muscle ['tempərəl 'mʌsl] - also known as the **temporalis**, is one of the muscles of mastication. It is a broad, fan-shaped muscle on each side of the head that fills the temporal fossa, superior to the zygomatic arch so it covers much of the temporal bone. The muscle is covered by tough fascia which can be

harvested surgically and used to repair a perforated tympanic membrane (an operation known as a myringoplasty). It elevates the mandible, closing the mouth. Also retracts the mandible, pulling the jaw posteriorly. Its innervation: mandibular nerve.

М'язи жувальні – м'язи голови, побудовані з поперечнопосмугової (скелетної) м'язевої тканини, парні. Починаються від кісток черепа, прикріплюються до нижньої щелепи. Забезпечують рухи у скронево-нижньощелепному суглобі.

Masticatory muscles ['mæstɪkət(ə)rɪ 'mʌsls] (**muscles of mastication**) - paired muscles of the head, built of striated skeletal muscle tissue. They are facial muscles located in the cheek area, raise the lower jaw and assists in mastication. Masticatory muscles are responsible for the chewing movements of the mandible or lower jaw. The **masticatory muscles** originate on the skull and insert onto the mandible, thus acting upon the mastication and other movements of the lower jaw at the temporomandibular joint. There are four **masticatory muscles** on each side of the head: masseter, temporalis, lateral pterygoid, medial pterygoid.

М'язи мімічні – м'язи голови, побудовані з поперечнопосмугової (скелетної) м'язевої тканини, переважно парні. Поділяються на: м'язи склепіння черепа, м'язи природних отворів обличчя. Обумовлюють риси обличчя (губ, брів, повік, зморщок), забезпечують міміку лица.

Facial muscles ['feɪʃl 'mʌsls] - a group of striated skeletal muscles supplied by the facial nerve. These muscles are also called mimetic muscles. Divided into: the muscles of the cranial vault, the muscles of the natural openings of the face. Determine facial features (lips, eyebrows, eyelids, wrinkles), control facial expression.

М'язи язика власні – починаються і прикріплюються в товщі язика. Види: верхній поздовжній, нижній поздовжній, поперечний та вертикальний м'язи. При скороченні змінюють форму язика.

Muscles of the tongue are divided into 2 groups each comprising 4 muscles. They are classified as intrinsic (to the tongue) and extrinsic muscles. They allow for the complex movements of the tongue and are all innervated by the hypoglossal nerve except one: intrinsic muscles of the tongue which do not have attachments outside the tongue and whose action is to alter the *shape* of the tongue: superior longitudinal muscle of the tongue; inferior longitudinal muscle of the tongue; transverse muscle of the tongue; vertical muscle of the tongue.

Extrinsic muscles of the tongue (mnemonic) which have attachments outside the tongue and therefore their actions alter the *position* of the tongue: genioglossus muscle; hyoglossus muscle; styloglossus muscle; palatoglossus muscle.

М'язи язика скелетні – починаються від кісток черепа і закінчуються в товщі язика. Види: підборідно-язиковий, під'язиково-язиковий, шило-язиковий м'язи. При скороченні змінюють розташування язика в ротовій порожнині.

Skeletal lingual muscles ['skelətl 'lɪŋgwəl 'mʌsɪs] – originate from the bones of the skull and insert in the tongue. Types: genio-glossus muscle, hyo-glossal muscle, styloglossus muscle. While contracting they change the location of the tongue in the oral cavity.

Н

Набори інструментів для моделювальних робіт – застосовуються для моделювання анатомічної форми, нанесення пластмаси, керамічної маси, а також додатки - пензлики, змінні кінцевики звичайні або тонкі.

Modeling tool sets ['mɒdəlɪŋ tu:l set]- used for modeling anatomical shape, application of plastic, ceramic mass, and also brushes, replaceable tips usual or thin.

Набряк - підвищення вмісту міжтканинної рідини в будь-якому органі.

Swelling ['swelɪŋ] - increased content of intertissue fluid in any organ.

Наклепка – зміна мікроструктури і властивостей сплаву під впливом механічної обробки.

Cold work hardening [kəʊld wɜ:k 'hɑ:dənɪŋ] – change of the microstructure and properties of the alloy under the influence of machining.

Накусочна пластинка Катца – знімний функціонально-направляючий ортодонтичний апарат, піднебінна пластмасова пластинка, яка має похилу площину і стрічкоподібні перекидні кламери на центральні і бічні різці. Застосовується для лікування прогнатичного прикусу.

Katz bite plate [baɪt pleɪt] - a removable usually plastic dental appliance used in orthodontics and prosthodontics. palatal plastic plate, which has an inclined plane and ribbon-type flip-over clammers on the central and side incisors. It is used to treat posterior bite.

Напівкоронка – коронка, яка має лише оральну і апроксимальні поверхні. Вестибулярна поверхня залишається вільною від металу, що створює природність зуба і не вимагає облицювання.

Portion crown ['pɔ:ʃn kraʊn] (also known as **three-quarter crown**) - a dental crown that has only oral and approximal surfaces. The vestibular surface remains metal free, forming a natural tooth and does not require facing.

Некроз - змертвіння частини живого організму, що супроводжується зміною будови клітинних ядер та протоплазми, розпадом або розсмоктуванням тканини.

Necrosis [ne'krəʊsɪs] - a clinical diagnostic category indicating the death of cells and tissues, resulte in a change in the structure of cell nucleus and protoplasm, breakdown resorption of the tissue.

Некроз емалі і дентину хімічний – руйнування емалі і дентину під дією неорганічних кислот. Зустрічається у працівників, які в процесі своєї праці використовують кислоти, а також в осіб, які вживають кислоти з лікувальною метою.

Chemical enamel and dentine necrosis - the destruction of enamel and dentin by the action of inorganic acids. It occurs in workers who use acids in the right of their work, as well as in persons who use acids for therapeutic purposes.

Ніж для гіпсу – призначений для роботи з гіпсом, двохсторонній - для відкривання кювет.

Dental plaster knife ['dentl 'plɑ:stə nɪf]– applied for work with plaster, bilateral - for opening a cuvette.

Нікель – блискучий, сріблясто білий метал. Додавання нікелю в сплави підвищує їх пластичність, в'язкість і пружність, зменшує усадку і надає їм хімічної стійкості. Сплави, які містять нікель, застосовуються для виготовлення литих металокерамічних, металоситалових, облицьованих полімерами суцільнолитих коронок і мостоподібних протезів.

Nickel ['nɪkl] - shiny, silvery white metal. The addition of nickel to alloys increases their plasticity, toughness and elasticity, reduces shrinkage and gives them chemical resistance. Nickel-containing alloys are used for the manufacture of cast-metal-ceramic, metal-rubber, polymeric-lined dental crowns and dental bridgework.

Нориця - патологічний канал, через який виділяється рідкий вміст з порожнини чи патологічного вогнища.

Fistula ['fɪstjʊlə] - a small canal that's formed from the top of a tooth to the surface of the oral cavity near the gums. The passage acts as a reservoir for pus or other infectious discharges.

О

Об'ємна усадка – зменшення об'єму відливої деталі (виробу) під час застигання (кристалізації) розплавленого металу у ливарній формі.

Volumetric shrinkage [ˌvɒljʊ'metrik 'frɪŋkɪdʒ] - decrease in the volume of the molded part (product) during the solidification (crystallization) of the molten metal in the mold.

Облітерація - звуження або закриття просвіту чого-небудь, наприклад, каналу зуба, внаслідок вікових, запальних змін або проведеного раніше лікування.

Arctation [ɑ:k'teɪʃ(ə)n] - narrowing or closing of the lumen of something, for example, tooth canal, due to age-related, inflammatory changes or previous treatment.

Обробка протезів - видалення надлишків пластмаси, решток гіпсу з поверхні протезу після виймання його з кювети за допомогою абразивних матеріалів та інструментів.

Denture technique [dentl tek'ni:k] - removal of excess plastics, gypsum residues from the surface of the denture after removing it from the cuvette using dental abrasive materials and tools.

Обтуратор-протез - призначений для закриття дефектів твердого і м'якого піднебіння.

Obturator ['ɒbtjʊəreɪtə] - designed to close the defects of the hard and soft palate.

Одноплечий утримуючий кламер – складається з плеча, тіла і відростка. Для виготовлення використовують стандартні дротяні заготовки (діаметр 0,8-1,2 мм), один кінець яких є розплющений з насічками або ортодонтичний дріт (діаметр 0,8-1,2 мм), дріт із золота 750 проби або золотоплатинового сплаву.

Single-armed retaining clasp - consists of the arms, body and appendix. Standard wire blanks (diameter 0.8-1.2 mm), one end of which is flattened with notches or orthodontic wire (diameter 0.8-1.2 mm), 750-gauge gold wire or platinum alloy gold are used for its manufacture.

Одонтома – доброякісна пухлина із зубних тканин, конгломерат різних тканин зуба.

Odontome [ɒ'dɒntəʊm] - benign tumor of dental tissues, conglomeration of various dental tissues.

Ознака кривизни коронки - визначає належність зуба до певного боку щелепи, характеризується найбільш випуклою частиною вестибулярної поверхні біля медіального краю і пологим схилом цієї поверхні до дистального краю.

Distinctive feature of curve of a crown - determines if a tooth belongs to a certain side of the jaw, characterized by the most convex part of the facial surface at the medial edge and the gentle slope of this surface to the distal edge.

Ознака кута коронки – визначає належність зуба до певного боку щелепи, полягає у більшій гостроті кута між різальним краєм (жувальною поверхнею) і медіальною поверхнею порівняно з кутом між різальним краєм (жувальною поверхнею) і дистальною поверхнею коронки.

Distinctive feature of angle of a crown - determines whether the tooth belongs to a specific side of the jaw, lies in the greater sharpness of the angle between the incisal edge (masticatory surface) and the median surface compared to the angle between incisal edge (masticatory surface) and distal surface of a dental crown.

Ознака положення кореня - визначає належність зуба до певного боку щелепи (лише на видаленому зубі), характеризується відхиленням поздовжньої осі кореня від серединної лінії коронки для різців та ікол – убік, премолярів і молярів — дистально.

Distinctive feature of root position - determines the tooth belonging to a certain side of the jaw (only on the extracted tooth), characterized by the inclination of the longitudinal axis of the root from the midline of the crown for incisors and canines to the side, posterior teeth - distal.

Окантування функціонального відбитка – проводиться з метою збереження перехідної складки під час відливання моделі та її оформлення.

Border molding of functional impression - carried out in order to preserve the transitory fold during casting of the model and its design.

Окістя (періост) - тонкий, щільний шар сполучної тканини, що покриває поверхню кістки.

Periosteum [ˌperiˈɒstiəm] - a thin, dense layer of connective tissue covering the surface of the bone.

Оклюдатори дротяні без фіксатора висоти прикусу – використовують при виготовленні коронок, мостоподібних протезів, коли є фіксована висота прикусу.

Occluder without occlusal height fixation - used in the manufacture of dental crowns, dental bridgework, when there is a fixed vertical dimension.

Оклюдатори з фіксатором висоти прикусу – найпростіші апарати, які «відтворюють» рухи нижньої щелепи у вертикальному напрямку (відкривання і закривання рота). Складаються з двох дротяних або литих рам, які з'єднані між собою за допомогою шарніра. Нижня рама вигнута під кутом 100-110°, верхня розташована в горизонтальній площині і має вертикальний штифт для фіксації міжальвеолярної висоти. На відміну від рухів нижньої щелепи у людини, в оклюдаторах рухається верхня рамка.

Occluder with occlusal height fixation – the simplest device which reflects movements of the lower jaw in vertical dimension (opening and closing of the mouth). Consist of two wire or cast frames, connected with each other by a hinge. The lower frame is angled at 100-110 °, the upper one is located in a horizontal plane and has a vertical pin for fixing the occlusal vertical dimension. Unlike the movements of the lower jaw in a person, the upper frame moves in the occluder.

Оклюзійна висота - відстань між підноровою і підборідковими точками у вертикальній площині при збережених антагонуючих парах зубів. Оклюзійна висота індивідуальна, залежить від висоти верхньої і нижньої щелепи (висоти альвеолярного відростка і довжини зубів, встановлюється після прорізування перших постійних молярів). Оклюзійну висоту визначають за відсутності антагонуючих зубів в клініці при протезуванні беззубих щелеп.

Vertical dimension of occlusion ['vɜ:tɪkl dɑ:'menʃn ə'klu:zn] - a term used in dentistry to indicate the superior-inferior relationship of the maxilla and the mandible when the teeth are occluded in maximum intercuspation. It is individual and depends on the height of the lower and upper jaws (the height of the alveolar ridge and the length of the teeth, is established after the eruption of the first permanent molar). Occlusal vertical dimension is determined in the absence of antagonizing teeth in the clinic during the prosthodontics of the edentulous jaws.

Оклюзійна крива сагітальна (компенсаційна, крива Шпее – німецький анатом Фердинанд Шпее (Spee, Спі) у 1890 році описав морфологічну особливість зубних рядів в бічних ділянках, а саме криву, яка починається на щічному горбку першого нижнього премолара і закінчується на дистальному горбку останнього молара. При висуненні

нижньої щелепи вперед (передня оклюзія) суглобові голівки і зуби ковзають по спільній кривій з центром обертання в орбіті, завдяки чому зберігається контакт бічних зубів. На верхній щелепі оклюзійна крива опукла і повторює нижню увігнуту.

Sagittal occlusal curve (*the Curve of Spee (called also von Spee's curve or Spee's curvature)*) - named for the German embryologist Ferdinand Graf von Spee (1855–1937), who was first to describe the anatomic relations of human teeth in the sagittal plane. Defined as the curvature of the mandibular occlusal plane beginning at the premolar and following the buccal cusps of the posterior teeth, continuing to the terminal molar. According to another definition the curve of Spee is an anatomic curvature of the occlusal alignment of the teeth, beginning at the tip of the lower incisor, following the buccal cusps of the natural premolars and molars and continuing to the anterior border of the ramus.

Окклюзійна крива трансверзальна (крива Уілсона) – поперечна лінія, проведена по окклюзійних поверхнях жувальних зубів нижньої щелепи, від вестибулярних горбиків однієї сторони до вестибулярних – протилежної, і створює увігнуту трансверзальну криву. На верхній щелепі окклюзійна крива опукла і повторює нижню увігнуту.

Transverse occlusal curve (*Wilson's curve*) - the transverse line drawn along the occlusal surfaces of the buccal teeth of the mandibula, from the buccally cups on one side to the vestibular ones on the opposite side, and creates a concave transversal curve. On the maxillary the occlusal curve is convex and repeats the lower concave.

Окклюзійна накладка – опорний елемент опорно-утримуючих кламерів або самостійна деталь бюгельного протезу, розташована на окклюзійній поверхні зубів або на уступах штучних коронок, якими покриті опорні зуби.

Occlusal onlay [ə'klu:sl 'ɒnleɪ]- supporting element of supportive- retaining clasps or independent part of the clasp dental prosthesis, located on the occlusal surface of the teeth or on the ledges of denture crowns, which cover abutment teeth.

Окклюзійна площина (горизонтальна, протетична) – уявна площина, що проходить через ріжучі краї перших різців і дистальні щічні горбики останніх молярів нижньої щелепи. Використовується для

орієнтації під час конструювання верхнього зубного ряду при виготовленні повних знімних пластинкових протезів.

Occlusal plane [ə'klu:sl plem]- an imaginary curved plane formed by the incisal edges of the anterior teeth and the occlusal surfaces of the posterior teeth. It follows the natural curvature of the teeth, curving higher in back following the curve of Spee, and curving higher as it extends outward, following the curve of Wilson; used for orientation while constructing the teeth of the upper jaw in the process of manufacturing full removable laminar denture.

Оклюдійне поле – простір, в межах якого розташовані оклюдійні контакти зубів при різноманітних рухах нижньої щелепи.

Occlusal table [ə'klu:sl 'teɪbl]- the total occlusal or grinding surface of the molars and premolars, including the cusps, marginal ridges, fossae, and grooves.

Оклюдійні поверхні зубних рядів – поверхні змикання зубів верхньої і нижньої щелеп.

Occlusal surface of teeth [ə'klu:sl 'sɜ:fɪs ti:θ]- the surface of the teeth that comes in contact with those of the opposite jaw during occlusion; called also masticatory surface.

Оклюдія – різновид артикуляції, що характеризується змиканням зубних рядів в положенні центральної оклюдії протягом певного часу. Види – центральна, передня, бічні.

Dental occlusion ['dentl ə'klu:ʒn] - simply the contact between teeth. More technically, it is the relationship between the maxillary (upper) and mandibular (lower) teeth when they approach each other, as occurs during chewing or at rest. Types of occlusion are median, anterior, lateral.

Оклюдія бічна - виникає при переміщенні нижньої щелепи вправо (права оклюдія) або вліво (ліва оклюдія).

Lateral occlusion ['lætərəl ə'klu:ʒn] - malposition of a tooth or an entire dental arch in a direction away from the midline; occurs when the lower jaw moves to the right (right occlusion) or to the left (left occlusion).

Оклюдія патологічна – порушення змикання зубних рядів при аномаліях і патологічних прикусах зубощелепної ділянки.

Malocclusion [mælə'klu:ʒ(ə)n] - a misalignment or incorrect relation between the teeth of the two dental arches when they approach each other as the jaws close.

Окклюзія передня – утворюється при висуванні нижньої щелепи вперед, фронтальні зуби верхньої і нижньої щелепи контактують між собою ріжучими поверхнями.

Anterior occlusion (mesioocclusion; anterior bite, mesial bite) – the upper molars are placed not in the mesiobuccal groove but posteriorly to it. The mesiobuccal cusp of the maxillary first molar lies posteriorly to the mesiobuccal groove of the mandibular first molar. Usually seen as when the lower front teeth are more prominent than the upper front teeth. In this case the patient very often has a large mandible or a short maxillary bone.

Окклюзія травматична (від. грец. «trauma, traumatos» - пошкодження) – надмірне навантаження на окремі групи зубів під час функції жування.

Traumatical occlusion [trə:'mætɪkəl ə'klu:zn] (from. Greek «trauma, traumatos» - damage), excessive load on individual groups of teeth during masticatory function.

Окклюзія травматична первинна – незвичне функціональне навантаження діє на здоровий пародонт.

Primary traumatical occlusion ['praɪməri trə:'mætɪkəl ə'klu:zn] - unusual functional load acts on a healthy periodontium.

Окклюзія травматична вторинна – результат захворювань пародонту, коли фізіологічне жувальне навантаження є неадекватним.

Secondary traumatic occlusion ['sekəndri trə:'mætɪkəl ə'klu:zn] - a result of periodontal disease when the physiological masticatory load is inadequate.

Окклюзія травматична комбінована – на зуби із хворим пародонтом діє незвичне функціональне навантаження, наприклад: захворювання пародонту ускладнене частковою втратою зубів.

Combined traumatic occlusion [kəm'baɪnd trə:'mætɪkəl ə'klu:zn] - an unusual functional load on the teeth of the patient with parodontium, for example: periodontal disease is complicated by partial loss of teeth.

Окклюзія центральна - положення нижньої щелепи відносно верхньої, при якому зуби контактують максимальною кількістю точок, середня лінія обличчя проходить між центральними різцями обох щелеп, а суглобові голівки знаходяться в центрі суглобової ямки.

Central occlusion bite (vertical occlusion ['vɜ:tlɪkəl ə'klu:zn], **central bite)** - occlusion of the teeth when the mandible is in centric relation to the maxilla, with full occlusal surface contact of the upper and lower teeth in habitual occlusion; the middle line of the face goes between the central incisors of both jaws, and the articular heads are in the center of the articular fossa.

Олігодонтія - недостатня кількість зубів в результаті екзогенного пошкодження зачатків зубів або певного захворювання, важка форма гіподонтії.

Oligodontia - a rare genetic disorder which represents the congenital absence of more than six teeth in primary, permanent or both dentitions. It is usually a part of a syndrome and seldom occurs as an isolated entity. Oligodontia is often related with conical shaped teeth, microdontia, delayed eruption of permanent teeth, an increased freeway space and retention of deciduous teeth; severe form of hypodontia.

Опістогнатія – фізіологічний прикус при якому верхні і нижні передні зуби, а також альвеолярний відросток у фронтальній ділянці нахилені в оральному напрямку.

Recession of the mandible [rɪ'seɪn 'mændɪbl] - the physiologic bite, at which the upper and lower anterior teeth, as well as the alveolar process in the anterior portion incline in the oral direction.

Опока - форма для лиття, спеціально виготовлена посудина, внутрішні стінки якої за своїми обрисами відповідають обрисам відливка.

Molding box [məʊldɪŋ bɒks] – a mold for casting, a specially made vessel, the inner walls of which in their outlines correspond to the outlines of casting.

Опора – опір, який чинить бюгельний протез силам, що направлені вертикально вздовж шляху введення протеза, тобто зміщують протез в сторону до слизової оболонки.

Support [sə'pɔ:t] – resistance made by bugel prosthesis vertically the prosthesis displacing the prosthesis towards the mucous membrane.

Опорна функція – передача жувального тиску через опорні елементи кламера на пародонт зубів, запобігання осіданню протеза і перенавантаженню тканин протезного ложа.

Supporting function [sə'pɔ:tiŋ 'fʌŋkʃn] - transfer of masticatory pressure through the clasps supportive elements to the parodontium, preventing prosthesis settling and tissue overload of the denture base.

Опорно-утримуючі кламери (нім. «klammer» - скоба, гачок, затискач, клямка) – механічні пристосування для кріплення протеза на опорних зубах. Складаються з оклюзійної накладки, утримуючих пліч і відростка.

Supportive-retaining clasps (molar clasp ['mɔlə(r) klɑ:sp]) (from german «klammer» - bracket, hook, clamp, latch) - mechanical devices for fixing the denture on the abutment tooth. Consist of an occlusal onlay, supporting arms and process.

Оптоелектронний метод реєстрації рухів нижньої щелепи - надійний та ефективний автоматизований реєструючий механізм (Condylocomp), обладнаний інфрачервоною системою реєстрації, яка здатна до вимірювання повного діапазону рухів нижньої щелепи. Всі рухи спостерігаються та оцінюються в реальному часі, з двох сторін, усі три площини оклюзії одночасно. Це - складна система запису рухів нижньої щелепи для діагностики та лікування. Головна відмінність, порівняно з іншими системами, симетричний запис і відсутність носової частини. Це значно спрощує процедуру і не вимагає додаткових коректувань.

Opto electrical method for measuring mandibular movements - reliable and efficient automated recording mechanism (Condylocomp), equipped with an infrared recording system that can measure the full range of movements of the lower jaw. All movements are observed and evaluated in real time, from two sides, all three planes of occlusion simultaneously. This is the complicated system of recording of mandibular movements for diagnosis and treatment. The main difference compared with other systems, symmetrical recording and absence of the nasal part. This greatly simplifies the procedure and does not require additional adjustments.

Оральний - той, що міститься в порожнині рота, спрямований до ротового отвору, ротовий.

Oral ['ɔ:rəl] - contained in the oral cavity, directed to the oral opening, oral.

Орган – частина організму, що побудована з тканин, об'єднаних спільністю виконуваної функції, структурної організації та розвитку, займає в організмі визначене місце.

Organ ['ɔ:gə]- a relatively independent part of the body that is built from tissues, carries out one or more special functions, structural organization and development, occupies a certain place in the body.

Ормокери - кремнійорганічні сполуки, органічно модифікована кераміка або нові вихідні мономерні, які вступають в класичну реакцію фотополімеризації за участі метакрилатних груп. Застосовуються для пломбування каріозних порожнин, а також ремонту ортопедичних конструкцій.

Ormocer ['ɔ:məsə] - organosilicone compounds, organically modified ceramics or newly made monomers that react with classic photopolymerization involving methacrylate groups. They are used for sealing tooth decay cavity, as well as repair of dental prostheses.

Ортогенія - фізіологічний прямий прикус, фронтальні зуби верхньої і нижньої щелеп контактують між собою ріжучими краями, бічні знаходяться в ортогнатичному співвідношенні.

Straight occlusion [streɪt ə'klu:ʒn] - physiological direct bite, the anterior teeth of the upper and lower jaws are in contact with each other by incisal edge, lateral teeth are in orthognathic ratio.

Ортогнатизм - тип профілю обличчя людини, коли верхня щелепа не виступає або незначно виступає вперед.

Orthognathism [ɔ:'θɒgnəθɪzəm]- the quality or state of not having the lower parts of the face projecting.

Ортогнатія – фізіологічний вид прикусу, який характеризується ножицеподібним перекриттям нижніх зубів верхніми на 1/3 висоти коронки, серединні лінії між верхніми і нижніми центральними різцями співпадають, кожен зуб змикається з двома антагоністами. Піднебінні горбики верхніх молярів попадають у повздовжні борізки нижніх, щічні горбики верхнього першого моляра перекривають однойменні нижнього, а дистальні знаходяться у міжзубному проміжку між першим і нижнім молярами нижньої щелепи. Термін "ортогнатія" запропонував Retcius в 1846 р.

Orthognathia [ɔ:'θɒgnəθiə]- - the physiological type of bite, which is characterized by scissors-like overlapping of the lower teeth by 1/3 of the height of the dental crown, the midline between the upper and lower central incisors coincide, each tooth is closed with two antagonists.

Ортодонтична дуга гвинтова – дуга, що звужує зубний ряд, складається з двох кілець з круглими трубками, розташованими вестибулярно, ортодонтичної дуги з нарізками на кінцях і гайок.

Screw orthodontic arch [skru ɔ:'θə'dɒntɪk ɑ:tʃ] - the arch, that narrows the dental arcade, consists of two rings with round tubes, located buccally with cuts at the ends and nuts.

Ортодонтичний апарат - лікувальний засіб, який виготовляється індивідуально для лікування аномалій і деформацій зубощелепної системи. За принципом дії ортодонтичні апарати поділяються на механічно діючі або активні, функціонально направлені або пасивні та комбіновані; за місцем розташування - зовнішньоротові та внутрішньоротові (однощелепні або двощелепні); за фіксацією – знімні і незнімні.

Orthodontic appliance [ˌɔːθəˈdɒntɪk əˈplaɪəns] - therapeutic device, which is made individually for the treatment of anomalies and deformed dentition. They may be classified as mechanically acting or active, functionally directed or passive and combined according to the principle of action; extraoral and intraoral (onejaws or double-jaw) according to the location; removable and non-removable; removable and non-removable according to the fixation.

Ортодонція - розділ стоматології, що вивчає етіологію, лікування і профілактику зубощелепних аномалій і деформацій.

Orthodontics [ˌɔːθəˈdɒntɪks] - a branch of dentistry dealing with irregularities of the teeth and their correction (as by means of braces), etiology, treatment and prevention of irregularities of the teeth.

«Ортокор» - термопластичний відбитковий матеріал. Застосовується для одержання функціональних компресійних відбитків індивідуальною відбитковою ложкою.

“Ortocor” - thermoplastic impression material. Used to get functional compressional impressions with a custom tray.

Ортопантомограма – («ортопанорама», «ортопантограма» та «панторекс») — панорамний рентгенівський знімок зубів, верхньої та нижньої щелепи.

Orthopantomogram (OPG) - (orthopanorama, orthopantogram, and pantorex) - a panoramic or wide view x-ray of the lower face, which displays all the teeth of the upper and lower jaw on a single film.

Ортопедична стоматологія (грец.ortos – прямий, paideno - виховувати, виправляти, лат. stoma - ротова порожнина, logos - наука) – галузь клінічної медицини і самостійний розділ стоматології, який вивчає причини й розвиток хвороб, деформацій і пошкоджень зубів, щелеп та інших органів порожнини рота і щелепно-лицевої ділянки, а також розробляє методи їх діагностики та лікування шляхом застосування ортопедичних апаратів і протезів.

Dental orthopedics [dentl ˌɔːθəˈpiːdɪks] - the branch of clinical medicine and an independent section of stomatology, which studies the causes and development of diseases, deformations and damages of teeth, jaws and others organs of the oral cavity and maxillo-facial area, as well as developing methods for their diagnosis and treatment by the use of orthopedic apparatus and prosthetics.

Остеодистрофія щелеп - розвиток пародонто-щелепної дистрофії після втрати всіх зубів, атрофії альвеолярного відростка, прогресуюча атрофія тіла щелепи. Супроводжується порушенням функцій жування, дихання, слуху.

Osteodystrophy of jaws [ˌɒstiəʊ'distrəfi] - development of periodontal-mandibular dystrophy after the loss of all teeth, atrophy of the alveolar process, progressive atrophy of the body of the jaw. It is accompanied by a violation of the functions of chewing, breathing, hearing.

Остеоліз - повне локальне розсмоктування або руйнування кістки

Ossifluence – softening and removal of bone substance.

Остеомієліт - інфекційне захворювання кісткової тканини або кісткового мозку з ураженням елементів кістки, яке зазвичай викликається піогенними (такими, що виробляють гній) бактеріями або мікобактеріями

Osteomyelitis [ˌɒstiəʊmaɪ'laitɪs]- an inflammation of the bone and bone marrow, usually caused by bacterial infection or or mycobacteria

Остеопороз (гр. osteon – «кістка» + poros – «пора») – розрідження або дистрофія кісткової тканини, яка супроводжується зменшенням числа кісткових трабекул в одиниці об'єму кістки, стоншенням та спонгіозуванням компактної пластинки, викривленням або повним зникненням частини цих елементів. Від атрофії остеопороз відрізняється тим, що уражена кістка зберігає незмінену зовнішню форму та розміри.

Osteoporosis [ˌɒstiəʊpərəʊsɪs] - a medical condition in which the bones become brittle and fragile from loss of tissue, typically as a result of hormonal changes, or deficiency of calcium or vitamin D, which is accompanied by a decrease in the number of bone trabecules per unit in bone volume, thinning of a compact plate, distortion or the complete disappearance of part of these elements. Osteoporosis differs from atrophy by the fact that the affected bone keeps unchanged appearance and size.

Остеосинтез - оперативне з'єднання уламків кістки.

Osteosynthesis [ˌɒstiəʊ'sɪnθəsɪz] - the operation of uniting the ends of a fractured bone by mechanical means (as a wire or metal plate).

Остеотомія - операція на кістках для виправлення набутих деформацій.

Osteotomy [ˌɒsti'ɒtəmi] - a surgical operation in which a bone is divided or a piece of bone is excised (as to correct a deformity).

П

«Паладур» - поліхлорвінілова еластична пластмаса німецького виробництва, застосовується для виготовлення двошарових базисів з еластичною підкладкою. Серед недоліків - міграція пластифікатора в ротову порожнину і старіння.

“Paladur” - polychlorinated vinyl elastic plastic of German manufacture, used for the manufacture of two-layer bases with an elastic lining. Among the disadvantages is the migration of plasticizer into the oral cavity and aging.

Палітри – високоякісні пластини з кераміки для замішування керамічної маси відповідного кольору.

Palette ['pælət] - high-quality ceramic plates for mixing the ceramic mass of the corresponding color.

Пальпація - метод дослідження хворого шляхом послідовного ощупування шкіри, слизової оболонки порожнини рота, внутрішніх органів, лімфатичних вузлів, тощо.

Palpation [pæl'peɪʃn] – physical examination in medical diagnosis by pressure of the hand or fingers to the surface of the body especially to determine the condition (as of size or consistency) of an underlying part or organ.

Пандемія - найвищий ступінь поширення інфекційного захворювання, що охоплює більшість населення країни.

Pandemia [pæn'demiə] - an epidemic (a sudden outbreak) that becomes very widespread and affects a whole region, a continent, or the world due to a susceptible population.

Пантограф - лицева дуга, пристосування для графічної реєстрації рухів нижньої щелепи. Дані реєстрації переносять в універсальний артикулятор для конструювання зубних рядів

Pantograph ['pæntəgrɑ:f]- a device for graphic registration of movements of the lower jaw. The registration data is transferred to the universal articulator for constructing dentitions.

Папіломатоз - розростання сосочкового шару власне слизової оболонки, яке виступає над рівнем слизової оболонки порожнини рота, що порушує її конфігурацію

Papillomatosis [ˌpæpɪ'ləʊmətosis] - the growth of the papillary layer of the mucous membrane, which protrudes above the level of the mucous membrane of the oral cavity, which violates its configuration.

Паралелометр (грец. *parallelos* – «той, що іде поруч» + *metron* – «міра») – пристрій, в основі роботи якого лежить принцип паралельності перпендикулярів, опущених на площину. Визначає шлях введення та виведення бюгельного протезу з ротової порожнини.

Parallelometer [ˌpærəˈlɒmɪtə] (Greek *parallelos* - "next to it" + *metron* - "measure") - a device based on the principle of parallelism of perpendiculars, lowered to the plane. Determines the way of insertion and removal of the prosthesis of the oral cavity.

Паралелометрія – дослідження моделі в паралелометрі з метою визначення: напрямку введення і виведення протезу, межової лінії, ретенційної зони, конструкції протезу та нанесення її малюнку на модель.

Parallelometry [ˌpærəˈlɒmɪtri]- a study of a model in a parallelometer to determine the direction of injection and removal of the prosthesis, the boundary line, the retention zone, the design of the prosthesis and drawing its pattern on the model.

Парасагітальна стабілізація - шинування єдиною системою жувальних зубів обох сторін однієї щелепи, яка забезпечує правильний розподіл жувального тиску, що полегшує пережовування їжі, робить його безболісним і не травматичним для уражених опорних тканин

Parasagittal stabilization [ˌpærəˈsædʒɪtl ˌsteɪbəlɪˈzeɪʃn] – splinting molars and premolars of both sides of the jaw in a single system, which creates correct distribution of masticating pressure, facilitates mastication, makes it painless and non-traumatic for affected supporting tissues.

Пародонт – комплекс навколо зубних тканин, які разом із зубом анатомічно і функціонально складають єдине ціле, а також сприймають і трансформують жувальне навантаження. Складається з: ясен, періодонту, альвеоли, відповідної ділянки альвеолярного відростка, міжзубних і колових зв'язок зубів

Parodentium [ˌperiədɒnˈtɪəm] - a band of fibrous tissue connecting with the tooth, anatomically and functionally forms a single unit, as well as perceive and transform the mastication load. It consists of gums, periodontium, alveoli, the alveolar process, interdental and collar ligaments of the teeth.

Пародонтит - запалення тканин, які оточують зуб.

Parodontitis [ˌperiədɒnˈtaɪtɪs] - inflammation of tissues that surround the tooth.

Пародонтоз – хронічне захворювання, яке супроводжується генералізованою, повільно прогресуючою атрофією альвеолярного відростка, яка діагностується клінічно і рентгенологічно

Periodontosis [ˌperiɔdɒnˈtəʊsɪs]- a chronic disease that is accompanied by a generalized, indolent atrophy of the alveolar process, which is diagnosed clinically and radiologically.

Пародонтоз ускладнений - захворювання, яке характеризується запальними явищами, гінгівітом, патологічними ясенними і кістковими кишнями з серозним і гнійним виділенням, наявністю травматичних вузлів, травматичної артикуляції і т. д.

Complicated periodontosis [ˈkɒmplɪkeɪtɪd ˌperiɔdɒnˈtəʊsɪs] - a disease characterized by inflammation, gingivitis, pathological gingival and bone pockets with serous and purulent discharge, the presence of traumatic nodes, traumatic articulation, etc.

Пародонтологія – розділ стоматології, що займається лікуванням захворювань тканин пародонту.

Periodontology [ˌperiɔdɒnˈtɒlədʒi] - the specialty of dentistry that studies supporting structures of teeth, as well as diseases and conditions that affect them.

Патогенез - (страждання, хвороба, її походження і виникнення) — механізми виникнення і розвитку хвороби, окремих її проявів на різних рівнях організму — від молекулярних порушень до змін в органах і системах.

Pathogenesis [ˌpæθəˈdʒenɪsɪ] – (suffering, disease, its origin) - mechanisms of the origin and development of the disease, its individual manifestations at different levels of the body - from molecular disorders to changes in organs and systems.

Патологія - наука про хворобливі процеси в організмі людини й тварин.

Pathology [pəˈθɒlədʒi] - the science of painful processes in the human body and animals.

Паяльна кімната – кімната для спаювання або зварювання металевих деталей протезів за допомогою паяльного апарату або апарату для контактної зварки.

Soldering room [ˈsəʊldərɪŋ ru:m] - a room for soldering or welding metal parts of dentures using a soldering device or a device for contact welding.

Паяння - технологічний процес з'єднання металевих деталей у нагрітому стані за допомогою іншого розплавленого сплаву (припою), який заповнює щілину між деталями, кристалізується і таким чином утворює єдину конструкцію.

Soldering ['səʊldərɪŋ] - the technological process of combining metal parts in the heated state with the help of another molten alloy (solder), which fills the gap between the parts, crystallizes and thus forms a single structure.

Пелот – різновид пластмасового кламера, який застосовують для фіксації повного знімного протезу, на верхній щелепі у фронтальній ділянці альвеолярного відростка при прогнатії, на нижній - з язикової сторони

Pellote - a kind of plastic clammer used to fix a complete removable prosthesis on the upper jaw in the frontal area of the alveolar process at prognathia, on the lower part - on the side of the tongue.

Перебазування знімного пластинкового протезу (ребазування, реконструкція) – проводять при невідповідності внутрішньої поверхні базису і рельєфу протезного ложа. Використовують старий протез як індивідуальну ложку, одержують функціональний відбиток, гіпсують протез разом з відбитком у кювету. Пластмасу формують на місці видаленої відбиткової маси.

Relocation (reconstruction) of removable laminar prosthesis - carried out at the discrepancy of the internal surface of the basis and the relief of the prosthetic bed. An old prosthesis is used as a custom tray, a functional impression is taken, prosthesis is gypsumed with the impression in the flask. The plastic is formed on the place of the removed impression mass.

Перехідна складка – вестибулярно - місце переходу слизової оболонки альвеолярного відростка у слизову оболонку щоки або губи; орально – на верхній щелепі в ділянці лінії «А», на нижній – перехід слизової оболонки альвеолярного відростка в слизову дна порожнини рота.

Mucobuccal fold ['mju:kəʊ 'bʌk(ə)l fəʊld] - along the back wall of the mouth, the ridge of oral mucosa that runs from the maxilla (superiorly) or the mandible (inferiorly) to the cheek.

Перехресний (косий) прикус – патологічний прикус, при якому щічні горбики нижніх бічних жувальних зубів розташовані ззовні від верхніх однойменних, а в передній ділянці верхні зуби перекривають

нижні. Виникає внаслідок звуження верхнього зубного ряду, може бути одностороннім або двохстороннім.

Crossbite [ˈkrɒsbɑɪt] – a form of malocclusion where a tooth (or teeth) has a more buccal or lingual position (that is, the tooth is either closer to the cheek or to the tongue) than its corresponding antagonist tooth in the upper or lower dental arch. In other words, crossbite is a lateral misalignment of the dental arches. Occurs due to the narrowing of the upper dental arch, may be one-sided or two-sided.

Перікоронарит – запалення слизової оболонки навколо зуба, що прорізується. Як правило, під "капюшоном" (клаптик слизової оболонки над зубом) періодично скупчується їжа, мікроорганізми і поступово розвивається запальний процес.

Pericoronitis [ˌpɛrɪkɔrəˈnaɪtɪs] - inflammation of the soft tissues surrounding the crown of a partially erupted tooth, including the gingiva (gums) and the dental follicle. As a rule, food, microorganisms are periodically accumulated under the "hood" (a piece of mucous membrane over the tooth) and gradually develops inflammatory process

Періодонт (зубне окістя) – сполучнотканинні волокна, що з'єднують корені зубів зі стінками альвеоли, в ділянці шийки зуба періодонт формує колові і міжзубні зв'язки.

Periodontium (Apical dental ligament [ˈæpɪkl dɛntl ˈlɪɡəmənt]) - connective tissue fibers that connect the roots of the teeth to the walls of the alveoli, in the area of the cervix of the tooth periodontium forms parodontal and interdental ligaments

Періодонтальна щілина – простір між стінкою альвеоли і цементом кореня.

Periodontal gap [ˌpɛrɪəˈdɒntl ɡæp] - the space between the wall of the alveoli and the root cement.

Періодонтит - запалення тканин, що розташовуються між стінкою альвеоли і цементом кореня зуба, тобто в періодонті.

Periodontitis [ˌpɛrɪədɒnˈtaɪtɪs] - inflammation of tissues, which are located between the wall of the alveoli and the root of the tooth cement, that is, in periodontium.

Періостит - запалення окістя, що характеризується появою сильно вираженого набряку м'яких тканин, болями, значними змінами загального стану.

Periostitis [ˌperiəs'taɪtɪs] - inflammation of the periosteum, characterized by the appearance of severe edema of soft tissues, pain, significant changes in general condition.

Періостотомія - розсічення окістя з частковим відшаруванням від кістки.

Periosteotomy [ˌperiəs'tiɒtəmi] - surgical procedure of cutting through the periosteum to the bone.

Перфорація - отвір, з'єднання чого-небудь з чим-небудь (перфорація дна порожнини зуба, його стінок або кореня, що виникає внаслідок каріозного процесу або ускладнення при механічній обробці тканин зуба).

Perforation [ˌpɜːfə'reɪʃn] - a hole in the crown or root of the tooth that can occur naturally as a result of internal or external resorption. A perforation can also be caused by excessive tooth structure removal during root canal preparation.

Печі для спікання кераміки – сучасні вакуумні печі для випалу класичної кераміки та безметалевих керамічних мас. Система базується на сучасному мікропроцесорному температурному контролю та ефективному досягненні вакууму в муфельній печі. Завдяки цьому досягається оптимальна структура кожного виду кераміки, можливість встановлювати індивідуальні параметри спікання. Складається з муфельної печі, яка гарантує однорідну емісію тепла, рівномірний його розподіл та стабільну доставку роботи до камери випалу, а також систем, які підвищують ефективність роботи печі.

Bake-out oven [beɪk- aʊt 'lʌvɪn] - modern vacuum ovens for roasting of classical ceramics and metal-free ceramic masses. The system is based on modern microprocessor temperature control and effective getting of vacuum in a muffle oven. Due to it the optimal structure of each type of ceramics, the ability to set individual parameters for sintering are achieved. It consists of a muffle oven which guarantees a uniform heat emission, equal distribution and stable delivery of work to the firing chamber, as well as systems that increase the efficiency of the oven.

Під'язикове м'ясце – передній потовщений кінець під'язикової складки, де спільним або окремими отворами відкриваються вивідні протоки піднижньощелепної та під'язикової слинних залоз.

Sublingual caruncle [ˌsʌbˈlɪŋgwəl ˈkærənkl] - a small papilla near the midline of the floor of the mouth on each side of the lingual frenum and the place where the ducts of the submandibular and sublingual salivary glands.

Під'язикові складки – парні складки слизової оболонки, що розташовуються в ділянці дна ротової порожнини по обидві сторони від під'язикової вуздечки. Вздовж складок відкриваються додаткові вивідні протоки під'язикових і піднижньощелепних слинних залоз.

Sublingual folds [ˌsʌbˈlɪŋgwəl ˈfəʊld] - paired folds of the mucous membrane, located in the area of the floor of the oral cavity on both sides of the sublingual bristle. Along the folds additional extraction ducts of the sublingual and submandibular salivary glands are opened.

Піднебінний торус – кістковий валик, що розташовується в ділянці піднебінного серединного шва. Торус може розташовуватись: *ближче до фронтальних зубів, *в дистальній частині твердого піднебіння,* у вигляді цифри 8, * в центрі серединного шва. Торус виступає над рівнем піднебіння й утворює точку опори, навколо якої протез робить балансувальні рухи, тому при виготовленні знімних пластинкових протезів торус необхідно ізолювати.

Palatal torus [ˈpælətl ˈtɔːrəs] (pl. **tori palatini**) – a bony protrusion on the palate. Palatal tori are usually present on the midline of the hard palate. Most palatal tori are less than 2 cm in diameter, but their size can change throughout life. Torus can to be located *closer to the front teeth*, *in distal part of the hard palate, *in shape of number 8, *in centre of the median suture*. Torus stands above the level of the palate and forms a support point, around which a denture makes balancing movements. Therefore, torus must be isolated while manufacturing removable plastic dentures.

Піднебінний язичок – виступ конічної форми, розташований по середині заднього краю піднебінної завіски.

Uvula [ˈjuːvjələ] - the small, fleshy mass hanging from the soft palate above the root of the tongue.

Піднебіння – складається з двох частин – твердого (2/3) і м'якого піднебіння (1/3). Тверде піднебіння відокремлює ротову порожнину від носової. М'яке піднебіння при ковтанні відокремлює ротоглотку від носоглотки.

Palate ['pælət] – consist of two parts – the hard palate (2/3) and the soft palate (1/3). The hard palate separates the oral cavity from the nasal cavity. The soft palate at swallowing separates the oropharynx from the nasopharynx.

Піднебіння м'яке – утворене піднебінним апоневрозом і поперечнопосмугованими м'язами, вкрите слизовою оболонкою. Складає задню 1/3 частину всього піднебіння. Частини м'якого піднебіння: передній відділ, піднебінна завіска з язичком, піднебінно-язикові і піднебінно-глоткові дужки.

Soft palate [sɒft 'pælət]- the membranous and muscular fold suspended from the posterior margin of the hard palate and partially separating the mouth cavity from the pharynx, forms 1/3 of the entire palate. Parts of the soft palate: anterior area, palatine velum with uvula, palatoglossal arch and palatopharyngeal arch.

Піднебіння тверде – утворене зрощенням парних міжщелепних кісток, піднебінних відростків верхньої щелепи і горизонтальних пластинок піднебінних кісток. Відокремлює носову порожнину від ротової порожнини. Займає передні 2/3 усього піднебіння.

Hard palate [hɑ:d 'pælət]- the front portion braced by the upper jaw bones; (maxillae); it has a bony framework and forms the partition between the mouth and the nose. It forms 2/3 of the entire palate.

Піндекс-система – спеціальний прилад для розмітки і свердлення паралельних отворів точних розмірів і глибини, набір штифтів (пінів) і спеціальних втулок для направлення штифтів (прецизійної «посадки» штампиків в цоколі моделі).

Pindex system - the special device for marking and drilling parallel holes of accurate sizes and depths, a set of pins (pintle) and pecial bushing for referral pins (precision “landing” of stamps in the base of the model).

Пінцет - пластинчастий пружний інструмент у вигляді щипчиків для захоплення дрібних предметів.

Pincette [pɪn'set] - a lamellar elastic tool in the form of tweezers to capture small items.

Піскоструменевий апарат – прилад, який застосовується для механічного очищення металевих каркасів зубних протезів за допомогою піску (діаметр від 25 до 250 мікрон), може бути оснащений підсвіткою, автоматичним вмиканням, повітряним порохотягом.

Sandblasting machine ['sæn(d)blɑ:stɪŋ mə'fɪ:n] – a device which is used for the mechanical cleaning of metal frames of frameworks by using sand (diameter from 25 to 250 microns), can be equipped with lighting, automatic switching, air vacuum cleaner.

Плавлення – перехід тіла із твердого стану в рідкий під дією температури, яку називають температурою плавлення.

Melting [melɪŋ] - a physical process that results in the phase transition of a substance from a solid to a liquid.

«**Planmeca Pro Max 3D**» - серія інтелектуальних і багатоцілевих рентгенологічних апаратів, які призначені для одержання повної інформації про анатомію зубощелепної системи, трьохвимірні фотографії без додаткового опромінення для визначення попереднього планування лікування.

“**Planmeca Pro Max 3D**” – a range of intellectual and multi-purpose X-ray devices, which are used to get a full information about anatomy of the dentofacial system; three dimensional pictures without additional irradiation are used to determine a pre treatment planning.

Планування бюгельного протезу – визначення екваторних ліній усіх опорних зубів, виявлення ретенційних пунктів для кожного кламера, визначення ділянки для розташування бюгеля і форми базису протеза.

Planning of a removable clasp prosthesis - determination of the equatorial lines of all abutment teeth, identification of retention points for each clasp, determination of the site for the location of the bugel and the form of the prosthetic basis.

Пластичність – здатність матеріалу, не руйнуючись, змінювати форму під дією навантажень.

Plasticity [plæ'stɪsəti] – material ability to change the shape under loading without destroying.

Плече кламера – пружна частина кламера, яка охоплює вестибулярну чи оральну поверхню коронки зуба і визначається її анатомічною формою.

Clasp arm [kla:sp ɑ:m] - the elastic part of a clasp which covers vestibular or oral surface of the dental crown and is determined of its anatomical shape.

Пломба - щільна тверда маса, якою заповнюють, попередньо оброблену порожнину у хворому зубі, з метою відновлення його форми і функції.

Filling ['fɪlɪŋ] - dense solid mass which is used to restore a tooth damaged by decay back to its normal function and shape.

Пневмоформування – обтиснення листовим поліметлметакрилатом моделі в спеціальних апаратах під тиском і за необхідної температури.

Blow molding [bləʊ 'məʊldɪŋ] - a specific manufacturing process by the sheet polymethylmethacrylate model in special devices under pressure and at the required temperature.

Поверхнева обробка пластинкового протезу – здійснюється карборундовими каменями, металевими фрезами, надфілями, штихелями різної величини і форми. Після закінчення поверхневої обробки поверхня пластмаси гладка, краї протезу відповідають накресленим границям.

Surface treatment of the laminar denture - carried out with carborundum stones, mettal cuters and shtihels of different sizes and shapes. When surface treatment is finished the surface of plastic is smooth, the edges of the prosthesis correspond to the drawn borders.

Поверхня зуба губна – вестибулярна поверхня передніх зубів, до якої прилягають губи.

Labial surface of the tooth ['leɪbiəl 'sɜːfɪs] - the vestibular surface of the front teeth which faces toward the lips.

Поверхня зуба контактна (апроксимальна) - поверхня дотику зуба до прилеглих зубів свого ряду.

Proximal surface of the the tooth – tooth surfaces that are next to each other (i.e., distal of lateral incisor and mesial of canine).

Поверхня зуба контактна ближча (медіальна контактна, мезіально-апроксимальна) – поверхня зуба, що звернена до центра зубного ряду.

Mesial surface of the tooth – the surface that is closest to the midline of the face.

Поверхня зуба контактна дальша (дистальна контактна, дистально-апроксимальна) – поверхня зуба, спрямована в протилежний бік від центра зубного ряду.

Distal surface of the tooth - the surface that is away from the midline of the face.

Поверхня зуба піднебінна – оральна поверхня зубів верхньої зубної дуги.

Palatal surface of the tooth ['pælətɪ 'sɜːfɪs] - the oral surface of the teeth of the maxillary dental arch .

Поверхня зуба ротова (оральна) – поверхня зубів, що звернена в бік власне ротової порожнини, поділяється на піднебінну та язикову.

Oral surface of the tooth ['ɔːrəl 'sɜːfɪs] - the surface of the tooth that is towards the oral cavity. Devided into **lingual** (the surface that faces the tongue) and **palatal**.

Поверхня зуба щічна - вестибулярна поверхня зубів, звернена у бік присінка рота в ділянці щоки.

Buccal surface of the tooth ['bʌkl 'sɜːfɪs] – the vestibular surface of the tooth towards he cheek.

Поверхня зуба язикова – оральна поверхня зубів нижньої зубної дуги, до якої торкається язик.

Lingual surface of the tooth ['lɪŋgwəl 'sɜːfɪs] - the oral surface of the teeth of the lower dental arch that faces the tongue.

Повний знімний протез - знімний протез, що складається з 14 штучних зубів, розташованих в базисі, виготовленому з пластмаси під колір ясен, використовується при повній відсутності зубів на верхній або нижній щелепі.

Complete denture [kəm'pli:t 'dentʃə(r)] – a denture consists of 14 false teeth which are situated in the basis, made from the plastic according to color of the gums and used in the case of completely edentulous upper or low jaw.

Позолочення металевих деталей протезів – покриття бюгельних і мостоподібних протезів, окремих коронок розчинами золота за допомогою апаратів, що забезпечують електронапилення металеві частини зубного протезу («S-U-QUIK-PLATE» фірма «Shuler Dental», Німеччина).

Gilding of metal parts of dentures - covering of bugel or dental bridge works, individual crowns by gold solution with the help of devices which provide electro-spraying of the metal part of a denture (“S-U-QUIK-PLATE” firm “Shuler Dental”, Germany).

Поліаміди (нейлон) – гетероланкові полімери, які в основній ланці макромолекули містять амідні групи. Зубні протези, виготовлені на основі нейлону, мають досить високу гнучкість, стійкість на злам, самобалансуються в ротовій порожнині, що сприяє швидкій адаптації, забезпечують сприятливий розподіл жувального навантаження, міцні, більш естетичні. Виготовляють часткові знімні пластинкові протези.

Polyamide (nylon) [ˌpɒlɪˈeɪmɪd] - the heterogeneous chain polymers which contain the amide group in the main link of macromolecules . Dentures made on the basis of nylon, have a fairly high flexibility, resistance to breakage, self-balance in the oral cavity, which promotes rapid adaptation, provides a favorable distribution of masticatory load, strong, more aesthetic. Partial removable laminar dentures are manufactured.

Полімери (гр. «polymeres» - різноманітний; polys» - численний + meros частка, частина) – речовини з дуже високою молекулярною масою, молекула яких складається з великої кількості повторюваних угруповань, що мають однакову будову.

Polymer [ˈpɒlɪmə] - a substance which has a molecular structure built up chiefly or completely from a large number of similar units bonded together, e.g. many synthetic organic materials used as plastics and resins.

Полімеризаційна кімната – кімната для підготовки пластмас, їх формування та полімеризації.

Polymerization room [ˌpɒlɪməraɪˈzeɪʃn ru:m] - a room for the preparation of plastics, their formation and polymerization.

Полімери термопластичні (термопласти) – полімери, які набувають пластичності, текучості під дією температури і є композицією неорганічних сполук із термопластичними властивостями, а також наповнювачів, які забезпечують кольоростійкість матеріалів.

Polymer thermoplastic (thermoplastic) [ˈpɒlɪmə θə:məʊˈplɑstɪk] - polymer that gains its plasticity, fluidity under the temperature and is a composition of inorganic compounds with thermoplastic properties and also fillers that provide color resistance of materials.

Полімеризація – хімічна реакція, під час якої відбувається послідовне сполучення однакових двох або декількох молекул (елементарних ланок) у більші.

Polymerization [ˌpɒlɪməraɪˈzeɪʃn] - a chemical reaction in which two or more molecules combine to form larger molecules that contain repeating structural units.

Полімеризація акрилових пластмас мікрохвильова (високочастотна) - проводиться в побутових мікрохвильових печах в спеціальних текстолітових кюветах із замковими кріпленнями, у формах з полікарбонатними болтами. Знижується кількість залишкового мономера, підвищуються фізико-механічні властивості пластмаси.

Microwave polymerization of acrylic plastics (high-frequency) - carried out in microwave ovens in special textolite cuvettes with lock fasteners, in forms with polycarbonate bolts. The amount of residual monomer reduces, the physical and mechanical properties of plastics increase.

Полімеризація акрилових пластмас суха - здійснюється при температурі 120-1300 в умовах сухого середовища під відповідним тиском, внаслідок чого збільшується щільність пластмаси і знижується кількість вільного мономеру. Використовується теплова енергія електричних приладів.

Dry polymerization of acrylic plastics - carried out at a temperature of 120-1300 in a dry environment under the appropriate pressure, which leads to increase in density of the plastic and reduce the amount of free monomer. The heat energy of electric appliances is used.

Полімеризація акрилових пластмас у водному середовищі стандартна - проводиться у водяній бані. Кювету занурюють у воду кімнатної температури, протягом години нагрівають воду до 95-98, витримують при цій температурі 30-40 хв., далі поступово охолоджують кювету на повітрі.

Standart polymerization of acrylic plastics in water environment - carried out in a water bath. The cuvette is immersed in water at room temperature, for an hour; than water is warmed up tp 95-98 degrees, the cuvette is held at this temperature for 30-40 minutes, then it is gradually cooled off in the air.

Полімеризація акрилових пластмас в електромагнітному полі - проводиться в спеціальному пристрої для електромагнітного поля. Забезпечує підвищену міцність пластмаси, зниження вмісту залишкового мономеру, зменшення водопоглинання, стабілізацію мікробного балансу в ротовій порожнині.

Polymerization of acrylic plastics in an electromagnetic field - carried out in a special device for an electromagnetic field. Provides an increased strength of plastic, reducing of the content of residual monomer, reducing of water absorpction, stabilization of microbial balance in the oral cavity.

Поліметилметакрилати безмономерні – відсутній вільний мономер, характеризуються високою міцністю та еластичністю. Виготовляють особливо тонкі повні знімні протези. Мають широку кольорову гаму відтінків.

Unmonomeric polymethyl methacrylate - free monomer is absent and characterized by high strength and elasticity. Especially thin complete dentures are manufactured. Has got a wide range of colors and shades.

Поліоксиметилен (ацетал) – синтетичний полімер, який отримують шляхом газофазної полімеризації формальдегіду. Найбільш стійкий із термопластів, у 20 разів перевищує межу міцності акрилових пластмас. Протези із ацеталу за міцністю прирівнюються до металевих. Внаслідок еластичності матеріалу забезпечується точніше та щільніше прилягання до зубів і, відповідно, надійніша фіксація протезу. Використовують матеріал для виготовлення каркасів бюгельних протезів із камерною, замковою, телескопічною системами фіксації.

Polyoxymethylene - also known as acetal, polyacetal, and polyformaldehyde, is an engineering thermoplastic used in precision parts requiring high stiffness, low friction, and excellent dimensional stability. Dentures from acetal are equivalent to metallic ones for their durability. Due to the elasticity of the material, they are snug against teeth more accurately and more reliable fixation of the denture is obtained. Material is used for the manufacture of frames for bugel dentures with a chamber, a lock and telescopic fixing systems.

Поліпоз протезного ложа - множинні гіперпластичні грибоподібні утворення, що локалізуються в передньому відділі піднебінного склепіння, або одиночні поліпи в ділянці перехідної складки.

Polyposis of prosthetic bed - multiple hyperplastic fungiform formations that are localised in the anterior part of palatal vault or single polyps in the area of the mucobuccal fold.

Поліпропілен («Ліпол», Україна) – безколірний полімер, який отримують із пропілену, який за своїми характеристиками наближається до нейлону. За фізичними показниками набагато міцніший за акрилові пластмаси, має високу точність прилягання. Переломи базисів в ротовій порожнині практично виключаються. Запропонував термопластичну масу «Ліпол» професор Е.Я.Варес.

Polypropylene [ˌpɒlɪˈprɒpɪliːn] - (“Lipol”, Ukraine) - a colorless polymer, which is obtained from propylene and by its characteristics is closed to nylon. According to its physical indices it is stronger than acrylic plastics, has a high accuracy of adherence. Fractures of bases in the oral cavity don't practically appear. Professor E. Ya. Vares suggested the thermoplastic mass “Lipol”.

Полірувальна кімната – кімната для обробки та полірування готових зубних протезів, щелепних та отородонтичних апаратів.

Polishing room ['pəʊlɪʃɪŋ ru:m] - a room for processing and polishing of finished dentures, mandibulary and orthodontic devices.

Полірувальні пасти – композиції з тонких полірувальних абразивів, поверхнево-активних та зв'язувальних речовин.

Polishing paste ['pəʊlɪʃɪŋ peɪst] - compositions of fine polishing abrasives, surfactants and binders.

Полірування пластинкових протезів - проводиться фільцями, щітками різної жорсткості за допомогою пемзи, полірувальних паст і порошків. Після полірування поверхня протезу повинна мати гладку, блискучу і дзеркальну поверхні.

Polishing of laminar denture ['pəʊlɪʃɪŋ 'læmɪnə 'dentʃə(r)] - carried out by brushes of different rigidity with the help of pumice, polishing paste and powders. After polishing the surface of a denture should have a smooth, shiny and mirrored surface.

Польовий шпат – основний компонент фарфорових мас, а саме – калієвий польовий шпат (ортоклаз), температура плавлення якого 1000 - 13000. Розплавлений польовий шпат утворює основний матеріал для зв'язку з іншими компонентами фарфору.

Feldspar ['feldspɑ:(r)] - the main compaund of porcelain masses, precisely it is a potassium feldspar (orthoclase), the melting point of which is 1000 -13000. Melted feldspar forms the main material for adherence with other components of porcelain.

Пористість від стискання – виникає внаслідок недостатнього тиску в прес-формі під час пресування пластмаси, нерівномірного тиску всередині прес-форми, недостатньої кількості пластмасового тіста.

Compression porosity [kəm'preʃn pɔ:'rɒsəti] - caused by deficient pressure in a press-form during the pressing of plastics, uneven presure inside the press-form and deficient amount of plastic dough.

Порожнина зуба – розташована всередині зуба, поділяється на коронкову порожнину (пульпову камеру) та канал кореня, який відкривається отвором на його верхівці. У пульповій камері розташовується пульпа із судинами та нервами.

Tooth cavity [tu:θ 'kævəti] - located inside the tooth, is divided into the crown cavity (pulp chamber) and the root channel, which opens with a hole in its apex. In a pulp chamber the pulp with blood vessels and nerves is located.

Премоляри – зуби, які розташовуються перед молярами. Жувальна поверхня має оральний і вестибулярний горбики, форма коронки – призмоподібна, на поперечному розрізі – овальна або округла, функція – розтирання їжі.

Premolar [ˌpri:'mɒlə(r)] - a tooth situated between the canine and the molar tooth. Masticatory surface has oral and vestibular cusps, a form of the crown is prismoid, on the transverse section - oval or round; its function is grinding food.

Препарування зуба – підготовка коронки зуба для надання йому певної форми, відповідного вигляду за допомогою абразивних інструментів.

Tooth preparation [tu:θ ˌprepə'reɪʃn] – preparation of the tooth for obtaining a certain form, appropriate look with the help of abrasive tools.

Пресування – технологічний процес одержання зубних протезів, в основі якого лежить ущільнення пластмасового матеріалу, розташованого між частинами прес-форми.

Molding ['mɒldɪŋ] - a technological process of obtaining dentures, which is based on the thickening of plastic material that is located between parts of the press-form.

Прикус – співвідношення зубних рядів у положенні центральної оклюзії. Види прикусів – фізіологічні і патологічні.

Occlusion [ə'klu:ʒn] - means simply the contact between teeth. More technically, it is the relationship between the maxillary (upper) and mandibular (lower) teeth when they approach each other, as occurs during chewing or at rest. There are two types of occlusion - physiological and pathological.

Прикуси патологічні – прикуси з порушенням функції зубо-щелепного апарату. Види: дистальний, медіальний, глибокий, перехресний, відкритий.

Malocclusion [ˌmæl ə'klu:ʒn] – an occlusion with dysfunction of the dentofacial apparatus. Types of pathological occlusions are: distal, medial, deep, cross, open.

Прикуси фізіологічні – прикуси, які забезпечують повноцінність функцій зубо-щелепного апарату, мови і зовнішній вигляд незалежно від

різних морфологічних особливостей. Види: ортогнатичний, прямий, фізіологічна біпрогнатія, фізіологічна опістогнатія.

Physiological occlusion [ˌfɪziəˈlɒdʒɪkl əˈkluːʒn] - occlusions, which provide the full functions of the dentofacial apparatus, speech and appearance, regardless of the different morphological features. Types of physiological occlusions are: orthognathic, direct, physiological biprognatia, physiological opistognathia.

Припої – спеціальні сплави, за допомогою яких досягається з'єднання однорідних чи різнорідних металів.

Solders [ˈsəʊldə(r)] - special alloys with the help of which the connection of homogeneous or dissimilar metals is achieved.

Присінок рота (vestibulum oris) – частина ротової порожнини у вигляді щілоноподібного простору, обмеженого ззовні губами та щоками, зсередини – альвеолярним відростком і зубами.

Vestibule of mouth [ˈvestɪbjʊːl maʊθ] (vestibulum oris) – the portion of the oral cavity bounded on one side by teeth and gingivae (or the residual alveolar ridge) and on the other by the lips (labial vestibule) and cheeks (buccal vestibule).

Проміжна частина мостоподібного протезу (тіло) – розташовується між опорними елементами у вигляді штучних зубів, виготовлених з металу, комбінації металу з пластмасою або фарфором. Тіло протеза, виготовлене з металу у формі зубів, називають литими зубами, а комбіноване – фасетками.

Prosthetic pontic [prɒsˈθetɪk ˈpɒntɪk] - located between the supporting elements in the form of artificial teeth made of metal, a combination of metal with plastic or porcelain. Prosthetic pontic made of metal in the form of teeth is called cast, and combined prosthetic pontic is called laminate.

«Протакрил-М» - пластмаса холодної полімеризації, композиція акрилової групи. Порошок – суспензійний поліметилметакрилат, ініціатор – перекис бензоїлу; рідина – метилметакрилат з активатором полімеризації. Використовують у знімному і незнімному протезуванні, для лагодження протезів.

“Protacryl-M” – plastic of cold polymerization, composition of acrylic group. Powder - suspension polymethyl methacrylate, initiator - benzoyl peroxide; liquid - methyl methacrylate with a polymerization activator. Used in removable and fixed prosthetics for repairing dentures.

Протез зубний (грец. prothesis)– ортопедичний апарат, який усуває дефекти коронок окремих зубів або дефекти зубних рядів за часткової або повної їх втрати, а також комбіновані дефекти зубного ряду, щелепних кісток і ділянок обличчя, які утворились внаслідок вогнестрільних поранень та інших травм, оперативних втручань і патологічних процесів.

Prosthesis [prɒs'θiːsɪs] (denture) – orthopedic apparatus used to restore (reconstruct) intraoral defects such as missing teeth, missing parts of teeth, and missing soft or hard structures of the jaw and palate that result from gunshot wounds and other injuries, surgical interventions and pathological processes.

Протезне ложе – частина протезного поля, ділянки ротової порожнини покриті протезом.

Prosthetic bed [prɒs'θetɪk bed] – that portion of the basal seat that supports the complete or partial denture base under occlusal load.

Протезне поле - включає всі тканини щелепно-лицевої ділянки, які входять у зону безпосередньої і посередньої дії протезу (протезне ложе, пародонт, жувальні м'язи, слинні залози, скронево-нижньощелепні суглоби).

Prosthetic space [prɒs'θetɪk speɪs] - includes all the tissues of the maxillofacial area, included in the zone of direct and indirect action of the prosthesis (prosthetic bed, periodont, masticatory muscles, salivary glands, temporomandibular joints).

Протезування - система медичних і технічних заходів, спрямованих на відновлення втрачених органів та можливим відновленням їх функцій за допомогою протезів.

Prosthodontics [ˌprɒsθə'dɒntɪks] - one of the branches of dentistry that deals with the replacement of missing teeth and the associated soft and hard tissues by prostheses (crowns, bridges, dentures) which may be fixed or removable, or may be supported and retained by implants.

«Протек, Protek Wax» – система воскових профілів нім.фірми «Bredent» для моделювання бюгельних протезів.

“Protek, Protek Wax” - a system of wax profiles by the firm “Bredent” for modeling the bugel prosthesis.

Пружність – здатність матеріалу змінювати форму під дією зовнішнього навантаження і відновлювати її після зняття цього навантаження.

Elasticity [ˌi:læˈstɪsəti] - the ability of a material to change a form under the action of an external load and restore it after the removal of this load.

Прямий спосіб гіпсування в кювету – модель з восковим протезом гіпсують в основі кювети, після виплавлення воску та відкривання кювети модель, кламери і штучні зуби залишаються в основі кювети. Застосовують при лагодженні пластинкових протезів, значній або повній атрофії альвеолярного відростка, виготовленні протезів з фарфоровими зубами.

Direct method of gypsuming into a cuvette - a model with wax prosthesis is gypsumed at the bottom of the cuvette. The model, clammers and false teeth are still in the cuvette after wax smelting. Applied while repairing laminar dentures, significant or complete atrophy of the alveolar process, manufacturing prostheses with porcelain teeth.

Пульпа – м'яка тканина зуба, що знаходиться в порожнині зуба; складається з пухкої сполучної тканини, кровоносних судин і нервів.

Pulp [rʌlp] - soft tissue of the tooth that is in the cavity of the tooth; consists of loose connective tissue, blood vessels and nerves.

Пульпіт - запалення пульпи.

Pulpitis [rʌlpaitɪs] - an inflammation of the pulp.

Пульпова камера – коронкова частина порожнини зуба, заповнена пульпою.

Pulp chamber [rʌlp ˈtʃeɪmbə(r)] - the crown portion of the cavity of the tooth, filled with pulp.

Р

Радіовізіограф - спеціальна дентальна система для отримання рентгенівського зображення, що приймає рентгенівські промені з рентгенівського апарату, використовується електронний датчик або матриця, з подальшим перетворенням у зображення на моніторі. Дозволяє до 10 разів знизити дозу опромінення для пацієнта і зробити рентгенологічне дослідження практично безпечним.

Radiovisiograph - a special dental system for obtaining an X-ray image which receives X-rays from an X-ray machine, an electronic sensor or matrix is used, and then converts it into an image on the monitor. Decreases the dose of radiation for the patient 10 times less and makes the X-ray examination practically safe.

Рандольф - сплав міді і цинку жовтого кольору. Містить 66% міді, 33% цинку, 0,5% заліза, 0,5% свинцю. Використовується лише для фантомних робіт. В умовах ротової порожнини руйнується, шкідливо впливає на організм людини.

Randolph [*ræn' dɔlf*] - a copper and zinc alloy of yellow color. Contains 66% of copper, 33% of zinc, 0.5% of iron, 0.5% of lead. Used only for phantom work. Inside the oral cavity it is destroyed and badly affects the human body.

«Редонт» - пластмаса холодної полімеризації. Порошок – співполімер метилметакрилату та метилакрилату, перекис бензоїлу, барвник. Рідина – ефір метакрилової кислоти з активатором та інгібітором гідрохіноном. Застосовується для знімного і незнімного протезування, лагодження протезів.

«Редонт-02» – безбарвна швидкотвердіюча пластмаса (див. «Редонт»).

«Редонт-03» - швидкотвердіюча акрилова пластмаса, співполімер, рожевого кольору, напівпрозора. Застосовується для лагодження протезів, перебазування, виготовлення ортодонтичних апаратів.

“Redont” - a plastic of cold polymerization. Powder is a copolymer of methyl methacrylate and methyl acrylate, benzoyl peroxide, a dye. Liquid is an ether of methacrylic acid with an activator and an inhibitor of hydroquinone. It is used for removable and non-removable dentures, repair of dentures.

“Redont-02” is a colorless, fast-hardening plastic.

“Redont-03” is fast-hardening acrylic plastic, copolymer, pink color, translucent. It is used for repair of dentures, relocation, and manufacture of orthodontic devices.

Резекційний протез - протез, який застосовується після резекції втраченого органу чи його частини, наприклад щелепи.

Resection prosthesis [rɪ'sekʃn prɒs'θi:sis] - a prosthesis that is used after resection of a missed organ or its portion, for example, the jaw.

Резекція - відсікання, оперативне видалення частини органу, наприклад кореня зуба.

Resection [rɪ'sekʃn] - the surgical removal of part of an organ or structure, for example, a tooth root.

Резорбція (лат. resorbere – «поглинати») – розсмоктування кістки, остеоліз.

Resorption ['rezɔ:pʃn] (lat. Resorbere - “absorb”) - the absorption into the circulatory system of cells or tissue, usually by osteoclasts.

Рекристалізація – процес зняття пружних напружень і викривлень у кристалічній решітці.

Recrystallization [,rekristəlaɪ'zeɪʃn] - the process of removing elastic stresses and distortions in the crystal lattice.

Ремінералізація - надходження мінеральних компонентів у тверді тканини зуба в процесі екзогенної профілактики карієсу.

Remineralization [re,mɪnərəlaɪ'zeɪʃn] - the restoring of minerals to demineralized hard tissues of the tooth in the process of exogenous prevention of caries.

Реплантація зуба - вживлення видаленого зуба в його лунку. Застосовується при лікуванні періодонтиту або повного вивиху зуба.

Tooth replantation [,replɑ:n'teɪʃn] - a form of restorative dentistry in which an avulsed or luxated tooth is reinserted and secured into its socket through a combination of dental procedures. It is used in the treatment of periodontitis or complete tooth dislocation.

Репозиція зуба - встановлення вивихнутого зуба у вихідне положення.

Repositioning tooth [,repə'zɪʃnɪŋ] – fixing of a dislocated tooth to its original position.

Репонувальні (виправні) щелепнолицеві апарати – апарати для фіксації відламків при переломах нижньої щелепи у правильному положенні. Поділяються на апарати механічної і функціональної дії.

Corrective dentofacial appliances - apparatus for fixation of fragments in a case of fractures of the mandible in the correct position. They are divided into apparatus of mechanical and functional action.

Реставрація зуба – відновлення, корекція кольору і форми зуба пломбувальними матеріалами.

Tooth restoration [tu:θ ,restə'reɪʃn] - the restoration, correction of tooth color and form with filling materials.

Ретейнер (ретенційний апарат) - апарат, який закріплює результат ортодонтичного лікування. Це може бути пластмасовий знімний або незнімний металевий апарат, який приклеюється до внутрішньої поверхні зубів. Американський стоматолог Ерік Касл винайшов ретейнер, у який вбудований датчик, що вимірює різницю між температурою тіла і температурою приміщення. Таким чином, визначається чи є в ротовій порожнині конструкція. Інформація передається на мобільний телефон, а також на сервер стоматологічної клініки.

Retainer [rɪ'teɪnə(r)] (**retention apparatus**) - an apparatus that fixes the result of orthodontic treatment. It may be a plastic removable or non-removable metal apparatus that is bonded to the inner surface of the teeth. American dentist Eric Castle invented the retainer, which has a sensor in it that measures the difference between server of the dental clinic.

Ретенційна (утримувальна) зона – частина коронки зуба між екватором та шийкою зуба.

Retention zone [rɪ'tenʃn zəʊn] - a portion of the crown of the tooth between the contour height and the tooth neck.

Ретенція (лат. «retention» - уримання, затримання) – здатність бюгельного протеза протидіяти силам, які скидають його вздовж шляху зняття, тобто у вертикальному напрямку від протезного ложа.

Retention [rɪ'tenʃn] - the ability of the clasp dental prosthesis to counteract the forces, which drop it along the removal path, that is, vertically from the prosthetic bed.

«Ріббонд» - набір смужок із скловолокна, рідкий композитний матеріал, що накладається на зуб і фіксується фотополімером. Застосовується для шинування зубів при пародонтозі, виготовлення адгезивних мостоподібних протезів.

“Ribbond” - a set of strips of fiberglass, a liquid composite material, which is put on the tooth and fixed by photopolymer. It is used for splinting teeth in the case of periodontal disease, manufacturing adhesive dental bridges.

Рівновага протезу – стійкість протезу під час жувальних рухів нижньої щелепи.

Balance of prosthesis - the stability of the prosthesis during masticatory movements of the lower jaw.

Різцевий отвір – розташований по серединній лінії твердого піднебіння позаду центральних різців.

Incisive foramen [ɪn'saɪsɪv fə'reɪmən] - also called **anterior palatine foramen**, or **nasopalatine foramen** is a funnel-shaped opening in the bone of the oral hard palate immediately behind the incisor teeth where blood vessels and nerves pass.

Різцевий сосочок – розташовується на поверхні слизової оболонки твердого піднебіння по серединній лінії, позаду від центральних різців. Має вигляд гладкого довгастого підвищення, відповідає різцевому отвору.

Incisive papilla [ɪn'saɪsɪv pə'pɪlə] - a small fold of mucous membrane situated at the anterior end of the raphe of the hard palate near the openings of the incisive canals.

Різцеві канали – пронизують наскрізь піднебінні відростки верхньої щелепи і відкриваються по обидва боки носової перегородки на дні порожнини носа.

Incisive canal [ɪn'saɪsɪv kə'næl] - also known as **the nasopalatine canal**, is an interosseous conduit through the anterior maxilla connecting the oral and nasal cavities. Within this canal lies the nasopalatine nerve and the vascular anastomosis between the greater palatine and sphenopalatine arteries.

Різці – різновид зубів залежно від форми коронки та виконуваної функції. Розрізняють центральні та бічні різці, форма коронки – лопатоподібна, долотоподібна, функція – захоплення, відкусування їжі.

Incisors [ɪn'saɪzə(r)] - the front teeth which are located in the premaxilla above and on the mandible below. The types of incisors are: maxillary central incisor (upper jaw, closest to the center of the lips); maxillary lateral incisor (upper jaw, beside the maxillary central incisor); mandibular central incisor (lower jaw, closest to the center of the lips); mandibular lateral incisor (lower jaw, beside the mandibular central incisor)

Розбірна модель – виготовляється із супергіпсу, дає можливість якісно проводити моделювання опорних зубів, каркасу суцільнолітої конструкції.

Split cast [split kæst] - made of super-gypsum, which makes it possible to qualitatively set-up the abutment teeth, the framework of a whole piece prosthesis.

Розвантажувальний відбиток (мукостатичний) – одержують у стані спокою, застосовують за значної або повної атрофії альвеолярного відростка, підвищеної чутливості атрофованої слизової оболонки.

Mucostatic impression ['mju:kə'stætɪk ɪm'preʃn] - the impression is taken with the mucosa in its normal resting position. These impressions will generally lead to a denture which has a good fit during rest, but during chewing, the denture will tend to pivot around incompressible areas (e.g. torus palatinus) and dig into compressible areas.

Ротова порожнина – початковий відділ травної системи, розташований в ділянці лицевого черепа. Поділяється на присінок рота та власне ротову порожнину.

Oral cavity ['ɔ:rəl 'kævəti] - the cavity of the mouth especially: the part of the mouth behind the gums and teeth that is bounded above by the hard and soft palates and below by the tongue and by the mucous membrane connecting it with the inner part of the mandible.

Ротова рідина – складається зі змішаної слини, мікроорганізмів та продуктів їх життєдіяльності, компонентів їжі, зубного нальоту, злущеного епітелію слизової оболонки.

Oral fluid ['ɔ:rəl 'flu:ɪd] - the liquid present in the oral cavity. Oral fluid is a mixture of saliva and “oral mucosal transudate”. Saliva is produced by the salivary glands. Oral mucosal transudate enters the mouth by crossing the buccal mucosa from the capillaries. Oral fluids contain both pathogens and antibodies.

Рух нижньої щелепи вертикальний – відкривання і закривання рота. Опускання нижньої щелепи відбувається внаслідок скорочення передніх черевець двочеревцевих м'язів, щелепно-під'язикових м'язів, підборідно-під'язикових м'язів (м'язи-опускачі). Піднімання нижньої щелепи здійснюється скороченням скроневих, власне жувальних і медіальних крилоподібних м'язів. **Vertical movement of the lower jaw** - opening and closing the mouth. Downward movement of the mandible occurs

due to contraction of the anterior biventers, mylohyoid muscles, geniohyoid muscle . Upward movement of the mandible is done by the contraction of the temporal, masticatory and medial pterygoid muscles.

Рух нижньої щелепи сагітальний – переміщення щелепи вперед і назад. Рух уперед здійснюється двостороннім скороченням латеральних крилоподібних м'язів. Рух спереду назад відбувається внаслідок скорочення м'язів-опускачів і задніх пучків скроневих м'язів.

Sagittal movement of the lower jaw – forward and backward movements of the jaw. Forward movement is done by bilateral contraction of the lateral pterygoid muscles. Backward movement is done due to contraction of the depressors and the back bundles of the temporal muscles.

Рух нижньої щелепи трансверзальний – переміщення щелепи вправо і вліво. Відбувається внаслідок скорочення латерального крилоподібного м'яза: при скороченні лівого м'яза – щелепа рухається вправо, при скороченні правого – вліво.

Transversal movement of the lower jaw – right-left movement of the jaw occurs as a result of contraction of the lateral pterygoid muscle: while the left muscle contracts, the jaw moves to the right, while the right muscle contracts - to the left.

С

Сагітальний суглобовий шлях – відстань, яку проходить голівка нижньої щелепи під час руху нижньої щелепи вперед. Показник становить 0,75-1 см, під час жування – 2-3 см.

Sagittal articular path ['sægitəl ɑ: 'tɪkjulə pɑ:θ] - the distance that the head of the mandible covers while the mandible moves forward. The index is 0.75-1 cm, in the process of chewing - 2-3 cm.

Салівація – процес слиновиділення.

Salivation [ˌsæli'veɪʃn] - the act of producing saliva (= liquid) in the mouth.

«Самсон» - апарат для протягування стандартних гільз перед штампуванням коронок та ковпачків.

“Samson” - a device apparatus for pulling of a standard cartridge case before stamping crowns and caps.

Санація порожнини рота - комплекс маніпуляцій, що включає в себе лікування зубів і захворювань слизової оболонки порожнини рота, а також ортопедичне і ортодонтичне втручання.

Sanitation of the oral cavity [ˌsæni'teɪʃn /'ɔ:rəl 'kævəti] - a complex of manipulations, including treatment of teeth and diseases of the mucous membrane of the oral cavity, as well as orthopedic and orthodontic intervention.

Сендвіч-протез - знімний еластичний пластинковий протез, який фіксується на природних зубах за допомогою коронок, що продовжують зубний ряд штучних. Опорні зуби не препаруються, тверде піднебіння звільняється від базису, відсутні кламери. Протез не викликає блювотного рефлексу, не міняє дикцію.

Sandwich-prosthesis ['sænwɪtʃ prɒs'θi:sɪs] - a removable elastic laminar prosthesis that is fixed on the natural teeth with the help of crowns, which continue the row of artificial teeth. The abutment teeth are not milled, the hard palate is basis-free, there are no clasps. The prosthesis does not cause a vomiting reflex, does not change the diction.

Сепарація - естетичне контурування зубів, зменшення товщини емалі бічних поверхонь зубів спеціальними стоматологічними інструментами з наступним захисним покриттям з метою створення правильної форми і отримання додаткового місця для переміщення зубів.

Separation [ˌsepə'reɪʃn] - the aesthetic contouring of the teeth, reducing the thickness of the enamel of the side surfaces of the teeth with special dental

instruments, followed by a protective coating in order to create the correct form and get additional space for teeth placement.

Сепсис - гостре або хронічне захворювання, що характеризується прогресуючим розповсюдженням в організмі бактеріальної, вірусної або грибкової флори.

Sepsis ['sepsɪs] - a serious condition resulting from the presence of harmful microorganisms in the blood or other tissues and the body's response to their presence, potentially leading to the malfunctioning of various organs, shock, and death.

Синдром Костена - артроз скронево-нижньощелепного суглоба.

Kosten syndrome ['sɪndrəʊm] – the arthrosis of the temporomandibular joint.

Синдром Стентона – Капдепона - патологічні зміни зубів, які характеризуються зміною кольору коронки, ранньою втратою емалевого покриття і вираженою стертістю.

Stainton- Capdepont syndrome ['sɪndrəʊm] - a pathological changes of the teeth, which are characterized by a color change of the crown, early loss of enamel cover and marked abrasion.

«**Синма-74**», «**Синма-М**» - акрилові пластмаси типу порошок-рідина. Порошок – суспензійний щеплений фторвмісний співполімер, рідина – суміш акрилових мономерів та олігомерів. Використовується для виготовлення коронок та облицювання незнімних зубних протезів.

“**Sinma-74**”, “**Sinma-M**” - powder-liquid acrylic plastics. Powder is a suspension grafted fluorine-containing copolymer, liquid is a mixture of acrylic monomers and oligomers. Used for the manufacturing crowns and cladding fixed dentures.

Синтетичні воски – штучно виготовлені речовини, що за своїми властивостями подібні до природних восків.

Synthetic waxes [sɪn'θetɪk wæks] - artificially made substances, similar in their properties to natural waxes.

Система 3D візуалізації обличчя і зубних рядів - апаратно-програмний комплекс, який складається з трьохвимірного безконтактного сканера лица і зубних рядів, програм введення, обробки зображень та їх співвідношень.

3D visualization system of the face and dental arches - a hardware-software complex, which consists of a three-dimensional non-contact facial scanner and dentitions, input programs, image processing and their correlation.

Система для виготовлення розбірної моделі без штифтів - прецизійно точна система виготовлення безштифтових розбірних моделей («Ассу-Трас АТ6», Швейцарія). Універсальний розмір основи дає можливість виготовляти моделі верхньої і нижньої щелеп, включаючи секторні. Моделі легко фіксуються у будь-якому артикуляторі. Модель і цоколь відливають як єдине ціле, що усуває необхідність додаткової роботи, пов'язаної з гіпсуванням і встановленням штифтів.

System for manufacturing split cast without pins - a precision-precise system for manufacture of split cast without pins (Assu-Trac AT6, Switzerland). The universal size of the basis makes it possible to manufacture models of the upper and lower jaws, including sector ones. Models are easily fixed in any articulator. The model and basis are casted as a single whole, which does not need additional work of gypsuming and fixing pins.

Ситали - склокристалічні матеріали, високоміцні, хімічно- і термостійкі, індиферентні. Застосовують для виготовлення штучних коронок, мостоподібних протезів.

Sitall [si'tɑ:l] - a crystalline glass-ceramic with ultra low coefficient of thermal expansion. Used for the manufacture of artificial crowns, bridgeworks.

Сіалоаденіт - запалення слинної залози.

Sialadenitis [ˌsaɪələ'denaitɪs] – an inflammation of the salivary gland.

Сіалографія - метод рентгенологічного дослідження слинних проток за допомогою заповнення їх контрастними речовинами.

Sialography [ˌsaɪələ'græfi] - a method of X-ray examination of the salivary ducts by filling them with contrast agents.

Сіалодохіт - хронічне запалення вивідних протоків слинних залоз.

Sialodochitis [ˌsaɪələ'detʃaɪtɪs] - a chronic inflammation of the excretory ducts of the salivary glands. is inflammation of the duct system of a salivary gland. Sialodochitis may be associated with salivary duct strictures and salivary stones. It is common in both the parotid glands and submandibular glands.

Сідлоподібна частина бюгельного протезу – складається з базису, тіла протезу та штучних зубів, має точно прилягати до слизової оболонки альвеолярного відростка щелепи.

Saddle ['sædl] of clasp dental prosthesis - consists of the basis, the prosthetic pontic and artificial teeth, has to be exactly adjacent to the mucous membrane of the alveolar process of the jaw.

Скайси, зубнички (англ. «skyses» -небо) - декоративні прикраси для коронок зубів, маленькі, легкі, різної форми (крапельки, змійки, зірки, пів-місяці, букви, смайлики, ноти, метелики і т.д.). Дешеві скайси виготовляють із простого скла, дорогі - з гірського кришталю, кристалів Сваровські, дорогоцінних каменів або металів.

Skyce ['skaɪs] - decorative ornaments for crowns of teeth, small, light, of different forms (droplets, snakes, stars, half a month, letters, emoticons, notes, butterflies, etc.). Cheap skyces are made of simple glass, expensive ones are made of rock crystal, Swarovski crystals, precious stones or metals.

Скелет (skeleton, від грецьк. skeletos – висушений) – частина опорно-рухового апарату, що складається з кісток та з'єднань між ними. Поділяється на два відділи: осьовий (череп, хребтовий стовп, грудна клітка), додатковий (кістки верхніх кінцівок, кістки нижніх кінцівок). Маса скелета – 14-20% від маси тіла людини. Складається з 206-210 кісток.

Skeleton['skelɪtn] - the body part that forms the supporting structure of the organism. It can also be seen as the bony frame work of the body which provides support, shape and protection to the soft tissues and delicate organs. It is divided into two parts: axial (skull, spine, chest), additional (bones of the upper and lower extremities). The weight of the skeleton is 14-20% of the human body mass, consists of 206-210 bones.

Скловолокно - виготовляють із розплавленого скла у вигляді ниток, джгутів. Володіє високою міцністю, еластичністю, кольоростійкістю, біологічно інертне до тканин ротової порожнини, не викликає алергічних реакцій. Використовують для шинування зубів при захворюваннях пародонту, виготовлення мостоподібних протезів, відновлення коронок зубів на штифтах.

Glass fiber [glɑ:s 'faɪbə(r)] - a strong, light material made by twisting together small threads of glass and plastic. It has high strength, elasticity, color resistance, biologically inactive to the tissues of the oral cavity, does not cause allergic reactions. Used for splinting teeth for periodontal diseases, manufacture of bridges, restoration of crowns of the teeth on the pins.

Скловолоконний штифт - використовується для зміцнення реставрації при великих дефектах коронкової частини зуба.

Glass fiber pin [glɑ:s 'faɪbə(r)] pɪn] - used to strengthen the restoration in case of large defects of the crown part of the tooth.

Скупчення зубів (тісне положення) - стан, що виникає при відсутності достатнього місця для зубів у відповідному відділі альвеолярної відростка.

Clustering of teeth (tight position [taɪt pə'zɪʃn]) - a condition that occurs when there is not enough space for teeth in the appropriate part of the alveolar process.

Слизова оболонка (tunica mucosa) вистеляє зсередини ротову порожнину, покриває язик. Слиз зволожує і захищає слизову оболонку.

Mucous membrane ['mju:kəs 'membreɪn] - lining the inside of the mouth, covers the tongue. Mucus moistens and protects the mucous membrane.

Слина – прозора безбарвна рідина, що є продуктом діяльності малих та великих слинних залоз. Слина має рН 5,6-7,6. Склад: 98,5% води, містить солі різних кислот, муцин (слиз), лізоцим (бактерицидний агент), ферменти амілазу і мальтазу.

Saliva [sə'laɪvə] - a slightly alkaline secretion of water, mucin, protein, salts, and often a starch-splitting enzyme (as ptyalin) that is secreted into the mouth by salivary glands, lubricates ingested food, and often begins the breakdown of starches. Saliva has a pH of 5.6-7.6.

Слинна залоза під'язикова – складна розгалужена трубчасто-альвеолярна залоза, що розташована під слизовою оболонкою дна ротової порожнини в ділянці під'язикової складки, лежить над щелепно-під'язиковим м'язом. Її вивідна протока відкривається на дні власне ротової порожнини.

Sublingual gland [ˌsʌb'lɪŋgwəl glænd] - sublingual glands are a pair of major salivary glands located inferior to the tongue, anterior to the submandibular glands. The secretion produced is mainly mucous in nature; however, it is categorized as a mixed gland. The sublingual glands lie directly under the mucous membrane covering the floor of the mouth beneath the tongue.

Слинна залоза піднижньощелепна – складна розгалужена трубчасто-альвеолярна залоза, розташована в ділянці піднижньощелепного трикутника шиї. Її вивідна протока відкривається на дні власне ротової порожнини.

Submandibular gland [ˌsʌbmæn'dɪbjələr 'glænd] - previously known as **submaxillary glands** - are a pair of major **salivary glands** located beneath the lower jaws, superior to the digastric muscles. The secretion produced is a

mixture of both serous fluid and mucus, and enters the oral cavity via the **submandibular duct** or **Wharton duct**.

Слинна залоза привушна – складна розгалужена альвеолярна залоза, що розташована на бічній поверхні обличчя у привушно-жувальній ділянці. Її вивідна протока відкривається у присінок рота між першим і другим моляром.

Parotid gland [pə'ratid glænd] - a major salivary gland, a complicated branched tubular alveolar gland located on the lateral surface of the face in the parotid masticatory area. Its excretory duct opens at the vestibulum between the first and second molars.

Смушка Кеннеді (Eduard Kennedy-американський дентальний хірург) - дуга бюгельного протеза, що проходить по язиковій поверхні нижніх передніх зубів, застосовується при високому прикріпленні вуздечки язика і низькій альвеолярній частині в передньому відділі нижньої щелепи.

Kennedy bar (Eduard Kennedy - American Dental Surgeon) – (continuous bar connector) – in a mandibular removal partial denture, the bar that rests on the lingual surfaces of the anterior teeth and acts as an indirect retainer.

Сосочки язика – вирости слизової оболонки спинки язика, що містять рецептори (смакові, дотикові, температурні, больові).

Lingual papilla ['lɪŋgwəl pə'pɪlə] - the small, nipple-like structures on the upper surface of the tongue that give it its characteristic rough texture and contain receptors of taste, tactor, temperature, pain.

Сосочок привушної протоки – розташований на слизовій оболонці щоки на рівні першого або другого верхнього моляра. На його верхівці відкривається вічко вивідної протоки привушної слинної залози.

Papilla of parotid duct [pə'pɪlə /pə'ratid dʌkt] - a small elevation where the parotid duct opens into the vestibule of the mouth next to the maxillary second molar tooth.

Сплави на основі золота – 900-ї проби для штампування коронок, 750- проби для виготовлення каркасів бюгельних і шинувальних протезів, кламерів, штифтів, вкладок, клямпонів та дроту. Блоки по 5г використовують для лиття каркасів мостоподібних протезів. «Супер-Т3» - для лиття коронок і мостоподібних протезів. Високотемпературні сплави для облицювання керамікою.

Alloys on the basis of gold – gold 900 carats fine for stamping of crowns, gold 750 carats fine for the manufacture of frameworks bugel and tine prostheses, clammers, pins, inlays, fasing and wire. Blocks of 5g are used for the casting of dental bridge. “Super-T3” is used for casting of crowns and dental bridge. High-temperature alloys are used for ceramic facing.

Способи полімеризації пластмаси – *у водному середовищі за відповідного температурного режиму, *у водному середовищі з автоматичним регулюванням тиску, температури і часу полімеризації, *галогенова полімеризація.

Methods of polymerization of plastics - *in water envirement at an appropriate temperature regime, *in water enviroment with automatic regulation of pressure, temperature and polymerization time, *halogen polymerization.

Стабілізатори – речовини, які запобігають старінню матеріалу.

Stabilizer ['steɪbəlaɪzə(r)] - substance that prevents the ageing of the material.

Стабілізація повного знімного протезу (лат. «stabilis» - стійкий) – стійкість протезу підчас нежувальних рухів нижньої щелепи, яка забезпечується спеціальною методикою одержання відбитку із врахуванням функціонального стану рухомої слизової оболонки і функціональним присмокуванням.

Stability of complete denture [stə'bilɪtɪ / kəm'pli:t 'dentʃə(r)] (lat. “stabilis” — stable) - stability of the denture during the masticatory-free movements of the mandible, which is provided by a special method of obtaining an impression, including the functional state of the mucous membrane and functional suction.

Стабілізуюча функція – запобігання бічним зсувам протезу.

Stabilizing function ['steɪbəlaɪzɪŋ 'fʌŋkʃn]- prevention of lateral displacements of the prosthesis.

Стадії дозрівання (набухання) пластмаси – *піскова (гранули порошку лише змочені мономером), *ниткоподібна – гранули частково насичені мономером, *тістоподібна – гранули повністю насичені мономером, припиняється утворення ниток, маса пластична і легко піддається формуванню, *гумоподібна – пружна, еластична маса, не повністю заповнює прес-форму.

Stages of maturing (swelling) of plastics - *sand (powder granules are only moistened with a monomer), *filiform (granules are partially saturated with

monomer), * dough (granules are completely saturated with a monomer, formation of threads stop, mass is plastic and easy to form, *rubbery (elastic mass does not completely fill the mold).

Стареча (вікова) прогенія - прогенічне співвідношення щелеп без зубів. Альвеолярний відросток і тіло верхньої щелепи атрофуються з вестибулярної сторони, гілки і тіло нижньої щелепи тоншають, кут стає більш тупим, атрофується оральна поверхня альвеолярного відростка. Змінюються співвідношення альвеолярних та базальних дуг.

Aging progenia [eɪdʒɪŋ prə(ɒ) 'dʒiːniə]- progenic ratio of edentulous jaws. The alveolar process and the maxillary body are atrophied from the vestibular side, the branches and body of the mandible become thinner, the angle becomes more obtuse, the oral surface of the alveolar process atrophies. The alveolar and basal arches ratio changes.

Стеарин - воскоподібний матеріал, продукт гідролізу тваринного жиру.

Stearin ['stɪrɪn] - a waxy material, a product of hydrolysis of animal fat.

Стирання зубів - постійний процес, що прискорюється з віком. Є результатом фізіологічної функції зубів.

Abrasion (dental) [ə'breɪʒn] - the non-carious, mechanical wears of tooth from interaction with objects other than tooth-tooth contact. It most commonly affects the premolars and canines, usually along the cervical margins.

Стоматит - запалення слизової оболонки порожнини рота, який виникає при інфекційних захворюваннях, авітамінозах, отруєннях, травмування слизівки неякісними зубними протезами та ін..

Stomatitis [ˌstɒmə' taɪtɪs] - inflammatory process affecting the mucous membranes of the mouth and lips, with or without oral ulceration, which occurs in the case of infectious diseases, avitaminosis, poisoning, traumatizing of the mucous membrane by poor-quality dentures, etc.

Стрази (G.Ctrass, нім. винахідник, словар,18ст.) – прикраси зі свинцевого скла для коронок зубів, які виготовляють в заводських умовах з використанням комп'ютерних технологій, легкі (0,1г), не втрачають свого блиску під впливом їжі.

Tooth studs [tuːθ stʌd]- decorations from lead-glass for crowns that are factory fabricated using computer technologies, light (0,1 g), do not lose their gloss under the influence of food .

Суглоб скронево-нижньощелепний – єдине рухоме з'єднання кісток черепа. Складається із суглобової ямки скроневої кістки та суглобової голівки нижньощелепної кістки, внутрішньосуглобового хряща-диска, суглобової сумки, зв'язок.

Temporo-mandibular joint ['tempərə-mæn'dɪbjələɹ dʒɔɪnt] - the diarthrosis between the temporal bone and mandible that includes the condyloid process below separated by an articular disk from the glenoid fossa above and that allows for the opening, closing, protrusion, retraction, and lateral movement of the mandible

Суцільнолиті коронки – точні тонкостінні коронки, які моделюють з воску в зуботехнічній лабораторії з подальшою заміною воску на метал в ливарній

One-piece crown [ˌwʌn'pi:s kraʊn] – accurate thin-walled crowns, which are modeled with wax in the dental laboratory, followed by the replacement of waxes onto the metal in the foundry.

Сферична теорія артикуляції – базується на положенні Шпее і Уілсона про сагітальне і трансверзальне викривлення зубних рядів. Щічні горбики усіх зубів розташовуються в межах кулеподібної поверхні, а лінії, проведені через жувальні зуби по їх повздожній осі, спрямовані вгору і сходяться у решітчастій кістці черепа. Радіус сферичної поверхні дорівнює 10,4 см.

Spherical theory of articulation [ɑ:ˌtɪkjʊˈleɪʃn] - based on the concepts of Spee and Wilson on the sagittal and transversal curvature of dentitions. The axillary tubercles of all teeth are located within the sphere of the globular surface, and the lines made through the chewing teeth along their longitudinal axis, directed upwards and converging in the lattice bone of the skull. The radius of the spherical surface is 10.4 cm.

Т

«**T-Scan**» - комп'ютерна програма, складена для динамічного вимірювання оклюзійних контактів, їх контролю, тимчасових параметрів і сили навантаження.

T-Scan - a computer program designed for dynamic measurement of occlusal contacts, their control, time parameters and load forces.

Тату на зубах - модний тренд, який швидко набуває популярності. Першовідкривач – американець Девід Хевард. Методи нанесення тату - на керамічну коронку перед її спіканням, тату у вигляді наклейки, нанесення малюнку на емаль за допомогою спеціального клею.

Tattoo on the tooth - a trend that is rapidly becoming popular. The discoverer is David Havard, an American. Methods of drawing a tattoo are different: on a ceramic crown before its sintering, a tattoo in the form of a sticker, drawing of a picture on an enamel with the help of a special glue.

Твінкли - прикраси для коронок зубів, фігурки із золота, іноді з інкрустацією дорогоцінними каменями. Приклеюють до поверхні коронки зуба за допомогою композитного клею.

Twinkle ['twɪŋkl] - decorations for tooth crowns, figurines made of gold, sometimes with incrustation with precious stones. Glued to the surface of the crown of the tooth with the help of composite glue.

Текучість – властивість матеріалу, який знаходиться в рідкому або розплавленому стані, заповнювати ливарні або пресувальні форми.

Fluidity [flu 'ɪdəti] - the property of a material that is in liquid or molten state, is used to fill the casting or pressing forms.

Телерентгенограма - оглядовий рентгенівський знімок черепа (може бути прямим або бічним), на якому проектується кістковий скелет і м'які тканини, є необхідною частиною діагностики та складання плану лікування.

Teleroentgenogram - an overview of X-ray images of the skull (may be straight or lateral), on which the bony skeleton and soft tissue are projected, is a necessary part of the diagnosis and preparation of the treatment plan.

Телескопічні коронки (гр. «tele» - далеко + «skoreo» - дивлюсь) – система з двох коронок, одна з яких (внутрішній ковпачок, первинна, або матриця) зацементована на відпрепарованому зубі, інша (зовнішня з естетичним облицюванням – вторинна, або матриця) знаходиться в каркасі знімної частини комбінованої конструкції.

Telescopic crowns [ˌteləˈskɑpɪk kraʊn]- is defined as an artificial crown fabricated to fit over a coping. Telescopic crowns have been used mainly in removable dental prostheses (RDP) to connect the dentures to the remaining dentition. They may also be designated as retainers in completely abutment-borne detachable prostheses. In addition, telescopic crowns have been used successfully in removable and fixed dental prostheses supported by endosseous implants in combination with natural teeth including overdentures .

Тигель – вогнетривка ємність для нагрівання, висушування, відпалу або плавлення різних матеріалів.

Crucible [ˈkrusəbl] - a fireproof tank for heating, drying, annealing or melting of various materials.

Типи обличчя за Бауером – церебральний, респіраторний, дигестивний, м’язевий.

Bauer facetypes [ˌfeɪsˈtaɪp] - cerebral, respiratory, digestive, muscular.

Титан – сріблястий метал, не темніє з часом на повітрі, кислото- і лугостійкий. Температура плавлення - 1670⁰. Титанові сплави використовують для виготовлення імплантатів, суцільнолитих каркасів зубних протезів.

Titanium [tɪˈteɪniəm] - silvery metal, does not darken over the time in the air, acid and alkali-resistant. The melting point is 1670⁰. Titanium alloys are used for the manufacture of implants, whole piece frameworks of dentures.

Тіло кламера – нерухома частина, яка розташовується посередині апроксимальної поверхні зуба вище або нижче екватора.

Body of the clasp [ˈbɒdi / klæsp] – an immovable part, which connects the rest and the of the clasp to the minor connector. It must be rigid and above the height contour.

Тіло нижньої щелепи – ділянка кістки, що розташована між правою і лівою її гілками. Має дві частини – основу та альвеолярний відросток; усередині основи проходить канал, що містить судинно-нервовий пучок; альвеолярний відросток має комірки для зубів

Body of mandible [ˈbɒdi / ˈmændɪbl] - heavy, U-shaped, horizontal portion of the mandible extending posteriorly to the angle where it is continuous with the amus; supports lower teeth. It has two parts - the base and the alveolar process; inside the base there is a channel containing a vascular-nerve bundle; the alveolar process has alveolus.

Тканина – сформована система клітин і позаклітинної речовини, об'єднаних спільністю походження, будови і функції. В організмі людини виділяють 4 типи тканин: епітеліальну, сполучну, м'язеву, нервову.

Tissue ['tɪʃu:] - an ensemble of similar cells and their extracellular matrix from the same origin that together carry out a specific function. In the human body there are 4 types of tissues: epithelial, connective, muscular, nervous.

Тортоаномалії – поворот зуба навколо осі.

Tortoanomaly [tɔrtə'noməli] – rotary movement of the tooth around the axis.

Трансверзальні рухи нижньої щелепи - бічні рухи нижньої щелепи, що виникають в результаті скорочення латерального крилоподібного м'язу з одного боку.

Transverse movements of the lower jaw ['trænzvɜ:s 'mu:vmənt /'ləʊə(r) dʒɔ:] - lateral movements of the mandible resulting from the reduction of lateral pterygoid muscle on the one side.

Транспозиція - неправильне положення окремих зубів, зуби міняються місцями в зубній дузі при нормальному прикусі.

Transposition [ˌtrænspe'ziʃn] - change in the position of two adjacent teeth within the same quadrant.

Трейнери ортодонтичні - міофункціональні двощелепні капи, призначені для усунення причин, які призводять до порушень функцій мови, ковтання і дихання, зниження надмірного тиску м'язів і нормалізації росту зубощелепної системи без застосування брекетів. Поділяються на початкові і завершальні, для змінного і постійного прикусів.

Orthodontic trainers [ɔ:θə'dɒntɪk 'treɪnəz] - soft elastic myofunctional protective jaw caps for the mouth that covers the teeth and gums to prevent and reduce injury to the teeth, arches, lips and gums, designed to eliminate the causes that lead to speech impairment, swallowing and breathing, reducing excessive muscle pressure and normalizing the growth of the dentofacial system without the use of braces. They are divided into initial and final, for mixed and permanent occlusion.

Треми – проміжки між зубами у фронтальній та бічних ділянках, крім центральних різців.

Tremas ['treɪmə] – gaps between the teeth in the frontal and lateral areas, except for the anterior incisors.

Трепанация коронки зуба - висічення тканин зуба для забезпечення доступу до кореневих каналів.

Trepanation of tooth crown [ˌtrepəˈneɪʃn] - the excision of the tooth tissues to allow access to the root canals.

Тригер – підставка для індивідуального розташування коронок, мостоподібних протезів у керамічній печі.

Trigger [ˈtrɪɡə(r)] - a support stand for the individual placement of crowns, bridges in a ceramic oven.

Тризм - неповне відкривання рота в результаті спазму (скорочення) жувальних м'язів.

Lockjaw [lɒkdʒɔː] - masticatory spasm - incomplete opening of the mouth as a result of spasm (reduction) of masticatory muscles.

Трикутник Бонвіля - рівнобічний трикутник зі стороною 10 см, утворений з'єднанням серединних точок голівок нижньої щелепи з різцевою точкою. Цей трикутник Бонвіль у 1858 р. взяв за основу для створення анатомічного артикулятора.

Bonwill triangle [ˈtraɪæŋɡl] - a 4-inch equilateral triangle connecting the contact points of the mandibular central incisors' incisal edge (or the midline of the mandibular residual ridge) to the midpoint of each condyle, and from one condyle to the other. First described by William Gibson Arlington Bonwill in 1858 and later Bonwill developed in 1864 the first Bonwill articulator, a device for simulating the temporomandibular joint movements for manufacturing dentures, which was based on the triangle.

Трикутник ретромоллярний (замолярний) - розташовується позаду від зубних комірок третіх молярів біля основи переднього краю гілки нижньої щелепи, в ньому розташовується замолярна ямка. Ямка виповнена сполучною тканиною, вкритою слизовою оболонкою, має вигляд щільного випинання, що легко пальпується, визначає межу зубного протеза на беззубій нижній щелепі.

Retromolar triangle [ˌretrəˈmɔlə(r) ˈtraɪæŋɡl] - a depressed area formed by the bifurcation of the mandibular temporal crest and the posterior edge of the last mandibular molar, where a retromolar fossa is located. The fossa is of the connecting tissue, covered with a mucous membrane, having the form of a tight protrusion that is easily palpated, also it determines the dentures flange on the edentulous mandible.

Триммер – апарат для оформлення (обрізання) моделі. Типи: *дисківі з підключенням води; *зі шліфувальною стрічкою і витяжкою для сухої обробки цоколя моделі.

Trimmer [trimə] - a device for trimming the model. Types: * disk with water-on; * with a grinding tape and an extractor for dry modeling of base of the model.

Трифуркація – місце поділу трьох коренів зубів.

Trifurcation [ˌtraɪfəˈkeɪʃn] - the juncture of three roots in posterior teeth, primarily molars.

Тріада Нельсона – зуби і зубні дуги відповідають формі обличчя.

Nelson's triad ['traɪæd] - teeth and dental arches correspond to the facial shape.

У

Ультразвуковий апарат - апарат, що застосовують для зняття зубного каменю та нальоту за допомогою ультразвуку.

Ultrasonic apparatus [ˌʌltrəˈsɒnɪk ˌæpəˈreɪtəs]- a device used to remove concretions and tartar using ultrasound.

Уранопластика - хірургічна відновна операція з приводу вродженого незрощення піднебіння.

Palatoplasty [ˈpælətəplæsti] - a surgical restorative operation for the congenital cleft palate.

Уступ шийки зуба – сходинка, що утворена після препарування зуба для виготовлення литих або фарфорових коронок.

Shoulder of tooth neck [ˈʃəʊldə(r) /tuːθ nek] - a step formed after the preparation of the tooth for the manufacture of cast or porcelain crowns.

Утримуюча функція – запобігання сповзанню протеза з протезного ложа.

Retaining function [ˈrɪteɪnɪŋ ˈfʌŋkʃn] - prevent displacement of the prosthesis from the prosthetic bed.

Ф

Фази адаптації до знімних пластинкових протезів - *подразнення (1-ий день введення протезу), *часткове гальмування (з 1 по 5 день після введення протезу), *повне гальмування (з 5 по 33 день після введення протезу).

Stages of adaptation to removable laminar denture - *irritation (1st day of the administration of the prosthesis), * partial brake action (from 1 to 5 days after the administration of the prosthesis, *complete brake action (from 5 to 33 days after the administration of the prosthesis).

Фарбники – речовини, які вводять у фарфорові маси для надання протезам колору - двоокис титану, окиси марганцю, кобальту, цинку, хрому.

Coloring material ['kʌlərɪŋ mə'tɪəriəl] - substance that is injected into porcelain masses to provide colored dentures - titanium dioxide, manganese oxide, cobalt, zinc, chromium.

Фасетка - облицювання з порцеляни або пластмаси, за допомогою якої надають природного вигляду штучного зуба.

Dental facing ['dentl 'feɪs] - facing from porcelain or plastic, with the help of which the natural appearance of the artificial tooth is obtained.

Фізичні методи утримання повних знімних протезів – присмоктувальні камери і присмоктувальні пристрої Рауера, введення магнітів у базиси протезів для верхньої і нижньої щелеп.

Physical methods of retaining of complete removable prosthesis – vacuum chambers and vacuum devices Rauer, taking magnets in the prosthetic basis for the upper and lower jaws.

Фізіологія (від грецьк. physis – природа, logos – вчення) – наука, що вивчає закономірності функціонування живих організмів, їх окремих структур (клітин, тканин, органів, систем органів) та механізми регуляції функцій.

Physiology [,fɪzi'ɒlədʒi] (from the Greek physis - nature, logos - doctrine) - the scientific study of the functions and mechanisms which work within a living system.

Фіксація (фр. «fixer», лат. «fixus» - твердий, міцний, нерухомий) – закріплення протеза у певному положенні, тобто здатність його протидіяти силам, які скидають його вздовж шляху зняття, а також силам,

спрямованим апікально, косо, горизонтально, що сприяє швидкій адаптації.

Fixation [fɪk'seɪʃn] - the act or operation of holding, suturing, or fastening the prosthesis in a fixed position, its ability to resist its removal, as well as promoting rapid adaptation to the prosthesis.

Фіксувальні щелепнолицеві апарати – використовуються для утримування відламків у правильному положенні в разі резекції нижньої щелепи. До них відносять різні назубні шини (Ванкевич, Порта, Лімберга), позаротові апарати і підборідні праці (гіпсові, пластмасові, стандартні або індивідуальні) та головна шапочка (марлева, гіпсова, стандартна із смужок шкіри або іншого матеріалу).

Fixing dentofacial device [fɪksɪŋ ,dentə'feɪʃl dɪ'vaɪs] - used to hold fragments in the correct position in case of resection of the lower jaw. These devices include different teeth splints (Vankevich, Porta, Limberg), extra-oral devices and chin cups (gypsum, plastic, standard or individual) and head hats (gauze, gypsum, standard with stripes of leather or other materials).

Фісури – борозни на жувальній поверхні премолярів і молярів, що розділяють горбки (вістря) зуба між собою.

Fissure ['fɪʃə(r)] – sulci on the masticatory surface of premolars and molars, separating the the tooth cusps between each other.

Флос (зубна нитка) - засіб гігієни для чищення міжзубних проміжків.

Dental floss ['dentl flɒs]- a hygiene product for cleaning interdental space.

Флюороз – характерні зміни в твердих тканинах зуба (від крейдяних плям до руйнування коронки) при надмірному поступленні фтору в організм людини.

Fluorosis [ˌflʊə'rouəsɪs] - characteristic changes in the hard tissues of the tooth (from the chalk spots and destruction of the crown) under excessive intake of fluoride in the human body.

Флюс – речовини, які розчиняють окисну плівку, що утворюється під час паяння. Основним компонентом усіх флюсів є борат натрію.

Flux [flʌks] - substances that dissolve the oxygen stretch hood film that is formed during soldering. The main component of all fluxes is borate sodium.

Флюс (плавні) – речовини, що знижують температуру плавлення фарфорової маси.

Gum boil [gʌm bɔɪl] - substances that reduce the melting point of the porcelain mass.

Форми для цоколя моделі – часткові форми і форми для повного прикусу, виготовлені з еластичної маси.

Forms for the model base - partial forms and forms for full occlusion, made of elastic mass.

Форми обличчя за Вільямсом – трикутний, квадратний, округлий. Типи обличчя відповідають формі центральних різців, ці закономірності беруть до уваги у процесі виготовлення штучних зубів.

Williams facial shape ['feɪʃl ʃeɪp] - triangular, square, rounded. Types of face correspond to the form of central incisors, these patterns are taken into account in the process of manufacturing artificial teeth.

Формувальні маси – вогнетривкі матеріали, які використовують на етапі лиття металів і сплавів. Поділяють на гіпсові, фосфатні, силікатні.

Forming mass [fɔːmɪŋ mæs] - refractory materials, which are used at the stage of casting of metals and alloys. Divide into gypsum, phosphate, silicate.

Формування – процес виготовлення і підготовки форми до заливки розплавленим металом.

Modeling ['mɒdlɪŋ] - the process of manufacturing and preparing the mold before filling with molten metal.

Формула зубів – спеціальна графічна схема, в якій фіксується порядок розташування окремих зубів або їх груп за допомогою цифр або букв із цифрами. Основою будь-якої формули є поділ зубної системи на чотири квадранти (правий і лівий, верхній і нижній) вертикальною та горизонтальною лініями. Формула може бути літерною, цифровою, літерно-цифровою, груповою або розгорнутою. Найбільш поширена цифрова зубна формула ВООЗ.

Dental formula ['fɔːmjələ] - a special graphic diagram, in which the order of the location of individual teeth or their groups is fixed using figures or letters. The basis of any formula is the division of the dental system into four quadrants (right and left, upper and lower), vertical and horizontal lines. The formula may be lettered, numeric, alphanumeric, grouped, or expanded. WHO's dental formula is the most common numeric tooth formula.

Фотополімерні пластини для індивідуальних ложок - фотополімерні матеріали на основі гібридної композитної смоли в пластинах для виготовлення індивідуальних ложок - ELITE LC

TRAY(Італія), Basing Resin (Yamahachi, Японія), ін.. Відмінні і стабільні властивості матеріалу дозволяють виконувати чисту і швидку обробку. Не липне. Надлишок матеріалу може бути повторно використаний для інших робіт. Стабільний при денному світлі протягом 20 хвилин. Міцність на розрив понад 130 МПа. Полімеризується за допомогою УФ або галогенового світла (3-5хв).

Photopolymer plates for custom tray - photopolymeric materials based on hybrid composite resins in plates for the manufacture of custom trays - ELITE LC TRAY (Italy), Basing Resin (Yamahachi, Japan), etc. Excellent and stable properties of the material allow to fulfil clean and fast processing. Does not stick. Excess material can be reused for other work. Stable in daylight for 20 minutes. Ruggedness is over 130 MPa. Polymerized by ultraviolet or halogen light (3-5 minutes).

Фреза - інструмент з лезами для фрезерування.

Fraise [freiz] – a tool with blades for milling.

Фрезерувальний верстат – прилад для буріння отворів у вертикальному напрямку при виготовленні розбірних моделей, оснащений фрезерувальною голівкою, дозволяє проводити фрезерувальні, вимірювальні та полірувальні роботи. Деякі з них можуть виконувати функцію палелометра, проводити конусне і паралельне фрезерування, позначати, розблоковувати та встановлювати штифти, а також атачмени.

Milling machine ['mɪlɪŋ mə'ʃi:n] - a device for drilling holes in the vertical direction in the manufacture of collapsible models, equipped with a milling head, allows for milling, measuring and polishing work. Some of them can perform the function of the palmometer, do cone and parallel milling, mark, unlock and install pins, as well as the attachments.

Фрезерування - обробка металевих матеріалів фрезою.

Milling ['mɪlɪŋ] - processing of metal materials by a fraise.

«Фторакс» - фторвмісний акриловий співполімер для виготовлення базисів знімних протезів. Порошок – співполімер метилового ефіру метакрилової кислоти і фторкаучуку. Рідина – метиловий ефір метакрилової кислоти, що містить зшивагент диметакриловий ефір дифенілопропану. Протези, виготовлені із «Фтораксу» мають високі фізико-механічні властивості, напівпрозорі, мають колір, який добре імітує тканини порожнини рота.

“Ftoraks” - a fluorine-containing acrylic copolymer for making bases of removable dentures. Powder is a copolymer of methyl ether of methacrylic acid and fluorochemicals. Liquid is a methyl ester of methacrylic acid containing a dimethylacetate ester of biphenylpropane. Prostheses manufactured from “Ftoraks” have high physical and mechanical properties, translucent, have a color that imitate properly the tissues of the oral cavity.

Функціональне присмокування – утримання знімного протезу на беззубій щелепі завдяки створенню розрідженого повітряного простору (вакууму) між поверхнею протеза і слизівкою за умови збереженого замкнутого клапану.

Functional sucking [ˈfʌŋkʃənəl sʌkɪŋ] – bonding of a removable prosthesis on the edentulous jaw due to the creation of a rarefied air space (vacuum) between the surface of the prosthesis and the mucosa, provided the valve is closed.

Функціональний відбиток – негативне відображення тканин протезного поля під час функції жувальних м’язів і рухомої слизової оболонки

Functional imprint [ˈfʌŋkʃənəl ɪmˈprɪnt] - negative reflection of the tissues of the prosthetic field during the function of chewing muscles and moving mucous membrane

Функціональні апарати - знімні апарати, які стимулюють ріст щелеп за рахунок нормалізації функцій м’язів щелепно-лицевої ділянки.

Functional appliance [ˈfʌŋkʃənəl əˈplaɪəns] – a removable appliance that stimulates jaw growth due to the normalization of muscle functions of the dentalfacial area.

Функціональні проби - комплекс рухів губ і язика, ковтання, відкривання рота, які спричиняють коливання рухомих тканин на краях відбитку і діють у певному напрямку з відповідною тривалістю та амплітудою. Застосовують для оформлення країв функціонального відбитку беззубих щелеп.

Functional tests [ˈfʌŋkʃənəl tests] - a complex of movements of the lips and tongue, swallowing, mouth opening, which cause fluctuations of moving tissues at the borders of the impression and operate in a certain direction with the corresponding duration and amplitude. They are used to design the borders of the functional impression of the edentulous mandibles.

Функціональні проби Гербста - повний комплекс функціональних проб для оформлення країв індивідуальної ложки і функціонального

відбитку, який одержують при відкритій ротовій порожнині. Забезпечують утримання повних знімних протезів у 70% випадків.

Herbst (functional) tests ['fʌŋksjənl tests] - a complete set of functional tests for the design of the borders of the custom tray and functional impression, which is obtained when mouth is open. Provide retaining of complete removable dentures in 70% of cases.

Функціонально -присмоктувальний відбиток – відбиток беззубої щелепи, краї якого перекривають нейтральну зону на 1-2 мм, за лінією «А» також 1-2 мм.

Functionally-sucked impression ['fʌŋksjənlɪ-əd'hi:sɪv ɪm'preʃn] - an impression of the edentulous jaw, borders of which overlap the neutral zone by 1-2 mm, along the line “A” also by 1-2 mm.

Функція – специфічна діяльність клітини, тканини, органа, системи органів, організму в цілому (наприклад, функцією м'язевої тканини є скорочення; функції травної системи – моторна, секреторна, всмоктувальна, екскреторна), жувальна функція.

Function ['fʌŋksjən] - specific activity of the cell, tissue, organ, system, the body as a whole (for example, the function of muscle tissue is reduction, the function of the digestive system is motor, secretory, absorptive, excretory), chewing function.

X

Хейліт – запалення червоної облямівки, слизової оболонки і шкіри губ рота.

Cheilitis - inflammation of the lips. This inflammation may include the perioral skin (the skin around the mouth), the vermilion border, or the labial mucosa.

Хімічна колба - вогнетривка посудина для відбілювання металевих коронок.

Chemical flask ['kemɪkl flɑːsk]- refractory vessel for bleaching metal crowns.

Ц

Цемент – тверда грубоволокниста тканина зуба, що покриває дентин кореня зуба, містить 70% неорганічних сполук і 30% органічних речовин.

Cement [sɪ'ment] - a hard coarse-fiber tooth that covers the dentin of the tooth root, contains 70% inorganic compounds and 30% organic matter.

Центральне співвідношення щелеп – розташування щелеп у трьох взаємно перпендикулярних площинах, при якому суглобові голівки знаходяться у верхньо-задньому положенні в суглобових ямках, з якого нижня щелепа може вільно здійснювати бічні та обертальні рухи навколо термінальної шарнірної осі, яка проходить через суглобові голівки.

Centric jaw relation ['sentrik dʒə ri'leɪʃn] - the mandibular jaw position in which the head of the condyle is situated as far anterior and superior as it possibly can within the mandibular fossa/glenoid fossa.

«Церек» - апарат для комп'ютерної реконструкції коронкової частини зуба, дає можливість виготовити порцелянову вкладку, вінір чи коронку за одне відвідування безпосередньо в кріслі пацієнта.

“**Tserek**” - a device for computer reconstruction of the crown portion of the tooth, makes possible to fabricate a porcelain inlay, veneer or crown during one visit to the dentist's.

Цирконію діоксид – сировиною для одержання цирконію є циркон – мінерал солей кремнієвої кислоти. Застосовується для виготовлення коронок, мостоподібних протезів на імплантатах та ін. Використовується спеціальне обладнання за технологією, яка дає можливість регулювати її параметри з точністю до 0,01мм. Коронки ідеально прилягають до ясен, створюючи природний розподіл тиску, виключають проникнення рідин, мікрочасток їжі і мікробів у простір між коронкою і яснами.

Zirconium dioxide [zɜ:'kæʊniəm daɪ'ɒksaɪd] - the raw material for zirconium containing is zircon - a mineral of salts of silicic acid. Used to manufacture crowns, bridgeworks on implants, etc. Special equipment is used according to the technology, which makes it possible to adjust its parameters with the accuracy of 0,01 mm. Crowns fit perfectly to the gums, creating a natural pressure distribution, eliminate the fluid penetration, microparticles of food and microbes into the space between the crown and gums.

Ч

Частина ясен вільна (маргінальна) – прилягає до поверхні зуба в ділянці його шийки, має ясенний край.

Interdental gingiva (marginal) [ˌɪntəˈdentl ˈdʒɪndʒɪvə] - fits the surface of the tooth in the area of its neck, has gingival margin.

Частина ясен прикріплена (альвеолярна) – відповідає ділянці ясен, що зрощена з окістям альвеолярних дуг щелеп та поверхнею шийки зуба.

Attached gingiva (alveolar) [əˈtætʃt ˈdʒɪndʒɪvə] - portion of the gingiva which is firm and resilient and is bound to the underlying cementum and the alveolar bone, thus being immovable.

Часткова брекет система – брекет-система, до якої приєднані зуби на одній щелепі або частина зубів.

Partial braces [ˈpɑːʃl breɪs] – braces to which teeth are attached on one jaw or a part of the teeth.

Часкова втрата зубів – патологічний стан, який виникає після втрати одного або декількох зубів. Часткова втрата зубів призводить до морфологічних та функціональних порушень жувально-мовного апарату.

Partial loss of teeth [ˈpɑːʃl lɒs tiːθ] - a pathological condition that occurs after the loss of one or more teeth. Partial loss of teeth leads to morphological and functional disorders of the masticatory-lingual apparatus.

Частковий знімний пластинковий протез - знімний протез, який складається зі штучних зубів, розташованих у базисі, виготовленому зі спеціальної пластмаси під колір ясен, механічних фіксаторів.

Partial removable laminar denture [ˈpɑːʃl rɪˈmuːvəbl ˈlæmənər ˈdentʃə(r)] - a removable prosthesis, which consists of artificial teeth, located in the basis, made of special plastics according to color of the gums, mechanical cribs.

Череп – частина осцевого скелета, що має лицевий та мозковий відділи. Побудований з парних та непарних кісток, які з'єднані між собою (окрім нижньої щелепи та під'язикової кістки) за допомогою швів. Є вмістилищем для головного мозку, органів зору, слуху і рівноваги, нюху, початкових відділів травної і дихальної систем.

Skull [skʌl] – the hard bone case that gives a human's head its shape and protects the brain. The skull is composed of two parts: the cranium and the mandible. In the human, these two parts are the neurocranium and the viscerocranium or facial skeleton that includes the mandible as its largest bone.

The skull forms the anterior most portion of the skeleton and is a product of cephalisation — housing the brain, and several sensory structures such as the eyes, ears, nose, and mouth.

Череп лицевий – відділ черепа, що містить органи зору, нюху, смаку, початкові відділи травної та дихальної систем. Побудований з парних (носової, слізної, верхньощелепної, виличної, піднебінної кісток, нижньої носової раковини) та непарних (нижньощелепної, під'язикової, леміша) кісток.

Facial skull ['feɪʃl skʌl]- the skull section, which houses the organs of sight, smell, taste, the initial parts of the digestive and respiratory systems. It is constructed of paired (nasal, lacrimal, maxillary, zygomatic, palatal bones, lower nasal concha) and odd (mandibular, hyoid) bones.

Череп мозковий – відділ черепа, що містить орган слуху і рівноваги, головний мозок. Має дві частини: верхню – склепіння, нижню – основу. Побудований з парних (скроневої, тім'яної) та непарних (лобової, потиличної, решітчастої, клиноподібної) кісток.

Cerebral cranium [sə'ri:brəl 'kreɪniəm] – part of the skull which encloses the organ of hearing and balance, the brain. It has two parts: the upper - the vault, the lower - the basis. It is constructed of paired (temporal, parietal) and odd (frontal, occipital, ethmoid, sphenoid) bones.

Ш

Шарпа апарат - зуботехнічний апарат для протягування металевих гільз, складається зі стійкої рами, двох дисків, укріплених в ній і гвинта з ручкою. Нижній диск має отвори різного діаметру - від 24 до 3 мм. Верхній диск містить пуансони відповідно до кількості отворів на нижньому диску. Обертаючи за допомогою ручки гвинт, пуансон направляє металеву гільзу, протягаючи її через отвори нижнього диска .

Sharpe apparatus [ˌæpə'reɪtəs] - a dental apparatus for dragging metal sleeves, consisting of a stable frame, two discs, fortified in it and a screw with a handle. The lower disk has holes of different diameters - from 24 to 3 mm. The upper disk contains punches according to the number of holes on the lower disk. By rotating the screw with the handle, the punch directs the metal sleeve, extending it through the holes of the lower disk.

Шийка зуба - частина зуба між коронкою і коренем, охоплена яснами.

Tooth neck [tu:θ nek]- also called the dental cervix, sits between the crown and root. It forms the line where the cementum (that covers the root) meets the enamel.

Шийка зуба анатомічна – частина зуба, розташована на межі між анатомічною коронкою і коренем, дещо звужена; в нормі – охоплена слизовою оболонкою ясен, відповідає емалево-цементній межі.

Anatomical neck of the tooth [ˌænə'tɒmɪkl nek] - a part of the tooth, located on the border between the anatomical crown and the root, slightly narrowed; in norm - covered by gingival mucosa, corresponds to the enamel-cementum junction.

Шийка зуба клінічна - лінія ясенного краю, що визначається об'єктивно по відношенню до видимої частини коронки зуба.

Clinical neck of the tooth [ˈklɪnɪkl nek]- a line of the gingival margin, which is determined objectively to the visible portion of the crown of the tooth.

Шина зубна балкова – шина, яка призначена для фіксації рухомих зубів при лікуванні пародонтозу.

Beam tooth splint [bi:m tu:θ splɪnt] - a splint designed to fix movable teeth in the treatment of paradontosis.

Шини для зубів знімні - індивідуальні конструкції знімних шин (кап), які одночасно фіксують зуби, що залишились, і заповнюють проміжки на місці видалених. Виготовляються з прозорого

біопластичного матеріалу, застосовуються для іммобілізації рухомих зубів при захворюваннях пародонту і переломах щелепних кісток.

Removable tooth splints [rɪ'mu:vəbl tu:θ splɪnts] - individual designs of removable splints (occlusal splints), which simultaneously fix the remaining teeth, and fill the gaps in the area of the removed teeth. Made from transparent bioplastic material, used to immobilize moving teeth in diseases of the parodontium and fractures of the mandibula.

Шинування зубів скловолокном - фіксація скловолоконної стрічки у попередньо підготовленій борозні на поверхні зуба за допомогою композитного матеріалу. Верхні фронтальні зуби шинують з вестибулярної сторони, нижні – з оральної. При шинуванні бічних зубів борозна під стрічку створюється на їх жувальній поверхні.

Teeth splinting by fiberglass [ti:θ splɪntɪŋ /'faɪbəglɑ:s] - fixing a fiberglass tape in a pre-prepared sulcus on the tooth surface using a composite material. The upper front teeth are splinted from the vestibular side, the lower ones are splinted from the oral side. While splinting the lateral teeth, the sulcus under the tape is created on their masticatory surface.

Шинування зубів - процес зміцнення зубів, попередження їх подальшого розхитування, внаслідок відновлення тканин пародонту і рівномірного розподілу жувального навантаження. Матеріали для шинування: скловолокно, шовк, поліетилен, арамідна нитка.

Teeth splinting [ti:θ splɪntɪŋ] - the joining of two or more teeth with a rigid unit by means of fixed or removable restorations. This prevents teeth loosening due to the restoration of the tissues of the parodontium and uniform distribution of mastication load. Materials for splinting: fiberglass, silk, polyethylene, aramid thread.

Шкала кольорів – систематизує усі можливі відтінки кольору природного зуба і компонує їх у єдину шкалу (наприклад, «VITAPAN 3D-MASTER», фірми «Vita», Німеччина, має 5 груп світлот та 26 еталонних зубів).

Colour grade ['klɒ(r) greɪd] - systematizes all possible shades of color of the natural tooth and compiles them into a single grade (for example, VITAPAN 3D-MASTER, Vita, Germany, has 5 groups of light and 26 etalon teeth).

Шліфдвигун - пристрій для механічної обробки та полірування зубних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів.

Polishing machine ['pɒlɪʃɪŋ mə'ʃi:n] - a device for mechanical processing and polishing dentures, orthodontic and dentofacial devices.

Шліфувальні матеріали – матеріали, які застосовують для згладжування поверхні протезів. Зі шліфувальних матеріалів виготовляють різні абразивні інструменти: сепараційні диски, фасонні карборундові головки, шліфувальні камені для шліфдвигунів і бормашин.

Polishing material ['pɒlɪʃɪŋ mə'tɪəriəl] - materials used to smooth the surface of dentures. Abrasive tools are made from polishing materials: separating discs, shaped carborundum heads, polishing stones for polishing machines and drills.

Шліфування пластинкового протезу - проводиться глянцепапером, зафіксованим у паперотримачі. Починають шліфування глянцепапером від зерен більшої величини і закінчують зернами мінімальної величини. Після шліфування поверхня протезу повинна мати матову і гладку поверхню.

Polishing of laminar denture ['pɒlɪʃɪŋ /'læmənər 'dentʃə(r)] - made with glossy paper, fixed in a paper holder. Polishing starts with large size grained paper and finishes with small size grained paper. After polishing the surface of the prosthesis should have matt and smooth surface.

Шлях виведення бюгельного протезу – рух протезу в протилежному, зворотному напрямку, тобто від моменту відокремлення базису від слизової оболонки протезного ложа до повної втрати контакту утримувальних елементів з опорними зубами.

Path of displacement of partial removable clasp prosthesis - the movement of the prosthesis in the opposite, reverse direction, that is, from the moment of detaching the basis from the mucous membrane of the prosthetic bed to the complete loss of contact of the retainers with the abutments.

Шлях уведення бюгельного протезу – відповідає рухові протеза від початкового контакту його кламерних елементів з опорними зубами до кінцевого розташування на тканинах протезного ложа (за правильно вибраного шляху – оклюзійні накладки розташовуються у своїх ложах, а базис - на протезному ложі).

Path of insertion of partial removable clasp prosthesis - corresponds to the movements of the prosthesis from the initial contact of its clammeric elements with the abutments to the final position on the tissues of the prosthetic bed (if this path is correctly chosen, the occlusal onlays are located in their beds, and the basis - on the prosthetic bed).

Шов піднебінний поперечний – утворюється вздовж зрощення піднебінних відростків верхньощелепних кісток та горизонтальних пластинок піднебінних кісток.

Transverse palatine suture ['trænzvz:s 'pælətəm 'su:tʃə(r)] - a cranial suture between the palatine process of maxilla and the palatine bone.

Шов піднебінний серединний (поздовжній, сагітальний) – утворюється вздовж зрощення міжщелепних кісток, піднебінних пластинок верхньощелепних кісток та горизонтальних пластинок піднебінних кісток.

Median (sagittal) palatine suture ['mi:diən 'pælətəm 'su:tʃə(r)] – the line of junction between the horizontal parts of the palatine bones that extends from both sides of the skull to form the posterior part of the hard palate.

Шпатель - пластмасовий або металевий інструмент, що має форму лопатки, застосовується для замішування гіпсу, приготування відбиткових мас.

Spatula ['spætʃələ] - a plastic or metal implement with a broad, flat, blunt blade, used for mixing gypsum, the preparation of impression masses.

Шпатель зуботехнічний - застосовується для моделювальних робіт з воску при виготовленні різноманітних конструкцій зубних протезів. Складається з дерев'яної або пластмасової ручки, з одного кінця – гостре лезо з виїмкою для наповнення воском або без неї, другий кінець заокруглений і загнутий у формі прямокутника, також з виїмкою або без неї. Довжина великого шпателя – 170мм, малого – 128мм.

Dental spatula ['dentl 'spætʃələ] - used for wax positioning in the manufacture of various designs of dentures. Consists of a wooden or plastic handle, with a sharp blade with a hole for filling with wax or without it on one end, the other end is rounded and curved in the form of a rectangle, with or without a hole. The length of a large spatula is 170 mm, and a small one is 128 mm.

Штамп – в зубопротезній техніці терміном "штамп" називають копію (модель) зуба з легкоплавкого сплаву, на якій проводиться штампування металевий гільзи для утворення штучної коронки.

Dental die ['dentl daɪ] - in dentistry, the positive reproduction of the form of a prepared tooth in any suitable hard substance, usually in metal or specially prepared (improved) artificial stone.

Штапування – метод виготовлення металевих гільз, коронок, капів та інших деталей протезів. Для штапування виготовляють штамп і контрштамп. Відомі способи штапування - зовнішній, внутрішній, комбінований. Частіше застосовують комбінований метод штапування (ММСІ), який полягає в поєднанні зовнішнього і внутрішнього.

Stamping ['stæmpɪŋ] - a method of manufacturing metal sleeves, crowns, mouth guards and other parts of dentures. For stamping a die and a counterdie are made. Such methods of stamping as external, internal, combined are known. A combined method of stamping is widely used, this method combines both external and internal methods.

Штифти (піни) – стандартні штифти для виготовлення розбірної моделі, латунні або покриті нікелем, в більшості з втулками зі штекерним штифтом або фіксувальною голкою.

Pin [pɪn] – a standard pin for making a split cast, covered with latten brass or nickel, mostly they can be with sleeves with a plug pin or fixing needle.

Штучні пластмасові зуби – виготовляють з акрилових стоматологічних пластмас різних за формою, розміром і кольором. Способи одержання акрилових зубів: *мономер-полімерний, *порошковий. Найновішою технологією виготовлення акрилових зубів є дизайн і планування конструкцій зубних протезів за допомогою комп'ютера.

Artificial plastic teeth [ˌɑːtrɪˈfiʃl 'plæstɪk tiːθ] - made of acrylic stomatological plastics of different shapes, sizes and colors. Methods of manufacturing acrylic teeth: *monomer-polymeric, *powdered. The latest technology in the manufacture of acrylic teeth is the design and planning of dental prosthesis using a computer.

Штучні фарфорові зуби – сировиною для виготовлення фарфорових зубів є шихта, яка містить польовий шпат, каолін, кварц, оксид магнію, тальк, карбонати літію, натрію і барію. Карбонати належать до легкоплавких домішок (плавні), які регулюють температуру плавлення. Процес спікання шихти називають фриткуванням (плавленням), а продукт, що утворюється, - фритою. Спікання проводять вакуумним шляхом. Фарфорові зуби випускають різних фасонів і розмірів, з'єднуються з базисом протезу механічним шляхом за допомогою клямпових та діаторичних отворів.

Artificial porcelain teeth [ˌɑːtrɪˈfɪʃl ˈpɔːsəlɪn tiːθ] - raw material for making porcelain teeth is a charge mixture that contains feldspar, kaolin, quartz, magnesium oxide, talc, lithium carbonates, sodium and barium. Carbonates belong to low-melting impurities which regulate the melting point. Sintering process of the charge mixture is called fritting and the resulting product is called frit; carried out by vacuum. Porcelain teeth are manufactured of different forms and sizes, connecting with the basis of the prosthetic mechanically using krampons and diatheric openings.

Щ

Щелепа верхня - парна кістка лицевого скелету, складається з тіла і чотирьох відростків: лобового, виличного, піднебінного, альвеолярного; бере участь в утворенні нижньої стінки орбіти, бічної стінки порожнини носа і твердого піднебіння.

Upper jaw (maxilla [mæk'sɪlə]) – one of two identical bones that form the upper jaw. The maxillae meet in the midline of the face and often are considered as one bone. They are described as the architectural key of the face because all bones of the face except the mandible touch them. Together the maxillae form the floor of the orbit for each eye, the sides and lower walls of the nasal cavities, and the hard palate. The lower border of the maxilla supports the upper teeth. Each maxilla contains an air space called the maxillary sinus.

Щелепа нижня – це непарна кістка лицевого черепа. Складається з тіла й двох гілок, спрямованих догори, кожна з яких закінчується вінцевим і суглобовим відростками; тіло має основу та альвеолярний відросток. Єдина кістка, яка з'єднується з черепом за допомогою суглоба.

Lower jaw (mandible ['mændɪbl]) - the horseshoe-shaped bone forming the lower jaw. It consists of a central portion, which forms the chin and supports the lower teeth, two perpendicular portions which upward the back of the chin on either side and articulate with the temporal bones.

Щипці дзьобоподібні для коронок - призначені для формування зубних коронок. Робоча частина інструмента - звужені губки, вигнуті по ребру у вигляді дзьоба з гладкою внутрішньою поверхнею.

Beak-shaped crown forceps [bi:kʃeɪpt kraʊn 'fɔ:sɛps] - designed to form dental crowns. The working part of the tool is narrowed lips, curved on the edge in the form of a beak with a smooth inner surface.

Щипці круглогубці - призначені для виконання зуботехнічних робіт, зокрема вигинання плеча кламера.

Round nose pliers [raʊnd nəʊz 'plaiəz] - designed for dental work, in particular the bending of the arm of the clasp.

Щічний коридор (лінія тіні) – за наявності природних зубів під час усмішки в кутах ротової порожнини з'являється лінія тіні або так званий щічний коридор. З естетичних міркувань у процесі конструювання верхнього зубного ряду дистальну частину ікла звертають до

вестибулярних поверхонь жувальних зубів так, щоб під час усмішки у пацієнта з'являвся темний вільний простір в кутах порожнини рота.

Buccal corridor ['bʌk(ə)l 'kɔːrɪdɔː(r)]- more commonly referred by orthodontists as negative space present between the lateral aspects of maxillary posterior teeth and the corner of the mouth during smile which appears as a black or dark space.

Щоки - бічні стінки порожнини рота, зовні покриті шкірою, зсередини - слизовою оболонкою.

Cheek [tʃi:k] - the soft part of the face that is below the eye and between the mouth and ear, covered with skin outside, and with mucous membrane inside.

Я

Язик (лат. *lingua*, грецьк. *glossum*) – м'язевий орган, що розташовується у власне ротовій порожнині; ущільнене тіло овально-втягнутої форми.

Tongue [tʌŋ] - the soft, movable part in the mouth that is used for tasting and eating food and in human beings for speaking.

Ясенний (міжзубний) сосочок – частина слизової ясен, розташованих у проміжку між двома сусідніми зубами.

Gingival (interdental) papilla [ˌdʒɪnˈdʒaɪv(ə)l pəˈpɪlə] - the triangular wedge of gingiva between two adjacent teeth.

Ясенний кламер – відросток базису, що розташовується в ділянці перехідної складки у фронтальній ділянці. Якщо кламер виготовляється в комбінації дроту з пластмасою, то такий кламер називають пелотом.

Gingival clasp [ˌdʒɪnˈdʒaɪv(ə)l klæsp] - a process of the basis that is located in the mucobuccal fold in the frontal area. If a clasp is made in combination of wire and plastic, then such a clasp is called a pelotte.

Предметний покажчик
Subject index

A

Абатмент 7

Abutment

Абдукція 7

Abduction

Абразивні матеріали 7

Abrasive materials

Абразія 7

Abrasion

Абсорбція 7

Absorption

Абстракція 7

Abstraction

Абсцес 8

Abscess

Авітаміноз 8

Avitaminosis

Автоінтоксикація 8

Autointoxication

Автоклав 8

Autoclave

Автоліз 8

Autolysis

Автомат 8

Automat

Автоматичний мультивак 8

Automatic multivac

Автоматичний принцип 8

Automatic principle

Автопластика 9

Autoplasty

Авторегуляція 9

Autoregulation

Автотрансплантація 9

Autotransplantation

Агенезія 9

Agensis

Агнатія 9

Agnathia

Адамантобласти 9

Adamantoblast

Адаптація 9

Adaptation

Адгезивні мостоподібні протези 10

Adhesive bridge prostheses (adhesive dental bridgework)

Адгезивні системи 10

Adhesive systems

Адгезія 11

Adhesion

Аддукція 11

Adduction

Аденіт 11

Adenitis

Аденгія 11

Edentulism

Аденгія вторинна 11

Secondary edentulism

Аденгія первинна 11

Primary edentulism

Адипінова кислота 12

Adipic acid

Адреналін 12

Epinephrine (adrenalin)

Адсорбенти 12

Adsorbent

Аерація 12

Aeration

«Aerodentis» 12

Aerodentis

Аерозолі 13

Aerosols

Азбест 13

Asbestos

Азотна кислота 13
Azotic acid (Acidum nitricum)
Аква 13
Aqua
Акінезія 13
Akinesia
Акрилові пластмаси 13
Acrylic resin
«Акрилоксид» 13
Acroloxide
Акрилонітрил 14
Acrylonitrile
«Акрі-Фрі» 14
Acry - Free
«Акродент 02» 14
Acrodent 02
Акроцефалія, акроцефалія 14
Acrocephalia
Акромегалія 14
Acromegalia
«Акроніл» 15
Acronyl
Аксіограф 15
Axiograph
Аксіографія 15
Axiography
Активатор 16
Activator
Активація апарату 16
Activation of a device
Активні апарати 16
Active devices (units)
Акумуляція 16
Accumulation
Алерген 16
Allergen
Алергія 16
Allergy
Алергологічна проба 16
Allegic test (cutaneous test)
Алмаз 17
Diamond
Алогнатія 17
Alognatia
Алопластика 17
Alloplasty
Алотропія 17
Allotropy
Аломеризм 17
Allomerism
Альвеола 17
Alveole
Альвеоліт 17
Alveolitis
Альвеолярна дуга 17
Alveolar arch
Альвеолярна піорея 18
Alveolar pyorrhoea
Альгінатні відбиткові маси 18
Alginate imprinting masses
Альма-матер 18
Alma Mater
Амальгама 18
Amalgam
Амбулаторія 18
Outpatient department
Аморфний 18
Formless
Ампула 18
Ampule
Ампутація 19
Amputation
Амфотерність 19
Amphotericity
Анаболізм 19
Anabolism
Анаероби 19
Anaerobic organisms

Аналіз 19
Analysis
Аналог 19
Analogue
Анальгія 19
Analgia
Анастомоз 19
Anastomosis
Анатомічна ретенція 19
Anatomical retention
Анатомічна шийка 20
Anatomical cervix
Анатомічний відбиток 20
Anatomical impression
Анатомічні орієнтири для конструювання зубних рядів у протезах для беззубих щелеп 20
Anatomical marks for constructing dental arch in prostheses for edentulous jaws
Анатомія 20
Anatomy
Анатомія вікова 20
Age anatomy
Анатомія патологічна 21
Pathological anatomy
Анатомія пластична 21
Plastic anatomy
Анатомія порівняльна 21
Comparative anatomy
Анатомія системна 21
Systemic anatomy
Анатомо-фізіологічний метод визначення центрального співвідношення беззубих щелеп 21
Anatomical and physiological method for determining the central ratio of the edentulous jaws
Анафілаксія 22
Anaphylaxis
Ангуляція 22
Angulation
Анестезія 22
Anaesthesia
Анетія 22
Anotia
Анкілоз 22
Acampsia
Анод 22
Anode
Аномалії 22
Anomaly
Аномалії прикусу 22
Anomale of occlusion (malocclusion, anomaly of bite, abnormal bite, abnormal occlusion)
Аномальний 23
Anomalous
Анти- 23
Anti-
Антибіотики 23
Antibiotic
Антидоти 23
Toxicide
Антикоагулянт 23
Anticoagulant
Антикорозійний 23
Anticorrosive
Антимікробні агенти 23
Antimicrobial agent
Антропо- 23
Anthropo-
Апарат Айнсворта 23
Ainsworth Apparatus
Апарат зубощелепний 24
Dentofacial apparatus
Апарат органів 24
Apparatus of organs

Апарат Френкеля 23
Fraenkel's apparatus
Апарати для ортодонтичного лікування 24
Apparatus for orthodontic treatment
Апарати зубощелепні 24
Dentofacial apparatus
Апекслокатор 24
Apex locator
Аплазія 24
Aplasia
Апноє 24
Apnea
Апоневроз 24
Aponeuroses
Апроксимальні поверхні зуба 24
Approximal tooth surfaces
Арамідна нитка 25
Aramid thread
«Аркус Дігма» (KaVoDental, Німеччина) 25
Arcus Digma
Армування 25
Reinforcing
«Artglass» 25
«Artglass»
Артерії 26
Artery
Артикулятори 26
Articulator
Артикулятори середньо-анатомічні 26
Medium-anatomical (non-adjustable) articulator
Артикулятори універсальні (повністю регульовані) 27
Universal (fully adjustable) articulators
Артикуляція 27

Articulation
Асиметрія 27
Asymmetry
Асистент 28
Assistant
Асклепій 28
Asclepius
Аспірація 28
Aspiration
Асфіксія 28
Asphyxia
Атачмени 28
Attachment
Атрофія 28
Atrophy
«Ауробласт», «Ауробласт С» 28
«Auroblast» «Auroblast C»
Афагія 28
Aphagia
Ацетали, ацеталіки 28
Acetals

Б

Базаліома 29
Basalioma
Базальна дуга 29
Basial bar
Базис 29
Basis
Базис бюгельного протезу 29
Basis of bugel prosthesis
Базисні матеріали 29
Basic materials
«Бакрил» 29
«Bacryl»
Бактерициди 30
Bactericide
Бактерицидні цементы 31

Bactericidal cements

Балкова система фіксації бюгельних протезів за Румпелем-Дольдером 30

Bar retaining system of bugel prostheses by Rumpel-Dolder

Бандаж 30

Bandage

Барвники 30

Colourant

Баро- 30

Varo-

Батрокефалія, батрокефалія 31

Bathrocephaly

Безколірна базисна пластмаса 31

Colorless base plastic

Безметалева кераміка 31

Metal-free ceramics

Безперевний багатоланковий кламер 31

Continuous bar connector

Бензин 32

Petrol

Биніна капа 32

Binin appliance (occlusal splint)

Бік нижньої щелепи балануючий 32

Balancing side of mandibular bone (lower jaw)

Бік нижньої щелепи робочий 33

Working side of mandibular bone (lower jaw)

Білатеральність 33

Bilateralism

Бінокулярні лупи 33

Vinocular loupe

Біо- 33

Bio-

Біомеханіка нижньої щелепи 33

Biomechanics of the low jaw

Біомеханічні методи фіксації повних знімних протезів на беззубі щелепи 33

Biomechanical methods of fixing complete removable dentures on edentulous jaws

Біомеханічні основи шинування зубних рядів 34

Biomechanical bases of splinting of dental arch)

«Віо-Рак» 34

«Bio-Rack»

Біопсія 34

Biopsy

Біофізичний метод утримання повного знімного протезу 34

Biophysical method of bonding a complete removable prosthesis

Біпрогнатія 35

Biprognathia

Біфуркація 35

Bifurcation

Блека класифікація порожнин 35

Black's classification of cavities

«Боксил-екстра» 35

“Boxil-Extra”

Бондингові системи 35

Bonding systems

Бор 36

Dental drill

Брекет 36

Dental bracket

Брекет-система 36

Dental bracket system

«Брекристал» 36

“Brecrystal”

Бруксизм 36

Bruxism

Бура 37

Borax

Бюгель 37

Bugel

Бюгельний протез з атачменами 37

Bugel denture (bugel prosthesis, partial removable clasp prosthesis) with attachment

Бюгельний протез з кламерами 37

Bugel denture (bugel prosthesis, partial removable clasp prosthesis) with clammers**B**

Вакуум 37

Vacuum

Вакуумні змішувачі 37

Vacuum mixer

Валик оклюзійний (прикусний) 38

Occlusal rim

Вантове шинування 38

Cable splinting

Вантовий мостоподібний протез 38

Cable dental bridge

Вени 39

Veins

«VertexThermoSens» 39

Vertex Thermo Sens

Верхньощелепна (гайморова) пазуха 39

Maxillary sinus (antrum of Highmore)

Вестибулярні пластинки 39

Vestibular plates

Вестибулярний апарат 40

Vestibular apparatus

Висота відносного фізіологічного

споккою 40

Demention of relative physiological rest position

Висота міжальвеолярна (висота прикусу) 40

Occlusal vertical dimension

Висота оклюзійна 40

Dimention of occlusion

Виставлення штучних зубів на приточці 41

Artificial tooth placement on the inflow

Вібростолик 41

Vibratory table

Відбиткові ложки 41

Moulding spoon

Відбиткові матеріали 42

Impression materials

Відбиток 42

Impression

Відбіл 42

Whitening

Відбілювання 42

Bleaching

Відкладення зубні 42

Dental deposit

Відкритий прикус 43

Open occlusion

Відпал (випал) 43

Annealed

Відпуск 43

Release

Відросток альвеолярний (комірковий) 43

Alveolar process

Відросток кламера 43

Appendage clammer

Відросток суглобовий 43

Articular process

- Вініри 44
- Veneer**
- Віск 44
- Wax**
- Віск базисний 44
- Dental wax**
- Віск липкий 44
- Dental adhesive wax**
- Віск моделювальний для вкладок 44
- Shape wax for inlays**
- Віск моделювальний для мостоподібних робіт 45
- Shape wax for bridges**
- Вітаміни 45
- Vitamins**
- Вкладка 45
- Inlay**
- Власне ротова порожнина 45
- Oral cavity**
- Внутрішні напруги в пластмасі 46
- Internal stress in plastic**
- Внутрішньокореневий фіксатор 46
- Dental root post**
- Внутрішньо-позаротові методи реєстрації рухів нижньої щелепи 46
- Inner extraoral methods of registration of mandibular movements**
- «Вовча паща» 46
- Cleft palate**
- Воскові суміші 46
- Mixture of waxes**
- «Восколіт 03» 47
- Voskolit 03**
- Воскотопка 47
- Wax melter**
- Втома матеріалів 47
- Fatigue of materials**
- Вуглецеві штифти 47
- Carbon pin**
- Вузечка верхньої губи 47
- Frenulum of the upper lip**
- Вузечка нижньої губи 47
- Frenulum of the lower lip**
- Вузечка язика 48
- Frenulum of the tongue**
- Г**
- Газова пористість 48
- Gas porosity**
- Гайморит 48
- Maxillary sinusitis**
- Галітоз 48
- Bas smell**
- Гальванічне покриття металами пластмасових базисів 48
- Galvanic coating of plastic base with metals**
- Гангрена 49
- Gangrene**
- Гартування металу 49
- Metal warping**
- «Гелін – дублювальна маса» 49
- "Helin as a duplicate mass"**
- Герметичний 49
- Hermetic**
- Гетеродонтія 49
- Heterodontia**
- Гідрокрил 49
- Hydrokryl**
- Гідрофільність 49
- Hydrophilicity**
- Гілка нижньої щелепи 49
- Mandibular ramus**
- Гільзи для зубних коронок 50
- Shells for dental crowns**
- Гінгівіт 50

Gingivitis
Гінгівіт протетичний 50
Prosthetic gingivitis
Гіпердонтія 50
Hyperdontia
Гіперемія 50
Hyperemia
Гіперестезія зубів 50
Dentalhyperesthesia
Гіпертрофія 51
Hypertrophy
Гіперфункція 51
Hyperfunction
Гіподинамія 51
Hypodynamia
Гіпоксія 51
Hypoxia
Гіпоплазія емалі 51
Enamel hypoplasia
Гіпс 51
Gypsum
Гіпси супертверді (3, 4, 5 класи) 52
Superfiber gypsum (3,4,5 classes)
Гіпсувальна кімната 52
Gypsum room
Глибоке перекриття зубів 52
Deep over bite
Глибокий прикус 52
Deep bite
Глосальгія 53
Glossalgia
Глосит 53
Glossite
«GLUMAComfortBond» («Kuzer») 53
«GLUMAComfortBond» («Kuzer») 53
Гнатодинамометр 53
Gnatodinamometer
Горб верхньої щелепи 53
Maxillary tuber

Гранульома 54
Granuloma
Гранулярна пористість 54
Granular porosity
Грат 54
Burr
Губа «заяча» 54
Cleft lip
Губний бампер 54
Lip bumper
Густина 55
Density
Гутаперча 55
Guta - percha

Д

«Дентакол» 55
Dentakol
Дентаклін 55
Dentaclean
Дентальний 55
Dental
Дентин 55
Dentin
Денто-альвеолярні кламери Кемені 55
Kemeny's dentoalveolar clammers
«Дентол», «Дентол М», «Дентол С» 56
«Dentol», «Dentol M», «Dentol C»
Депігментація 56
Depigmentation
Депозит 56
Depotophoresis
Деструкція 56
Destruction
Дефект зубного ряду 56
Denture defect

Дефекти включені 56
Bounded edentulous space
Дефекти кінцеві 56
Finite defect
Дефекти пластмасового базису 56
Defects of the plastic basis
Деформація 57
Deformation
Дилатометр 57
Dilatometer
Дисбактеріоз 57
Dysbacteriosis
Диспансеризація 57
Preventive medical examination
Дистальний прикус (прогнатія) 57
Distal occlusion (prognathia)
Дистопований зуб 58
Embedded tooth
Дисфагія 58
Dysphagia
Дисфункція 58
Dysfunction
Діагноз 58
Diagnosis
Діагностика 58
Diagnostics
Діагностичні моделі 58
Diagnostic cast
Діастема 59
Diastema
Діаторичні зуби 59
Artificial teeth
Діафрагма рота 59
Oral diaphragm
Дозатор 59
Dosing device
Допоміжні воски 59
Auxiliary wax
Допоміжні інструменти 59

Auxiliary tools
Дублювальна маса 59
Duplicating mass
Дуга 60
Arch
Дуга бюгельного протеза 60
Arch of a removable partial denture
Дуга зубна 60
Dental arch
Дуга щелепна 60
Inferior dental arch
Superior dental arch
Дужка піднебінно-глоткова (задня)
60
Palatopharyngeal arch
Дужка піднебінно-язикова (передня)
60
Palatoglossal arch

E

Евгенол 61
Caryophyllic acid
Екватор зуба анатомічний 61
Contour height
Екзема 61
Eczema
Ексудат 61
Exudate
Елайнери 61
Aligner
Еластичні ланцюжки 62
Elastic chains
Еластичні пластмаси 62
Soft denture lining
«Еластопласт» 63
"Elastoplast"
Електрокоагуляція 63
Electrocoagulation

Електрокорунд 63
Electrocorundum
Електроліз 63
Electrolysis
Електропровідність 63
Conductivity
Електрохімічне полірування 63
Electrochemical polishing
Елементи бюгельного (дугового)
протезу 64
**Elements of partial removable(arch
) prosthesis**
Електрофорез 64
Electrophoresis
Електрошпатель 64
Smoother
«Ельбор» 64
"Elbor"
Емаль 65
Dental enamel
Емаль 65
Enamel
Ембріогенез 65
Embryogenesis
Ембріон 65
Embryo
Ендодонтичний набір 65
Endodontic set
Ендодонтія 65
Endodontics
Епілепсія 65
Epilepsy
Епітетика 65
Epithetics
Епуліс 66
Epulis
Ергономіка 66
Ergonomics
Ерозія емалі коронки зуба 66

Enamel erosion of tooth crown
Естетика протезування 66
Aesthetic prosthetics
Естетичні критерії вибору штучних
зубів 66
**Aesthetic criteria for choosing
artificial teeth**
«Етакрил», «АКР-15» 67
"Etakril", "AKR-15"
Етіологія 67
Etiology

Ж

Жолобок верхньогубний 67
Philtrum
Жорсткість матеріалів 67
Hardness of materials
Жувальна гумка 67
Chewing gum
Жувальна ефективність 68
Masticatory efficiency
Жувальна сила абсолютна 68
Absolute masticatory force
Жувальний період 68
Chewing cycle
Жувальний тиск 68
Masticating pressure
Жувальні поверхні зубів (оклюзійні)
68
Masticatory surface (occlusive)
Жування 68
Mastication

З

З'єднання кламера з протезом 68
**Connection of clammer with
prosthesis**

З'єднання облицювальних матеріалів з металевим каркасом 69

Connection of facing materials with metal frame

Забій 69

Bruising

Заготівельна (основна) зуботехнічна лабораторія 69

Preparatory (main) dental technical laboratory

Закони Ганау 69

Hanau's laws of articulation

Залізо 70

Iron

Замісні щелепнолицеві апарати 70

Replacing dentofacial devices

Запалення 70

Inflammation

Захисні окуляри 71

Protective glasses

Збалансована оклюзія 71

Balanced occlusion

Зварювання 71

Welding

Зворотній (обернений) спосіб гіпсування 72

Reverse plastering

Зів 72

Pharynx

Знімний апарат з додатковими активними елементами 72

Removable denture with active elements

Знімний протез для дітей 72

Removable prosthesis for kids

Зона жирова (третя зона за Лундом) 72

Fat zone (Lund's third zone)

Зона залозиста (четверта зона за Лундом) 72

Glandular zone (Lund's fourth zone)

Зона клапанна 73

Valve zone

Зона медіанна фіброзна (перша зона за Лундом) 73

Median fibrous zone (Lund's first zone)

Зона нейтральна 73

Neutral zone

Зона периферійна фіброзна (друга зона за Лундом) 74

Peripheral fibrous zone (Lund's second zone)

Зонд 74

Probe

Зони Лунда 74

Lund's zones

Зуби (dentes) 74

Teeth

Зуби молочні (тимчасові) 74

Milk teeth (temporary teeth)

Зуби мудрості 74

Wisdom teeth

Зуби постійні 75

Permanent teeth

Зуби-антагоністи 75

Antagonistic teeth

Зубна формула 75

Dental formula

Зубна формула Зігмонді-Палмера 75

Zigmondy-Palmer's notation system

Зубна формула двоцифрова (теорія Віола) 76

Two-digit dental formula (Viola's theory)

Зубна формула американська 76

American dental formula

Зубна формула універсальна
(буквено-цифрова система) 76

Universal dental formula
(alphanumeric system)

Зубна формула Хадерупа 77

Haderup's dental nomenclature

Зубні формули групові 77

Group dental formulas

Зубна щітка 78

Tooth brush

Зубний ряд 78

Row of teeth (dental arch, dentition)

Зубні поверхні 78

Surfaces of the teeth

Зубопротезна техніка 78

Prosthodontic technique

Зуботехнічні преси 78

Dental technique presses

Зубочистка 79

Toothpick

Зубо-ясенна кишеня 79

Periodontal pocket

Зшивальні агенти 79

Suturing agent

I

Ідіосинкразія 79

Idiosyncrasy

«Ізокол» 79

“Izocol”

Ізоляційні (роздільні) матеріали 80

Insulating (separating) materials

Ізоляція кісткових виступів,
екзостозів, торусу 80

**Isolation of bone prominences,
exostoses, torus**

Ізомери 80

Isomer

Імедіат-протез 80

Immediate-prosthesis

Імобілізація 80

Immobilization

Імплантат 81

Implant

Імплантація 81

Implantation

Імплантація емалі 81

Implantation of enamel

Імунітет 81

Immunity

Індивідуальні відбиткові ложки 81

Individual impression custom tray

Індивідуальний запис рухів нижньої
щелепи 82

**Individual record of movements of
the lower jaw**

Інжекторно-ливарне пресування 82

Injector-foundry pressing

Ініціатори (каталізатори) 82

Initiators (catalysts)

Інтакний зубний ряд 82

Intact row of teeth

Історія хвороби 82

Casehistory

K

«САД/САМ система» 82

CAD / CAM system

Кальцій 83

Calcium

Канал кореня 83

Root canal

Канал нижньощелепний 83

Mandibular canal

Каолін 83

Kaoline

Карбопласт 84
Carbon-filled plastic
 Карборунд 84
Silicone carbide
 Карієс 84
Dental caries
 Каркас бюгельного протезу 84
Framework of clasp (bugel) prosthesis
 Квадрохелікс 85
Quadra Helix
 Кварц 85
Quartz
 Кватротті зубні протези 85
Quattro Ti dental prosthesis
 Керомери (компомери) 85
Compomer
 Кільце 86
Anchorage
 Кіпмайдери 86
Dental dowels
 Кістка піднебінна 86
Palatal bones
 Кламер 86
Denture clasp
 Кламер Джексона 86
Jackson's denture clasp
 Кламер Нея другого типу (Роуча) 86
Ney's denture clasp of the second type
 Кламер Нея п'ятого типу 87
Ney's denture clasp of the fifth type
 Кламер Нея першого типу (Аккера) 87
Ney's denture clasp of the first type (Akers)
 Кламер Нея третього типу 87
Ney's denture clasp of the third type
 Кламер Нея четвертого типу 88
Ney's denture clasp of the fourth type
 Кламер Райхельмана 88
Reichmann's denture clasp
 Кламер задньої дії, оральний 88
Reverse back-action clasp
 Кламерна система утримання знімних протезів 88
Denture clasp attachment system
 Кламерні лінії 89
Line of clasps
 Кламерні площини 89
Denture clasp planes
 Класи гіпсу 89
Classes of gypsum
 Клиновидні дефекти 90
Wedge-shaped defect
 Клітина 90
Cell
 Ключ оклюзії 90
Wrench of occlusion
 Кнопки ортодонтичні 90
Orthodontic button
 Коагуляція 91
Coagulation
 Кобальт 91
Cobalt
 Кобальто-хромонікелеві сплави 91
Cobalt-chrome-nickel alloy
 Ковкість 91
Pliability
 Коефіцієнт усадки 92
Shrinkage ratio
 Колба 92
Boiling flask
 Комбінована коронка за А.П.Бородюком 92
Combined crown of A.P. Borodyuk
 Комбінована коронка за Я.І.

Белкіним 92
Combined crown by Ya.I. Belkin
 Комбінований спосіб гіпсування 92
Combined method of plex practice gypsuming
 Комбіновані апарати 92
Combined appliances
 Комбіновані моделі 93
Combined orthodontic model
 Комбіновані щелепнолицеві апарати 93
Complex dentofacial devices
 Компенсаційний лак 93
Compensationvarnish
 Композитні матеріали 93
Dental composite
 Компресійна полімеризація 94
Compressive polymerization
 Компресійне пресування 94
Compressive pressing
 Компресійний відбиток 94
Positive pressure impression
 Комп'ютерні технології в стоматології 94
Computer technologies in dentistry
 Консольний протез 95
Cantilever bridge
 Конструктивний прикус 95
Constructive dental occlusion
 Конструкційні елементи опорно-утримуючого кламера 95
Structural elements of the support-retaining clammer
 Контрактура 95
Contracture
 Контрфорс носо-лобовий 95
Counterfort nasofrontal
 Контрфорс піднебінний 96
Counterfort palatal
 Контрфорс щелепний 96
Counterfort mandibulary
 Контрфорси 96
Counterfort
 Корінь зуба 96
Tooth root
 Корозія 96
Corrosion
 Корозія міжкристалічна 96
Intercrystalline corrosion
 Корозія місцева 97
Localized corrosion
 Корозія рівномірна 97
Uniform corrosion
 Коронка зуба анатомічна 97
Anatomical crown
 Коронка зуба клінічна 97
Clinical dental crown
 Коронка штучна 97
Prosthetic crown
 Корунд 97
Corundum
 Коффердам 98
Dental dam
 Крампонні зуби 98
Pivot teeth
 Крампонні щипці 98
Nippers
 Кристалізація металів 98
Crystallization of metals
 Кров 97
Blood
 Кровотеча 99
Bleeding
 Куксова вкладка 99
Stump inlay
 Кут нижньої щелепи 99
Angle of mandible
 Кут рота 99

Angle of mouth

Кут сагітального різцевого шляху 99

Angle of sagittal incisal path

Кут сагітального суглобового шляху (Гізі) 100

Angle of sagittal articular path(Gizi)

Кут трансверзального різцевого шляху (готичний кут) 100

Angle of transversal incisal path (Gothic angle)

Кут трансверзального суглобового шляху (кут Беннета) 100

Angle of transversal articular path (Bennet's angle)

Кутикула 100

Cuticle

Кювета 101

Cuvette**Л**

Лабільність 101

Lability

Лабораторія для виготовлення металокерамічних протезів 101

Laboratory for manufacturing of metal-fused porcelain crowns prostheses

Лабораторні методи виготовлення індивідуальної ложки 101

Laboratory methods for making an individual custom tray

Лазеротерапія 101

Laser therapy

Лак 102

Varnish

Лак покривний 102

Finishing varnish

Лак ретенційний 102

Retentional varnish

Лак сепараційний 102

Separative varnish

Легкоплавкі сплави 102

Fusible alloys

Легування металів 103

Alloying of metals

Ливарна лабораторія 103

Casting laboratory

Ливарні воски 103

Casting wax

Ливникова система 103

Gating system

Ливниково-живильна система 103

Gating and feeding system

Литтєве пресування 103

Injecting moulding

Литво 104

Casting

Лицева дуга 104

Face-bow

Лицева маска 104

Facial mask

Лицевий протез (ектопротез) 104

External prosthesis (facial denture)

Лігатура 104

Ligature

Лігатурне зв'язування зубів 105

Ligature teeth binding

Ліквация 105

Liquation

Лімфаденіт 105

Lymphadenitis

Лінза 105

Lens

Лінія «А» 105

Line "A"

Лінія ікол 105

Canine line

Лінія середня або естетичний центр 105

Middle line or aesthetic center

Лінія усмішки 106

Smile line

Логопедія 106

Logopedia

Люмініри (голлівудські вініри) 106

Lumineers (Hollywood veneers)

Люксація 106

Luxation

Магнітні фіксатори знімних протезів 106

M

Magnet locks for removable prostheses

Макрогенія 107

Macrogenia

Макроглюсія 107

Macroglossia

Макрохейліт 107

Macrochilia (macrolabia)

Масаж 107

Massage

Мастикаціографія 107

Masticography

Матриця 107

Matrix

Матриця для воскових заготовок 107

Matrixforwaxblanks

Мацерація твердих тканин зуба під штучною коронкою 108

Maceration of solid tissues under an artificial crown

Медицина 108

Medicine

Медіальний 108

Medial

Межова лінія 108

Clasp guideline

Мезіальний прикус (прогнатія нижня, прогенія) 109

Mesial occlusion

Меланома 109

Melanoma

Мелот-метал 109

Melot Metal

Мембрана 109

Membrane

Менделізм 109

Mendelism

Меріленд-протез 109

Maryland Prosthesis

Металеві сплави 110

Metal alloy

Металокераміка 110

Metal-ceramics

Металокерамічні конструкції протезів 110

Metal-ceramic fixtures of prosthetics

Метод 109

Method

Механічні методи фіксації повних знімних протезів 110

Mechanical methods of fixing complete removable dentures

Мигдалик піднебінний 111

Palatine tonsils

Мигдалик язиковий 111

Glossal tonsils

Міальгія 111

Myalgia

Міжальвеолярні лінії (інтраальвеолярні) 111

Interalveolar lines

Міжзубний 111

- Interproximal**
Міжзубні контакти 111
- Interproximal contact**
Міжжюкюзійна висота 111
- Interproximal occlusive**
Міжщелепний 112
- Inter-maxillary**
Мікрогенія 112
- Microgenia**
Мікродонтія 112
- Microdentia**
Мікроотія 112
- Microtia**
Мікропротези 112
- Micro-prosthetics**
Мікростомія 112
- Microstoma**
Мікстура 112
- Mistura**
Міміка 112
- Facial gesture**
Мінеральні воски 113
- Mineral wax**
Міологія 113
- Myology**
Міопатія 113
- Myopathy**
Місцева анестезія 113
- Local anaesthesia**
Міцність 113
- Durability**
Модель допоміжна 113
- Submodel**
Модель робоча 113
- Working cast**
Модель щелепи 113
- Dentures frame**
Моделювання воскової конструкції знімного протезу 114
- Wax modeling of removable laminar prosthesis**
«Модуль» (стоматологічна установка) 114
- Dental treatment unit**
«Молдин» 114
- Molding**
«Моллопласт-В» 114
- Molloplast-B**
«Молосил» 115
- Mollosil**
Моляри 115
- Molar**
Мономер 115
- Monomer**
Мостоподібний протез 115
- Dental bridgework (bridge prosthesis)**
Мостоподібні протези знімні 115
- Removable dental bridgework**
«Мукопрен Софт» 116
- Mucopren soft**
Мускулатура 116
- Musculation**
Мутація 116
- Mutation**
М'яз власне жувальний 116
- Masseter muscle**
М'яз крилоподібний бічний (латеральний, зовнішній) 116
- Lateral pterygoid muscle (medial, internal)**
М'яз крилоподібний присередній (медіальний, внутрішній) 116
- Medial pterygoid muscle (medial, internal)**
М'яз скроневий 117
- Temporal muscle**
М'язи жувальні 117

Masseter muscles

М'язи м'язичні 117

Facial muscles

М'язи язика власні 117

Lingual muscles

М'язи язика скелетні 118

Skeletal lingual muscles**Н**

Набори інструментів для моделювальних робіт 118

Modeling tool sets

Набряк 118

Swelling

Наклепка 118

Cold work hardening

Накусувальна пластинка Катца 118

Katz's bite palate

Напівкоронка 119

Portion crown

Некроз 119

Necrosis

Некроз емалі і дентину хімічний 119

Chemical enamel and dentine necrosis

Ніж для гіпсу 119

Dental plaster knife

Нікель 119

Nickel

Нориця 120

Fistula**О**

Об'ємна усадка 120

Volumetric shrinkage

Облітерація 120

Arctation

Обробка протезів 120

Denture cleaning

Обтуратор-протез 120

Obturator

Одноплечий утримуючий кламер 120

One-armed holding clammer

Одонтома 121

Odontome

Ознака кривизни коронки 121

Distinctive feature of curve of a crown

Ознака кута коронки 121

Distinctive feature of angle of a crown

Ознака положення кореня 121

Distinctive feature of root position

Окантування функціонального відбитка 121

Boder molding of functional impression

Окістя 122

Periosteum

Оклюдатори дротяні без фіксатора висоти прикусу 122

Occluder without crib of vertical dimension

Оклюдатори з фіксатором висоти прикусу 122

Occluder with crib of vertical dimension

Оклюзійна висота 122

Occlusal vertical dimension

Оклюзійна крива сагітальна (компенсаційна, крива Шпее) 123

Sagittal occlusal curve (von Spee's curvature)

Оклюзійна крива трансверзальна (крива Уілсона) 123

Transverse occlusal curve (Wilson's curve)

Оклюдійна накладка 124

Occlusal onlay

Оклюдійна площина (горизонтальна, протетична) 124

Occlusal plane

Оклюдійне поле 124

Occlusal table

Оклюдійні поверхні зубних рядів 124

Occlusal surface of teeth

Оклюдія 124

Dental occlusion

Оклюдія бічна 125

Lateral occlusion

Оклюдія патологічна 125

Malocclusion

Оклюдія передня 125

Premolar occlusion

Оклюдія травматична 125

Traumatological occlusion

Оклюдія травматична первинна 125

Primary traumatic occlusion

Оклюдія травматична вторинна 125

Secondary traumatic occlusion

Оклюдія травматична комбінована 125

Combined traumatic occlusion

Оклюдія центральна 126

Vertical occlusion

Олігодонтія 126

Oligodontia

Опістогнатія 126

Recession of the mandible

Опістодонтія 126

Opistodontiya

Опока 126

Molding box

Опора 127

Support

Опорна функція 127

Supporting function

Опорно-утримуючі кламери 127

Molar clasp

Оптоелектронний метод реєстрації рухів нижньої щелепи 127

Mandibular movement measuring method

Оральний 128

Oral

Орган 128

Organ

Ормокери 128

Ormocer

Ортогенія 128

Straight occlusion

Ортогнатизм 128

Orthognathism

Ортогнатія 129

Orthognathia

Ортодонтична дуга гвинтова 129

Screw orthodontic arch

Ортодонтичний апарат 129

Orthodontic appliance

Ортодонтія 130

Orthodontics

«Ортокор» 130

Ortocor

Ортопантомограма(OPG) 130

Orthopantogram (OPG)

Ортопедична стоматологія 130

Dental orthopedics

Остеодистрофія щелеп 130

Dentures osteodystrophy

Остеоліз 131

Ossifluence

Остеомієліт 131

Osteomyelitis

Остеопороз 131
Osteoporosis
Остеосинтез 131
Osteosynthesis
Остеотомія 131
Osteotomy

П

«Паладур» 131
Paladur
Палітри 132
Palette
Пальпація 132
Palpation
Пандемія 132
Pandemia
Пантограф 132
Pantograph
Папіломатоз 132
Polypapilloma
Паралелометр 133
Parallelometer
Паралелометрія 133
Parallelometry
Парасагітальна стабілізація 133
Parasagittal stabilization
Пародонт 133
Parodentium
Пародонтит 134
Periodontitis
Пародонтоз 134
Periodontosis
Пародонтоз ускладнений 134
Complicated paradontosis
Пародонтологія 134
Periodontology
Патогенез 134
Pathogenesis

Патологія 133
Pathology
Паяльна кімната 135
Soldering room
Паяння 135
Soldering
Пелот 135
Pellote
Перебазування знімного
пластинкового протезу 135
**Relocation of removable plastic
prosthesis**
Перехідна складка 136
Mucobuccal fold
Перехресний (косий) прикус 136
Cross-bite occlusion
Перікоронарит 136
Pericoronitis
Періодонт (зубне окістя) 136
Periodontium
Періодонтальна щілина 137
Periodontal gap
Періодонтит 137
Periodontitis
Періостит 137
Periostitis
Періостотомія 137
Periosteotomy
Перфорація 137
Perforation
Печі для спікання кераміки 137
Bake-out oven
Під'язикове м'ясце 138
Sublingual caruncle
Під'язикові складки 138
Sunlingual folds
Піднебінний торус 138
Palatal torus
Піднебінний язичок 139

- Uvula**
Піднебіння 139
- Palate**
Піднебіння м'яке 139
- Soft palate**
Піднебіння тверде 139
- Hard palate**
Піндекс-система 140
- Pindex system**
Пінцет 140
- Pincette**
Піскоструменевий апарат 140
- Sandblasting machine**
Плавлення 140
- Melting**
«Planmeca Pro Max 3D» 140
- Planmeca Pro Max 3D**
Планування бюгельного протезу 141
- Planning of a bugel prothesis**
Пластичність 141
- Plasticity**
Плече кламера 141
- Clasp arm**
Пломба 141
- Filling**
Пневмоформування 141
- Blowmolding**
Поверхнева обробка пластинкового протезу 141
- Surface treatment of the laminar denture**
Поверхня зуба губна 142
- Labial surface of tooth**
Поверхня зуба контактна (апроксимальна) 142
- Contact surface (proximal) of the tooth**
Поверхня зуба контактна (медіальна, мезіально-апроксимальна) 142
- Contact surface anterior (medial contact, medial-proximal)**
Поверхня зуба контактна (дистальна, дистально-апроксимальна) 142
- Contact surface posterior (distal contact, distal-aproximal)**
Поверхня зуба піднебінна 142
- Palatal surface of the tooth**
Поверхня зуба ротова (оральна) 142
- Oral surface of the tooth**
Поверхня зуба щічна 142
- Buccal surface of the tooth**
Поверхня зуба язикова 142
- Lingual surface of the tooth**
Повний знімний протез 143
- Complete denture**
Позолочення металевих деталей протезів 143
- Gilding of metal parts of dentures**
Поліаміди (нейлон) 143
- Polyamide (nylon)**
Полімери 143
- Polymer**
Полімеризаційна кімната 144
- Polymerization room**
Полімери термопластичні (термопласти) 144
- Polymer thermoplastic (thermoplastic)**
Полімеризація 144
- Polymerization**
Полімеризація акрилових пластмас мікрохвильова 144
- Microwave polymerization of acrylic plastics (high-frequency)**
Полімеризація акрилових пластмас суха 145
- Dry polymerization of acrylic plastics**

Полімеризація акрилових пластмас у водному середовищі 145

Standart polymerization of acrylic plastics in water environment

Полімеризація акрилових пластмас в електромагнітному полі 145

Polymerization of acrylic plastics in an electromagnetic field

Поліметилметакрилати безмономерні 145

Polymethyl methacrylate without monomer

Поліоксиметилен (ацетал) 146

Polyoxymethylene (acetal)

Поліпоз протезного ложа 146

Polyposis of impression area

Поліпропілен («Ліпол», Україна) 146

Polypropylene (Lipol, Ukraine)

Полірувальна кімната 147

Polishing room

Полірувальні пасти 147

Polishing paste

Полірування пластинкових протезів 147

Polishing of laminar denture

Польовий шпат 147

Feldspar

Пористість від стискання 147

Compression porosity

Порожнина зуба 147

Tooth cavity

Премоляри 148

Premolar

Препарування зуба 148

Tooth preparation

Пресування 148

Molding

Прикус 148

Occlusion

Прикуси патологічні 148

Pathological occlusion

Прикуси фізіологічні 149

Physiological occlusion

Припої 149

Solders

Присінок рота 149

Vestibule of mouth

Проміжна частина мостоподібного протезу (тіло) 149

Prosthetic pontic

«Протакрил-М» 149

Protacryl-M

Протез зубний 150

Prosthesis (denture)

Протезне ложе 150

Prosthetic bed

Протезне поле 150

Prosthetic seal

Протезування 150

Prosthodontics

«Протек», «ProtekWax» 151

Protek Wax

Пружність 151

Elasticity

Прямий спосіб гіпсування в кювету 151

Direct method of gypsum into a cuvette

Пульпа 151

Pulp

Пульпіт 151

Pulpitis

Пульпова камера 151

Pulp chamber

P

Радіовізіограф 152

Radiovizograph

Рандольф 152

Randolph

«Редонт» 152

Redont

Резекційний протез 153

Resection prosthesis

Резекція 153

Resection

Резорбція 153

Resorption

Рекристалізація 153

Recrystallization

Ремінералізація 153

Remineralization

Реплантація зуба 153

Dental replantation

Репозиція зуба 153

Tooth reposition

Репонувальні (виправні)
щелепнолицеві апарати 153

**Reponevalves (correctional) dento
facial apparatus**

Реставація зуба 154

Toothrestoration

Ретейнер (ретенційний апарат) 154

Retainer (retention apparatus)

Ретенційна (утримувальна) зона 154

Retention (retention) zone

Ретенція 154

Retention

«Ріббонд» 154

Ribbon

Рівновага протезу 155

Balance of the prosthesis

Різцевий отвір 155

Incisive foramen

Різцевий сосочок 155

Incisive papilla

Різцеві канали 155

Incisive canal

Різці 155

Incisors

Розбірна модель 156

Split cast

Розвантажувальний відбиток
(мукостатичний) 156

Mucostatic impression

Ротова порожнина (cavitasoris) 156

Oral cavity

Ротова рідина 156

Oralfluid

Рух нижньої щелепи вертикальний
156

Movement of the lower jaw

Рух нижньої щелепи сагітальний 157

Sagittal movement of the lower jaw

Рух нижньої щелепи
трансверзальний 157

**Transversal movement of the lower
jaw****С**

Сагітальний суглобовий шлях 157

Sagittal articular path

Салівація 157

Salivation

«Самсон» - апарат 157

Samson

Санація порожнини рота 158

Sanitation of the oral cavity

Сендвіч-протез 158

Sandwich prosthesis

Сепарація 158

Separation

Сепсис 158

Sepsis

- Синдром Костена 159
Kosten's syndrome
 Синдром Стентона – Капдепона 159
Stanton– Capdepon's syndrome
 «Синма-74», «Синма-М» 159
Sinma-74", "Sinma-M
 Синтетичні воски 159
Synthetic waxes
 Система 3D візуалізації обличчя і зубних рядів 159
3D visualization system of the face and dentitions
 Система для виготовлення розбірної моделі без штифтів 159
System for manufacture of split cast without pins
 Ситали 160
Sitall
 Сіалоаденіт 160
Sialadenitis
 Сіалографія 160
Sialography
 Сіалодохит 160
Sialodochitis
 Сідлоподібна частина бюгельного протезу 160
Saddle of the budel prosthesis
 Скайси, зубнички 160
Skyce
 Скелет 161
Skeleton
 Скловолокно 161
Glass fiber
 Скловолоконний штифт 161
Glass fiber pin
 Скупчення зубів (тісне положення) 162
Dental accumulations (tight position)
 Слизова оболонка(tunicamucosa) 162
Mucous membrane
 Слина 162
Saliva
 Слинна залоза під'язикова 162
Sublingual salivary gland
 Слинна залоза під нижньощелепна 162
Submandibular salivary gland
 Слинна залоза привушна 163
Parotid gland
 Смужка Кеннеді 1623
Kennedy's strip
 Сосочки язика 163
Lingual papilla
 Сосочок привушної протоки 163
Papilla of the parotid duct
 Сплави на основі золота 163
Alloys on the basis of gold
 Способи полімеризації пластмаси 164
Methods of polymerization of plastics
 Стабілізатори 164
Stabilizers
 Стабілізація повного знімного протезу 164
Stabilization of the full denture (complete removable prosthesis)
 Стабілізуюча функція 164
Stabilizing function
 Стадії дозрівання (набухання) пластмаси 164
Stages of maturation (swelling) of plastics
 Стареча (вікова) прогенія 165
Progenia of old age
 Стеарин 165
Stearin
 Стирання зубів 165

Tooth abrasion

Стоматит 165

Stomatitis

Стрази 165

Tooth studs

Суглоб скронево-нижньощелепний
166

Temporo-mandibular joint

Суцільнолітні коронки 166

Whole piece crown

Сферична теорія артикуляції 166

Spherical theory of articulation**T**

«T-Scan» 166

«T-Scan»

Тату на зубах 167

Tattoo on the tooth

Твінкли 167

Twinkle

Текучість 167

Fluidity

Телерентгенограма 117

Teleroentgenogram

Телескопічні коронки 167

Telescopic crowns

Тигель 168

Crucible

Типи обличчя за Бауером 168

Bauer face types

Титан 168

Titanium

Тіло кламера 168

Clammer body

Тіло нижньої щелепи 167

Body of the lower jaw

Тканина 169

Tissue

Тортоаномалії 169

Tortanoomalia

Трансверзальні рухи нижньої
щелепи 169

**Transverse movements of the lower
jaw**

Транспозиція 169

Transposition

Трейнери ортодонтичні 169

Orthodontic trainers

Треми 169

Tremas

Трепанація коронки зуба 170

**Trepanation of the crown of the
tooth**

Тригер 170

Trigger

Тризм 170

Locked jaw

Трикутник Бонвіля 170

Bonville's triangle

Трикутник ретромоларний 170

Retromolar triangle

Тример 171

Tip

Трифуркація 171

Trifurcation

Тріада Нельсона 171

Nelson triad**У**

Ультразвуковий апарат 171

Ultrasound apparatus

Уранопластика 171

Palatoplasty

Уступ шийки зуба 171

Shoulder of tooth neck

Утримуюча функція 171

Holding function

Ф

Фази адаптації до знімних пластинкових протезів 171

Stages of adaptation to removable laminar denture

Фарбники 172

Coloring material

Фасетка 172

Dental facing

Фізичні методи утримання повних знімних протезів 172

Physical methods of complete removable prosthesis

Фізіологія 172

Physiology

Фіксація 172

Fixation

Фіксувальні щелепнолицеві апарати 173

Fixing dentofacial device

Фісури 173

Fissure

Флос (зубна нитка) 173

Dental floss

Флюороз 173

Fluorosis

Флюс 173

Flux

Флюс (плавні) 173

Gumboil

Форми для цоколя моделі 174

Forms for the model base

Форми обличчя за Вільямсом 174

William's facial shape

Формувальні маси 174

Forming mass

Формування 174

Modeling

Формула зубів 174

Tooth formula

Фотополімерні пластини для індивідуальних ложок 175

Photopolymer plates for custom tray

Фреза 175

Fraise

Фрезерувальний верстат 175

Milling machine

Фрезерування 175

Milling

«Фторакс» 175

"Ftoraks"-

Функціональне присмокткування 176

Functional sucking

Функціональний відбиток 176

Functional imprint

Функціональні апарати 176

Functional devices

Функціональні проби 176

Functional tests

Функціональні проби Гербста 177

Functional samples of Herbst

Функціонально-присмоктувальний відбиток 177

Functionally-adhesive impression

Функція 177

Function

X

Хейліт 177

Cheilitis

Хімічна колба 178

Chemical flask

Ц

Цемент 178

Cement

Центральне співвідношення щелеп
178

Centric jaw ratio

«Церек» 178

"Tserek"

Цирконію діоксид 178

Zirconium dioxide

Ч

Частина ясен вільна (маргінальна)
179

Interdental gingiva

Частина ясен прикріплена
(альвеолярна) 179

Attached gingiva

Часткова брекет система 179

Partial braces

Часкова втрата зубів 179

Partial loss of teeth

Частковий знімний пластинковий
протез 179

Partial removable laminar denture

Череп (cranium) 179

Skull

Череп лицевий 180

Facial skull

Череп мозковий 180

Cerebral cranium

Ш

Шарпа апарат 180

Sharpe apparatus

Шийка зуба 181

Tooth neck

Шийка зуба анатомічна 181

Anatomical neck of the tooth

Шийка зуба клінічна 181

Clinical neck of the tooth

Шина зубна балкова 181

Beam tooth splint

Шини для зубів знімні 181

Removable tooth splints

Шинування зубів скловолокном 182

Teeth splinting by fiber glass

Шинування зубів 182

Teeth splinting

Шкала кольорів 182

Colour grade

Шліфдвигун 182

Polishing machine

Шліфувальні матеріали 183

Polishing materials

Шліфування пластинкового протезу
183

Polishing of laminar denture

Шлях виведення бюгельного протезу
183

**Pathway of removal of the bugel
prosthesis**

Шлях уведення бюгельного протезу
183

**Pathway of fitting the bugel
prosthesis**

Шов піднебінний поперечний 184

Transverse palatine suture

Шов піднебінний серединний
(поздовжній, сагітальний) 184

Median (sagittal) palatine suture

Шпатель 184

Spatula

Шпатель зуботехнічний 184

Dental spatula

Штамп 184

Dental die

Штампування 185

Stamping

Штифти (піни) 185

Pin

Штучні пластмасові зуби 185

Artificial plastic teeth

Штучні фарфорові зуби 185

Artificial porcelain teeth**Щ**

Щелепа верхня 186

Maxilla (Upper jaw)

Щелепа нижня (mandibula) 186

Mandible (Lower jaw)

Щипці дзьобоподібні для коронок
186

Beak-shaped crown forceps

Щипці круглогубці 187

Round nose pliers

Щічний коридор (лінія тіні) 187

Buccal corridor

Щоки 187

Cheeks**Я**

Язик 187

Tongue

Ясенний (міжзубний) сосочок 187

Gingival papilla

Ясенний кламер 188

Gingival clammer

Література Literature

1. Анатомія людини: підручник/за ред.: проф. Кривка Ю.Я., проф. Черкасова В.Г. [Сопнєва Н.Б., Нечипор Н.О., Фалик Г.С.]. Вінниця: Нова Книга, 2020. – 448 с.

Human anatomy: textbook / edited by Prof. Kryvka Y.Y., Prof. Cherkasova V.G. [Sopneva N.B., Nechypor N.O., Falik H.S.]. Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. 448 p.

2. Анатомія людини для стоматологів. Навчально-методичний посібник до практичних занять. За ред. проф. Я.І. Федонюка. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. - 576 с.

Human Anatomy for Dentists. Study guide for practical classes. Edited by Prof. Y.I. Fedoniuk. Ternopil: Uchytelna Knyha - Bogdan, 2011. - 576 s.

3. Біда В.І., Ключан С.М. Заміщення дефектів зубних рядів сучасними конструкціями знімних протезів. Навчальний посібник.– Львів: ГалДент, 2009. – 152 с., 102 іл.

Bida V.I., Klochan S.M. Replacement of defects of teeth rows by modern coustructions of removable false teeth. Manual. - Lviv: GalDent, 2009. – p 152., 102 il.

4. Гітлан Є. М., Кроть М.К. Посібник з бюгельного протезування.- К.: Здоров'я.-140 с.

Gitlane E. M., Krot M.K. Manual on removable posthodontics. - К .: Zdorovya.-p 140 .

5. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Парахін А.І., Ковальчук О.І. Анатомія людини (в 3 т.). – В.: Нова книга, 2022.

Golovatsky AS, Cherkasov VG, Sapin MR, Parakhin AI, Kovalchuk OI Human Anatomy (in 3 vols.) - V.: New Book, 2022.

6. Заяць Т.І., Липська Я.З. Знімні пластинкові протези: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000 – 2015. - 224с.

Zayats T.I., Lipskaya Y.Z. Removable laminar dentures : manual. - Lviv: Novyi Swit - 2000 - 2015. –p 224.

7. Фліс П. Ортодонтія / Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2015. – 312 с.

Flis P. Orthodontics / Textbook for students of higher medical schools - Vinnytsia: Nova Knyha, 2015. 312 p.

8. Король Д., Кіндій Д., Рамусь М., Зубченко С., Калашніков Д., Тончева К. Технологія виготовлення незнімних зубних протезів. – Полтава: ПП Астрая, 2021. – 142с.

Korol D, Kindiy D, Ramus M, Zubchenko S, Kalashnikov D, Toncheva K. Technology of manufacturing of fixed dentures - Poltava: Astray, 2021. - 142 p.

9. Кузнецов В.В. Клініко-експериментальне обґрунтування застосування технології електромагнітної обробки акрилових пластмас при виготовленні знімних пластинкових протезів. : Дис... канд. наук: 14.01.22 - 2005.

Kuznetsov V.V. Clinical – experimental substantiation of technologies of electromagnetic processing of acrylic plastics in manufacture of movable laminar dentures. : Thesis of candidate of science : 14.01.22- 2005

10. Леонтович І.А., Козак Р.В. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії. №2 (42)/том 13/2013.

Leontovich I.A., Kozak R.V. Actual problems of modern medicine: Visnyk of Ukrainian Medical Dentistry Academy. №2 (42) / volume 13/2013.

11. Лещенко Т.О. Професійна мова медика / Т.О. Лещенко.- Полтава, 2004.- 140 с.

Leshchenko T.O. Professional Language of a physician/ T.O. Leshchenko. – Poltava 2004.- p 140 .

12. Лещенко Т.О. Українська мова за професійним спрямуванням / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко.- Полтава, 2010.- 234 с.

Leshchenko T.O. Professional Ukrainian / Leshchenko T.O., Sharbenko T.S. - Poltava, 2010, p 234.

13. Макєєв В.Ф. Теоретичні основи ортопедичної стоматології / В.Ф. Макєєв, Р.М. Ступницький. – Львів, 2010. – 394с.

Makieiev V.F. Theoretical foundations of orthopaedic dentistry / V.F. Makieiev, R.M. Stupnytskyi - Lviv, 2010. 394 p.

14. Матеріали для зуботехнічної лабораторії 2007/2008 фірми «Bredent».

Materials for dental laboratory 2007/2008 of the firm “ Bredent”.

15. Матеріалознавство у стоматології під заг. ред. проф. М. Д. Короля. Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 240 с.

Materials Science in Dentistry, ed. by prof. M.D. Korol. Study guide for students of dental faculties. - Vinnytsia: Nova Knyha, 2008. 240 p.

16. Манжілевський О.Д.Сучасні адитивні технології 3D друку. Особливості практичного застосування : навчальний посібник / О.Д.Манжілевський, Р.Д. Іскович-Лотоцький. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 105 с.

Manzhilevsky O.D. Modern additive technologies of 3D printing. Features of practical application: a textbook / O. D. Manzhilevsky, P. D. Iskovych-Lototskyi - Vinnytsia: VNTU, 2021. 105 p.

17. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б. Костенко. - К.: ВСВ "Медицина", 2019. - 352 с.

Modelling of the anatomical shape of teeth: textbook / P.S. Flis, T.M. Bannikh, A.M. Bibik, S.B. Kostenko. - K.: VSV "Medicine", 2019. - 352 с.

18. Нестор Р.А. Телескопічні коронки у забезпеченні фіксації комбінованих покривних протезів. Новини стоматології.- 2014.- №3(80), с.73-77.

Nestor R. A. Telescopic crowns in providing fixation of combined overdentures. News of stomatology.- 2014.- №3 (80), p.73-77.

19. Нормальна анатомія : навчально-методичний посібник / Леся Матешук-Вацеба ; Львівський медичний ун-т ім. Д. Галицького. - 2-ге вид. - Львів : Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка ; Вінниця : Нова Книга, 2019. - 432 с.

Normal anatomy : a textbook / Lesya Mateshuk-Vatseba ; Danylo Halytsky Lviv Medical University. - 2nd ed. - Lviv: Taras Shevchenko Scientific Society; Vinnytsia: Nova Knyha, 2019. - 432 p.

20. Нідзельський М.Я. Техніка прецезійного литва в ортопедичній стоматології // М.Я. Нідзельський, О.А. Писаренко, Н.В. Цветкова, В.В. Бабич. – Полтава, 2014.- 114 с.

Nidzelskyi M.Y. Technique of precession casting in orthopedic dentistry // M.Y. Nidzelskyi, O.A. Pysarenko, N.V. Tsvetkova, V.V. Babych. – Poltava, 2014. – 114p.

21. Ортопедична стоматологія: підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.; за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 720 с.

Orthopedic dentistry: textbook / M.M. Rozhko, V.P. Nespryadko, I.V. Paliychuk et al. ISBN 978-617-505-781-0.

22. Палков Т.А. Вплив імерсійної дезінфекції на розмірну стабільність еластичних віфдбиткових матеріалів. Новини стоматології.- 2014.- №1(78), с.24-26.

Palkov T.A. Influence of immersion disinfection on size stability of elastic impression materials. News of stomatology.- 2014.- №1 (78), p.24-26.

23. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.Н. та ін.Зубопротезна техніка.- Київ.; Книга плюс, 2006. – 544с.

Rozhko M.M., Nespryadko V.P., Mikhailenko T.N. etc. Dentoprosthetic technics – Kyiv.: Kniga plus, 2006. – p 544.

24. Рожко М.М., Михайленко Т. М., Онищенко В.С. Довідник з ортопедичної стоматології.- К.: Книга плюс, 2004. – 288с.

Rozhko M.M., Mikhailenko T.M., Onyshchenko V.C. Manual on orthopedic dentistry. - K.: Kniga plus, 2004. – p 288.

25. Стрелковський К.М., Власенко А.З., Філіпчак Й.С.

Зуботехнічне матеріалознавство. – К.: Здоров'я, 2004. – 332с.

Strelkovsky K.M., Vlasenko A.Z., Filipchak Y.S. Dentoprosthetic materials. - K.: Zdorovya, 2004. – 332 p.

26. Фліс П.С. Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці: підручник / П.С. Фліс, А.З. Власенко, А.О. Чупіна. – К.:ВСВ «Медицина», 2013. – 256 с.

Flis P.S. Technology of manufacturing of orthodontic and orthopedic structures in childhood: textbook / P.S. Flis, A.Z. Vlasenko, A.O. Chupina - K.: VSV "Medicine", 2013. 256 p.

27. Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д. Технологія виготовлення щелепно-лицевих конструкцій. – Київ: Медицина, 2010 – 248 с.

Flis P.S., Vlasenko A.Z., Bibik A.M., Iozhytsia K.D. Technology of manufacturing maxillofacial structures - Kyiv: Medytsyna, 2010 - 248 p.

28. Фліс П.С., Власенко А.З. Технологія виготовлення зубних протезів з використанням керамічних і композитних матеріалів. – Київ: Медицина, 2010 – 296 с.

Flis P.S., Vlasenko AZ. Technology of manufacturing dental prostheses using ceramic and composite materials - Kyiv: Medytsyna, 2010 - 296 p.

29. Федонюк Я.І., Ковешніков В.С., Пикалюк В.З. та ін. Анатомія людини з клінічним аспектом. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 576 с.

Fedoniuk Y.I., Koveshnikov VS, Pikalyuk VZ et al. Human Anatomy with Clinical Aspect: Study book - Bogdan, 2011. - 576 с.

30. Шапаренко П. П. Анатомія людини (2т.). – К.: Здоров'я, 2005.

Shararenko P. P. Human Anatomy (v.2). - K. : Zdorovga, 2005.

31. Шарбенко Т.В., Лещенко Т.О. Український стоматологічний альманах. №2 /том1/ 2012.

Sharbenko T.V., Leshchenko T.O. Ukrainian Dentistry Anthology. №2 / vol.1 / 2012.

32. Шишова О.В. Порівняльна клініко-лабораторна оцінка знімних пластинкових протезів, виготовлених методом пресування й мікрохвильової полімеризації.-Рукопис. Інститут стоматології АМН України, Одеса, 2007.

Shishova O.V. Comparative clinical laboratory estimation of removable laminar dentures manufactured by the method of compression and microwave polymerization. - Manuscript. Institute of Dentistry of Academy of Medical Sciences of Ukraine, Odesa, 2007.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна медична бібліотека України. Світові медичні ресурси. Режим доступу: <https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/>
2. Медичні бібліотеки он-лайн. Режим доступу:
3. <http://medlib.bsmu.edu.ua/internet-resursy/biblioteky-on-lajn/>
4. http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia_ortopedicheskaja/11
5. http://kingmed.info/knigi/Stomatologiya/Ortopedicheskaya_stomatologiya
6. http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_5667.html
7. http://galdent.com.ua/catalog_books/ortopedicheskaya_stomatologiya/
8. https://dentaltechnic.info/index.php/obshievoprosy/dovdnikzortopedichnostomatolog/2456-byugel_ni_protezi_yih_perevagi_ta_nedoliki
9. <https://dai.kiev.ua/byugelni-protezi-etapi-vigotovlennya-i-texnologiya/>
10. <http://www.zuby.in.ua/?p=2566>
11. http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/IRVC/2021/Manzhilev_2021_105.pdf
12. http://www.book-plus.com.ua/product.php?Product_id=7127

DICTIONARIES:

1. **Cambridge English Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>
2. **Dental Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://www.dentalservice.net/dental-health/dental-dictionary/>
3. **Medical Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com>
4. **Oxford Medical Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://play.google.com/store/.../details?...concisemedical>
5. **Merriam-Webster Medical Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.merriam-webster.com/medical>
6. **Dictionary of Medical Terms 4th Ed.** [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.alexabe.pbworks.com/f/Dictionary+of+Medical+Terms+4th+Ed.>
7. **Oxford Dictionary of Dentistry.** [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.mobisystems.com/oxford-dictionary-of-dentistry>
8. **Oxford Dictionary of English.** [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780199571123.001.001/acref-9780199571123>
9. **Oxford English Dictionary.** [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition>

Заяць Т.І., Назар С.Л., Нечипор Н.О., Хміляр І.Р., Голод О.О.
Zayats T., Nazar S., Nechypor N., Khmilyar I., Holod O.

СЛОВНИК МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

для зубних техніків

GLOSSARY of MEDICAL TERMS for dental technicians

Керівник видавничого проєкту С.В. Піча

Дизайн та верстка К.А. Рижова

В оформленні обкладинки використно:

<https://davidjuliani.com/services/cerec-technology-rochester-hills-mi/>
<https://qclinic.com.ua/articles/shkoda-vs-korist-dlya-zubiv-zadovolennya/>

Підписано до друку 25.10.2023

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Цифровий друк.

Ум. друк. арк. 14,0625. Тираж 100.

Зам. № 2023-43

Видавництво ПП “Новий Світ-2000”

e-mail: novsv2000@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції: серія ДК № 59 від 25.05.2000 р., видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.

Видавець ФОП Піча С.В.

а/с 5026, м. Львів-53, 79053, Україна

e-mail: novsv2016@ukr.net

e-mail: novsv2016@ukr.net, <https://ns2000.com.ua/>

+38 068-978-94-42, +38 050-337-58-46

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції: серія ДК № 5069 від 22.03.2016 року, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.